CLIFFORD D. SIMAK

ORAȘUL

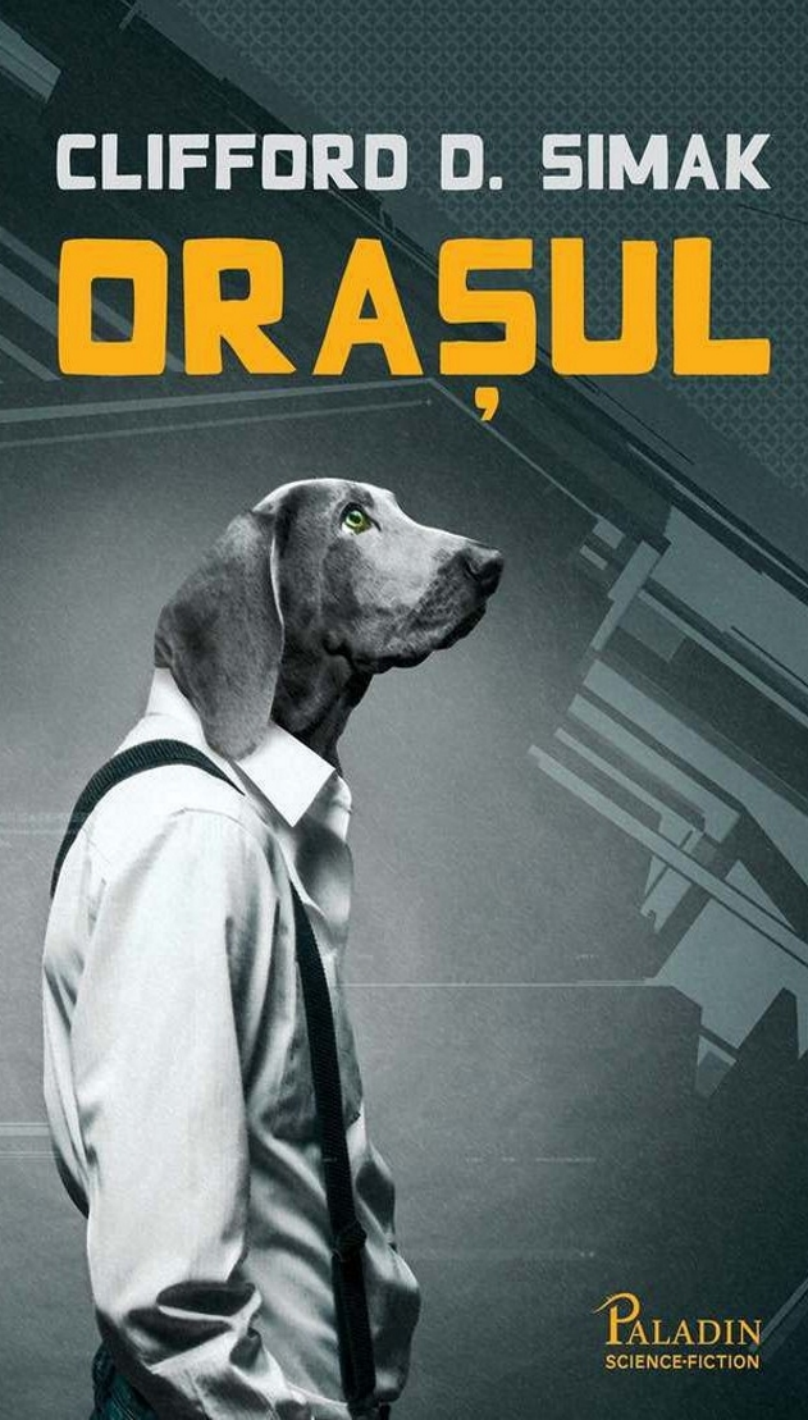

PALADIN
SCIENCE-FICTION

CLIFFORD D.

SIMAK

SCIENCE-FICTION

„Să citeşti science-fiction înseamnă să-l citeşti pe Simak. Cititorului căruia nu-i plac poveştile lui Simak nu-i place nici science-fictionul."

Robert A. Heinlein

„Cam toate operele lui Simak merită să fie considerate clasice, iar *Oraşul* nu e o excepţie... O perspectivă unică asupra rasei umane şi o lectură fantastică."

SFBook.com

„Clifford D. Simak ne oferă o lecţie a desăvârşirii în contextul nestatornic al literaturii trecătoare."

The Guardian

„O carte uimitoare prin viziune, imaginaţie şi cutezanţă."

top-science-fiction-novels.com

„*Oraşul* demonstrează capacitatea lui Simak de a crea iluzia scriitoricească a poveştilor spuse molcom lângă foc, într-un spaţiu confortabil, care rămân cu tine mult timp după ce le-ai citit. Şi pe care merită să le recitesti, din nou şi din nou."

sffworld.com

CLIFFORD D.
SIMAK

Orașul

Traducere din limba engleză
de Petru Iamandi

PALADIN

Colecţie coordonată de: Mihai-Dan Pavelescu
Redactor: Diana Gheorghe şi Beatrice Feleagă
Tehnoredactor: Angela Ardeleanu
Coperta: Alexandru Daş

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

SIMAK, CLIFFORD D.

Oraşul / Clifford D. Simak; trad. din lb. engleză de Petru Iamandi. – Bucureşti: Editura Paladin, 2018

ISBN 978-606-8673-80-6

I. Iamandi, Petru (trad.)

821.111

Clifford D. Simak
The City
Copyright © 1952 by Clifford D. Simak
Introduction copyright@ Gwyneth Jones, 2010

© Editura Paladin, 2018, pentru prezenta ediţie
Editura Paladin este un imprint al Grupului Editorial Art

INTRODUCERE

Clifford D. Simak, în zilele noastre doar un nume care multor cititori de SF le sună vag cunoscut, a fost unul dintre giganții Epocii de Aur în perioada de glorie a revistei *Astounding Fiction* conduse de John W. Campbell. Bucurându-se de onoruri și în anii 1980, a fost declarat cel de-al treilea Mare Maestru al Science-Fictionului în 1977. Robert Heinlein a rostit despre el următoarele cuvinte devenite celebre: „Celui care nu-i place proza lui Simak, nu-i place nici science-fictionul".

Poate că celui care citește acum science-fictionul „pastoral" și calm al lui Simak, distincțiile i se par nelalocul lor: la el nu găsim nici rachete ultrarapide, nici idolatrizarea tehnologiei impetuoase a viitorului – ci doar câțiva astronauți cu căști în formă de acvariu. Și totuși, foarte probabil, descrierea apoteotică a zonei rurale a statului Wisconsin, între cele două războaie mondiale ale secolului XX, reprezintă, dintotdeauna, esența Imperiului Galactic. Rachetele sunt mijlocul de deplasare. Visul e al evadării – de restricțiile și problemele tot mai complexe ale planetei Pământ, spre o Lume Nouă care adeseori amintește de Vestul primilor coloniști, atât de idealizat. Nu Vestul Sălbatic al schimbului de focuri, ci un loc ascuns unde *un bărbat* (personajele feminine sunt rare în proza lui Simak) trăiește în pace, într-o casă ridicată cu propriile mâini; unde fiecare copac și fiecare pajiște îi sunt prieteni; unde dinspre guvern ajung numai zvonuri, iar fumul casei celui mai apropiat vecin de-abia se vede în zare.

Simak a fost un scriitor prolific, mai ales în domeniul prozei scurte. Câteva dintre romanele lui, *Halta*[1] (1963) și *Time Is The Simplest Thing* (1961), s-au bucurat de aprecierea criticilor. *Orașul* (1952, 1980) însă rămâne scrierea lui cea mai populară. Romanul e un *fix-up* – termen inventat de A. E. van Vogt pentru o culegere de povestiri publicate deja, ce folosesc același scenariu, modificate pentru a se încadra într-o singură narațiune. Opt dintre povestirile din *Orașul* au fost publicate inițial în anii 1944–1951. O a noua, scrisă în 1973, a fost adăugată la ediția revăzută din 1980, împreună cu un cuvânt-înainte retrospectiv al autorului. În esență, romanul urmărește dispariția treptată a Omului și avatarurile rasei care îi succede acestuia, Câinii evoluați, înzestrați cu rațiune. Acțiunea se petrece în zona rurală a statului Wisconsin, atât de dragă lui Simak, cu incursiuni într-o Genevă a viitorului îndepărtat, și pe suprafața (sic) planetei Jupiter. Legăturile dintre povestiri sunt asigurate de pasaje stranii preluate din studiile „canine", în care se dezbate autenticitatea acestor narațiuni folclorice despre o ființă mitică, dispărută, numită „Om".

Prima povestire, „Orașul", descrie un viitor (anul 1990) în care orașele se golesc, iar agricultura nu se mai practică (fiind înlocuită, se pare, de hidroponică). Facilitățile oferite de civilizație îi scutesc pe americani să se mai „îngrămădească" în orașele pe care Simak le-a detestat atât de mult: John Webster, un om care nu ține să iasă în evidență, găsește o soluție care să acopere costurile impuse de această schimbare radicală.

În cea de a doua povestire care, în mod semnificativ, începe cu o înmormântare, apar roboții mecanici care îi vor sluji și pe Câini, și pe Oameni. Călătoria în spațiul cosmic e un lucru obișnuit, marțienii nu mai au niciun secret, dar, de când au părăsit orașele, Oamenii au devenit tot mai

[1] Editura Pygmalion, 1995, trad. Mihai Samoilă (n.r.).

retrași. Un chirurg, urmaș al lui John Webster, nu reușește, din cauza împrejurărilor potrivnice și a agorafobiei de care suferă, să facă o operație vitală, moment în care își dă seama că s-ar putea să nu mai iasă niciodată din casă.

În cel de-al treilea episod, un alt chirurg din aceeași familie Webster operează mai mulți câini și îi face să vorbească, într-un fel sau altul schimbările survenite devenind ereditare. Câinii, care păstrează dragostea și devotamentul animalelor de companie, sunt comparați, în mod nefavorabil, cu „Joe" – unul dintre „supergânditorii" rebeli, o specie de mutanți umani apărută firesc, care pare a fi mai promițătoare din punct de vedere al longevității.

În cel de-al patrulea episod, un Om și Câinele său descoperă că, dacă își abandonează corpurile, ființele umane pot trăi într-o fericire perpetuă pe Jupiter; în cel de-al cincilea revenim la dinastia Webster și la un alt „eșec" răsunător (de data aceasta refuzul de a lua viața cuiva). Celelalte povestiri descriu cum ultimul dintre Websteri se abandonează somnului etern, într-o încăpere subterană din orașul Geneva, alături de ultimii oameni, în timp ce Câinii, ajutați de roboții servitori și coordonați de Jenkins, majordomul-robot aproape nemuritor care a slujit generații întregi de Websteri – întemeiază un ținut al păcii în care niciun animal (în primul rând cel acoperit de blană sau de pene) nu va fi ucis, nici măcar pentru a servi drept hrană. Câinii, neinteresați de spațiul cosmic, descoperă un mijloc ce ține de spațiul interior prin care vizitează și colonizează alte lumi. Se luptă cu furnicile înzestrate cu rațiune, create arbitrar și apoi perfecționate de mutantul „Joe" în episodul trei; sunt bântuiți de extratereștri răi din lumile spațiului interior și își înfrâng o răbufnire a instinctului de ucigaș. În fine, după ce Câinii au părăsit demult Pământul, iar Furnicile au dispărut și ele, Jenkins se întoarce singur ca să enunțe epitaful Omului.

Există mai multă intrigă și acțiune în aceste povestiri decât lasă de înțeles un sinopsis, iar fascinația lor perenă

se datorează mai curând stilului laconic și ambiguu al lui Simak decât conținutului. Ca și contemporanul său apropiat, Ray Bradbury, Simak este un maestru al atmosferei și al sugestiei. În cuvântul-înainte la ediția din 1980, autorul afirmă că povestirile din *Orașul* au fost scrise pe fondul unei stări de deziluzie profundă, când cel de-al Doilea Război Mondial și bomba atomică îi distruseseră și ultima speranță în natura umană: „Încercam să creez o lume în care, alături de alți oameni deziluzionați, să mă refugiez, măcar pentru o clipă..." Fără să-l intereseze câtuși de puțin „tehnologia" sau „știința" factuală, Simak își sublimează temerile și dorințele arzătoare ale prezentului într-o fabulă atemporală, la care adaugă cele mai superficiale ornamente futuriste. *Pentru o clipă*, în aceste povestiri, un Om stă în fotoliu, cu câinele iubitor pe genunchi și cu un pahar de whisky la îndemână, meditând la micile vietăți din pădurea tăcută din jurul casei. Fără să pună vreo întrebare, fără să ceară vreo răsplată sau o nouă șansă pentru experimentul eșuat al civilizației umane; fără să inventeze ceva ce nu există deja în această clipă, născocește un vis, o țară neprihănită a minunilor.

Deși povestirile lui par atât de inofensive, Clifford Simak este poate unul dintre cei (parcă un cățeluș, nu?) care trag o cortină mistică doar ca să arate lumii cum arată cu adevărat Vrăjitorul. Poate că întregul science-fiction trăiește, tainic, în clipa lui Simak și e la fel ca *Orașul* – un hibrid paradoxal de nihilism și împlinire a dorințelor, temperat de acceptarea stoică a ecuațiilor reci.

Printre numeroasele distincții primite pe parcursul îndelungatei lui cariere, Simak a primit trei premii Hugo și unul Nebula (pentru povestirea „The Grotto of the Dancing Deer", 1980); de asemenea, a primit premiul International Fantasy for Science-Fiction pentru *Orașul*, în 1953. A murit în 1988.

GWYNETH JONES

PREFAȚA EDITORULUI

Acestea sunt poveștile pe care Câinii le spun atunci când focul se întețește și vântul bate dinspre nord. Atunci, fiecare familie se adună în fața vetrei, cățeii stau liniștiți și ascultă, iar la sfârșit pun o mulțime de întrebări:

— Ce este Omul?

Sau poate:

— Ce este un oraș?

Sau:

— Ce este războiul?

Nu există niciun răspuns sigur la aceste întrebări. Doar presupuneri, teorii, multe judecăți de valoare, dar niciun răspuns sigur.

În cadrul familiei, mulți povestitori se văd siliți să recurgă la vechea explicație cum că n-a fost decât o poveste, nu există nici Om, nici oraș, n-are rost să cauți adevărul într-o poveste atât de simplă, trebuie s-o iei așa cum este, s-o asculți cu plăcere și cam atât.

Asemenea explicații, care poate că sunt de ajuns pentru căței, sunt departe de a fi explicații. Toată lumea caută adevărul în povești atât de simple.

Legenda, alcătuită din opt povești, e veche de secole. Din câte se știe, nu are la bază un fapt istoric; nici cel mai minuțios studiu nu reușește să stabilească etapele prin care a trecut. Nu încape nicio îndoială că, după ani și ani în care a fost povestită și repovestită, a ajuns la noi într-o formă stilizată, dar nu ai cum să-ți dai seama ce drum a urmat această stilizare.

Faptul că e străveche și, după cum susțin unii scriitori, ar putea fi, cel puțin în parte, de origine non-canină, reiese din abundența de termeni fără noimă din toate poveștile – cuvinte și expresii (și, chiar mai rău, idei) care nu au niciun înțeles și care poate n-au avut niciodată un înțeles. Repetate la nesfârșit, aceste cuvinte și expresii au fost acceptate, li s-a atribuit prin context o anumită valoare arbitrară. Dar nu avem cum să știm dacă aceste valori arbitrare se apropie măcar de sensul inițial al cuvintelor.

Această ediție a poveștilor nu va încerca să demonstreze, prin argumente specifice, existența sau nonexistența Omului, să dezlege enigma orașului, să dezbată cele câteva teorii legate de război sau să răspundă la multe alte întrebări menite să-l scoată din răbdări pe cercetătorul care încearcă să găsească în legendă dovada că își are rădăcina într-un adevăr esențial sau istoric.

Scopul acestei ediții e doar să ofere textul complet, integral, al poveștilor, așa cum sunt ele. Notele care preced fiecare capitol sunt folosite pentru a scoate în evidență principalele chestiuni speculative, dar fără să se tragă vreo concluzie. Pentru cei care doresc să înțeleagă mai bine aceste povești sau problemele pe care le abordează, există texte ample, scrise de Câini mult mai competenți decât subsemnatul.

Descoperirea recentă a unor fragmente din ceea ce trebuie să fi fost o operă literară de mari dimensiuni a fost folosită ca ultim argument în favoarea atribuirii legendei, cel puțin în parte, mai curând Omului mitologic (și controversat) decât Câinilor. Dar, până când se va dovedi că Omul a existat cu adevărat, argumentul potrivit căruia fragmentele descoperite aparțin Omului este irelevant.

Semnificativ și mai ales tulburător, în funcție de punctul de vedere adoptat, este faptul că titlul probabil al fragmentului literar este același cu titlul unuia dintre episoadele

legendei prezentate aici. Desigur, cuvântul în sine este absolut lipsit de sens.

Firește, prima întrebare e dacă a existat vreodată o ființă precum Omul. Pe moment, în absența unor dovezi palpabile, consensul logic este că nu a existat. Mai mult de-atât, Omul, așa cum apare în legendă, face parte din folclor. Se prea poate să fi apărut în primele zile ale civilizației canine ca o ființă imaginară, un fel de zeu aparținând altei rase, căruia Câinii îi cereau ajutor, a cărui tovărășie o căutau pentru a-și asigura bunăstarea.

În pofida acestor concluzii obiective, există unii care văd în Om un zeu real, mai în vârstă, un vizitator dintr-un ținut sau din dimensiuni mistice, care a venit aici și a rămas o vreme ca să dea o mână de ajutor, pentru ca apoi să se întoarcă în locul din care plecase.

Alții susțin că Omul și Câinele au apărut împreună, ca două animale care au cooperat, care s-au ajutat reciproc în dezvoltarea unei civilizații, dar care, la un moment dat, demult, au ajuns într-un punct de unde fiecare a luat-o pe alt drum.

Dintre toate semnificațiile tulburătoare ale acestor povești (și sunt destule), cea mai tulburătoare este respectul total acordat Omului. Cititorului de rând îi vine greu să accepte acest respect ca pe o simplă convenție literară. Atitudinea reverențioasă a Câinilor depășește adorarea tradițională a unui zeu tribal; ai crede, instinctiv, că e adânc înrădăcinată într-o credință sau un ritual demult uitat, din preistoria rasei noastre.

Există, bineînțeles, puține speranțe ca vreuna dintre aceste controverse din jurul legendei să-și găsească vreodată rezolvarea.

Prin urmare, iată poveștile – le puteți citi cum doriți: doar de plăcere, în căutarea unei semnificații istorice sau a unei aluzii care să vă ducă la descifrarea unui înțeles ascuns. Sfatul nostru pentru cititorul de rând: Nu le lua prea în serios fiindcă, de-a lungul lor, e multă confuzie, dacă nu chiar nebunie.

NOTE LA PRIMA POVESTE

Fără nicio îndoială, dintre toate poveștile, prima e cea mai dificilă pentru cititorul neavizat. Nu doar denumirile îl pun la încercare ci, la prima lectură, chiar logica și ideile îi par de-a dreptul străine. Poate motivul e că în această poveste, ca și în cea care urmează, Câinele nu joacă niciun rol, nici măcar nu e amintit. Încă de la primul paragraf din această primă poveste cititorul se confruntă cu o situație inedită și cu personaje la fel de inedite care încearcă să o rezolve. Cam asta s-ar putea spune despre prima poveste – după ce ai izbutit s-o parcurgi, celelalte, prin comparație, vor părea aproape familiare.

Întreaga poveste e dominată de conceptul de oraș. Deși autorul nu explică pe de-a-ntregul ce e acela un oraș, sau de ce ar trebui să existe, se înțelege că e vorba de un teren relativ mic pe care se adăpostesc și își duc viața foarte multe ființe. Câteva dintre motivele existenței lui sunt prezentate superficial în text, dar Bounce, care și-a dedicat întreaga viață studiului acestor povești, este convins că această descriere e doar invenția inteligentă a unui povestitor din vechime care încearcă să argumenteze un concept imposibil. Mulți dintre cei ce studiază poveștile sunt de acord cu Bounce: motivele, așa cum sunt ele invocate de povestitor, nu se potrivesc cu logica; unii cercetători, printre care și Rover, bănuiesc că aici am putea avea de-a face cu o satiră străveche, a cărei semnificație s-a pierdut.

Majoritatea experților în economie și sociologie consideră că o organizație precum orașul e o structură imposibilă, nu numai din punct de vedere economic, ci și dintr-unul sociologic și psihologic. Nicio ființă care dispune de o structură nervoasă complexă, necesară dezvoltării unei civilizații, subliniază ei, nu ar putea supraviețui între niște limite atât de draconice. Rezultatul, dacă s-ar încerca așa ceva, susțin experții, ar duce la un nevrozism în masă care, în scurt timp, ar distruge însăși civilizația care a construit orașul.

Rover crede că în prima poveste avem de-a face cu un mit aproape pur și, în consecință, nicio situație sau afirmație nu poate fi luată *ad litteram*, întreaga poveste fiind plină de un simbolism a cărui cheie s-a pierdut demult. Derutant, totuși, e faptul că, dacă avem de-a face doar cu un concept-mit, forma în sine n-ar fi trebuit să se șlefuiască până într-atât încât să se transforme în conceptele simbolice care reprezintă marca mitului. În această poveste, pentru cititorul de rând există prea puține detalii ce țin de mit. Povestea în sine e poate cea mai prozaică dintre toate – aridă, de-abia însăilată, fără micile efuziuni sentimentale, subtile, și idealurile înalte din restul legendei.

Limbajul poveștii e în mare măsură derutant. Expresii precum clasicul „drac împielițat" i-au pus secole la rând în încurcătură pe semanticieni și nici astăzi nu se știe ce înseamnă multe dintre cuvinte și expresii, exact ca atunci când specialiștii au început să acorde mai multă atenție legendei.

Termenul de Om a fost, totuși, deslușit cât se poate de bine. Pluralul pentru această rasă mitică este oameni, rasa e umană, femelele sunt femei sau neveste (doi termeni care, la un moment dat, poate că au diferit oarecum, dar care în prezent trebuie priviți ca sinonime), cățeii sunt copii. Un cățel este un băiat. O cățelușă e o fată.

În afară de conceptul de oraș, un alt concept despre care cititorul va descoperi în mod sigur că vine în contradicție cu stilul lui de viață și poate că-i constrânge însuși modul de a gândi este cel de război și crimă. Crima e un proces, care de regulă presupune violență, prin care o ființă pune capăt vieții altei ființe. Războiul, se pare, a fost o crimă în masă comisă la o scară de neimaginat.

Rover, în studiul său despre legendă, este convins că poveștile sunt mult mai primitive decât se crede în general, fiindcă, în opinia lui, concepte precum războiul și crima n-ar fi putut apărea niciodată în civilizația noastră, ele provenind dintr-o epocă dominată de bestialitate, despre care nu există nicio dovadă.

Tige, aproape singurul care crede că poveștile se bazează pe o istorie adevărată și că Omul chiar a existat la începuturile civilizației canine, susține că această primă poveste se referă la prăbușirea civilizației umane. Și tot Tige opinează că povestea, așa cum o știm acum, ar putea fi doar o umbră a unei povești mult mai complexe, o epopee uriașă care, la un moment dat, ar fi avut aceleași dimensiuni, sau poate le-ar fi depășit pe cele ale legendei de astăzi. Nu pare posibil, scrie el, ca un eveniment de o asemenea amploare precum prăbușirea unei puternice civilizații mecanice să fie redusă atât de mult de către contemporanii poveștii la dimensiunile de acum. Ce avem aici, afirmă Tige, e doar una dintre numeroasele povești care au acoperit întreaga istorie, iar cea care ne-a rămas e mai degrabă una minoră.

I
Orașul

Bunicul Stevens stătea pe șezlong și privea cum mașina de tuns iarba își făcea treaba, în timp ce simțea cum lumina blândă și caldă a soarelui i se strecoară în oase. Mașina ajunse la marginea peluzei, cloncăni ușor ca o găină mulțumită, se întoarse cu precizie și se apucă să tundă o altă fâșie. Sacul cu iarbă se umfla văzând cu ochii.

Mașina se opri brusc și, plăcut surprinsă, scoase un clic. Un panou lateral se deschise, lăsând să iasă un braț lung ca de macara. Degete de oțel căutară prin iarbă preț de câteva clipe, se ridicară ținând strâns o piatră, o aruncară într-un mic container și dispărură în dosul panoului. Mașina de tuns iarba bolborosi ceva și reîncepu să toarcă de-a lungul fâșiei.

Bunicul mormăi bănuitor în barbă:

— Odată și-odată drăcoveniei ăsteia tot o să-i scape ceva și-atunci să vezi cădere nervoasă.

Se lăsă pe spate și privi lung cerul îmbăiat de soare. Un elicopter zbura undeva, departe. În casă radioul prinse viață și o avalanșă de sunete stridente se năpusti asupra peluzei. La auzul ei, bătrânul se înfioră, lipindu-se de șezlong.

Tânărul Charlie se pregătea de o nouă bâțâială. Drac împielițat!

Mașina de tuns iarba trecu pe lângă el, bunicul o privi chiorâș.

— Automat, spuse el, ridicând ochii spre cer. Până și cel mai amărât lucru e automat acum. Am ajuns să tragem o

mașinărie într-un colț, să-i șoptim ceva la ureche și ea s-o tulească imediat ca să îndeplinească ordinul!

Prin fereastra deschisă auzi vocea fiicei lui, ridicată ca să acopere muzica.

— Tată!

Bătrânul se foi nemulțumit.

— Da, Betty.

— Tată, ai grijă să te dai din calea mașinii ăleia. Nu încerca să fii mai încăpățânat decât ea. Până la urmă e doar o mașină. Ultima oară ai rămas pe loc, iar ea a tuns iarba din jurul tău. Iar tu nici nu te-ai sinchisit.

Bunicul nu răspunse, doar încuviință ușor din cap, sperând că fata va crede că doarme și-l va lăsa în pace.

— Tată! strigă ea și mai tare. Tu auzi ce-ți spun?

Înțelese că nu are scăpare.

— Ba bine că nu. Tocmai mă pregăteam să mă mut.

Se ridică încet, sprijinindu-se cu toată greutatea în baston, ca s-o facă să-i pară rău că se poartă așa cu el când vedea cât e de bătrân și de plăpând. Trebuia să umble cu băgare de seamă, totuși. Dacă fata afla că n-are nevoie de baston, sigur îi găsea tot felul de îndeletniciri, dar, pe de altă parte, dacă exagera, sigur îl chema pe nebunul ăla de doctor ca să-l întoarcă pe toate părțile.

Bombănind, își mută șezlongul în porțiunea care fusese deja tunsă. Trecând pe lângă el, mașina scoase un chicot răutăcios.

— Odată și-odată tot îți trag eu un picior ca să-ți rup vreo două roți, o amenință el.

Mașina îl îngână și se îndepărtă senină ca întotdeauna.

De undeva din josul străzii pline de iarbă se auzi un zăngănit, un fel de tuse sacadată.

Bătrânul, gata să se așeze, se îndreptă de spate și ascultă.

Zgomotul era mai clar acum, rateurile asurzitoare ale unui motor îndărătnic, zdrăngănitul unor piese metalice desprinse de la locul lor.

— Un automobil! exclamă el. Un automobil, pe cinstea mea!

O luă la galop spre poartă, dar își aduse aminte că e plăpând și trecu la un șontâcăit rapid.

— Trebuie să fie zănatecul de Ole Johnson, își zise el. E singurul care mai are automobil. E prea căpos ca să renunțe.

Într-adevăr, era Ole.

Bunicul ajunse la poartă tocmai la timp ca să vadă cum mașina veche, plină de rugină, hodorogită, apare de după colț, trecând anevoie peste hârtoape, legănându-se și pufăind pe strada neumblată. Din radiatorul supraîncălzit țâșneau aburi, la fel cum un nor de fum albastru țâșnea din țeava de eșapament care-și pierduse toba cu mai bine de cinci ani în urmă.

Ole stătea nepăsător la volan, mijindu-și ochii, încercând să evite gropile, deși îi venea greu s-o facă din moment ce iarba și buruienile acoperiseră strada și n-avea cum să vadă ce e sub ele.

Bunicul îi făcu semn cu bastonul.

— Salutare, Ole! strigă el.

Ole opri, trăgând frâna de mână. Mașina gâfâi, se cutremură, tuși și își dădu sufletul cu un oftat îngrozitor.

— Cu ce merge? întrebă bătrânul.

— Cu de toate. Petrol lampant, puțin ulei de tractor pe care l-am găsit pe fundul unui butoi, spirt medicinal.

Bunicul privi mașina supraviețuitoare cu o admirație nedisimulată.

— Ce vremuri! exclamă el. Am avut și eu una, atingea 160 kilometri la oră.

— Încă mai ține, dacă ai ce să pui în rezervor sau găsești piese de schimb. Cu vreo trei-patru ani în urmă făceam rost

de benzină, dar de-atunci nici urmă de așa ceva. Cred că nu se mai face. Ce rost mai are să faci benzină, spun ei, când avem energie atomică.

— Mda, poate au dreptate, dar energia atomică n-are miros. Mirosul cel mai îmbătător, cel de benzină arsă. Într-un fel, elicopterele și celelalte mașinării au distrus tot romantismul călătoriei.

Tataia aruncă o privire spre butoaiele și coșurile îngrămădite pe bancheta din spate.

— Ai ceva legume? întrebă el.

— Bineînțeles. Porumb zaharat, cartofi timpurii și câteva coșuri cu roșii. M-am gândit să le vând.

Bunicul clătină din cap.

— N-ai cum, Ole. Nu le cumpără nimeni. Oamenilor le-a intrat în cap că numai prin metoda asta nouă, hidroponica, mâncăm și noi legume mai de Doamne ajută. Curate, chipurile, și mai aromate.

— Nu dau doi bani pe ce cresc ăia în instalațiile lor, răspunse Ole înverșunat. N-au niciun gust. Cum îi spun mereu Marthei: ca să înțelegi ceva din ea, mâncarea trebuie să crească în pământ.

Se aplecă și răsuci cheia în contact.

— Nu știu dacă merită să le duc la oraș, după cum au ăștia grijă de drumuri. Sau mai degrabă n-au. Acum douăzeci de ani autostrada era ca-n palmă, asfalt bun, pe care-l cârpeau și-l curățau de zăpadă în fiecare iarnă. Făceau orice ca să nu se întrerupă circulația. Acum au uitat cu totul de ea. Asfaltul e numai găuri, iar prin unele părți a dispărut cu totul. Unde mai pui că, din loc în loc, răsare și câte o tufă. În dimineața asta a trebuit să mă dau jos și să trag de un copac care căzuse de-a curmezișul.

— Asta e, ce să-i faci, conchise bunicul.

Mașina se trezi brusc la viață, tușind și înecându-se. De sub ea ieșiră mai multe rotocoale de fum gros, albastru.

Într-un târziu se smuci și o luă din loc, scârțâind din toate încheieturile.

* * *

Bunicul se întoarse repede la șezlong și-l găsi ud leoarcă. După ce-și terminase treaba, mașina de tuns iarba scosese furtunul și acum stropea peluza.

Înjurând printre dinți, bătrânul se îndreptă cu pași mari spre colțul casei și se așeză pe banca de lângă veranda din spate. Nu-i plăcea să stea acolo, dar era singurul loc în care se simțea ferit de mașinăria aceea perfidă din fața casei.

În primul rând, ceea ce vedea de pe bancă îl cam deprima: stradă după stradă cu case pustii, părăsite, ale căror curți erau năpădite de buruieni, lăsate în paragină.

Exista, totuși, și un avantaj. De pe banca aceea se putea preface că e surd, că nu aude muzica sacadată ce răsuna din aparatul de radio.

Auzi o voce din curtea din față.

— Bill! Bill, unde ești?

Bunicul se întoarse.

— Aici sunt, Mark. În spatele casei. Mă ascund de afurisita aia de mașină.

Mark Bailey apăru de după colț șchiopătând, țigara din gură amenințând să dea foc favoriților lui groși.

— Cam devreme pentru joacă, nu crezi? spuse bătrânul.

— Azi n-am cum să joc.

Mark se apropie șontâc-șontâc și se așeză lângă el.

— Plecăm.

Bunicul se întoarse brusc spre el.

— Plecați?

— Cam așa ceva. Ne mutăm la țară. În sfârșit Lucinda l-a convins pe Herb. L-a pisat la cap până a cedat. I-a spus că toată lumea se mută în casele alea frumoase de la țară, de ce n-ar face-o și ei?

Bunicul înghiți în sec.

— Unde anume?

— Habar n-am. Eu unul n-am fost pe acolo. Undeva prin nord. Lângă unul dintre lacurile alea. Patru hectare de pământ. Lucinda voia patruzeci, dar Herb a pus piciorul în prag și a zis că patru sunt de-ajuns. După atâția ani de stat la oraș, cu o bucată de pământ în jurul casei, patru hectare sunt mai mult decât suficiente.

— Și Betty l-a bătut la cap pe Johnny, dar băiatul se ține tare. Spune că nu se poate muta, n-ar da bine să plece din oraș, doar e secretarul Camerei de Comerț.

— A înnebunit lumea, constată Mark. De tot.

— Așa e. Toți vor la țară. Ia uită-te acolo.

Bunicul arătă spre străzile cu case pustii.

— Mi-aduc aminte ce frumos arătau casele alea. Ce vecini cumsecade aveam. Femeile alergau de la o ușă la alta ca să facă schimb de rețete. Iar bărbații tundeau ei iarba, lăsau mașinile să ruginească în șopron, pe urmă se adunau și stăteau la palavre.Ce oameni prietenoși, Mark. Și uite unde s-a ajuns.

Mark se foi nerăbdător.

— Trebuie să mă întorc, Bill. M-am furișat până aici doar ca să-ți spun că o luăm din loc. Lucinda m-a pus să fac bagajele. Își iese din pepeni dacă vede că am șters-o.

Tataia se ridică țeapăn și întinse mâna.

— Ne mai vedem până pleci? Poți să mai vii pentru un ultim joc?

Mark clătină din cap.

— Mă tem că nu, Bill.

Își strânseră mâinile emoționați, stânjeniți.

— O să-mi lipsească jocurile, zise Mark.

— Și mie. Dacă pleci și tu, n-am cu cine să mai joc.

— Rămâi cu bine, Bill.

— Drum bun.

Bunicul rămase pe loc privind cum prietenul lui dispare după colțul casei, șchiopătând, și simți cum gheara rece a singurătății se întinde și-l cuprinde cu o atingere ca de gheață. O singurătate îngrozitoare. Singurătatea vârstei – a vârstei și a celui depășit de evenimente. Ăsta-i adevărul, recunoscu bătrânul. Era depășit de evenimente. Aparținea altei epoci. O luase înainte timpului, trăise mai mult decât trebuia.

Cu ochii încețoșați își căută bastonul care se sprijinea de bancă și se îndreptă încet spre poarta lăsată pe-o rână, ce dădea spre strada părăsită din spatele casei.

* * *

Anii trecuseră prea repede și aduseseră cu ei avionul și elicopterul de familie, lăsând automobilul să rugineas-că într-un loc uitat de lume iar șoselele nefolosite să se degradeze. Anii care pur și simplu desființaseră cultiva-rea pământului odată cu apariția hidroponicii. Anii care ieftiniseră pământul odată cu dispariția fermei ca unitate economică, trimiseseră orășenii unul după altul în mediul rural, unde fiecare om, pentru mai puțin decât valora tere-nul lui de la oraș, putea intra în posesia a zeci de hectare. Anii care revoluționaseră construcțiile civile până acolo încât familiile nu făceau decât să-și părăsească vechile case și să se mute în cele noi care puteau fi cumpărate, la coman-dă, pentru mai puțin de jumătate din prețul unei clădiri antebelice și în care se puteau face schimbări pentru sume derizorii ca să se creeze mai mult spațiu sau doar ca să se conformeze unui capriciu.

Bunicul pufni disprețuitor. Case în care puteai face orice schimbare doreai, ca și cum ai fi mutat mobila dintr-un loc într-altul. Ce fel de viață era asta?

Păși greoi pe cărarea plină de praf care era tot ce mai rămăsese din ceea ce, în urmă cu câțiva ani, fusese o stradă

aglomerată, de cartier. O stradă a stafiilor, își spuse bătrânul – a unor mici stafii care se furișează și șușotesc în noapte. Stafii ale copiilor care se jucau, stafii ale tricicletelor și ale cărucioarelor răsturnate. Stafii ale casnicelor gâlcevitoare. Stafii ale urărilor strigate peste gard. Stafii ale focurilor vesele din șemineuri și ale hornurilor fumegânde în nopțile de iarnă.

Picioarele lui stârneau mici nori de praf care îi albeau manșetele pantalonilor.

Peste drum era casa veche a lui Adams. Adams se fălea mult cu ea, își aminti el. Cu fațada cenușie, din pietre culese de pe câmp, și ferestre venețiene. Acum pietrele se înverziseră de mușchi, iar ferestrele fără geamuri se căscau ca niște guri flămânde. Buruienile sufocau peluza și ascundeau veranda. Un ulm își împingea crengile în acoperiș. Bunicul încă își mai amintea ziua în care îl plantase Adams.

Rămase câteva clipe nemișcat pe strada aceea acoperită de iarbă, cu picioarele în praf, strângând cu ambele mâini bastonul curbat, cu ochii închiși.

Prin negura anilor auzi strigătele copiilor care se jucau, lătratul scurt al potăii lui Conrad, din josul străzii. Și uite-l și pe Adams, gol până la brâu, dând cu lopata, săpând groapa, cu puietul de ulm alături, cu rădăcinile în pânză de sac.

Mai, 1946. Acum 44 de ani. La scurt timp după ce și el, și Adams se întorseseră din război.

Zgomotul de pași, înăbușiți de praf, îl făcu să tresară și să deschidă ochii.

În fața lui se afla un tânăr. În jur de treizeci de ani. Poate mai puțin.

— Bună dimineața, spuse bunicul.

— Sper că nu v-am speriat.

— M-ați văzut aici, stând ca prostul, cu ochii închiși?

Tânărul aprobă din cap.

— Îmi aduceam aminte de ceva, explică bătrânul.

— Locuiți pe-aici?

— Puțin mai încolo. Am rămas ultimul din cartierul ăsta.

— Atunci poate că-mi puteți fi de ajutor.

— Să vedem.

— Păi, uitați cum stă treaba, spuse tânărul șovăitor. Eu sunt într-un fel de... i-aș zice pelerinaj sentimental...

— Înțeleg. Și eu la fel.

— Numele meu este Adams. Bunicul meu locuia undeva, pe-aici. Știți cumva...

— Exact acolo.

Amândoi priviră lung spre casă.

— La vremea ei a fost o casă frumoasă, zise bătrânul. Bunicul tău a plantat copacul ăla la scurt timp după ce s-a întors din război. Am făcut războiul împreună și tot împreună ne-am întors acasă. A fost o zi de pomină...

— Păcat. Păcat că...

Dar bătrânul păru că nu-l aude pe tânăr.

— Bunicul tău ce mai face? N-am mai auzit de el.

— A murit. Demult.

— Se ocupa cu energia atomică.

— Întocmai, spuse tânărul cu mândrie. L-a interesat de îndată ce a început să fie produsă la scară industrială. Imediat după acordul de la Moscova.

— Imediat după ce ambele părți au hotărât că nu pot purta un război.

— Exact.

— E destul de greu să porți un război când nu mai ai în ce trage.

— Vă referiți la orașe.

— Bineînțeles, spuse bătrânul. Și mai e un lucru: amenință-i cu toate bombele atomice din lume și nu-i urnești din loc; dă-le pământ ieftin și avioane de familie și se-mprăștie ca potârnichile.

* * *

John J. Webster tocmai urca în grabă treptele late, din piatră, de la intrarea în primărie, când sperietoarea ambulantă, cu pușca sub braț, îl ajunse din urmă și-l opri.

— Bună ziua, domnule Webster, spuse sperietoarea.

Webster îl privi lung, apoi se încruntă când îl recunoscu pe cel din fața lui.

— A, Levi! exclamă el. Cum merge treaba?

Levi Lewis zâmbi larg, arătându-și dinții strâmbi.

— Nici prea-prea, nici foarte-foarte. Grădinile merg bine, iar iepurii se înmulțesc, tocmai buni de mâncat.

— Sper că nu ești amestecat în scandalul legat de *case*.

— Nicidecum, domnule Webster. Noi ăștia, care stăm în casele părăsite, ne ferim să ne băgăm în ceva necurat. Respectăm legea, suntem cu frica lui Dumnezeu. Singurul motiv pentru care stăm acolo e că n-avem încotro. Și n-ar trebui să deranjeze pe nimeni că stăm în niște case goale. Dar poliția nu face decât să ne acuze de furturi și alte fărădelegi care se întâmplă pe acolo, și asta numai fiindcă știe că nu avem cum să ne apărăm. Ne scoate pe noi țapi ispășitori.

— Îmi place cum pui problema. Șeful însă vrea să dea foc la *case*.

— Să încerce numai și-o să aibă o surpriză. Chiar dacă ne alungă de la ferme cu noua lor metodă, de aici n-au cum să ne alunge.

Levi scuipă pe trepte.

— N-aveți din întâmplare niște mărunțiș? întrebă el. Tocmai am terminat cartușele și iepurii n-așteaptă...

Webster își vârî degetele în buzunarul de la vestă și scoase o jumătate de dolar.

Levi zâmbi cu toată gura.

— Sunteți bunătatea întruchipată, domnule Webster. La toamnă vă aduc câteva veverițe.

Levi își duse două degete la pălărie și se retrase pe trepte, soarele reflectându-se în țeava puștii. Webster își continuă drumul.

Ședința consiliului municipal începuse deja când intră în sală.

Șeful poliției, Jim Maxwell, stătea în picioare lângă masă, iar primarul, Paul Carter, tocmai îi punea o întrebare.

— Jim, nu crezi că e o propunere pripită să iei o astfel de măsură în privința *caselor*?

— Nu. Cu excepția a câteva zeci de case, niciuna dintre celelalte nu e ocupată de proprietarul de drept sau, mai degrabă, de primul proprietar. Toate aparțin acum municipalității, sunt confiscate pentru neplata taxelor. În plus, arată ca niște șandramale, gata să se dărâme în orice clipă. Nu mai valorează nimic. Nu se mai poate recupera nimic din ele. Lemn? Lemn nu mai folosim. Plasticul e mult mai bun. Piatră? Folosim oțel în loc de piatră. Nici măcar una dintre casele alea nu conține vreun material care să aibă căutare pe piață... Între timp casele îi adăpostesc pe indezirabili și pe infractorii de duzină. Năpădite de vegetație, cartierele orașului au devenit ascunzătoarea ideală pentru toate tipurile de infractori. Cel care încalcă legea se refugiază imediat în casele alea – acolo e în siguranță fiindcă, și dacă trimit o mie de oameni, tot reușește să scape de ei... Casele alea nici nu merită să fie demolate. Dar ne dau bătăi de cap, chiar dacă, în sine, nu sunt o amenințare. De aceea trebuie să scăpăm de ele, iar focul e cel mai ieftin și mai rapid. Bineînțeles, luându-ne toate măsurile de precauție.

— Dar e legal? întrebă primarul.

— M-am interesat. Oricine are dreptul să-și distrugă proprietatea după cum dorește, atâta timp cât nu pune în pericol viața altuia. Cred că aceeași lege se aplică și în cazul unei municipalități.

Consilierul Thomas Griffin sări în picioare.

— Procedând astfel, ți-ai atrage o grămadă de dușmani, spuse el răspicat. Ai arde din temelii o grămadă de case vechi. Oamenii încă mai sunt atașați sentimental de...

— Dacă țineau atât de mult la ele, de ce n-au plătit impozitele și le-au lăsat în paragină? se răsti șeful poliției. De ce-au

întins-o la țară și le-au lăsat în plata Domnului? Întreabă-l pe Webster. Să-ți spună el cât de mult succes a avut încercând să resusciteze interesul oamenilor față de casele lor vechi.

— Te referi la farsa cu Săptămâna Caselor Vechi, replică Griffin. A dat greș, și pe bună dreptate. Webster a exagerat atât de mult, încât până la urmă s-au prins toți. Ce să-i faci, asta-i mentalitatea Camerei de Comerț!

— Camera de Comerț n-are nicio vină aici, Griffin, interveni furios consilierul Forrest King. Doar fiindcă n-ai reușit în afaceri nu înseamnă că...

— Vremea publicității agresive a apus, domnilor, zise Griffin fără să-l bage în seamă. Vremea publicității agresive a apus pentru totdeauna. Acum nu mai poți face din țânțar armăsar... S-a dus demult vremea când se organizau zilele porumbului sau ale dolarului sau când născoceam tot felul de sărbători și împânzeam sălile cu steaguri și le umpleam de oameni gata să-și arunce banii pe orice. Numai voi se pare că n-ați aflat... Succesul acestor escrocherii se baza pe psihologia gloatei și loialitatea cetățenească. Nu poți pretinde loialitate cetățenească față de un oraș care moare văzând cu ochii. Nu poți apela la psihologia gloatei când nu mai există o gloată – când fiecare om, sau aproape fiecare om, are parte de singurătatea a șaisprezece hectare.

— Domnilor, încercă primarul să liniștească spiritele. Domnilor, deviem de la subiect.

King răbufni, bătând cu pumnul în masă:

— Ba nu, să dăm cărțile pe față. Dacă tot e aici, poate ne spune și Webster care-i părerea lui.

Webster se foi stingher.

— Nu cred că aș avea ceva de spus.

— Haida de! făcu Griffin și se așeză.

King însă rămase în picioare, roșu la față, cu maxilarul tremurând de furie.

— Webster! strigă el.

Webster clătină din cap.

— Ai venit aici cu una dintre ideile tale mărețe, continuă King. Ai vrut s-o expui consiliului. Hai, curaj, omule, spune ce ai de spus!

Webster se ridică încet, cu buzele strânse.

— Poate că ești prea tâmpit ca să-ți dai seama de ce nu sunt de acord cu felul în care te porți, îi spuse el lui King.

King simți că nu mai are aer, apoi explodă:

— Tâmpit! Ai tupeul să mă faci tâmpit! După ce-am lucrat împreună și te-am ajutat. E prima oară când mă faci așa... e...

— E prima oară când te fac așa fiindcă n-am vrut să-mi pierd slujba, de aia, răspunse Webster calm.

— Ei bine, n-o mai ai! urlă King. Din clipa asta nu mai ai nicio slujbă!

— Tacă-ți gura, zise Webster.

King se holbă uluit la el, de parcă l-ar fi plesnit peste față.

— Și stai jos, adăugă Webster cu o voce care străbătu încăperea ca un tăiș bine ascuțit.

King simți cum i se înmoaie genunchii și se lăsă să cadă pe scaun. Liniștea era palpabilă.

— Vreau, totuși, să vă spun ceva, zise Webster. Un lucru pe care ar fi trebuit să vi-l spun demult. Un lucru pe care trebuie să-l auziți cu toții. Ce mă surprinde e că eu sunt cel care vi-l spune. Dar, fiindcă am muncit în folosul acestui oraș aproape cincisprezece ani, poate că sunt îndreptățit să spun adevărul... Griffin zicea că orașul moare văzând cu ochii – o afirmație corectă. Ceea ce-i reproșez eu e că nu e completă. Orașul... acest oraș, orice oraș... e deja mort... Orașul este un anacronism. Și-a pierdut utilitatea. Hidroponica și elicopterul i-au semnat condamnarea la moarte. Într-o primă fază, orașul a fost un loc tribal, un loc în care membrii tribului se adunau ca să se protejeze reciproc. Apoi de jur împrejurul lui s-a construit un zid, tot pentru protecție. În cele din urmă zidul a dispărut, dar orașul a continuat să

existe datorită înlesnirilor pe care le oferea comerțului. A supraviețuit până deunăzi fiindcă oamenii au fost obligați să locuiască aproape de locul de muncă, iar locul de muncă era în oraș... Astăzi însă orașul nu mai contează. Când fiecare familie are avionul ei, 150 de kilometri reprezintă o distanță mai scurtă decât reprezentau 10 kilometri în 1930. Oamenii pot zbura câteva sute de kilometri până la serviciu și să fie înapoi acasă înainte de căderea serii. Nu mai trebuie să trăiască înghesuiți într-un oraș... Automobilul a dat tonul, iar avionul de familie a pus capacul. Tendința a fost vizibilă chiar din prima parte a secolului – îndepărtarea de oraș, de taxe și aglomerație, spre suburbii și zone închise. Lipsa mijloacelor de transport corespunzătoare, lipsa banilor i-au ținut pe mulți în oraș. Acum însă, când hidroponica reduce atât de mult valoarea pământului, omul își poate cumpăra o suprafață imensă la țară cu mai puțini bani decât l-ar fi costat un loc la oraș în urmă cu 40 de ani. Cu avioanele care zboară pe bază de energie atomică transportul nu mai e o problemă.

Webster se opri, dar tăcerea continuă. Primarul privea șocat. King mișcă din buze, însă nu reuși să scoată niciun cuvânt. Griffin zâmbea.

— Deci care-i situația? întrebă Webster. Vă spun eu care e. Stradă după stradă, cvartal după cvartal de locuințe părăsite, case din care au dispărut oamenii. De ce să rămână? Ce le putea oferi orașul? Nimic din ce le oferise generațiilor de dinainte, fiindcă progresul a anulat avantajele oferite de oraș. Sigur, au pierdut ceva din punct de vedere material când au părăsit casele. Dar faptul că au putut să cumpere o casă de două ori mai bună la jumătate din prețul fostei case, faptul că au ajuns să trăiască după cum și-au dorit, că au parte de o adevărată moșie, în cea mai bună tradiție instituită de pătura bogată a generației precedente – toate aceste lucruri au contat mai mult decât casa lăsată în urmă... Și cu

ce-am rămas? Cu câteva cvartale de clădiri de birouri. Câteva hectare ocupate de fabrici și uzine. O conducere locală care trebuie să aibă grijă de un milion de oameni în absența milionului de oameni. Un buget care a majorat atât de mult taxele încât, până la urmă, până și fabricile și uzinele se vor muta de aici ca să scape de ele. Neachitarea taxelor ne-a lăsat pe cap cu o grămadă de proprietăți fără valoare. Cu asta am rămas... Nici Camera de Comerț, nicio publicitate agresivă, niciun plan, oricât de fantezist ar fi el, nu vă poate da răspunsurile. Cine crede în așa ceva nu e în toate mințile. Există un singur răspuns, foarte simplu. Orașul ca instituție umană e mort. S-ar putea să se mai zvârcolească vreo câțiva ani, mai mult nu.

— Domnule Webster... începu primarul.

Webster nu-i dădu nicio atenție.

— Dacă nu s-ar fi întâmplat ce s-a întâmplat astăzi, aș fi continuat să vă fac jocul. Aș fi continuat să pretind că orașul e principala noastră preocupare. Aș fi continuat să mă amăgesc și să vă amăgesc și pe voi. Dar, domnilor, există ceva ce se numește demnitate umană.

Tăcerea de gheață fu întreruptă de hârtiile mutate dintr-un loc într-altul, de tusea înăbușită a unui consilier stânjenit.

Webster însă nu terminase ce avea de spus.

— Orașul a eșuat și bine a făcut. În loc să stați aici și să jeliți ce-a mai rămas din el, ridicați-vă-n picioare și clamați-vă mulțumirea că a eșuat. Fiindcă, dacă acest oraș n-ar fi devenit inutil, ca toate celelalte orașe – dacă orașele lumii nu ar fi fost părăsite, sigur ar fi fost distruse. S-ar fi pornit un război, domnilor, un război atomic. Ați uitat anii 1950 și 1960? Ați uitat că vă trezeați noaptea și ascultați dacă nu cumva cade bomba, știind că nu veți auzi când va cădea, știind că n-o veți mai auzi din nou, dacă venea?... Dar orașele au fost părăsite, industria s-a rărit, obiectivele strategice au dispărut și așa n-am mai avut parte de război... Unii dintre voi, domnilor,

mulți dintre voi trăiți azi fiindcă oamenii au părăsit orașul. De aceea, pentru numele lui Dumnezeu, lăsați-l așa, mort. Fiți fericiți că e mort. E cel mai bun lucru care se putea întâmpla în toată istoria lumii.

John J. Webster se răsuci pe călcâie și părăsi sala.

Afară se opri pe treptele late, din piatră, și privi lung cerul fără nori, văzu porumbeii care zburau pe deasupra foișoarelor și turnurilor primăriei.

Apoi se scutură, mental, ca un câine care iese dintr-o baltă.

Făcuse o prostie, desigur. Acum va trebui să-și caute o slujbă și va trece ceva timp până să găsească una. Nu mai era foarte tânăr.

Dar, în ciuda gândurilor negre, îi veni să fredoneze un cântecel. Se îndepărtă cu pas vioi, cu buzele țuguiate, fluierând încet.

Gata cu ipocrizia. Gata cu nopțile nedormite în care se frământa să găsească soluții – știind că orașul era mort, știind că tot ce încerca să facă era fără folos, simțindu-se ca un escroc fiindcă primea un salariu pe care nu-l merita. Având acea frustrare ciudată, sâcâitoare, a unui muncitor care știe că eforturile lui nu sunt deloc productive.

Se îndreptă cu pași mari spre parcare, spre elicopterul lui.

Își spuse că acum se puteau muta la țară, cum voia Betty. Acum își putea petrece serile cutreierând pământul care-i aparținea. Un loc prin care să curgă un pârâu. Neapărat un pârâu, pe care să-l umple cu păstrăvi.

Își notă în gând să urce în pod și să-și verifice undițele.

***

Martha Johnson aștepta la intrarea în șopron când mașina veche apăru pufăind din greu pe alee.

Ole coborî anevoie, cu o figură obosită.

— Ai vândut ceva? întrebă Martha.

Ole clătină din cap.

— Degeaba. Nu vor să cumpere verdețuri de la fermă. Mi-au râs în nas. Mi-au arătat ștuleți de două ori mai mari decât ai noștri, la fel de dulci și cu boabele mai bine aliniate. Mi-au arătat pepeni aproape fără coajă. Și cu gust mai bun, cel puțin așa mi-au spus ei.

Dădu cu piciorul într-un bulgăre de pământ, prefăcându-l în praf.

— N-avem ce face, continuă el. Metoda asta nouă ne-a adus la sapă de lemn.

— Mai bine vindem ferma, propuse Martha.

Ole rămase tăcut.

— Te-ai putea angaja la una dintre fermele lor. Ca Harry. Îi place acolo.

Ole clătină din cap.

— Sau poate ca grădinar. Te-ai descurca de minune. Oamenii ăștia cu pretenții, care au cumpărat domenii întregi, angajează grădinari care să aibă grijă de flori și toate celelalte. Li se pare mai elegant decât să folosească mașini.

Ole clătină iar din cap.

— Nu-mi place să mă îngrijesc de flori. Mai ales după ce-am cultivat porumb mai bine de douăzeci de ani.

— Poate că n-ar strica să ne luăm și noi un avion. Și să avem apă curentă în casă. Și o cadă, în loc să facem baie în clubărul de lângă focul din bucătărie.

— N-aș putea să pilotez un avion.

— Ba bine că nu. Sunt ușor de pilotat. Băieților lui Anderson de-abia le-au mijit tuleiele și să-i vezi cum zboară. Unul a încercat prea multe și a căzut, dar...

— Mă mai gândesc, spuse Ole disperat. Trebuie să mă gândesc.

Se întoarse brusc, sări peste un gărduleț și se îndreptă spre lanurile de porumb. Martha rămase lângă mașină și îl privi

cum se îndepărtează. O singură lacrimă i se rostogoli pe obrazul plin de praf.

***

— Domnul Taylor vă așteaptă, spuse tânăra.

John J. Webster răspunse bâlbâit:

— Dar n-am mai trecut pe aici. Domnul Taylor nu avea de unde să știe că vin.

— Domnul Taylor vă așteaptă, insistă tânăra și arătă spre ușă.

Pe ușă scria:

BIROUL DE ADAPTARE UMANĂ

— Dar eu am venit pentru o slujbă, protestă Webster. Nu vreau să mă adaptez. Aici nu e serviciul de plasare pe lângă Comitetul Mondial?

— Ba da. Nu vreți să vorbiți cu domnul Taylor?

— Dacă insistați...

Tânăra apăsă pe un buton și vorbi la interfon:

— A sosit domnul Webster.

— Poftește-l înăuntru.

Webster intră pe ușă cu pălăria în mână.

Insul care stătea la birou avea părul alb, dar o față de om tânăr. Îi făcu semn să ia loc.

— Înțeleg că încerci să-ți găsești de lucru, zise el.

— Da, dar...

— Te rog să iei loc. Nu te gândi la ce scrie pe ușă. Să știi că nu vom încerca să te adaptăm.

— Nu pot să-mi găsesc o slujbă. De săptămâni întregi mă chinuiesc, dar constat că nimeni nu mă vrea. De aceea mă aflu aici.

— N-ai vrut să vii aici de la început?

— Ca să fiu sincer, nu. Un serviciu de plasare... Are o implicație care mie nu-mi place.

Taylor zâmbi.

— Poate că termenul nu e cel mai inspirat. Te gândești, probabil, la serviciile forțelor de muncă din trecut. Locurile la care apelau oamenii disperați să-și găsească de lucru. Înființate de guvern pentru a-i ajuta pe șomeri să se angajeze și astfel să nu mai fie o povară pentru stat.

— Sunt și eu disperat, recunoscu Webster. Dar și mândru, de aceea am venit aici de-abia acum. Altă soluție n-am găsit. Vedeți dumneavoastră, am trădat...

— Adică ai spus adevărul. Chiar cu prețul pierderii slujbei. Lumea afacerilor, nu numai aici, ci peste tot, nu e pregătită pentru adevăr. Omul de afaceri se agață în continuare de mitul orașului, de arta de a vinde. Dar cu timpul își va da seama că nu are nevoie de oraș, că serviciile și valorile oneste îi vor aduce mai multe afaceri profitabile decât arta de a vinde... Mă întreb, Webster, ce anume te-a făcut să spui adevărul.

— Mă săturasem de toate. Mă săturasem să-i văd pe ceilalți bâjbâind de colo-colo, cu ochii închiși. Mă săturasem să-i văd cum încearcă să păstreze o tradiție la care trebuia să renunțe demult. Mă săturasem de entuziasmul civic fals al lui King când nu mai aveai pentru ce să te entuziasmezi.

Taylor aprobă din cap.

— Webster, ce crezi, ai fi în stare să adaptezi ființe umane?

Webster îl privi nedumerit.

— Vorbesc serios. Comitetul Mondial face asta de ani de zile, în liniște, discret. Mulți dintre cei care au fost adaptați nu știu că au fost adaptați. Schimbările survenite în urma transformării vechii Organizații a Națiunilor Unite în Comitetul Mondial au dus la o adaptare defectuoasă a oamenilor. Utilizarea pe scară largă a energiei atomice a lăsat fără slujbe sute de mii de oameni. Aceștia a trebuit să fie reciclați și orientați spre alte profesii, unele care țin de energia atomică, altele legate de noi domenii. Utilizarea pe scară largă a

hidroponicii i-a gonit pe fermieri de pe terenurile lor. Poate că ei ne-au creat cea mai mare problemă fiindcă, în afară de cunoștințele necesare cultivării pământului și creșterii animalelor, altceva nu știau. Cei mai mulți nici nu doreau să învețe altceva. Respingeau ideea renunțării la un mod de a-și câștiga existența moștenit de la străbunii lor. Și, fiind individualiști prin definiție, au creat cea mai dificilă problemă din punct de vedere psihologic.

— Mulți dintre ei nu știu încotro s-o apuce. Peste o sută au ocupat *casele* părăsite și trăiesc de azi pe mâine. Vânează câte un iepure sau o veveriță, pescuiesc, cultivă legume sau culeg fructe sălbatice. Din când în când, mai șterpelesc câte ceva sau cerșesc pe străzile de la periferie.

— Îi cunoști?

— Pe câțiva. Unul dintre ei îmi aduce la răstimpuri câte o veveriță sau un iepure. În schimb îi dau bani de cartușe.

— Deci se opun adaptării.

— Cu îndârjire.

— Cunoști un fermier pe nume Ole Johnson? Care nu vrea să părăsească ferma, care nu vrea să se dea pe brazdă?

Webster încuviință din cap.

— Ce-ar fi să încerci să-l adaptezi?

— M-ar alunga de pe fermă.

— Oamenii ca Ole și cei fără adăpost sunt problema noastră acum. Cea mai mare parte din lume s-a adaptat destul de bine, ține pasul cu prezentul. Chiar dacă unii tânjesc după trecut – asta-i doar așa, de efect. N-ai cum să-i întorci la vechiul mod de viață... Cu ani în urmă, de fapt odată cu utilizarea energiei atomice la scară largă, Comitetul Mondial a fost pus în fața unei decizii radicale. Schimbările care contribuie la progresul omenirii să fie făcute treptat, ca să permită oamenilor să se adapteze firesc, sau să fie făcute cât mai rapid, grăbindu-se adaptarea oamenilor? În cele din urmă s-a decis, pe drept sau pe nedrept, că progresul are

întâmplate, indiferent de efectul lui asupra oamenilor. Decizia, în linii mari, s-a dovedit înțeleaptă... Știam, desigur, că în unele privințe, această readaptare nu putea fi făcută pe față. În câteva cazuri, cum e cel al grupurilor mari de muncitori care au fost strămutate, era posibilă, dar în cazurile individuale, cum e cel al amicului Ole, nu. Asemenea oameni trebuie ajutați să se regăsească în această lume nouă, dar fără să știe că sunt sprijiniți. Dacă le spunem, le distrugem încrederea în sine și demnitatea, iar demnitatea umană e cheia de boltă a oricărei civilizații.

— Știam, bineînțeles, de readaptarea din industrie, dar de cazuri individuale n-am auzit.

— N-am putut să-i facem reclamă, spuse Taylor. Practic e aplicată în secret.

— Dar de ce-mi spuneți mie toate astea?

— Fiindcă am vrea să lucrezi pentru noi. Pentru început să-l ajuți pe Ole să se adapteze. Pe urmă să vezi ce poți face cu cei fără adăpost.

— Știu și eu...

— Te-am așteptat să ni te alături. Știam că, într-un final, vei ajunge aici. Orice șansă de a obține o slujbă, oricât de neînsemnată, ți-a fost spulberată de King. A avut el grijă să-i anunțe pe toți. Acum ești pus la index de toate Camerele de Comerț și de toate grupurile civice din lume.

— Se pare că n-am de ales, zise Webster.

— Nu vrem să gândești așa. Propun să mai meditezi și peste câteva zile să ne dai răspunsul. Chiar dacă nu vrei slujba asta, îți găsim noi alta – în ciuda lui King.

***

Webster văzu că în fața biroului îl aștepta o sperietoare. Era Levi Lewis, fără zâmbetul lui larg, cu toți dinții strâmbi, și cu pușca sub braț.

— Câțiva băieți mi-au zis că te-au văzut intrând aici, explică el. Așa că te-am așteptat.

— Care-i necazul? întrebă Webster fiindcă, judecând după fața lui Levi, era vorba de un necaz.

— Necazu-i poliția, răspunse Levi scuipând dezgustat.

— Poliția, repetă Webster și, dându-și seama care era problema, simți o strângere de inimă.

— Mda. Vor să dea foc la case ca să ne alunge de-acolo.

— Deci până la urmă consiliul a cedat.

— Vin de la sediul poliției. Le-am spus că nu-i de glumă. Le-am spus că, dacă încearcă așa ceva, va fi vărsare de sânge. I-am postat pe băieți de jur împrejur și le-am ordonat să tragă numai atunci când sunt siguri că nu dau greș.

— Dar nu poți face așa ceva, Levi! exclamă Webster.

— Nu pot? Am făcut-o deja. Ne-au gonit de la ferme, ne-au silit să vindem fiindcă nu aveam din ce trăi. Dar acum n-o să ne mai gonească. Ori rămânem aici, ori murim aici. Ne scot de-acolo numai când n-o să mai rămână nimeni care să-i oprească.

Își trase pantalonii în sus și scuipă din nou.

— Și nu suntem singurii care gândim așa, continuă el. Bunicul e alături de noi.

— Bunicul?

— Da, bunicul. Bătrânul care locuiește cu dumneata. El a preluat conducerea, e generalul nostru. Spune că-și amintește tot felul de șmecherii din război despre care poliția habar n-are. A trimis câțiva băieți la Legiune ca să fure un tun. Spune că știe de unde putem face rost de obuze, de la muzeu. Spune că-l instalăm și pe urmă anunțăm că, dacă poliția face vreo mișcare, bombardăm sediul.

— Ascultă, Levi, îmi faci un serviciu?

— Bineînțeles, domnule Webster.

— Intră aici și întreabă de domnul Taylor. Insistă că trebuie să vorbești cu el. Spune-i că am început deja lucrul.

— Am înțeles, dar unde vă duceți?

— La primărie.

— Sigur nu vreți să merg și eu?

— Nu. Mă descurc mai bine singur. Și încă ceva...

— Da.

— Spune-i bunicului să nu înceapă bombardamentul. Să tragă numai dacă e nevoie – și dacă trage, să nimerească ținta.

***

— Domnul primar e ocupat, spuse Raymond Brown, secretarul lui.

— Așa crezi tu, replică Webster pornind spre ușă.

— N-ai voie acolo, Webster, urlă Brown.

Sări de pe scaun, dădu ocol biroului și se repezi la Webster. Acesta întinse brațul ca să-l dea deoparte, dar îl izbi în piept, lipindu-l de birou. Biroul alunecă, iar Brown își flutură brațele, se dezechilibră și se prăbuși la podea.

Webster trase de ușă mai s-o scoată din balamale.

Primarul își dădu picioarele jos de pe birou.

— I-am spus lui Brown... începu el.

Webster înclină din cap.

— Mi-a spus. Ce-i cu tine, Carter? Te temi că amicul King ar putea afla că am fost aici? Te temi că ai putea fi corupt de câteva idei bune?

— Ce vrei de la mine? întrebă Carter răstit.

— Am aflat că poliția vrea să dea foc la *case*.

— Exact, răspunse primarul foarte convins. Casele alea sunt o amenințare la adresa comunității.

— Care comunitate?

— Ascultă, Webster...

— Nu mai e nicio comunitate. Doar voi, câțiva amărâți de politicieni care ați rămas ca să spuneți că aveți domiciliul stabil și astfel să fiți aleși în fiecare an și să vă încasați

salariile grase. Dar ați ajuns în situația în care va trebui să vă votați între voi. Cei care muncesc în magazinele mari și în cele mici, chiar și cei care au slujbe de nimica toată în fabrici, nu mai locuiesc în oraș. Oamenii de afaceri au părăsit orașul demult. Fac afaceri aici, dar nu mai stau aici.

— Dar orașul nostru încă mai e oraș, susținu primarul.

— N-am venit ca să discut asta. Am venit să-ncerc să te conving că, dacă dați foc la case, faceți o mare greșeală. Chiar dacă nu vă dați seama, casele alea sunt acum căminele celor lipsiți de adăpost. Oameni care au venit aici ca să caute un refugiu și l-au găsit alături de noi. Într-o anumită măsură, cad în răspunderea noastră.

— Ba nu cad deloc în răspunderea noastră, replică primarul scrâșnind din dinți. Tot ce li se întâmplă trebuie pus pe seama ghinionului. Nu i-am chemat noi aici. Nu ajută cu nimic comunitatea. Ai să-mi spui că sunt niște neadaptați. Iar eu am să-ți spun că, dacă ar încerca, și-ar putea găsi de lucru. Sunt multe de făcut, ca întotdeauna. I-a amețit toată pălăvrăgeala asta despre o lume nouă, își închipuie că fiecare are dreptul să-și găsească locul și slujba care i se potrivesc.

— Vorbești ca un individualist radical.

— O spui de parcă ți s-ar părea amuzant, remarcă primarul pe un ton răstit.

— Chiar cred că e amuzant. Amuzant și tragic, să gândești așa în ziua de azi.

— Lumea ar duce-o mai bine dacă ar fi mai individualistă. Uită-te la cei care s-au mutat de-aici...

— La tine, de exemplu.

— De ce nu? Am muncit pe rupte. Am profitat de ocazie. Am avut viziune. Am...

— Cu alte cuvinte ai lins pe cine trebuia și ai călcat pe cadavrele pe care trebuia. Ești cel mai potrivit exemplu de om de care lumea nu are nevoie în ziua de azi. Miroși a mucegai, ideile tale sunt atât de învechite. Ești ultimul dintre politicieni,

Carter, la fel cum și eu am fost ultimul dintre secretarii Camerei de Comerț. Numai că tu nu înțelegi asta. Eu am înțeles. M-am retras. Chiar dacă m-a costat ceva, m-am retras fiindcă am vrut să-mi păstrez respectul față de mine. Genul tău de politică e de domeniul trecutului. E mort fiindcă orice fanfaron cu gura mare și îmbrăcat la patru ace poate câștiga puterea apelând la psihologia gloatei. Iar tu nu mai cunoști psihologia gloatei. N-o poți cunoaște în condițiile în care oamenii nu mai dau o ceapă degerată pe ceva care e deja mort – un sistem politic care s-a prăbușit sub propria greutate.

— Ieși afară, țipă Carter. Ieși până nu pun poliția să te scoată în șuturi.

— Ai uitat că am venit să discutăm despre *case*.

— Îți răcești gura de pomană, mârâi primarul. Poți s-o ții așa până-n ziua de apoi, tot degeaba. *Casele* alea vor fi incendiate. Și cu asta basta.

— Ce-ai zice dacă primăria s-ar transforma într-un morman de moloz?

— Nu înțeleg analogia, e grotescă.

— Nu e vorba de niciun fel de analogie.

— Nu? făcu primarul privindu-l lung. Atunci despre ce e vorba?

— Despre asta: În clipa în care prima torță atinge *casele*, primul obuz va lovi primăria. Al doilea va lovi Banca First National. Și tot așa, mai întâi țintele cele mai importante.

Carter rămase cu gura căscată. Apoi un acces de furie îi înroși la început gâtul, apoi toată fața.

— Nu ține, Webster, strigă el. Pe mine n-ai cum să mă sperii cu de-astea. Basme de adormit copiii...

— Te asigur că nu-i vorba de niciun basm. Cei de acolo au tunuri. Luate din fața Legiunii, din muzee. Și unii știu cum să le mânuiască. Nu că ar fi nevoie. Practic, nici nu trebuie să ochească. Nimeresc și cu ochii închiși.

Carter se întinse spre stația radio, dar Webster îl opri cu mâna ridicată.

— Eu zic să te mai gândești, Carter, înainte să intri în panică. Ești încolțit. Dacă-ți duci planul la îndeplinire, te trezești cu ditamai bătălia. *Casele* vor arde, dar și centrul orașului va fi distrus. Pentru asta oamenii de afaceri îți vor lua capul.

Mâna lui Carter se îndepărtă de stație.

Din depărtare se auzi o împușcătură.

— Mai bine sună retragerea, îl avertiză Webster.

Fața lui Carter se schimonosi, nehotărâtă.

O altă împușcătură și încă una, și încă una.

— Foarte curând se va ajunge prea departe, spuse Webster. Atât de departe, încât nu vei mai putea face nimic.

O explozie făcu să zăngănească geamurile încăperii. Carter sări de pe scaun.

Webster simți un fior rece pe șira spinării și cum îl ia cu leșin de la stomac. Dar se străduí să rămână calm și să nu-i tremure vocea:

— Mă tem că deja s-a ajuns prea departe.

***

Stația radio țârâi insistent, butonul roșu clipind la fel de nerăbdător.

Carter întinse mâna și îl apăsă tremurând:

— Carter, se auzi o voce. Carter. Carter.

Webster o recunoscu – vocea dogită a șefului poliției, Jim Maxwell.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Carter.

— Au adus un tun mare. A explodat când au vrut să-l pună în funcțiune. Probabil din cauza muniției.

— Un tun? întrebă Carter. Doar un tun?

— Altele nu mai văd.

— Am auzit împușcături.

— Da, au tras de câteva ori în noi. Au rănit câțiva băieți de-ai noștri. Dar s-au retras acum. În tufișuri. Nu mai trag.

— OK, zise Carter. Poți să începi să dai foc la case.

Webster făcu un pas înainte.

— Întreabă-l, întreabă-l...

Dar Carter apăsă pe buton și stația amuți.

— Ce voiai să spui?

— Nimic, răspunse Webster. Nimic important.

Nu-i putea spune lui Carter că bunicul era cel care se pricepea la tunuri. Nu-i putea spune că bunicul era la fața locului când explodase tunul.

Va trebui să plece de la primărie, să ajungă acolo cât mai repede cu putință.

— Bună cacealmaua, Webster, zise Carter. Bună, dar s-a fâsâit.

Primarul se întoarse spre fereastra care dădea spre *case*.

— Văd că nu mai trag. Au renunțat repede.

— Ai mare noroc dacă măcar șase polițiști se întorc teferi, zise Webster răstit. Oamenii ăia înarmați cu puști sunt obișnuiți cu vânatul, nimeresc ochiul unei veverițe de la o sută de metri.

Dinspre coridor se auziră pași, două persoane care se apropiau în fugă de ușă.

Primarul se răsuci pe călcâie, ca și Webster.

— Bunicule! strigă Webster.

— Salut, Johnny, spuse bătrânul gâfâind și de-abia se opri.

Cel din spatele bunicului era un tânăr care avea ceva în mână – un teanc de hârtii pe care le tot flutura.

— Ce vreți? întrebă primarul.

— Multe, răspunse bunicul.

Rămase nemișcat o clipă, încercând să-și tragă răsuflarea și spuse printre gâfâieli:

— El e prietenul meu, Henry Adams.

— Adams? făcu primarul.

— Întocmai, răspunse bătrânul. Bunicul lui a locuit aici. Pe strada 27.

— Aha, zise primarul și brusc se dumiri, de parcă l-ar fi pocnit cineva cu o cărămidă. Mi-aduc aminte, F. J. Adams.

— Exact, spuse bunicul. Am făcut războiul împreună. Mă ținea treaz nopțile cu poveștile lui despre băiatul pe care-l lăsase acasă.

Carter înclină din cap spre Henry Adams.

— Ca primar al orașului, îți doresc bun venit în... începu el, încercând să-și recapete o parte din demnitate.

— Nu mi se pare că mă întâmpinați cum se cuvine, îl întrerupse Adams. Din câte am aflat, vreți să-mi incendiați proprietatea.

— Care proprietate? întrebă primarul înghițind în sec și privind fără să-i vină a crede la teancul de hârtii pe care Adams i-l flutura prin fața ochilor.

— Da, proprietatea lui! strigă bunicul în culmea bucuriei. Tocmai a achiziționat-o. Venim direct de la trezorier. A achitat toate taxele din urmă, toate penalitățile și toate celelalte biruri pe care voi, hoții cu acte în regulă, le-ați pus pe casele alea.

— Dar, dar... îngăimă primarul, simțind cum i se pune un nod în gât. Bănuiesc că nu e vorba de toate casele. Poate doar de casa familiei Adams.

— Ba nu, e vorba de toate, cu cățel și purcel, zise Tataia triumfător.

— Și acum vă rog frumos să le spuneți polițiștilor să nu-mi distrugă proprietatea, zise Adams.

Carter se aplecă peste birou și se chinui să umble la stația radio cu degetele care nu-l mai ascultau.

— Maxwell, strigă el. Maxwell, Maxwell!

— Ce vrei? strigă și Maxwell.

— Nu mai da foc la case, urlă Carter. Stinge tot. Cheamă pompierii. Fă orice, numai să stingi focul.

— Ei, drăcie! exclamă Maxwell. Hotărăște-te odată!

— Fă cum îți spun, țipă primarul. Stinge toate focurile.

— Am înțeles. Am înțeles. Calmează-te. Dar să știi că băieții n-o să-nghită asta. N-au niciun chef să se tragă în ei degeaba, fiindcă te-ai răzgândit tu.

Carter lăsă stația și se întoarse spre Adams:

— Vă asigur, domnule Adams, că s-a comis o mare greșeală.

— De acord, spuse Adams pe un ton solemn. O greșeală enormă, domnule primar. Cea mai mare pe care ați făcut-o vreodată.

Preț de o clipă cei doi rămaseră nemișcați, privindu-se peste birou.

— Mâine voi depune o petiție la tribunal prin care voi solicita anularea statutului de oraș. Ca proprietar al celei mai mari părți din terenul aferent, atât din punctul de vedere al suprafeței, cât și al valorii, înțeleg că am tot dreptul să cer acest lucru.

Primarul înghiți în sec, reușind să scoată trei cuvinte:

— Pe ce bază?

— Pe baza că nu mai e nevoie de el. Nu cred că va trebui să mă ostenesc prea mult ca să dovedesc asta.

— Dar... dar... asta înseamnă...

— Întocmai, interveni bunicul. Știi prea bine ce înseamnă. Înseamnă că zbori din funcție.

***

— Un parc, spuse bunicul arătând spre fosta zona rezidențială a orașului, acum lăsată în paragină. Un parc care să le aducă aminte celor de acum cum trăiau părinții lor.

Cei trei stăteau în vârful dealului, la poalele vechiului turn de apă, ruginit, ale cărui picioare groase, din oțel, se pierdeau într-o mare de iarbă înaltă până la brâu.

— Nu chiar un parc, zise Henry Adams. Mai degrabă un loc comemorativ, închinat unei epoci a vieții în comunitate, care va fi uitată peste o sută de ani. Un loc în care se vor păstra mai multe tipuri de construcție, înălțate ca să răspundă anumitor cerințe și gusturilor fiecărei persoane. Nu ca să se conformeze unor concepte arhitecturale, ci din dorința de a oferi condiții mai bune de trai. Peste o sută de ani oamenii se vor plimba printre casele acelea cu același respect și aceeași evlavie ca atunci când intră într-un muzeu. Pentru ei va fi ceva venit dintr-o epocă primitivă, o etapă spre o viață mai bună, mai plină. Pictorii vor transpune acele case vechi pe pânzele lor. Autorii de romane istorice vor veni aici pentru a se documenta.

— Dar parcă spuneai că vrei să restaurezi toate casele, să faci ca peluzele și grădinile să arate exact la fel ca înainte, zise Webster. Pentru așa ceva e nevoie de o grămadă de bani. Și apoi de altă grămadă de bani ca să le întreții.

— Și așa am prea mulți bani, spuse Adams. Mult prea mulți. Nu uitați că bunicul și tatăl meu s-au ocupat de energia atomică încă de la început.

— Bunicul tău a fost cel mai bun jucător de barbut pe care l-am cunoscut vreodată, spuse bătrânul. Mă ușura de bani în fiecare zi de salariu.

— Pe vremuri, când cineva avea prea mulți bani, putea face alte lucruri cu ei. Îi dona unor instituții filantropice, de exemplu. Sau cercetării în domeniul medical. Astăzi însă nu mai există instituții filantropice. Oamenii de afaceri nu-și mai pot permite să doneze bani. Și, întrucât Comitetul Mondial lucrează cu motoarele în plin, sunt destui bani pentru cercetare, în medicină sau în orice alt domeniu... Nu m-am gândit la asta când m-am întors să văd casa bunicului. N-am vrut decât s-o văd, atâta tot. Îmi povestise atâtea lucruri despre ea. Cum a sădit copacul din față. Cum s-a îngrijit de grădina de trandafiri din spate... Pe urmă am

văzut-o. Arăta ca o fantomă care încerca să-și bată joc de mine. O casă lăsată de izbeliște. O casă care însemnase atât de mult pentru cineva și fusese lăsată de izbeliște. În ziua aceea, în timp ce mă uitam la ea alături de bunicul, m-am gândit că cel mai bun lucru pe care l-aș putea face ar fi să păstrez pentru posteritate un memento al vieții duse de strămoși.

Departe, peste copacii de jos, se înălța o dâră de fum albastru.

— Ce se va întâmpla cu ei? întrebă Webster arătând spre vale.

— Cei care s-au adăpostit acolo rămân pe loc, dacă asta vor, răspunse Adams. Vor avea suficient de lucru. Și mereu vor fi câteva case în care să locuiască... Un singur lucru mă îngrijorează. Nu pot sta aici tot timpul. De aceea am nevoie de cineva care să supravegheze proiectul. Va fi o slujbă pe viață.

Adams privi spre Webster.

— Acceptă, Johnny, spuse bătrânul.

Webster clătină din cap.

— Betty ține morțiș să ne mutăm la țară. Îi place locul.

— Nu va trebui să stați aici, zise Adams. Poți veni cu avionul în fiecare zi.

Dinspre poalele dealului se auzi un chiot.

— E Ole, strigă bunicul și își flutură bastonul. Salutare, Ole. Urcă până la noi.

Priviră cum Ole urcă dealul, așteptându-l în tăcere.

— Voiam să vorbesc ceva cu tine, Johnny, zise Ole. Am o idee. M-a trezit azi-noapte, când mi-era somnul mai dulce.

— Dă-i drumul, îl îndemnă Webster.

Ole îi aruncă o privire lui Adams.

— Poți să vorbești, îl asigură Webster. E Henry Adams. Poate-l mai ții minte pe bunicul lui, bătrânul FJ.

— Cum să nu. Era înnebunit după energia atomică. S-a descurcat în viață?

— S-a descurcat destul de bine.

— Mă bucur, spuse Ole. Cred că l-am judecat greșit. I-am zis că n-o să se aleagă nimic de el. Visa tot timpul cu ochii deschiși.

— Hai, ne spui ce idee ți-a venit? îl îndemnă Webster.

— Sper că ați auzit de așa-zisele ranch-uri de animale pentru turiști.

Webster încuviință din cap.

— Un fel de stațiuni în care turiștii o făceau pe cowboy-i. Le plăcea fiindcă habar n-aveau cât trebuie să trudești la o fermă, li se părea romantic să se plimbe călare și...

— Sper că nu te gândești să-ți transformi ferma într-un fel de ranch, zise Webster.

— Nicidecum, răspunse Ole. Nu vreau un ranch de animale, vreau o fermă agricolă. Oamenii nu prea mai știu ce-i aia o fermă, fiindcă rar mai găsești una. Citesc despre cum sclipește chiciura pe dovleci și cât de frumos e...

Webster se uită lung la Ole.

— Vor veni cu siguranță, Ole, spuse el ferm convins. Se vor călca în picioare ca să apuce o vacanță la o fermă autentică, adevărată, ca pe vremuri.

Dintre tufele de pe coasta dealului țâșni un obiect lucios care țăcănea, bolborosea și scârțâia, rotindu-și lamele și fluturându-și brațul ca de macara.

— Ce naiba... exclamă Adams.

— E mașina de tuns iarba, n-aș mai vedea-o! strigă bunicul. Știam că va veni și ziua în care-i va sări un șurub și o va lua razna de tot!

NOTE LA A DOUA POVESTE

Chiar dacă, după toate normele, e bizară, cea de-a doua poveste sună mai cunoscut decât prima. Aici, pentru întâia oară, cititorul are impresia că această poveste s-a născut în jurul unui foc de tabără canin, o situație de neconceput din punctul de vedere al primei povestiri.

Aici sunt expuse unele dintre conceptele etice și morale pe care Câinii au ajuns să le prețuiască. Tot aici e și un conflict pe care un Câine îl poate înțelege, deși conflictul reflectă decăderea morală și mentală a personajului central.

Și tot pentru prima oară apare un personaj care sună cunoscut – robotul. Prin robotul Jenkins cititorul face cunoștință cu un personaj care, de mii de ani, e preferatul rasei canine. Jenkins e considerat de Tige drept adevăratul erou al legendei. Tige vede în el o prelungire a influenței Omului după dispariția acestuia, un dispozitiv mecanic prin care gândirea umană a continuat să-i conducă pe Câini mult timp după ce Omul nu a mai fost.

Avem în continuare roboți, mici invenții valoroase, simpatice, care există într-un singur scop – să ne ajute. Dar, de-a lungul anilor, robotul unui Câine a devenit atât de necesar încât nu există Câine care să-l vadă ca pe ceva separat de el.

Insistența cu care Tige afirmă că robotul este o invenție a Omului, o moștenire pe care rasa noastră o duce mai departe, a fost atacată vehement de majoritatea cercetătorilor acestei legende.

În opinia lui Bounce, ideea că robotul a fost conceput și dat Câinilor ca auxiliar în dezvoltarea civilizației lor trebuie

exclusă fără menajamente, în primul rând din cauza romantismului ei desuet. După toate probabilitățile, susține el, este o exagerare și, ca atare, trebuie privită cu multă circumspecție.

Pe moment, nu știm cum au inventat Câinii un robot. Puținii cercetători care și-au dedicat o parte din timp studiului dezvoltării roboticii, subliniază că utilizarea ultraspecializată a robotului arată că, într-adevăr, a fost inventat de un Câine. Ca să fie atât de specializat, afirmă ei, robotul trebuie să fi fost inventat și dezvoltat de rasa pe ale cărei nevoi se pliază atât de bine. Doar un Câine, susțin ei, ar fi putut construi un instrument atât de util și de complex.

A spune azi că niciun Câine nu poate construi un robot e un truism. Niciun Câine nu poate construi un robot fiindcă acum roboții se construiesc singuri. Când era nevoie de ei, se înțelege că un Câine i-a inventat și, prin construirea unui robot animat de dorința de a se reproduce, ceea ce a dus la construirea altor roboți aidoma cu el, a rezolvat problema într-o manieră tipic canină.

De asemenea, în această poveste apare ideea care străbate tot restul legendei și care-i nedumerește constant pe toți cercetătorii, ca și pe majoritatea cititorilor, anume că poți călători, fizic, din această lume în spațiul cosmic ca să ajungi în alte lumi. Deși ideea, în mare măsură, a fost privită ca pură fantezie, o prezență justificată în orice legendă, mulți cercetători au studiat-o cu rigurozitate. Majoritatea studiilor au confirmat credința că așa ceva este imposibil. Stelele pe care le vedem noaptea nu sunt nici pe departe lumi extraordinare, aflate la mari distanțe de lumile noastre. Cu toții știm că sunt doar niște lumini ce atârnă pe cer, cele mai multe fiind foarte aproape de noi.

Bounce vine poate cu cea mai pertinentă explicație a felului în care s-a născut ideea despre lumile ce împânzesc spațiul cosmic. Este, spune el, doar speculația unui povestitor din vechime privind lumile locuite de cobli, despre a căror existență Câinii au știre din negura veacurilor.

II
Un loc închis

Burnița se cernea din cerul plumburiu ca fumul care se lăsa purtat de vânt printre copacii cu crengi golașe. Înmuia gardurile vii și estompa contururile clădirilor, ascunzând distanțele. Strălucea pe pielea metalică a roboților tăcuți și le arginta umerii celor trei oameni care ascultau psalmodierea celui învești mântat în negru, citind dintr-o carte pe care o ținea deschisă în palme.

— *Eu sunt Învierea și Viața...*

Silueta acoperită de mușchi, gravată deasupra intrării în criptă, părea că vrea să se desprindă, să o pornească în sus, fiecare cristal al trupului ei chinuit de dor întinzându-se spre ceva ce nimeni altcineva nu putea să vadă. Să se desprindă, cum voia încă din ziua aceea, de demult, când oamenii o ciopliseră din granit ca să ornamenteze cripta familiei cu un simbol drag primului John. J. Webster, în ultimii ani de viață.

— *... și cel care crede în Mine...*

Jerome A. Webster simți cum degetele fiului său îi strâng brațul, auzi suspinele înăbușite ale mamei lui, văzu șirurile de roboți nemișcați, cu capul plecat în semn de respect față de stăpânul pe care îl slujiseră. Stăpânul care acum pleca acasă – la ultima casă.

Amorțit, Jerome A. Webster se întrebă dacă înțelegeau – dacă înțelegeau ce e cu viața și cu moartea – dacă înțelegeau ce însemna că Nelson F. Webster zăcea acolo, în sicriu, și că un om cu o carte psalmodia cuvinte deasupra lui.

***

Nelson F. Webster, al patrulea din neamul Websterilor care locuiseră pe aceste meleaguri, trăise și murise aici, plecând rareori, iar acum urma să se odihnească în locul pe care primul dintre ei îl pregătise pentru toți ceilalți – pentru acel lung șir de urmași obscuri care aveau să trăiască aici și să se bucure de lucrurile și modul de viață impuse de primul John J. Webster.

Jerome A. Webster simți cum i se încleștează maxilarul, cum îl cuprinde un mic tremur. Preț de o clipă, privirea i se aprinse, sicriul păru să-și piardă conturul, iar vorbele omului în negru se contopiră cu vântul care șoptea printre pinii ce stăteau de strajă mortului. Și imediat îl copleși amintirea – amintirea unui bărbat cărunt care străbătea cu pași mari dealurile și câmpiile, inspirând boarea de vânt a zorilor, stând cu picioarele rășchirate în fața focului vesel din șemineu, cu un pahar de tărie în mână.

Mândria – mândria pământului și a vieții, umilința și măreția pe care ți le aduc traiul liniștit. Mulțumirea tihnei și convingerea că știi ce faci. Independența siguranței de sine, confortul împrejurimilor atât de cunoscute, libertatea întinderilor nesfârșite.

Thomas Webster îl trăgea de cot.

— Tată, șoptea el. Tată.

Slujba se încheiase. Omul în veșminte negre își închisese cartea. Șase roboți făcură un pas înainte și ridicară sicriul.

Încet, cei trei urmară sicriul în criptă, rămaseră pe loc cât timp roboții îl lăsară în firidă, închiseră ușa minusculă și fixară o placă pe care scria:

NELSON F. WEBSTER

2034–2117

Doar atât. Numele și anii. Atât, se surprinse Jerome A. Webster gândind, era suficient. De altceva nu mai era nevoie. Așa aveau și ceilalți.

Cei care fuseseră capul familiei – începând cu William Stevens, 1920-1999. Bunicul Stevens, așa-i spuneau, își aminti Webster. Tatăl soției primului John J. Webster, care era și el aici – 1951-2020. Iar după el fiul său, Charles F. Webster, 1980-2060. Și fiul acestuia, John J. II, 2004-2086. Webster și-l amintea pe John J. II – un bunic ce adormea lângă foc, cu pipa în gură, mereu amenințând să-i aprindă favoriții.

Ochii lui Webster rătăciră spre o altă placă, Mary Webster, mama băiatului de aici, de lângă el. Nu chiar băiat. Uita că Thomas avea douăzeci de ani acum, în mai puțin de două săptămâni urma să plece spre Marte, la fel cum și el, în tinerețe, călătorise acolo.

Toți adunați aici, își zise el. Websterii, soțiile și copiii lor. Aici, împreună în moarte, dormind în mândria și siguranța bronzului și ale marmurei, cu pinii de afară și cu silueta simbolică deasupra ușii năpădite de mușchi.

Roboții așteptau, în liniște – își îndepliniseră misiunea.

Mama lui îl privi lung.

— Acum tu ești capul familiei, fiule, îi spuse ea.

Întinse mâna și o trase spre el, îmbrățișând-o. Capul familiei – ce mai rămăsese din ea. Doar ei trei. Mama și fiul lui. Însă fiul lui avea să plece curând spre Marte. De unde se va întoarce. Poate cu o soție, și așa familia va continua să existe. Familia nu va rămâne în trei persoane. Cea mai mare parte din casa lor încăpătoare nu va rămâne închisă, cum era acum. Într-o vreme răsuna de glasurile a douăsprezece familii, fiecare în apartamentul ei, dar sub același acoperiș. Vremea aceea, Webster știa sigur, avea să vină iar.

Cei trei se întoarseră și părăsiră cripta, o luară înapoi, spre casa care se înălța amenințător, ca o umbră cenușie, imensă, în negura din jur.

Focul mistuia bușteniii din vatră, iar cartea stătea pe birou.

Jerome A. Webster o luă în mână și îi citi titlul din nou:

Fiziologia marțiană, cu referire specială la creier, de Jerome A. Webster, doctor în medicină.

Groasă și autoritară – opera unei vieți. Aproape singura din domeniu. Bazată pe informațiile culese în cei cinci ani în care epidemia făcuse ravagii pe Marte – ani când trudise aproape zi și noapte, alături de colegii din comisia medicală a Comitetului Mondial, trimisă într-o misiune caritabilă pe planeta vecină.

Auzi un ciocănit în ușă.

— Intră! strigă el.

Ușa se deschise, lăsând să alunece în cameră un robot.

— Whisky-ul dumneavoastră, domnule.

— Mulțumesc, Jenkins, zise Webster.

— Preotul a plecat.

— A, da. Sper că ai avut grijă de el.

— Bineînțeles, domnule. I-am dat onorariul obișnuit și i-am oferit ceva de băut. A refuzat să bea.

— O greșeală de ordin social din partea ta. Preoții nu beau.

— Îmi cer scuze, domnule. N-am știut. Mi-a spus că vă așteaptă la biserică.

— Poftim?

— I-am spus că stați numai în casă.

— Aici ai dreptate, Jenkins. Niciunul dintre noi nu merge nicăieri.

Jenkins se îndreptă spre ușă, dar după câțiva pași se opri și se întoarse.

— Dacă-mi permiteți, domnule, slujba de la criptă a fost impresionantă. Tatăl dumneavoastră a fost un om deosebit, fără egal. Roboții au spus că slujba a fost cât se poate de potrivită. Plină de demnitate. I-ar fi plăcut și tatălui dumneavoastră.

— Tatălui meu i-ar face și mai mare plăcere să te audă spunând asta.

— Vă mulțumesc, domnule, replică Jenkins și ieși.

Webster rămase cu paharul de whisky, cartea și focul – simțind cum îl învăluie confortul încăperii binecunoscute, tihna refugiului.

Acesta era căminul lui. Căminul Websterilor din ziua în care primul John J. venise aici și construise primele camere ale casei ce se extinsese cu fiecare generație. John J. alesese locul fiindcă alături curgea un râu plin cu păstrăvi, sau cel puțin așa povestea el. Dar trebuie să fi avut un motiv mult mai serios. Trebuie să fi fost vorba despre ceva mult mai important, își spuse Webster.

Sau poate că, la început, fusese doar râul cu păstrăvi. Râul cu păstrăvi, copacii și pajiștile, dealul stâncos pe care ceața dinspre râu urca în fiecare dimineață. Poate că restul crescuse, crescuse treptat, de-a lungul anilor, în atâția ani în care familia se mărise până când pământul însuși se îmbibase de ceea ce era aproape, dar nu întrutotul, tradiție. Ceva ce făcea ca fiecare copac, fiecare piatră, fiecare bucată de pământ să fie un copac Webster, o piatră Webster sau un bulgăre Webster. Totul se lega.

John J., primul John J., venise după desființarea orașelor, după ce oamenii părăsiseră, odată pentru totdeauna, locurile în care se înghesuiseră în secolul XX, după ce se eliberaseră de instinctul tribal al ședерii împreună într-o peșteră sau într-o poiană de frica unui dușman comun sau doar de frică. Un instinct care nu-și mai avea rostul fiindcă nu mai existau nici dușmani, nici lucruri de care să se teamă. Omul revoltat împotriva instinctului de turmă, pe care condițiile sociale și economice i-l formaseră de-a lungul secolelor. Starea de siguranță și bunăstarea îl făcuseră să se lepede de el.

Totul începuse în secolul XX, cu mai bine de două sute de ani în urmă, când oamenii se mutaseră la țară ca să se bucure de aerul proaspăt, de spațiu și de o libertate pe care viața în cadrul unei comunități, în sensul strict al cuvântului, nu le-o oferise niciodată.

Și iată rezultatul final. Un trai liniștit. O pace care nu putea aduce decât lucruri bune. Stilul de viață după care oamenii tânjiseră ani în șir. O existență seniorială, bazată pe conace vechi și pământuri întinse, pe energia atomică și pe roboți în loc de șerbi.

Webster zâmbi privind șemineul plin de lemnele care trosneau de zor. Într-adevăr, un anacronism, dar unul valabil – pe care Omul l-a scos din peșteri. Inutil, fiindcă energia atomică era mai eficientă, dar mai plăcut. La energia atomică nu te puteai uita, nu puteai visa, nu puteai înălța castele din flăcări.

Până și cripta de acolo, unde îl depuseseră pe tatăl lui, după-amiază. Și ea făcea parte din familie. Împreună cu tot ce era în jur. Mândria sobră, viața tihnită și pacea. Pe vremuri, morții erau înmormântați laolaltă, în locuri întinse, străin nas în nas cu alt străin...

„El nu pleacă niciodată."

Așa i-a spus Jenkins preotului.

Și era corect. De ce să plece? Aici avea tot ce-i trebuie. Dacă forma un număr, putea vorbi, față în față, cu oricine dorea, putea merge, virtual, chiar dacă nu fizic, oriunde dorea. Putea vedea o piesă de teatru, putea asculta un concert sau citi o carte într-o bibliotecă, oriunde în lume. Putea încheia orice afacere fără să se ridice de pe scaun.

Webster bău paharul cu whisky, apoi își făcu vânt cu scaunul spre mașinăria de lângă birou.

Formă numărul din memorie, fără să recurgă la agendă. Știa unde dorea să meargă.

Apăsă pe un buton și camera se topi – sau păru că se topește. Rămaseră scaunul pe care ședea, o parte din birou și o parte din mașinărie, atât.

Scaunul se afla pe povârnișul unui deal acoperit de iarbă aurie și presărat cu arbori îndoiți de vânt, crescuți la întâmplare, un povârniș ce se termina într-un lac cuibărit între pintenii

purpurii ai unui munte. Pintenii, învrâstați de șiruri lungi de pini verzi-albăstrui, urcau în zigzag, topindu-se în piscurile acoperite de zăpadă, ușor albăstrii, ce se înșirau, zimțuite ca niște dinți de ferăstrău, dincolo de ei și deasupra lor.

Vântul bolborosea printre copacii ghemuiți și se abătea în rafale scurte asupra ierbii înalte. Ultimele raze de soare păreau că dau foc piscurilor îndepărtate.

Singurătate și măreție, întinderea de pământ vălurit, lacul prins între pinteni, umbrele ascuțite de pe lanțurile muntoase din zare.

Webster stătea relaxat pe scaun, cu ochii la vârfurile munților.

— Se poate? auzi o voce chiar lângă el.

O voce moale, subțire, deloc omenească. O voce pe care Webster o cunoștea prea bine.

— Desigur, Juwain, răspunse aprobând din cap.

Se întoarse ușor și văzu piedestalul lucrat cu grijă, și, deasupra, corpul acoperit de blană al marțianului cu ochi blânzi. Dincolo de piedestal abia se distingeau alte piese de mobilier cu contururi dubioase, din acea locuință de pe Marte.

Marțianul întinse o mână blănoasă spre lanțul muntos.

— Îți place mult, zise el. Și-l înțelegi. Iar eu înțeleg cum îl înțelegi, dar pe mine mai degrabă mă înspăimântă decât mă încântă. E ceva ce niciodată n-am putea avea pe Marte.

Webster întinse o mână, dar marțianul îl opri.

— Lasă așa. Știu de ce-ai venit aici. Eu n-aș fi venit într-un moment ca ăsta, dar m-am gândit că poate un vechi prieten...

— E drăguț din partea ta, îl întrerupse Webster. Mă bucur că ai venit.

— Tatăl tău a fost un om deosebit. Mi-aduc aminte cum vorbeai despre el, în anii pe care i-ai petrecut pe Marte. Spuneai că ai să te-ntorci. De ce n-ai făcut-o?

— De ce? Pur și simplu...

— Nu-mi spune. Știu deja.

— Fiul meu pleacă spre Marte peste câteva zile. Am să-i spun să-ți facă o vizită.

— Cu mare plăcere. Îl aștept cu tot dragul.

Marțianul se foi pe piedestal.

— Poate păstrează tradiția, zise el.

— Nu. Studiază ingineria. Chirurgia nu i-a plăcut.

— Are dreptul să-și trăiască viața așa cum vrea el. Dar părinții încă-l mai pot influența.

— Puteau, cândva, replică Webster. Acum însă nu se mai poate. Sper să ajungă un inginer celebru. Structuri spațiale. Vorbește tot timpul despre nave interstelare.

— Poate că familia ta a făcut destule pentru medicină. Și tu, și tatăl tău...

— Și tatăl lui, înainte de el.

— Marte datorează mult cărții tale, care poate atrage atenția asupra civilizației marțiene. Medicii noștri nu sunt foarte buni. Nu au pregătirea necesară... Ciudat cum funcționează mintea raselor. Ciudat cei de pe Marte nu s-au niciodată la medicină – pur și simplu nu le-a trecut prin gând așa ceva. Au înlocuit nevoia cu un cult al fatalismului. Pe când la voi, încă de la începuturi, când oamenii trăiau în peșteri...

— Sunt multe lucruri la care, spre deosebire de oameni, v-ați gândit voi. Lucruri de care ne întrebăm cum de ne-au scăpat. Capacități pe care voi le-ați dezvoltat și care nouă ne lipsesc. Filosofia, de exemplu, specialitatea ta. O filosofie diferită de a noastră. O adevărată știință, față de a noastră, care e aproape o bâjbâială ordonată. Voi aveți o filosofie ordonată, logică, în toată evoluția ei, aplicabilă, practică, ușor de folosit, un instrument eficient.

Juwain dădu să vorbească, șovăi, apoi spuse:

— Sunt aproape de o descoperire, ceva nou și surprinzător, care ar putea fi un instrument util și pentru voi, oamenii, și pentru marțieni. Lucrez la asta de ani de zile, am început

cu mai multe concepte mentale care mi-au fost sugerate de sosirea primilor pământeni aici. Până acum n-am anunțat nimic fiindcă n-am fost foarte sigur.

— Iar acum ești.

— Nu chiar. Nu foarte. Aproape sigur.

Rămaseră în tăcere, privind munții și lacul. O pasăre se așeză pe creanga unui copac îndoit de vânt și începu să cânte. Nori întunecați se îngrămădeau în spatele lanțurilor muntoase, iar piscurile acoperite de zăpadă arătau ca niște sculpturi în piatră. Soarele se scufunda într-un lac sângeriu, redus, în sfârșit, la strălucirea unui foc mocnit.

Un ciocănit în ușă îl făcu pe Webster să tresară, brusc revenit la realitatea biroului și a scaunului pe care stătea.

Juwain dispăruse. Bătrânul filosof petrecuse o oră de contemplație alături de prietenul său, apoi plecase la fel de discret precum venise.

Ciocănitul se repetă.

Webster se aplecă în față, apăsă din nou pe buton și munții dispărură; camera deveni cea dinainte. Amurgul se strecura prin ferestrele înalte, iar focul licărea rozaliu în cenușă.

— Intră, zise Webster.

Jenkins deschise ușa.

— Cina e gata, domnule, anunță el.

— Mulțumesc, răspunse Webster și se ridică încet de pe scaun.

— Locul dumneavoastră e în capul mesei, domnule.

— A, da. Mulțumesc, Jenkins. Mulțumesc mult că mi-ai amintit.

***

Webster stătea pe rampa lată a aerodromului și privea cum nava se pierdea pe cer, punctele roșii licărind printre razele soarelui de iarnă.

Minute în șir după ce nava dispăru, Webster rămase pe loc, cu mâinile încleștate pe grilajul din fața lui, cu ochii lipiți de cer.

La un moment dat, buzele îi rostiră „Drum bun, fiule!", dar nu se auzi niciun sunet.

Treptat, deveni conștient de ceea ce se întâmpla în jurul lui. Știa că oamenii se foiau pe lângă rampă, vedea că aerodromul părea că se întinde până dincolo de linia orizontului, presărat ici și colo de forme ce aduceau cu niște coame de deal, dar care, în realitate, erau nave spațiale. Lângă un hangar se agitau mai multe pluguri, îndepărtând ultimii nămeți căzuți peste noapte.

Webster simți cum îl ia cu frig, o senzație stranie din moment ce soarele din miezul zilei era cald. Apoi se înfrigură din nou.

Se întoarse încet și se îndreptă spre clădirea administrației. Brusc, un junghi în inimă îl făcu să se oprească – o teamă irațională, stânjenitoare, de rampă, întinderea aceea de ciment ce părea fără sfârșit. O teamă care-l făcu să se cutremure mental în timp ce de-abia călca spre ușa de la intrare.

Văzu un ins care venea direct spre el, legănând o servietă în mână și, privindu-l lung, Webster își dori ca insul să nu i se adreseze.

Insul nu i se adresă, ci trecu pe lângă el aruncându-i doar o privire, și Webster răsuflă ușurat.

Dacă ar fi acasă, își zise el, și-ar termina prânzul și s-ar pregăti de siestă. Focul ar arde vesel în șemineu, iar flăcările s-ar reflecta din suporții de fier. Jenkins i-ar aduce un lichior și ar spune câteva cuvinte – o conversație de rutină.

Grăbi pasul spre ușă, nerăbdător să scape de rampa imensă, pustie și rece.

Ciudată reacția lui la plecarea lui Thomas. Desigur, firească până la un punct, era normal să nu-i suporte absența. Dar total nefiresc ca, în acele ultime minute, să se umple de groază. Groază la gândul călătoriei prin spațiul cosmic, groază la

gândul necunoscutului unei alte planete, Marte – deși Marte nu mai era chiar atât de necunoscută. Vreme de mai bine de un secol, pământenii exploraseră planeta, se luptaseră cu ea, se împăcaseră cu ea; unii chiar ajunseseră să o iubească.

Fusese nevoit să apeleze la toată stăpânirea de sine pentru ca, în acele câteva secunde până la decolare, să nu alerge spre Thomas strigându-i să se întoarcă, strigându-i să nu plece.

Și asta, desigur, nu s-ar fi cuvenit. Ar fi fost o probă de exhibiționism, condamnabilă și umilitoare – un lucru pe care Webster nu-l putea face.

La urma urmei, își spuse el, o călătorie spre Marte nu mai era cine știe ce mare aventură. Fusese, cândva. Dar zilele acelea apuseseră demult. El însuși, la început, făcuse o călătorie spre Marte și rămăsese acolo vreme de cinci ani. Asta se întâmpla – amintirea îi tăie respirația – cu aproape treizeci de ani în urmă.

Când robotul îi deschise ușa, zumzetul din hol îl izbi direct în față și în el deslușì ceva ce aducea a teroare. Preț de o clipă șovăi, apoi păși înăuntru. Ușa se închise ușor în urma lui.

Se opri aproape de perete ca să nu le stea în drum oamenilor, apoi se îndreptă spre un scaun dintr-un colț al holului. Se așeză și se lăsă pe spătar, afundându-se în pernuțele de sub el, urmărind cum holul se umple de oameni.

Oameni gălăgioși,oameni care se grăbeau, oameni cu chipuri ciudate, neprietenoase. Necunoscuți – absolut toți. Nicio față familiară. Oameni care plecau. Care se îndreptau spre alte planete. Nerăbdători să zboare. Preocupați de ultimele detalii. Vânzolindu-se de colo-colo.

***

În mulțime zări, în sfârșit, un chip cunoscut. Webster se aplecă înainte.

— Jenkins! strigă el și imediat îi păru rău că ridicase vocea, deși nimeni nu păru să observe.

Robotul se opri în fața lui.

— Spune-i lui Raymond că trebuie să mă întorc numaidecât. Spune-i să aducă elicopterul în față, acum.

— Îmi cer scuze, domnule, însă nu putem pleca acum. Mecanicii au descoperit o defecțiune la reactorul atomic. Tocmai îl înlocuiesc, dar va dura câteva ore.

— Nu-l pot înlocui altădată? întrebă Webster nerăbdător.

— Mecanicii spun că nu. Poate ceda oricând. Sarcina...

— Bine, lasă. Am înțeles, zise Webster frământându-și pălăria în mâini. Tocmai mi-am adus aminte de ceva. Un lucru pe care trebuie să-l fac fără întârziere. Trebuie să ajung acasă. Nu pot să aștept atâtea ore.

Se trase aproape de marginea scaunului, privind fix la mulțimea din jur.

Chipuri... chipuri...

— Îl puteți face de la distanță, sugeră Jenkins. Îi spuneți unui robot ce și cum. E aici o cabină TV...

— Un moment, Jenkins, spuse Webster, șovăind o clipă. N-am nimic de făcut acasă. Absolut nimic. Dar trebuie să ajung acolo. Nu pot rămâne aici. Înnebunesc dacă mai stau mult aici. Mi-a fost frică acolo, pe rampă. Aici sunt derutat, nu știu încotro s-o apuc. Am o presimțire... o presimțire ciudată, groaznică, Jenkins, am...

— Înțeleg, domnule. Și tatăl dumneavoastră a avut așa ceva.

Webster simți că nu mai are aer.

— Tatăl meu?

— Da, domnule, tocmai de aceea nici nu a ieșit nicăieri. Era cam de vârsta dumneavoastră, domnule, când și-a dat seama. A încercat să plece într-o călătorie în Europa, dar n-a putut. A mers până la jumătatea drumului și s-a întors. Găsise și un nume pentru asta.

Webster era uluit.

— Un nume pentru asta, îngăimă el într-un târziu. Și tata a avut așa ceva. Bunicul... a avut și el?

— N-am de unde să știu acest lucru, domnule. Eu am fost construit de-abia când bunicul dumneavoastră era un om în vârstă. Dar se prea poate. Nici el n-a ieșit nicăieri.

— Atunci înțelegi cum e, știi despre ce e vorba. Simt că nu mai pot... mă îmbolnăvesc dacă mai rămân aici. Vezi dacă nu poți închiria un elicopter... orice, ca să ajungem repede acasă.

— Am înțeles, domnule.

Robotul dădu să plece, dar Webster îl chemă înapoi:

— Jenkins, mai știe cineva despre asta? Cineva...

— Nu, domnule. Tatăl dumneavoastră n-a adus niciodată vorba despre asta și eu am simțit că nu trebuie s-o fac nici eu.

— Mulțumesc, Jenkins.

Webster se lăsă din nou pe spătarul scaunului, simțindu-se părăsit, izolat și rătăcit acolo. Singur într-un hol imens ce pulsa de viață – o singurătate care îl sfâșia, care îl sleia de puteri.

Dorul de casă. Dorul de casă, pur și simplu, de neexplicat la vârsta lui, își zise el. O senzație caracteristică băieților, atunci când pleacă pentru prima oară de acasă, când trebuie să dea piept cu lumea.

Exista un cuvânt bombastic pentru așa ceva – agorafobie, teama morbidă de spațiile deschise – rădăcina cuvântului grecesc pentru teamă –, de piață, mai precis.

Dacă traversa holul spre cabina TV, putea comanda o convorbire, putea discuta cu mama lui sau cu unul dintre roboți – sau, mai bine, își putea privi casa până se întorcea Jenkins.

Dădu să se ridice, apoi se lăsă să cadă la loc, pe scaun. Nu era același lucru. A vorbi cu cineva sau a privi un loc nu înseamnă că ești acolo. Nu putea mirosi pinii în aerul rece al iernii, nu putea auzi cum scârțâie zăpada sub bocancii lui, nu putea întinde mâna ca să atingă unul dintre stejarii masivi ce se înălțau de-a lungul aleii. Nu putea simți căldura focului sau atingerea sigură, unică, a comuniunii, a contopirii cu o bucată de pământ, cu tot ce se găsește pe ea.

Și totuși – poate îl ajuta, într-un fel. Nu mult, cât de cât. Dădu din nou să se ridice de pe scaun și înlemni. Cei câțiva pași până la cabină i se păreau înspăimântători, îi inspirau o groază de neînvins. Dacă voia să ajungă până acolo trebuia să o ia la fugă. Ca să scape de ochii ce îi urmăreau fiecare mișcare, de zgomotele necunoscute, de apropierea chinuitoare a fețelor străine.

Se lăsă să cadă la loc.

Vocea ascuțită a unei femei străbătu holul de la un capăt la altul și Webster se făcu mic. Se simțea groaznic. Se simțea ca dracu'. Și de-abia aștepta să apară Jenkins.

***

Prima boare de vânt primăvăratic pătrunse pe fereastră, umplând biroul cu promisiunea zăpezilor topite, a frunzelor și a florilor, a stolurilor de păsări pornite spre nord, dungând cerul albastru, a păstrăvilor ascunși prin râuri în așteptarea momelii.

Webster ridică privirea de pe teancul de hârtii de pe masa de scris și trase aer în piept, simțindu-i șoapta răcoroasă pe obraz. Întinse mâna după paharul cu coniac, văzu că e gol și îl puse la loc.

Se aplecă din nou peste hârtii, luă un creion și tăie un cuvânt.

Citi atent ultimele paragrafe:

„Faptul că, dintre cei 250 de oameni pe care i-am invitat la mine, pentru misiuni mai mult decât importante, doar trei au putut să vină, nu e o dovadă că, în afară de cei trei, toți ceilalți suferă de agorafobie. Unii poate că au avut motive întemeiate ca să nu-mi accepte invitația. Însă ostilitatea crescândă a celor care au adoptat stilul de viață pământean, impus

după desființarea orașelor, de a părăsi locurile familiare, demonstrează un instinct tot mai evident de a rămâne pe loc, înconjurați de obiectele care le aparțin și care, în mintea lor, au ajuns să fie asociate cu o viață tihnită și îndestulată.

Rezultatul acestei tendințe nu poate fi anticipat cu claritate, ținând cont că are în vedere doar o mică parte din populația Pământului. În familiile mai numeroase presiunea economică îi forțează pe unii băieți să-și încerce norocul fie prin alte colțuri ale Pământului, fie pe alte planete. Mulți caută în mod intenționat aventura și șansa în spațiul cosmic, în timp ce alții își aleg profesii sau meserii incompatibile cu o existență sedentară."

Webster întoarse pagina și sări la ultimul paragraf.

Era un articol bun, dar încă nepublicabil. Poate după moartea lui. Nimeni, din câte știa el, nu sesizase tendința, nu luase în serios faptul că oamenii rareori își părăseau căminele. Dar, la urma urmei, de ce să le părăsească?

„Unele pericole pot fi detectate în..."

Monitorul mormăi ceva la cotul lui, iar Webster întinse mâna și-l deschise.

Încăperea dispăru încet și Webster se trezi față în față cu un individ așezat la un birou aproape la fel ca al lui. Un ins cărunt, cu ochii triști, mascați de lentile groase.

Webster îl privi lung încercând să-și dea seama de unde îl cunoaște.

— Nu cumva... spuse el și insul zâmbi solemn.

— M-am schimbat. Ca și tine. Sunt Clayborne. Mai ții minte? Comisia medicală de pe Marte...

— Clayborne! M-am gândit de multe ori la tine. Ai rămas pe Marte?

Clayborne încuviință din cap.

— Ți-am citit cartea, doctore. E foarte bună. De multe ori m-am gândit că trebuie scris așa ceva, chiar eu am vrut să scriu, dar n-am avut timp. Ce să-i faci? Dar ai scris-o mult mai bine decât aș fi putut s-o fac eu. Mai ales capitolul despre creier.

— Creierul marțienilor m-a intrigat întotdeauna. Anumite particularități ale lui. Mă tem că în ultimii cinci ani m-am ocupat de asta mai mult decât ar fi trebuit. Am mai avut și altele pe cap.

— Te-ai descurcat de minune, zise Clayborne. De asta te-am și sunat. Am un pacient – care trebuie operat pe creier. Doar tu ești în stare de așa ceva.

Webster simți că nu mai are aer, iar mâinile începură să-i tremure.

— Îl aduci aici?

Clayborne clătină din cap.

— Nu e transportabil. Cred că îl știi, Juwain, filosoful.

— Juwain! exclamă Webster. E unul dintre ultimii mei prieteni. De-abia am vorbit cu el, acum câteva zile.

— Atac cerebral. Vrea să-l operezi tu.

Webster rămase tăcut, simțind un fior pe șira spinării, pornit dintr-un loc neștiut. Un fior care-i umplu fruntea de broboane de sudoare și care-i încleștă pumnii.

— Dacă pleci acum, poți ajunge aici la timp. Am aranjat deja cu Comitetul Mondial să-ți pună la dispoziție o navă. Trebuie să te miști cu toată viteza.

— Dar... dar... nu pot veni.

— Nu poți veni!

— Mi-e imposibil. Oricum, nu cred că prezența mea este indispensabilă. Tu ai putea foarte bine să...

— Eu nu sunt în stare. Numai tu ești. Nimeni nu are cunoștințele necesare. Viața lui Juwain e în mâinile tale. Dacă vii, trăiește. Dacă nu vii, moare.

— Nu pot zbura în spațiul cosmic.

— Oricine poate zbura în cosmos. Nu mai e ca înainte. Acum sunt asigurate toate condițiile.

— Dar nu înțelegi. Nu...

— Nu. Sincer, nu. Să refuzi să salvezi viața unui prieten...

Cei doi se priviră lung fără să vorbească.

— Voi transmite comitetului să-ți trimită nava acasă, zise Clayborne într-un târziu. Sper ca până atunci să înțelegi situația.

Clayborne dispăru și Webster văzu din nou peretele – peretele și cărțile, șemineul și tablourile, mobilierul atât de drag lui, promisiunea primăverii ce pătrundea prin fereastra deschisă.

***

Webster rămase nemișcat pe scaun, fixând peretele din fața lui.

Juwain, cu fața ridată, blănoasă, cu șoapta șuierătoare, cu aerul prietenos și felul lui, numai al lui, de a înțelege. Juwain, care pricepea rostul viselor și le descoperea logica, le transforma în reguli de conduită, de viață. Juwain, care folosea filosofia ca pe un instrument, ca pe o știință, ca pe o treaptă spre o viață mai bună.

Își lăsă fața în mâini și încercă să-și înfrângă remușcările care îl copleșeau.

Clayborne nu înțelesese. Nici nu putea, din moment ce nu știa nimic. Și, chiar dacă ar fi știut, ar fi înțeles? Nici măcar el, Webster, n-ar fi înțeles că așa ceva li se poate întâmpla altora dacă nu i s-ar fi întâmplat chiar lui – frica teribilă de a-și părăsi vatra, pământul, lucrurile, micile simboluri pe care le ridicase cu mâna lui. Dar nu numai el, ci toți ceilalți Websteri. Începând cu primul John J. Bărbați și femei care puseseră bazele unui cult al Vieții, unei tradiții a comportamentului.

El, Jerome A. Webster, plecase pe Marte în tinerețe și nu simțise, și nici nu bănuise, otrava psihologică ce-i curgea

prin vene. Nici măcar atunci când Thomas plecase pe Marte, în urmă cu câteva luni. Dar treizeci de ani de viață tihnită aici, în refugiul pe care Websterii îl numeau cămin, o scoseseră la iveală, o făcuseră și mai letală, fără ca el să-și dea seama. De fapt, nici nu avusese ocazia să constate.

Acum era clar cum apăruse – extrem de clar. Obișnuința, tiparele mentale și o fericire asociată cu anumite obiecte – obiecte fără o valoare intrinsecă, dar cărora o familie le atribuise o valoare, una concretă, bine definită, de-a lungul a cinci generații.

Deci nu era de mirare că alte locuri păreau ostile, nu era de mirare că alte orizonturi, prin imensitatea lor, păreau amenințătoare.

Și n-aveai ce face – nimic, doar dacă tăiai toți copacii, dădeai foc la casă și schimbai direcția râurilor. Poate că nici asta nu era de ajuns – poate că nici...

Monitorul mormăi din nou și Webster ridică privirea, întinse mâna și-l deschise.

Încăperea se umplu de o lumină albă orbitoare, însă fără imagine. Webster auzi o voce:

— Apel secret. Apel secret.

Apăsă pe un panou, formă două numere și auzi cum prinde viață un ecran ce inundă încăperea cu o lumină strălucitoare.

— Apel protejat, zise el.

Lumina dispăru, fiind înlocuită de un ins așezat în partea cealaltă a mesei de scris. Un bărbat pe care-l văzuse de multe ori în discursuri televizate și în ziarul la care era abonat.

Henderson, președintele Comitetului Mondial.

— M-a sunat Clayborne, spuse Henderson.

Webster aprobă din cap fără să scoată o vorbă.

— Mi-a zis că refuzi să mergi pe Marte.

— N-am refuzat. Când Clayborne a întrerupt discuția, problema a rămas deschisă. Îi spusesem că-mi este imposibil să plec, el însă nici n-a vrut să audă. Se pare că n-a înțeles.

— Webster, trebuie să mergi. Ești singurul om care cunoaște îndeajuns creierul marțienilor ca să poată face această operație. Dacă ar fi vorba de o operație simplă, poate că ar face-o altcineva. Dar pe asta numai tu o poți face.

— S-ar putea să ai dreptate, dar...

— Nu se pune doar problema salvării unei vieți, chiar dacă în joc e viața unei personalități de prim rang precum Juwain. E mai mult de atât. Juwain îți e prieten. Poate ți-a dat de înțeles că a descoperit ceva.

— Da. Da. E vorba de un nou concept filosofic.

— Un concept de care nu ne putem lipsi. Un concept care va reface sistemul solar, care, în decurs de două generații, va face omenirea să progreseze cât într-o sută de mii de ani. O nouă direcție spre un nou obiectiv pe care până acum nici nu l-am bănuit, nici măcar nu știam că există. Un adevăr nou-nouț. Înțelegi? Un adevăr pe care până acum nimeni nu l-a intuit.

Webster strânse marginea mesei până i se albiră încheieturile mâinii.

— Dacă Juwain moare, conceptul moare și el, continuă Henderson. Poate pentru totdeauna.

— Am să încerc. Am să încerc...

Henderson îl privi încruntat.

— Numai de atât ești în stare?

— Numai de atât.

— Dar, la naiba, trebuie să ai un motiv! O explicație.

— Nu pot să-ți explic, spuse Webster.

Apoi se întinse și întrerupse convorbirea.

***

Webster rămase nemișcat, privindu-și lung mâinile. Mâini dibace, care știau meserie. Mâini care puteau salva o viață, dacă ajungeau pe Marte. Mâini care puteau salva pentru

sistemul solar, pentru omenire, pentru marțieni o idee – o idee nouă – care în următoarele două generații îi puteau face să progreseze cât într-o sută de mii de ani.

Mâini care însă erau victimele unei fobii ce apăruse din această viață tihnită. Decadența – o decadență de o frumusețe stranie – și letală.

Omul părăsise orașele-furnicar, locurile care-l țineau prizonier, cu două sute de ani în urmă. Scăpase de vechii dușmani și de temerile din trecut care îl ținuseră în jurul focului comun, lăsase în urmă duhurile necurate care îl însoțiseră mult timp după ce ieșise din peșteră.

Și totuși... și totuși...

Aici era un alt loc care-l ținea prizonier. Nu fizic, ci mental. Un foc de tabără psihologic, care-l ținea pe om în cercul lui de lumină.

„Dar", își zise Webster, „trebuie să părăsesc focul. La fel cum oamenii au părăsit orașele în urmă cu două secole, trebuie să plec, să-l las în urmă. Și să nu mă uit înapoi.

Trebuie să merg pe Marte – sau cel puțin să plec spre Marte. E singura soluție. Trebuie să plec."

Nu știa dacă va supraviețui călătoriei, dacă va putea face operația după ce ajungeaa acolo. Se întrebă, oarecum detașat, dacă agorafobia era fatală. Poate doar în forma ei cea mai gravă.

Întinse mâna ca să apese pe buton, dar se opri. Nu avea niciun rost să-l pună pe Jenkins să-i facă bagajul. Îl va face singur – ceva care îi va abate gândurile până la sosirea navei.

De pe ultimul raft al șifonierului din dormitor dădu jos o geantă de voiaj și văzu că e plină de praf. Suflă peste ea, dar fără folos. Praful era acolo de prea mulți ani.

În timp ce-și împacheta lucrurile camera îl apostrofa, vorbea pe limba aceea mută cu care obiectele neînsuflețite, dar familiare pot discuta cu un om.

— Nu se poate să pleci. Nu se poate să pleci și să mă lași singură.

Webster îi răspunse, în parte rugând-o, în parte explicându-i:

— Trebuie să plec. De ce nu înțelegi? E vorba de un prieten, un prieten vechi. Dar mă întorc.

După ce termină de împachetat, Webster reveni în birou și se trânti pe scaun.

Trebuia să plece, dar nu putea. Știa însă că, la apariția navei, când va sosi clipa, va ieși din casă și se va îndrepta spre ea.

Își repetă că trebuie să plece, încercă s-o facă mecanic, să-și golească mintea, păstrând doar gândul că pleacă.

Obiectele din încăpere nu-i dădeau pace, de parcă ar fi făcut parte dintr-o conspirație menită să-l țină acolo. Obiecte pe care le vedea ca și cum ar fi fost pentru prima oară. Obiecte vechi, familiare, care acum erau noi. Cronometrul care arăta și ora Pământului, și pe cea a planetei Marte, zilele lunii, fazele Lunii. Fotografia soției moarte, pe birou. Trofeul câștigat când era la școala pregătitoare. Bancnota înrămată, cu mai multe semnături ilustre, pe care dăduse zece dolari în timpul călătoriei spre Marte.

Le privi lung, la început fără tragere de inimă, apoi cu nerăbdare, încărcându-și memoria cu ele. Văzându-le ca pe niște părți componente ale unei încăperi pe care o acceptase în toți acești ani ca pe un tot finit, fără să-și dea seama cât de multe obiecte o alcătuiau.

Se înserа, amurgul unei primăveri timpurii, un amurg ce mirosea a sălcii timpurii.

Nava ar fi trebuit să sosească de-acum. Se surprinse ascultând zgomotele, chiar dacă știa că nu avea cum s-o audă. O navă spațială, propulsată de motoare atomice, era silențioasă, mai puțin atunci când își mărea viteza. La aterizare și decolare plutea ca un fulg, fără nici cel mai mic murmur.

Însă va apărea curând. Trebuia să apară, altfel Webster nu mai pleca niciodată. Dacă mai aștepta mult, hotărârea de a pleca, pe care o luase cu atâta greutate, se va nărui ca

un morman de praf bătut de ploaie. Nu mai putea rezista argumentelor invocate de cameră, flăcărilor din vatră, murmurului pământului pe care trăiseră și muriseră cinci generații de Websteri.

Închise ochii și încercă să-și înfrângă starea de agitație care amenința să-l copleșească. Nu putea să cedeze tocmai acum, își spuse el. Trebuia să reziste. La apariția navei va trebui să se ridice de pe scaun și să iasă pe ușă, spre cei care îl așteptau.

Auzi un ciocănit în ușă.

— Intră! strigă el.

Era Jenkins, lumina dinspre șemineu jucându-se pe învelișul lui din metal.

— M-ați chemat mai devreme, domnule?

Webster clătină din cap.

— Mi s-a părut că m-ați chemat și m-am întrebat de ce n-am răspuns. S-a întâmplat ceva ieșit din comun, domnule. Doi oameni au sosit cu o navă și mi-au spus că vor să mergeți pe Marte.

— Deci au sosit. De ce nu m-ai anunțat?

— Am crezut că nu vreți să fiți deranjat, domnule. Era o situație atât de absurdă. Până la urmă i-am convins că nu vreți să mergeți pe Marte.

Webster înțepeni, simțind un junghi în inimă. Încercând să se sprijine de marginea mesei, i se păru că pereții camerei se strâng în jurul lui, o capcană din care nu va scăpa niciodată.

NOTE LA A TREIA POVESTE

Pentru miile de cititori care o iubesc, această poveste se distinge prin faptul că e prima în care apar Câinii. Pentru cercetător însă înseamnă mult mai mult. În esență, este o poveste despre vină și inutilitate. Aici se accentuează decadența rasei umane, Omul fiind asaltat de sentimentul de vinovăție și chinuit de instabilitatea ce duce la mutanții umani.

Povestea încearcă să găsească o logică a mutațiilor și chiar să vadă în Câini modificări ale filonului primordial. Nicio rasă, susține povestea, nu se poate perfecționa fără mutații; pe de altă parte, nu există vreun termen care să acopere nevoia de un anumit factor static în societate, capabil să asigure stabilitatea. Citind legenda, devine foarte clar că rasa umană nu a pus mare preț pe stabilitate.

Tige, care și-a axat analiza legendei pe ideea că poveștile sunt de origine umană, crede că niciun povestitor canin nu ar fi avansat teoria mutației, un concept care contrazice modul de gândire al Câinilor. Un punct de vedere ca acesta, susține el, trebuie să fi apărut din gândirea altei rase.

Însă Bounce subliniază că punctele de vedere diametral opuse logicii canine sunt adesea prezentate într-o lumină favorabilă. Ceea ce, spune el, nu e decât marca unui bun povestitor – o răstălmăcire a valorilor de dragul obținerii unui efect dramatic major.

Desigur, Omul e prezentat în mod voit ca un personaj ce își dă seama de propriile defecte. În această poveste, omul, Grant, vorbește despre un „viciu de logică" și pare să observe

că ceva nu e în regulă cu logica umană. Grant îi spune lui Nathaniel că rasa umană e mereu îngrijorată de ceva, motiv pentru care se agață, cu o speranță aproape infantilă, de teoria lui Juwain, care ar putea să o salveze.

În cele din urmă, dându-și seama de tendința distructivă caracteristică rasei umane, Grant lasă destinul omenirii în seama lui Nathaniel.

Dintre toate personajele care apar în legendă, Nathaniel poate că e singurul care a existat cu adevărat. În alte povești care vin din trecut, numele Nathaniel este menționat de multe ori. Deși este practic imposibil ca el să fi înfăptuit tot ce i se atribuie în aceste povești, opinia generală e că a existat în realitate și că a fost o figură importantă. Motivul importanței se pierde, desigur, în negura veacurilor.

Familia Webster, cu care am făcut cunoștință în prima poveste, continuă să joace un rol deosebit de-a lungul întregii legende. Chiar dacă acest lucru reprezintă încă un argument în favoarea teoriei lui Tige, se prea poate ca familia Webster să fie, din nou, doar o găselniță inspirată, o invenție menită să asigure continuitatea într-un șir de povești care, altfel, nu sunt strâns legate între ele.

Celui care citește legenda în litera și nu în spiritul ei, implicația potrivit căreia Câinii au apărut ca rezultat al intervenției Omului ar putea fi șocantă. Rover, care întotdeauna a văzut în această legendă doar un mit, consideră că aici avem de-a face cu o primă încercare de a explica originea rasei. Ca să acopere lipsa informațiilor, povestea recurge la o explicație ce apelează la intervenția divină. Este o modalitate facilă și, pentru gândirea primitivă, suficient de plauzibilă și satisfăcătoare, pentru a explica un lucru despre care nu se știe absolut nimic.

III
Recensământul

Richard Grant tocmai se odihnea lângă un izvor micuț ce țâșnea din coasta dealului și se rostogolea într-un pârâu scânteietor, peste cărarea întortocheată, când veverița trecu în goană pe lângă el și se cățără într-un nuc înalt. Din spatele ei, într-un vârtej de frunze îngălbenite de toamnă, apăru un cățel negru.

La vederea lui Grant, cățelul se opri brusc și rămase cu ochii la el, dând din coadă și privindu-l vesel.

— Salutare, zise Grant zâmbind cu toată gura.

— Salutare, răspunse cățelul.

Grant sări ca ars, cu gura căscată. Cățelul râse în hohote, lăsând să-i atârne limba roșie ca o cârpă de șters vasele.

Grant arătă cu degetul spre nuc.

— Veverița s-a urcat acolo.

— Mulțumesc. Știu. O adulmec.

Surprins, Grant privi repede în jur, bănuind că e vorba de o farsă. Poate de ventrilogie. Dar nu văzu pe nimeni. Pădurea era pustie, doar el și cățelul, izvorul care clipocea în legea lui și veverița ce se agita în copac.

Cățelul se apropie.

— Eu sunt Nathaniel.

Grant auzise bine. Nu avea niciun dubiu. Cuvinte destul de clare, de parcă ar fi fost rostite de un om, doar că fuseseră rotunjite, așa cum pronunță cei care tocmai învață

o limbă străină. Și un dialect, un accent pe care nu știa de unde să-l ia, o intonație aproape excentrică.

— Locuiesc peste deal, zise cățelul. Cu familia Webster.

Nathaniel se întinse pe burtă și dădu din coadă, împrăștiind frunzele din jur. Părea foarte fericit.

Grant pocni din degete.

— Bruce Webster! Mi-am adus aminte. Cam târziu, dar ce să fac? Încântat de cunoștință, Nathaniel.

— Tu cine ești?

— Eu? Sunt Richard Grant, recenzor.

— Ce e un recen... recenzo...

— Recenzorul e cel care numără oamenii. Eu fac un recensământ.

— Sunt o mulțime de cuvinte pe care nu le pot spune.

Nathaniel se ridică, se apropie de izvor și sorbi apa cu zgomot. După ce termină, se întinse lângă om.

— Ce-ar fi să împușți veverița? întrebă el.

— Vrei s-o împușc?

— Bineînțeles.

Dar veverița dispăruse. Cei doi dădură ocol copacului, căutând cu privirea printre crengile aproape golașe. Nu văzură nici coada stufoasă pe după trunchi, nici ochii ca niște mărgele care să-i privească iscoditori. Cât discutaseră, veverița își luase tălpășița.

Nathaniel era destul de abătut, dar se străduia să n-o arate.

— Ce-ar fi să stai la noi peste noapte? propuse el. Mâine dimineață am putea merge împreună la vânătoare. Toată ziua.

Grant chicoti.

— N-aș vrea să vă deranjez. Sunt obișnuit să dorm sub cerul liber.

— Lui Bruce i-ar face plăcere să te cunoască. Iar bunicul n-ar avea nimic împotrivă. E tatăl lui Bruce. Bătrân tare. Stă toată ziua și se gândește la ceva ce s-a petrecut cu ani în urmă.

Grant aprobă din cap.

— Știu despre ce e vorba, Nathaniel. Despre Juwain.

— Da, despre el e vorba. Ce înseamnă asta?

Grant clătină din cap.

— Aș vrea să te pot lămuri, Nathaniel. Aș vrea să știu și eu.

Își prinse rucsacul de umăr, se aplecă și scărpină cățelul după ureche. Nathaniel zâmbi de plăcere.

— Mulțumesc, zise el și o luă în sus pe potecă.

Grant îl urmă.

***

Thomas Webster stătea în scaunul cu rotile, pe peluză, și privea pe deasupra dealurilor peste care cobora înserarea.

„Mâine împlinesc 86 de ani", gândea el. „86. O groază de ani. Poate prea mulți. Mai ales atunci când nu mai poți să mergi, iar ochii nu te mai ajută.

Elsie o să-mi facă un amărât de tort, plin cu lumânări, roboții o să-mi aducă un cadou, iar câinii ăia ai lui Bruce o să-mi ureze la mulți ani și-o să dea din coadă la mine. Câțiva cunoscuți o să mă sune – ce-i drept, nu prea mulți. Iar eu am să mă bat cu pumnul în piept și-am să spun că nu mă las până nu ating suta și toată lumea o să râdă pe ascuns și-o să exclame: «Ia uite ce visează boșorogul!»

86 de ani – două lucruri am vrut să fac. Pe unul l-am făcut, pe celălalt n-am apucat."

O cioară gălăgioasă trecu razant peste vârful unui deal din depărtare și o luă în jos, spre umbra văii. De undeva, de lângă râu, auzi măcănitul unui stol de rațe sălbatice.

Curând aveau să apară și stelele. În perioada asta a anului apăreau mai devreme decât de obicei. Îi plăcea să le privească. Stelele! Bătu ușor brațele scaunului, plin de mândrie.

Stelele, ce mai încolo și-ncoace, erau pasiunea lui! O obsesie? Poate..., dar cel puțin mai ștergea din stigmatul de odinioară, un scut ce proteja familia de bârfele așa-zișilor istorici. Și Bruce îi era de ajutor. Cu câinii lui...

Auzi pași pe iarbă, în spatele lui.

— Whisky-ul dumneavoastră, domnule, zise Jenkins.

Thomas Webster se uită lung la robot și luă paharul de pe tavă.

— Mulțumesc, Jenkins.

Clătină ușor paharul între degete.

— De când le dai de băut celor din familia asta, Jenkins?

— De pe vremea tatălui dumneavoastră, domnule. Și a tatălui tatălui dumneavoastră.

— Ceva vești?

Jenkins clătină din cap.

— Nicio veste.

Thomas Webster sorbi din pahar.

— Asta înseamnă că au părăsit sistemul solar. Prea departe chiar și pentru stația de pe Pluto ca să poată transmite un mesaj. Pe la jumătatea drumului spre Alfa Centauri. Dacă am zile, poate...

— Aveți, domnule. Simt cu toată ființa mea.

— Dar tu nu ești o ființă.

Bătrânul sorbi din pahar încet, ca să-și dea seama de calitatea whisky-ului. Din nou, îndoit cu prea multă apă. Dar nu se cădea să-i facă observație robotului. Nu avea niciun rost să se înfurie pe el. Doctorul era de vină! El îi spusese lui Jenkins să toarne mai multă apă. Să-l lipsească de o băutură ca lumea în ultimii lui ani de viață...

— Ce se vede acolo, jos? întrebă el, arătând spre poteca ce urca dealul.

Jenkins se întoarse.

— Se pare că Nathaniel aduce pe cineva aici, domnule.

***

Câinii se adunaseră să spună noapte bună, apoi plecaseră. Bruce Webster se uită după ei, zâmbind.

— O gașcă pe cinste! exclamă el și se întoarse spre Grant. Bănuiesc că Nathaniel v-a cam băgat în sperieți azi după-amiază.

Grant ridică paharul cu brandy și îl privi în lumină.

— Într-adevăr, dar numai câteva clipe. Pe urmă mi-am amintit că am citit despre ce faceți aici. Sigur, nu ține de meseria mea, dar rezultatele activității dumneavoastră au fost popularizate, descrise într-un limbaj mai accesibil.

— Nu ține de meseria dumneavoastră? Credeam că...

Grant izbucni în râs.

— Cred că ați înțeles greșit. Eu mă ocup de recensăminte. Sunt recenzor. Atât și nimic mai mult.

Webster se arătă nedumerit și un pic stânjenit.

— Domnule Grant, sper că nu v-am...

— Deloc. M-am obișnuit să fiu privit ca o persoană care notează nume și vârste, trecând de la un grup de oameni la altul. Așa se făceau recensămintele cândva. Se numărau oamenii, nimic mai mult. Chestie de statistică. Dacă stau bine să mă gândesc, ultimul recensământ a fost făcut acum mai bine de trei sute de ani. Dar vremurile s-au schimbat.

— Interesant ce spuneți. Treaba asta cu număratul oamenilor sună aproape sinistru.

— Nu e sinistru, protestă Grant. E logic. E o evaluare a populației. Nu doar ca număr, ci și ca mod de a fi, de a gândi și a acționa.

Webster se lăsă pe spătarul scaunului și își întinse picioarele spre focul din vatră.

— Domnule Grant, să nu-mi spuneți că vreți să faceți pe psihiatrul cu mine.

Grant își goli paharul și-l lăsă pe masă.

— Nici nu trebuie, răspunse el. Comitetul Mondial știe tot ce trebuie să știe despre oameni ca dumneavoastră. Mai problematic e cu ceilalți – muntenii, cum le spuneți pe aici. Sus, în nord, pădurenii. Mai jos, în sud, alții. O populație ascunsă, aproape uitată. Cei care s-au retras în locuri ferite. Cei care au luat-o din loc atunci când Comitetul Mondial a slăbit controlul.

Webster mormăi.

— Controlul trebuia slăbit, zise el. Istoria o va dovedi. Chiar și înainte de înființarea Comitetului Mondial, populația era greu de ținut în frâu din cauza așezărilor izolate, care trăiau după legile lor. Guvernarea la nivel local nu-și avea rostul în urmă cu trei sute de ani, la fel cum nu-și are rostul nici guvernarea la nivel național, acum.

— Absolut de acord, dar, când controlul asupra comunităților a slăbit, a slăbit și controlul asupra vieții fiecărui individ. Cel care a vrut să fugă, să scape de brațul lung al guvernanților, pierzând astfel avantajele, dar luându-și adio de la obligații, a făcut-o foarte ușor. Comitetul Mondial nu s-a arătat deranjat de situație. Avea alte griji decât să se ocupe de toți iresponsabilii și nemulțumiții. Care erau în număr mare. Fermierii, de exemplu, care și-au pierdut modul de viață odată cu apariția hidroponicii. Multora le-a venit greu să se adapteze vieții industriale. Rezultatul? Au dat înapoi. Au adoptat un mod de viață primitiv. Au început să cultive pământul, să vâneze, să taie copaci, să fure câte ceva. Lipsiți de mijloace de trai stabile, s-au întors la pământ, la începuturi, iar pământul a avut grijă de ei.

— Asta acum trei sute de ani, spuse Webster. Comitetul Mondial nu și-a bătut capul cu ei. Firește, a încercat să intervină pe ici, pe colo, dar, așa cum spuneți, nu a făcut mare caz că unii i-au scăpat printre degete. Tocmai de aceea vă întreb: De unde interesul ăsta brusc, acum?

— Presupun că acum a ajuns la ei.

Grant îl privi îndeaproape pe Webster, analizându-l. Stătea relaxat în fața focului, cu multă stăpânire de sine, umbrele flăcărilor jucându-se pe chipul lui, alcătuind tot felul de forme, aproape suprarealiste.

Se căută într-un buzunar, își scoase pipa și o umplu cu tutun.

— Mai e ceva, adăugă Grant.

— Ce anume?

— Mai e ceva legat de acest recensământ. Comitetul l-ar face oricum, fiindcă o situație a populației Pământului e întotdeauna un bun de preț, o bancă de date mereu utilă. Dar asta nu e totul.

— Mutanții.

Grant încuviință din cap.

— Exact. Nu mă așteptam să ghiciți.

— Eu lucrez cu mutanți, sublinie Webster. Toată viața mea e legată de mutații.

— În ultima vreme au apărut manifestări culturale ciudate. Fără precedent. Forme literare ce poartă pecetea inconfundabilă a unor scriitori originali. Muzică străină de formele tradiționale. Opere de artă nemaivăzute până acum. Și, în cea mai mare parte, anonime sau cel puțin ascunse sub pseudonime.

Webster izbucni în râs.

— Așa ceva trebuie să fie un mister de nepătruns pentru Comitetul Mondial.

— E mai mult decât un mister. Grija Comitetului nu ține atât de mult de artă cât de alte lucruri – lucruri care nu se văd. Dacă e vorba de o renaștere pornită din țara nimănui, ar trebui să se manifeste în primul rând prin noi forme de artă. O renaștere însă nu e doar despre artă.

Webster se lăsă și mai mult pe spătarul scaunului și își sprijini bărbia în palmă.

— Cred că înțeleg unde bateți, zise el.

***

Rămaseră mult timp în tăcerea tulburată doar de trosnetul lemnelor din vatră și de șoapta stranie a vântului de toamnă, strecurată printre crengile copacilor.

— Cândva am avut o șansă, spuse Webster, aproape ca pentru el. O șansă a unor noi viziuni, ceva care să pună capăt talmeș-balmeșului din gândirea de patru mii de ani a omenirii. Un om însă a ratat-o.

Grant se foi pe scaun, apoi se opri, parcă temându-se să nu-l vadă Webster că se mișcă.

— Omul acela a fost bunicul meu, adăugă Webster.

Grant știa că trebuie să spună ceva, că nu poate rămâne așa, fără să vorbească.

— Poate că Juwain se înșela, spuse el. Poate că nu găsise o nouă filosofie.

— Ăsta e gândul cu care ne-am consolat. Dar e puțin probabil. Juwain a fost un mare filosof marțian, poate cel mai mare din istoria planetei. Dacă ar fi trăit, sunt ferm convins că ar fi dezvoltat acea nouă filosofie. Dar n-a trăit. N-a trăit fiindcă bunicul meu n-a putut să meargă pe Marte.

— N-a fost vina bunicului dumneavoastră, zise Grant. A încercat. Omul nu se poate lupta cu agorafobia...

Webster flutură din mână, iritat.

— Faptul e consumat, spuse el. Nu putem întoarce timpul. Trebuie să acceptăm adevărul și să pornim de la el. Dar, fiindcă e vorba de familia mea, de bunicul meu...

Grant privi lung, tulburat de un gând neașteptat.

— Câinii! De aceea...

— Întocmai, Câinii.

Din depărtare, dinspre râu, răzbătu un țipăt, adus de vântul care le vorbea copacilor.

— Un raton, spuse Webster. Acum câinii se vor da de ceasul morții ca să iasă din cușcă.

Țipătul se auzi din nou, parcă mai aproape, dar poate era doar imaginația care le juca feste.

Webster se îndreptă de spate și se aplecă în față, privind flăcările.

— La urma urmei, de ce nu? întrebă el. Câinele are personalitate. Fiecare câine care îți iese în cale. Nu vezi doi cu aceeași stare de spirit sau cu același temperament. Toți sunt inteligenți, mai mult sau mai puțin. Și tocmai de asta e nevoie, o personalitate conștientă și o doză de inteligență... Adevărul e că n-au avut aceeași șansă. Au pornit cu un dublu handicap. Nu puteau vorbi și nu puteau merge în poziție verticală; de aceea neputând să meargă drept, n-au avut cum să-și dezvolte mâini. În absența vorbirii și a mâinilor, oamenii ar putea fi câini, iar câinii ar putea fi oameni.

— Niciodată nu m-am gândit la așa ceva. Să vă consider câinii o rasă înzestrată cu rațiune...

— Bineînțeles că nu, replică Webster cu o urmă de amărăciune. Bineînțeles. I-ați considerat exact cum îi consideră restul lumii. Curiozități, animale de circ, menite să ne amuze. Animale de companie care pot vorbi... Dar sunt mai mult de-atât, domnule Grant. Jur că sunt. Până acum Omul a fost singur. O singură rasă inteligentă, gânditoare. Gândiți-vă cât de departe s-ar fi ajuns, cât de repede s-ar fi progresat, dacă ar fi existat două rase – două rase inteligente, gânditoare, lucrând împreună. Fiindcă, vedeți dumneavoastră, ele nu ar gândi la fel. Și-ar confrunta gândurile. Ceea ce n-ar gândi una, ar gândi cealaltă. Vechea poveste despre două capete... Gândiți-vă, domnule Grant. O *altă* minte decât cea umană, dar care să colaboreze cu cea umană. Care să vadă și să înțeleagă lucruri pe care mintea omului nu le poate vedea și nu le poate înțelege, care să dezvolte, dacă vreți, filosofii pe care cealaltă nu le poate dezvolta.

Webster își întinse spre foc mâinile cu degete lungi ale căror încheieturi erau osoase și groase.

— Nu puteau vorbi, drept pentru care le-am oferit darul vorbirii. N-a fost ușor fiindcă limba și gâtul unui câine nu sunt făcute ca să vorbească. Dar cu ajutorul chirurgiei... un expedient la început... chirurgie și grefă. Acum însă... acum, sper, cred... e prea devreme ca să spun...

Grant se aplecă spre el, încordat.

— Vreți să spuneți că acum câinii transmit schimbările pe care le-ați făcut? Că există semne potrivit cărora le pot transmite pe cale ereditară?

Webster clătină din cap.

— E prea devreme ca să fiu sigur de asta. Peste douăzeci de ani poate.

Luă sticla de brandy de pe masă și i-o întinse lui Grant.

— Mulțumesc, zise Grant.

— Sunt o gazdă jalnică. Trebuia să vă serviți singur.

Webster ridică paharul în lumina focului.

— Și materialul cu care am lucrat a fost bun. Câinii sunt deștepți. Mai deștepți decât ați crede. Cei obișnuiți, de pe stradă, recunosc mai bine de cincizeci de cuvinte. O sută nu-i ceva ieșit din comun. Mai adăugați o sută și se pot descurca. Poate ați observat cuvintele simple folosite de Nathaniel. Aproape cele de bază.

Grant aprobă din cap.

— Aproape cele mai scurte. Mi-a spus că sunt o mulțime de cuvinte pe care nu le poate pronunța.

— Mai e mult de lucru. Foarte mult. Cititul, de exemplu. Câinele nu vede cum vedem noi. Am făcut experimente cu mai multe lentile – ca să-i ajut să vadă ca noi. Dacă nu obțin niciun rezultat, încerc altfel. Omul trebuie să vadă cum vede câinele – să învețe să tipărească texte pe care să le poată citi câinii.

— Ei ce părere au despre asta?

— Câinii? Mă credeți sau nu, domnule Grant, câinii se distrează de minune.

Webster privi în foc.

— Dumnezeu să-i aibă-n pază, adăugă el.

***

Grant urcă treptele spre dormitor, în urma lui Jenkins, dar, trecând pe lângă o ușă întredeschisă, auzi o voce dinăuntru.

— Tu ești, străine?

Grant se opri, nedumerit, și se întoarse.

— E domnul cel bătrân, îi șopti Jenkins. Nu prea poate să doarmă.

— Da, răspunse Grant.

— Ți-e somn? întrebă vocea.

— Nu prea.

— Atunci intră puțin.

Thomas Webster ședea în capul oaselor, cu o scufie dungată pe cap. Observă cum Grant o privește lung.

— Chelesc, explică el cu o voce hârâită. Nu mă simt bine dacă nu port ceva pe cap. Iar în pat nu pot să-mi pun pălăria.

Apoi bătrânul strigă la Jenkins:

— Tu ce-ai rămas așa? Nu vezi că omul vrea să bea ceva?

— Am înțeles, domnule, răspunse Jenkins și dispăru.

— Ia loc, zise Thomas Webster. Ia loc și ascultă-mă. Vorbitul mă îmbie la somn. În plus, n-am parte de fețe noi în fiecare zi.

Grant se așeză.

— Ce părere ai de fiul meu?

Grant tresări, surprins de întrebare.

— Păi... o părere foarte bună. Experimentele astea cu câinii sunt...

Bătrânul chicoti.

— Experimentele cu câinii! Ți-am povestit vreodată cum Nathaniel s-a luat de un sconcs? Bineînțeles că nu. De-abia am schimbat câteva cuvinte.

Își trecu mâinile peste pătură, degetele lungi trăgând de ea, negăsindu-și locul.

— Mai am un fiu. Pe Allen. Eu îi spun Al. În noaptea asta e la cea mai mare distanță de Pământ la care a ajuns Omul vreodată. Se îndreaptă spre stele.

Grant aprobă din cap.

— Știu. Am citit despre asta. Expediția spre Alfa Centauri.

— Taică-meu era chirurg. Voia să fiu și eu. A fost tare dezamăgit când i-am spus că nu mă interesează. Dar, dacă ar ști, în noaptea asta sunt sigur că ar fi mândru de noi.

— Nu trebuie să vă faceți griji în privința fiului dumneavoastră. Sigur...

Încruntătura bătrânului îl reduse la tăcere pe Grant.

— Eu am construit nava aia. Eu am proiectat-o și am văzut cum se înalță. Depinde doar de cel care o pilotează, altfel ajunge sigur la destinație. Dar băiatul e foarte priceput. Și prin iad o poate trece, cât e ea de mare, fără probleme.

Bătrânul încercă să se îndrepte de spate, pernele pe care se sprijinea strâmbându-i scufia pe cap.

— Mai am un motiv să cred că va ajunge la destinație și se va întoarce viu și nevătămat. La început nu prea m-am gândit la asta, dar în ultima vreme am întors-o pe toate fețele, m-am tot întrebat dacă... dacă n-ar fi...

Se opri, simțind că nu mai are aer.

— Nu că aș fi superstițios, adăugă el.

— Bineînțeles că nu sunteți.

— Departe de mine așa ceva.

— Poate e vorba de un semn. O presimțire. O bănuială.

— Nici pomeneală de așa ceva. Sunt aproape sigur că destinul e de partea mea. Că am fost menit să construiesc o navă care să ajungă până acolo. Că cineva sau ceva a hotărât că a sosit momentul ca Omul să pornească spre stele, iar eu i-am dat o mână de ajutor.

— Vorbiți de parcă ați avea o dovadă palpabilă. De parcă s-ar fi întâmplat ceva ce v-a făcut să credeți că expediția va reuși.

— Asta poți s-o mai spui o dată. Ai ghicit. S-a întâmplat acum douăzeci de ani, pe peluza casei în care te afli acum.

Bătrânul încercă să stea și mai drept și își trase răsuflarea, gâfâind.

— Ajunsesem într-un punct mort, dacă înțelegi ce vreau să spun. Visul mi se spulberase. Ani irosiți. Principiul de bază pe care-l enunțasem pentru a ajunge la viteza necesară zborului interstelar pur și simplu nu funcționa. Deși eram *aproape* sigur că e corect. Știam că lipsea ceva, o modificare de ordin teoretic. Dar nu-mi dădeam seama care ar fi... Așa că stăteam acolo, pe peluză, și-mi plângeam de milă, cu o schiță în față. Trăiam numai pentru nava asta, luam planurile cu mine oriunde mă duceam, gândind că, tot uitându-mă la ele, doar-doar voi găsi hiba. Știi că, uneori, se mai întâmplă.

Grant aprobă din cap.

— În timp ce stăteam acolo, a apărut un ins. Un muntean. Știi la ce mă refer, nu?

— Desigur.

— Deci a apărut insul. Mergea agale, nepăsător, împăcat cu lumea. S-a oprit, a privit peste umărul meu și m-a întrebat ce-i cu schița aia. Propulsia unei nave spațiale, i-am explicat eu. Mi-a luat schița din mână – l-am lăsat s-o ia, la urma urmei de ce n-aș fi făcut-o? Oricum insul n-avea cum s-o înțeleagă și, în plus, nici nu era corectă... Pe urmă mi-a dat schița înapoi și a împuns hârtia cu degetul. „Aici e greșeala!" mi-a spus el. Pe urmă a făcut stânga-mprejur și a întins-o, iar eu m-am uitat lung după el, prea uluit ca să scot vreun cuvânt, ca măcar să strig după el.

Bătrânul se îndreptă iar de spate, privind lung peretele din față, cu scufia pe-o ureche. Afară vântul șuiera dogit

prin streșini. Iar în camera aceea bine luminată lui Grant i se păru că vede tot felul de umbre, deși știa că e imposibil.

— L-ați mai întâlnit? întrebă el.

Bătrânul clătină din cap.

—Nici urmă de el.

Jenkins intră cu un pahar și-l puse pe noptieră.

— Revin ca să vă conduc în cameră, domnule, i se adresă el lui Grant.

— Nu e nevoie. O găsesc și singur dacă-mi spui unde e.

— Cum doriți, domnule. E a treia de pe coridor. Am să aprind lumina și am să las ușa întredeschisă.

Cei doi rămaseră tăcuți, ascultând pașii robotului pe coridor.

Bătrânul aruncă o privire spre paharul de whisky și își drese glasul.

— Parc-aș vrea ca Jenkins să-mi mai aducă unul, zise el.

— Nu-i nicio problemă. Luați-l pe-al meu. Eu nu beau.

— Sigur?

— Mai mult ca sigur.

Bătrânul se întinse după pahar, sorbi și oftă zgomotos.

— Așa mai merge, constată el. La îndemnul doctorului, Jenkins îmi îndoaie whisky-ul cu prea multă apă.

***

Casa aceea avea ceva care-i dădea fiori. Ceva care-l făcea să se simtă ca un intrus – stingher și vulnerabil în șoaptele abia auzite ale pereților.

Așezat pe marginea patului, Grant își desfăcu încet șireturile, își scoase ghetele și le dădu drumul pe covor.

Un robot care servea familia de patru generații, care vorbea despre oameni morți demult, de parcă de-abia le-ar fi adus un pahar de whisky. Un bătrân care-și făcea griji de o navă spațială ce se strecura prin universul întunecat, dincolo

de sistemul solar. Un alt om care visa la o altă rasă, una care să meargă alături de om pe drumul destinului.

Și, peste tot, aproape tainică, dar de netăgăduit, umbra lui Jerome A. Webster – cel care nu-și ajutase un prieten la nevoie, chirurgul care înșelase așteptările.

Juwain, filosoful marțian, murise în ajunul unei mari descoperiri fiindcă Jerome A. Webster nu-și putea părăsi casa din cauza agorafobiei care-l ținea prizonier într-un loc de doar câțiva kilometri pătrați.

Doar în șosete, Grant se apropie de masa pe care Jenkins îi lăsase rucsacul. Slăbindu-i curelele, îl deschise și scoase o mapă groasă. Se așeză pe pat, deschise mapa și începu să răsfoiască hârtiile dinăuntru.

Documente, sute de documente. Povestea a sute de oameni consemnată pe hârtie. Nu numai lucrurile pe care i le spuseseră sau întrebările la care răspunseseră, ci și multe amănunte, pe care le notase observând, stând și privind, *trăind* alături de ei o oră sau o zi.

Fiindcă oamenii pe care-i descoperea pe aceste dealuri nenumărate îl acceptau. Era de datoria lui să-l accepte. Îl acceptau fiindcă venea la ei pe jos, zgâriat de mărăcini și ostenit, cu un rucsac în spate. Nu avea nimic din modernismul care l-ar fi deosebit de ei, care i-ar fi făcut să-l privească bănuitor. Greu mod de a recenza populația de aici, dar singurul agreat de Comitetul Mondial – singurul de care avea nevoie.

Undeva, cândva, studiind astfel de documente pe care acum le împrăștia pe pat, cineva, cineva ca el, avea să găsească un lucru, un indiciu despre o viață ce devia de la normă. O ciudățenie de comportament, frapantă, care să-i spună că acea viață e altfel decât toate celelalte.

Desigur, mutațiile umane nu erau ceva ieșit din comun. Multe erau cunoscute, oameni care dețineau funcții înalte în lumea largă. Majoritatea membrilor Comitetului Mondial erau mutanți, dar, ca și în cazul celorlalți, calitățile și

abilitățile lor mutaționale fuseseră modificate de mediul înconjurător, de condiționarea inconștientă ce le adapta gândurile și reacțiile la felul de a fi al celorlalți oameni.

Întotdeauna existaseră mutanți, altfel rasa nici nu ar fi progresat. Dar de-abia în ultimii o sută de ani fuseseră recunoscuți ca atare. Înainte erau doar mari oameni de afaceri, mari oameni de știință sau mari escroci. Sau poate excentrici care provocau doar disprețul și mila unei rase ce nu tolera devierea de la normă.

Cei care avuseseră succes se adaptaseră la lumea din jur, își puseseră în valoare capacitatea mentală superioară doar în direcțiile acceptate de societate. Lucru care le submina utilitatea, le limita potențialul, le îngrădea posibilitățile de exprimare – restricții menite să le înlesnească apropierea de ceilalți oameni, mai puțin înzestrați decât ei.

Chiar și acum capacitatea mutanților cunoscuți era îngrădită, inconștient, de o normă impusă de un teribil viciu de logică.

Dar undeva în lume existau zeci, poate sute, de alți oameni care erau un pic mai mult decât oameni – persoane a căror viață rămăsese neatinsă de rigiditatea vieții umane complexe. Capacitatea lor nu avea cum să fie îngrădită, afectată de un viciu de logică.

Grant scoase din mapă mai multe foi prinse la un loc și citi titlul aproape cu respect: „Chestiune filosofică neterminată și note pe marginea ei de Juwain".

Era nevoie de o minte cu o logică impecabilă, o minte nestânjenită de modul de a gândi al omului vreme de patru mii de ani ca să ducă mai departe făclia ridicată, chiar și câteva clipe, de mâna moartă acum a filosofului marțian. O făclie ce lumina calea spre un nou concept despre viață și scopul acesteia, o cale mai ușoară și mai dreaptă. O filosofie care ar fi ajutat omenirea să progreseze în două generații cât într-o sută de mii de ani.

Juwain murise, iar în casa aceasta un om trăise până la adânci bătrâneți, ros de remușcări, ascultând vocea prietenului mort, făcându-se tot mai mic sub oprobriul unei rase înșelate.

***

Auzi cum ceva zgârie încet ușa. Surprins, Grant înlemni, încordându-și auzul. Zgomotul reveni. Apoi un scheunat ușor.

Vârî repede hârtiile în mapă și se apropie cu pași mari de ușă. O deschise și Nathaniel se strecură înăuntru, o umbră neagră, abia vizibilă.

— Oscar nu știe că sunt aici, spuse el. M-ar bate dacă ar ști unde sunt.

— Cine e Oscar?

— Oscar e robotul care are grijă de noi.

Grant îi zâmbi larg.

— Ce dorești, Nathaniel?

— Aș vrea să stăm puțin de vorbă. Ai vorbit cu toți ceilalți. Cu Bruce și bunicul. Dar nu și cu mine, deși eu sunt cel care te-a găsit.

— OK. Spune ce ai de spus.

— Ești îngrijorat.

Grant se încruntă.

— Mda, cam așa e. Rasa umană e mereu îngrijorată. Ar trebui să știi asta până acum, Nathaniel.

— Te îngrijorează și Juwain. Cum îl îngrijorează și pe bunicul.

— N-aș zice că mă îngrijorează. Doar mă nedumerește. Și mă face să sper.

— Care-i treaba cu Juwain? Cine e și…

— Nu mai e nimeni. A fost cineva, cândva, dar a murit cu mulți ani în urmă. Acum e doar o idee. O problemă. O provocare. Un lucru la care nu poți să nu te gândești.

— Și eu gândesc, zise Nathaniel mândru. Gândesc mult, uneori. Dar nu trebuie să gândesc ca oamenii. Bruce îmi spune asta mereu. Spune că trebuie să gândesc precum câinii și să las gândurile omenești în pace. Spune că gândurile câinilor sunt la fel de bune ca și gândurile oamenilor, poate chiar mai bune.

Grant încuviință din cap cu seriozitate.

— S-ar putea să aibă dreptate, Nathaniel. La urma urmei, trebuie să gândești altfel decât omul. Trebuie...

— Sunt o mulțime de lucruri pe care câinii le știu, iar oamenii nu, se lăudă Nathaniel. Noi vedem și auzim lucruri pe care oamenii nu le văd și nu le aud. Uneori urlăm noaptea, iar oamenii strigă la noi să tăcem. Dar, dac-ar vedea și auzi ce vedem și auzim noi, ar încremeni de groază. Bruce spune că suntem... suntem...

— Telepați?

— Exact. Nu-mi aduc aminte toate cuvintele astea.

Grant își luă pijamaua de pe masă.

— Ce-ai zice să dormi cu mine, Nathaniel? La picioarele mele.

Nathaniel îl privi cu ochii mari de uimire.

— Chiar vrei asta?

— Bineînțeles. Dacă tot vom fi asociați, câinii și oamenii, putem să începem chiar de acum, de la egal la egal.

— Promit să nu murdăresc patul. Promit. Oscar mi-a făcut baie chiar în seara asta, zise Nathaniel și ridică o ureche. Deși vreo câțiva purici cred că tot i-au scăpat.

***

Grant privi perplex pistolul atomic. Ușor de manevrat, era multifuncțional, de la brichetă la armă letală. Construit să dureze o mie de ani, era perfecțiunea întruchipată, cel

puțin așa suna reclama. Imposibil să se defecteze – doar că acum se blocase.

Îl îndreptă spre pământ și îl scutură bine, dar tot nimic. Îl bătu ușor de o piatră, fără niciun rezultat.

Întunericul se așternea peste dealurile vălurite. Undeva, departe, în lunca râului, o bufniță scoase un hohot de râs isteric. Primele stele, mici și discrete, apărură spre răsărit; spre apus lumina verzuie ce marca trecerea soarelui se pierdea în noapte.

Adunase o grămadă de vreascuri lângă stâncă, adunase și lângă el, ca să țină focul aprins toată noaptea, dar, dacă pistolul nu funcționa, nu avea cum să-l aprindă.

Grant înjură în barbă, gândindu-se la frigul care îl aștepta și la mâncarea neîncălzită.

Lovi din nou pistolul de piatră, mai tare. Tot fără folos.

Auzi trosnetul unei crengi și sări în picioare.

Lângă trunchiul întunecat al unuia dintre uriașii pădurii, care în amurg păreau și mai amenințători, văzu o siluetă înaltă, deșirată.

— Salut, spuse Grant.

— Probleme, străine?

— Pistolul ăsta… răspunse el și se opri.

Nu era deloc înțelept să-i spună acestei siluete întunecate că e neînarmat.

Omul se apropie cu mâna întinsă.

— S-a blocat, da?

Grant simți cum pistolul îi e luat din mână. Omul se lăsă pe vine, chicotind. Grant își miji ochii ca să vadă ce face, dar întunericul ce se insinua în jurul lor transforma mâinile celuilalt într-o pată de cerneală ce dădea ocol metalului lucios al pistolului.

Pistolul făcu clic, apoi scoase un țăcănit. Omul trase aer în piept și râse. Pistolul scoase un nou țăcănit, iar omul se ridică în picioare și i-l întinse lui Grant.

— L-am reparat. Acum cred că o să meargă mai bine decât înainte.

Grant auzi din nou trosnetul unei crengi.

— Hei, așteaptă! strigă el, dar omul dispăruse, o fantasmă neagră printre trunchiurile fantomatice.

Grant simți cum un fior rece, care nu aparținea nopții, se ridică din pământ și îi urcă pe șira spinării. O înfiorare care-i făcu dinții să clănțăne, îi zbârli părul și-i făcu pielea de găină.

Se auzea doar murmurul apei în întuneric, pârâul care curgea puțin mai jos de locul unde înnopta.

Tremurând, îngenunche lângă grămada de vreascuri și apăsă pe trăgaci. Flacăra subțire și albastră aprinse focul.

***

Grant îl găsi pe bătrânul Dave Baxter cocoțat în vârful gardului, pufăind din pipa scurtă, aproape ascunsă de favoriții stufoși.

— Salutare, străine, zise Dave. Hai, stai colea și trage-ți sufletul puțin.

Grant se urcă lângă el și privi lanul plin de căpițe de porumb și de galbenul vesel al dovlecilor.

— Ai ieșit la o plimbare? întrebă Dave. Sau cauți ceva?

— Caut ceva.

Dave scoase pipa din gură, scuipă, și o puse la loc. Favoriții o încadrară afectuos și periculos.

— Faci săpături?

— Nu.

— Acum vreo patru-cinci ani a fost un ins pe-aici, parcă era turbat. Ca un iepuroi în călduri. A găsit un loc unde era un oraș vechi și nu s-a lăsat până nu l-a răscolit de tot. S-a ținut de capul meu până i-am spus tot ce știam despre orașul ăla, nu că mi-aș fi amintit prea multe. Bunicul îmi spusese

odată cum se numea, dar să fiu al naibii dacă-mi mai aduc aminte. Insul de care-ți povestesc avea tot timpul la el un vraf de hărți în care-și vâra nasul și încerca să înțeleagă ce dezgropa, dar, până la urmă, nu cred că a înțeles mare lucru.

— Căuta obiecte vechi, de valoare, zise Grant.

— Poate. Am încercat să mă feresc de el cât am putut. Dar și mai rău a fost unul care încerca să găsească un drum vechi care trecea pe aici. Și ăla avea hărți la el. A plecat crezând că l-a găsit, iar pe mine nu m-a lăsat inima să-i spun că, de fapt, găsise o cărare făcută de vite.

Bătrânul Dave îl privi pieziș.

— Nu cumva cauți și tu vreun drum vechi...

— Nu. Eu sunt recenzor.

— Ce ești?

— Recenzor. Vă notez numele, vârsta și adresa.

— La ce bun?

— Așa vrea guvernul.

— Noi nu ne mai batem capul cu guvernul. El de ce-și mai bate capul cu noi?

— Guvernul nu-și mai bate capul cu dumneavoastră. Ba poate că într-o zi chiar o să vă dea niște bani. Cine știe...

— Așa mai merge.

Rămaseră amândoi cocoțați pe gard, privind peste lanuri. Dintr-un horn ascuns într-o vale însorită, înroșită de pâlcuri de mesteceni, se înălțau rotocoale de fum. Un pârâu șerpuia liniștit pe o pajiște ruginită de toamnă, iar dincolo de el, pe dealuri, se înălțau șiruri de arțari aurii.

Cu umerii cocârjați, Grant simțea mirosul cocenilor de porumb, căldura soarelui care îi pătrundea în piele.

„Ce viață frumoasă", își zise el. „Recolte bune, lemne de foc, animale sălbatice tocmai bune de vânat. O viață fericită."

Se uită la bătrânul gârbovit de lângă el, îi văzu fața plină de zbârcituri senine, semn că timpul fusese blând cu el, și încercă să-și imagineze o viață asemănătoare – o viață simplă,

pastorală, ca la început, pe vremea primelor colonii americane, cu toate avantajele ei și fără primejdii.

Bătrânul Dave scoase pipa din gură și arătă cu ea spre lanul de porumb.

— Încă mai e treabă de făcut, dar n-are cine s-o facă. Băieții ăia n-au cu ce. Unde mai pui că vânează tot timpul. Sau pescuiesc. Mașinile se strică. Iar Joe n-a mai trecut pe-aici de ceva vreme. Se pricepe ca nimeni altul la mașini, Joe ăsta.

— E băiatul dumneavoastră?

— Nu. E un ins cam într-o doagă, trăiește undeva, prin pădure. Vine, repară ce-i de reparat, pe urmă se-ntoarce de unde-a venit. De-abia dacă scoate o vorbă. Nici n-așteaptă să-i mulțumești. O șterge din loc. Așa face de ani de zile. Bunicul mi-a povestit cum a venit aici prima oară, când era tânăr. Mai vine și-acum.

Grant tresări.

— O clipă. Nu poate fi același om.

— Păi tocmai aici e aici. N-o să-ți vină să crezi, străine, dar omul ăsta arată exact la fel cum arăta când l-am văzut prima oară. Mare ciudățenie. Se spun tot felul de povești despre el, care mai de care mai trăsnite. Bunicul îmi povestea mereu ce făcea cu furnicile.

— Cu furnicile?

— Da. A construit o casă – o casă din sticlă deasupra unui mușuroi de furnici și a încălzit-o. Era în pragul iernii. Așa povestea bunicul. Zicea că a și văzut-o. Dar eu nu cred o iotă. Bunicul era cel mai mare mincinos din șapte ținuturi. Recunoștea chiar el.

Dinspre valea însorită, unde se înălța fumul, se auzi un clopot.

Bătrânul se dădu jos de pe gard, își goli pipa și miji ochii spre soare.

Clopotul răsună din nou în liniștea toamnei.

— Asta-i nevastă-mea, spuse bătrânul Dave. E gata cina. Tocăniță de veveriță cu găluște, mai mult ca sigur. Cea mai bună mâncare pe care-ai gustat-o vreodată. Hai, repede!

***

Un ins țicnit care venea, repara mașinăriile și nu aștepta să i se mulțumească. Un ins care arăta la fel ca acum o sută de ani. Un ins care acoperea un mușuroi de furnici cu un clopot din sticlă, ca să-l încălzească peste iarnă.

Era absurd, dar bătrânul Baxter sigur nu mințise. Nu era una dintre poveștile alea gogonate, scornite și răspândite într-un ținut al nimănui, care aproape că intraseră în folclor.

Folclorul suna cunoscut, semăna cu ceva, avea înțelepciunea lui, îl recunoșteai imediat. Povestea asta însă nu făcea parte din folclor. Nu avea nici urmă de umor, chiar și pentru localnici – ce era de râs în a acoperi și a încălzi un mușuroi de furnici? Ca să aibă umor, o poveste ca asta ar fi trebuit să se termine cu o poantă, dar nici pomeneală de așa ceva.

Grant se foi pe salteaua din pănușe de porumb, trăgând cuvertura groasă sub bărbie.

„Ciudate locurile pe unde am dormit", gândi el. „În noaptea asta pe o saltea de pănușe, azi-noapte lângă un foc de tabără, cu o noapte în urmă pe o saltea moale și cearșafuri curate în casa familiei Webster."

Vântul dădu o raită prin vale și, în drum, se opri ca să scuture puțin șindrila desprinsă de pe casă, apoi reveni ca s-o mai scuture o dată. Un șoricel se refugie într-un colț mai întunecos. Dinspre patul din pod auzi răsuflarea regulată a doi dintre nepoții lui Baxter, care dormeau acolo.

Un ins care venea, repara mașinăriile și nu aștepta să i se mulțumească. Precum cel care îi reparase pistolul. Un ins care de ani de zile repara mașinile agricole stricate ale

familiei Baxter. Un ins nebun, pe nume Joe, care nu îmbătrânea și care se pricepea ca nimeni altul să repare tot ce se strica.

Îi veni un gând; îl alungă, era imposibil. Nu avea niciun rost să-și facă speranțe deșarte. „Caută cu grijă, pune întrebări voalate, fii cu ochii în patru, Grant. Nu pune întrebări prea directe, altfel n-ai să scoți nimic de la ei."

Ciudați oameni, muntenii ăștia. Oameni care n-au știut ce-i progresul și nici n-au vrut să audă de el. Oameni care au întors spatele civilizației, revenind la viața neîngrădită, aproape de pământ și pădure, de soare și ploaie.

Loc berechet pentru ei aici, pe Pământ, loc berechet pentru toată lumea, căci populația Pământului se rărise în ultimele două sute de ani, secată de coloniștii care se îmbulzeau să populeze alte planete, să adapteze noile lumi la sistemul economic al omenirii.

Loc berechet, pământ arabil și vânat.

„Poate că așa era cel mai bine." Grant își aminti că așa gândise în lunile în care colindase aceste dealuri. În momente ca acesta, acoperit de cuvertura cusută de mână, pe salteaua aspră, din pănușe, ascultând șoaptele vântului pe acoperișul din șindrilă. În momente precum cel în care stătea pe gard și se uita la șirurile de dovleci aurii ce se lăfăiau la soare.

Auzi un foșnet în întuneric, foșnetul saltelei de pănușe pe care dormeau cei doi băieți. Apoi lipăit de picioare goale pe podea.

— Dormiți, domnule? șopti o voce.

— Nu. Vrei să te vâri sub cuvertură?

Băiatul se strecură sub cuvertură și își lipi picioarele reci de burta lui Grant.

— V-a spus bunicul despre Joe?

Grant aprobă din cap, pe întuneric.

— Mi-a spus că în ultima vreme n-a mai trecut pe aici.

— V-a povestit despre furnici?

— Bineînțeles. Tu ce știi despre furnici?

— Le-am găsit, eu și Bill, dar n-am spus la nimeni. Doar dumneavoastră vă spunem. Trebuie să vă spunem, nu? Sunteți de la guvern.

— Chiar a acoperit mușuroiul cu o casă de sticlă?

— Da, și... și... băiatul nu-și mai găsea cuvintele de emoție. Și asta nu e tot. Furnicile aveau cărucioare și din mușuroi se înălțau coșuri, și din coșuri ieșea fum. Și... și...

— Aha. Altceva?

— N-am mai așteptat să vedem altceva. Ne-am speriat. Și-am luat-o la fugă.

Băiatul se cuibări mai bine pe salteaua de pănușe.

— Dac-ați mai auzit așa ceva! Furnici care trag cărucioare!

***

Furnicile chiar trăgeau cărucioare. Iar din mușuroi chiar se înălțau coșuri din care ieșeau vălătuci de fum, mici, înecăcioși, dovadă că înăuntru se topeau niscai minereuri.

Cu inima mai să-i sară din piept de emoție, Grant se lăsă pe vine lângă mușuroi și privi cărucioarele care umpleau drumurile ce duceau spre pământul acoperit de iarbă. Cărucioare goale care se îndepărtau, cărucioare pline care se întorceau – pline cu semințe și ici-colo, insecte dezmembrate. Cărucioare minuscule, care se mișcau rapid, hurducăind în spatele furnicilor ce trăgeau la ham!

Scutul din sticlă ce acoperise cândva mușuroiul era tot acolo, dar se spărsese și se prăfuise, ca și cum n-ar mai fi fost nevoie de el, ca și cum își pierduse rostul.

Viroaga era o bucată de pământ denivelată, năpădită de vegetație, ce se oprea în malurile râului, presărată de bolovani, peticele de iarbă alternând cu pâlcuri de stejari impunători. Un loc liniștit care poate nu auzise decât șuierul vântului prin coroanele copacilor și strigătele vietăților ce se strecurau pe poteci tainice.

Un loc unde furnicile puteau trăi netulburate de plug sau de pașii hoinarilor, continuând milioanele de ani de destin absurd, din ziua în care omul nici nu exista – din ziua în care pe Pământ încă nu apăruse primul gând abstract. Un destin închis, stagnant, fără vreun țel anume, doar cel al subzistenței.

Iar acum cineva intervenise, îi dăduse o altă direcție, le împărtășise furnicilor secretul roții, secretul prelucrării metalelor – câte alte handicapuri culturale fuseseră înlăturate din calea acestui mușuroi, lăsând drum liber progresului?

Presiunea foamei, poate, fusese unul dintre handicapurile culturale de care scăpaseră furnicile. Procurarea hranei în cantități îndestulătoare, care să le ofere răgaz pentru alte lucruri, dincolo de efortul continuu de a supraviețui.

O altă rasă pe drumul măreției, care se dezvolta pornind de la aceeași bază socială înfiripată în acele vremuri îndepărtate, înainte ca ființa numită Om să simtă primii fiori ai grandorii.

Încotro se îndrepta? Cum va arăta furnica peste un milion de ani? Oare furnica și Omul – puteau oare ei să găsească un numitor comun, așa cum poate vor găsi Câinele și Omul, pentru a-și croi un destin în care să poată colabora?

Grant clătină din cap. Slabe speranțe. Fiindcă Omul și Câinele aveau același sânge, în timp ce Omul și furnica se deosebeau radical, forme de viață care niciodată nu fuseseră menite să se înțeleagă una cu alta. Nu aveau o bază comună, ca în paleolitic, când Omul și câinele moțăiau lângă foc sau erau gata să sară la cel mai mic zgomot al nopții.

***

Grant mai mult simți decât auzi pașii înfundați de iarba înaltă din spatele lui. Sări în picioare și se răsuci pe călcâie.

Văzu un ins deșirat, cu umerii lăsați și mâinile groase ca niște jamboane, dar cu degetele sensibile, albe și netede.

— Tu ești Joe? întrebă Grant.

Insul dădu aprobator din cap.

— Iar tu ești cel care mă vânează.

Grant înghiți în sec.

— S-ar putea spune și așa. Nu pe tine, personal, ci un om ca tine.

— Un om altfel decât ceilalți.

— De ce n-ai rămas noaptea trecută? De ce-ai fugit? Voiam să-ți mulțumesc că mi-ai reparat pistolul.

Joe îl privi tăcut, dar dincolo de buzele nemișcate Grant ghici un zâmbet larg și tainic

— Cum Dumnezeu ai știut că pistolul e stricat? M-ai urmărit?

— Ți-am auzit gândurile.

— Mi-ai auzit gândurile?

— Exact. Ți le aud și acum.

Grant izbucni într-un râs ușor nervos. Răspunsul lui Joe era tulburător, dar și logic. Trebuia să se aștepte la așa ceva, ba chiar la mai mult.

Arătă spre mușuroi.

— Furnicile alea sunt ale tale?

Joe aprobă din cap și zâmbetul își făcu din nou loc dincolo de buze.

— De ce zâmbești? se răsti Grant.

— Nu zâmbesc, răspunse Joe și, într-un fel, Grant se simți cu musca pe căciulă, ca un copil care tocmai a primit o palmă pentru un lucru pe care n-ar fi trebuit să-l facă.

— N-ar fi rău să-ți publici însemnările, zise Grant. Ar putea fi corelate cu experimentele lui Webster.

Joe ridică din umeri.

— N-am.

— N-ai niciun fel de însemnări?

Individul înalt și subțire se apropie de mușuroi și rămase cu privirea ațintită asupra lui.

— Poate ți-ai dat seama de ce-am făcut asta, spuse el.

Grant dădu aprobator din cap, cu un aer grav.

— Poate. Din curiozitate științifică, foarte probabil. Poate din compasiune pentru o formă de viață inferioară. Poate din convingerea că, deși a luat-o înaintea celorlalte ființe, omul nu deține monopolul asupra progresului.

Ochii lui Joe străluciră în lumina soarelui.

— Curiozitate... poate. Nu m-am gândit la asta.

Se lăsă pe vine lângă mușuroi.

— Te-ai întrebat vreodată de ce furnica a ajuns unde a ajuns și pe urmă s-a oprit? De ce a ajuns la o organizare socială aproape perfectă și s-a mulțumit cu atât? Ce anume a împiedicat-o să meargă mai departe?

— Presiunea foamei, în primul rând, răspunse Grant.

— Plus hibernarea. Hibernarea a șters memoria de la un anotimp la altul. În fiecare primăvară furnicile o iau de la capăt, de la zero. Nu învață din greșelile trecutului, nu se folosesc de cunoștințele acumulate.

— Așa că le-ai hrănit...

— Și le-am încălzit mușuroiul, ca să nu mai hiberneze. Ca să n-o mai ia de la capăt în fiecare primăvară.

— Cărucioarele?

— Le-am făcut câteva și le-am lăsat acolo. Le-a trebuit zece ani ca să-și dea seama la ce sunt bune.

Grant arătă spre coșurile de fum.

— Pe astea le-au făcut singure, zise Joe.

— Altceva?

Joe ridică din umeri, obosit.

— De unde să știu?

— Dar le-ai privit. Chiar dacă nu ți-ai notat nimic, le-ai privit.

Joe clătină din cap.

— Nu le-am mai privit de aproape cincisprezece ani. Azi am venit fiindcă am auzit că ești aici. Furnicile astea nu mă mai amuză deloc.

Grant dădu să spună ceva, dar se răzgândi.

— Va să zică ăsta-i răspunsul, zise el în cele din urmă. De asta ai făcut-o. Ca să te amuzi.

Pe fața lui Joe nu se vedea nici urmă de rușine sau de scuză, doar o grimasă, semn că nu mai voia să discute despre furnici.

— Bineînțeles. Din ce alt motiv?

— Și pistolul meu? Bănuiesc că și el te-a amuzat.

— Pistolul, nu.

„Pistolul, nu", repetă Grant în sinea lui. „Pistolul, nu, fraiere, tu l-ai amuzat. Tu însuți. Și-l amuzi în continuare.

Faptul că repara mașinile agricole ale bătrânului Dave Baxter și pleca fără să scoată un cuvânt cu siguranță îl distra peste măsură. Și probabil că râsese mult și bine pe seama lui după ce-i arătase bătrânului Thomas Webster ce anume greșise la propulsia navei spațiale.

Ca unul care o face pe deșteptul jucând tot felul de renghiuri unui cățeluș nevinovat."

Vocea lui Joe îi întrerupse șirul gândurilor.

— Am auzit că ești recenzor. De ce nu mă iei la întrebări? Acum că m-ai găsit, nu poți să pleci fără să pui totul pe hârtie. Mai ales vârsta mea. Am 163 de ani și de-abia am pășit în adolescență. Mai am de trăit cel puțin o mie de ani.

Își lipi genunchii ascuțiți de piept și începu să se legene încet, înainte și înapoi.

— Încă o mie de ani și poate, dacă am grijă de mine...

— Dar asta nu e tot, zise Grant încercând să-și păstreze calmul. Mai e ceva. Un lucru pe care trebuie neapărat să-l faci pentru noi.

— Pentru noi?

— Pentru societate. Pentru rasa umană.

— De ce?

Grant îl privi lung.

— Adică nu-ți pasă.

Joe clătină din cap și în mișcarea aceea Grant nu văzu nici provocare, nici sfidarea vreunei convenții. Doar confirmarea directă a unui fapt.

— E vorba de bani? întrebă el.

Joe arătă spre dealurile din jur, spre lunca râului ce se întindea în zare.

— Am astea. Ce să fac cu banii?

— Faimă?

Joe nu scuipă, deși, după fața lui, ai fi zis că o făcuse.

— Recunoștința rasei umane?

— Nu durează, răspunse Joe, unda de batjocură revenindu-i în cuvinte și zâmbetul larg, dincolo de buze.

— Ascultă, Joe, spuse Grant încercând, fără succes, să nu pară că-l roagă. Treaba asta pe care trebuie s-o faci e foarte importantă... importantă pentru generațiile viitoare, importantă pentru rasa umană, o piatră de hotar în destinul nostru...

— Nu înțeleg de ce-ar trebui să fac ceva pentru cineva care încă nu s-a născut. De ce să privesc dincolo de anii propriei mele vieți? Când o fi să mor, mor și gata, toate aclamațiile, toată gloria, toată tevatura din jurul meu nu vor mai însemna nimic pentru mine. N-am să știu dacă viața mea a fost ieșită din comun sau doar una obișnuită.

— Rasa umană.

Joe râse în hohote.

— Supraviețuirea rasei umane, progresul ei. Despre asta e vorba. Nu înțeleg de unde atâta grijă din partea ta. Sau de ce mi-aș face eu griji?

Cutele din jurul gurii i se netezire și Joe agită un deget, chipurile mustrător.

— Supraviețuirea rasei umane e un mit... un mit cu care v-ați învățat – un lucru sordid, apărut din structura voastră socială. Rasa umană se sfârșește în fiecare zi. De fiecare dată când moare un om, rasa umană se sfârșește pentru el – în ceea ce-l privește, nu mai există nicio rasă umană.

— Pur și simplu nu-ți pasă.

— Asta încerc să-ți spun.

Joe se uită la rucsacul de pe pământ și schiță un zâmbet.

— Poate că, dacă m-ar interesa...

Grant deschise rucsacul și scoase mapa. Aproape fără să vrea, dădu la iveală hârtiile prinse cu clamă și privi titlul: „Chestiune filosofică neterminată..." I le întinse lui Joe și se așeză, uitându-se cum celălalt le citește rapid, simțind deja cum îl ia amețeala la perspectiva eșecului.

În casa familiei Webster se gândise la o minte cu o logică fără fisuri, o minte neîngrădită de cei patru mii de ani de gândire după aceleași șabloane. O astfel de minte, își spusese el, ar putea face diferența.

În sfârșit, dăduse de ea. Dar nu era de ajuns. Lipsea ceva – ceva la care nu se gândise până acum, ceva la care nu se gândiseră nici cei din Geneva. Ceva, o parte din structura umană pe care, până în acest moment, toți o trecuseră cu vederea.

Presiunea socială era cea care ținuse rasa umană laolaltă de-a lungul mileniilor – laolaltă, un tot unitar, la fel cum presiunea foamei făcuse din furnici sclavele unui șablon social.

Nevoia unei ființe umane de a obține aprobarea celorlalte, nevoia de un anumit cult al camaraderiei – o nevoie psihologică, aproape fiziologică, de a obține aprobarea pentru a gândi și a acționa într-un fel sau altul. O forță care îi împiedica pe oameni să pornească pe tangente sociale, o forță care asigura securitatea socială și solidaritatea umană, cooperarea în cadrul familiei umane.

Oamenii își dădeau viața pentru acea aprobare, se sacrificau pentru ea, adoptau un stil de viață pe care-l disprețuiau, numai ca s-o obțină. Căci, fără ea, omul rămânea singur, un proscris, un animal alungat din turmă.

Această atitudine dăduse naștere la tot felul de grozăvii, desigur – la psihologia gloatei, la persecuții rasiale, la atrocități în masă, în numele patriotismului sau al religiei. Pe de altă parte, dimensiunile fuseseră cele care ținuseră omenirea laolaltă, fapt care, încă de la început, condiționase societatea umană.

Iar Joe nu avea acel ceva. Lui Joe nu-i păsa nici cât negru sub unghie. Nu-i păsa ce gândeau ceilalți despre el. Nu-i păsa de aprobarea celorlalți.

***

Grant simțea pe spate fierbințeala soarelui, auzea șoaptele vântului ce cutreiera coroanele copacilor. Într-un desiș, o pasăre începu să cânte.

Aceasta era tendința mutației? Această amorțire a instinctului de bază care condiționa apartenența cuiva la rasa umană?

Oare omul din fața lui, care citea moștenirea lăsată de Juwain, descoperise în el, prin mutația sa, o viață atât de plină, încât să renunțe la necesitatea aprobării semenilor lui? Oare ajunsese, după atâția ani, în acea etapă a civilizației unde un om rămânea independent, disprețuind întreaga artificialitate a societății?

Joe ridică privirea.

— Foarte interesant, zise el. De ce nu a terminat?

— A murit.

Joe plescăi din buze.

— A greșit într-un loc, spuse el și, dând paginile, arătă cu degetul. Aici. Aici e greșeala. Aici s-a încurcat.

— Dar... dar n-are cum să fi greșit, zise Grant șovăitor. A murit. Pur și simplu. A murit înainte să termine ce avea de demonstrat.

Joe împături manuscrisul cu grijă și îl vârî în buzunar.

— Poate. Oricum nu i-ar fi ieșit.

— Atunci poți să termini tu ce n-a reușit el? Poți să...

Nu mai avea rost să insiste, gândi Grant. Citea răspunsul în ochii lui Joe.

— Chiar crezi că aș lăsa așa ceva pe mâna voastră, rasă meschină? întrebă Joe apăsat.

Grant ridică din umeri, înfrânt.

— Nu cred. Ar fi trebuit să-mi dau seama. Un om ca tine...

— Pot să folosesc eu însumi ce-i aici.

Joe se ridică încet, întinse un picior și trase o brazdă peste mușuroiul de furnici, dărâmând coșurile fumegânde, îngropând cărucioarele pline sau goale.

Grant scoase un strigăt și sări în picioare, simțind cum furia oarbă pune stăpânire pe el, cum îl îndeamnă să scoată pistolul.

— Ușurel! spuse Joe.

Brațul lui Grant se opri, cu pistolul îndreptat spre pământ.

— Ușurel, omulețule. Știu că ai vrea să mă ucizi, dar nu te pot lăsa s-o faci. Fiindcă am mai multe planuri. Și oricum nu m-ai ucide din motivul la care te gândești.

— Ce importanță are motivul pentru care te-aș ucide? întrebă Grant cu o voce răgușită. Tot ai muri. Și n-ai mai putea să faci tot ce vrei cu filosofia lui Juwain.

— Dar nu pentru asta m-ai ucide, replică Joe, aproape blând. M-ai ucide fiindcă am distrus mușuroiul de furnici.

— Poate că la început ăsta a fost motivul. Acum însă...

— Să nu încerci. Vei fi mort înainte să apeși pe trăgaci.

Grant șovăi.

— Încearcă, dacă nu mă crezi, îl îndemnă Joe.

Preț de câteva clipe cei doi rămaseră față în față, cu pistolul îndreptat spre pământ.

— De ce nu vii alături de noi? întrebă Grant. Avem nevoie de un așa om. Tu ai fost cel care i-a arătat bătrânului Tom Webster cum să construiască propulsia navei. Ceea ce-ai făcut cu furnicile...

Joe se apropia rapid de el și Grant ridică pistolul. Văzu pumnul care se abate asupra lui, ca un baros, cu toată forța, aproape șuierând.

Un pumn mai rapid decât degetul lui de pe trăgaci.

***

Grant simți cum ceva umed și fierbinte îi zgârie fața, de aceea ridică o mână și încercă să se apere.

Dar acel ceva continuă, lingându-i obrajii.

Bărbatul deschise ochii și Nathaniel se gudură, bucuros.

— N-ai nimic, zise el. Mi-a fost teamă să nu...

— Nathaniel! exclamă Grant răgușit. Ce cauți aici?

— Am fugit de acasă. Vreau să merg cu tine.

Grant clătină din cap.

— Nu se poate. Eu am mult de mers. Și multă treabă.

Se ridică în patru labe și pipăi pământul din jur. Când dădu de metalul rece, îl ridică și-l vârî în toc.

— L-am lăsat să-mi scape, dar trebuie să-l prind. I-am dat ceva ce aparține întregii omeniri și nu-l pot lăsa să-l folosească.

— Pot să-i iau urma, spuse Nathaniel. Așa cum iau urma veverițelor și a altor animale.

— Tu ai lucruri mai importante de făcut decât să iei urma cuiva... Știi, azi am descoperit un lucru. Am întrezărit o anumită tendință – o tendință pe care întreaga omenire ar putea s-o urmeze. Nu azi sau mâine, nici măcar peste o mie de

ani. Poate niciodată, dar e un lucru pe care nu-l putem trece cu vederea. S-ar putea ca Joe să fie mai aproape de el decât suntem noi; la fel de bine și noi ne-am putea apropia de el mai repede decât credem. S-ar putea să ajungem toți ca Joe. Și, dacă se va întâmpla așa, dacă vom ajunge în felul acesta, atunci voi, câinii, aveți misiunea voastră.

Nathaniel îl privi lung, cu botul încrețit de îngrijorare.

— Nu înțeleg, zise el pe un ton rugător. Folosești niște cuvinte necunoscute pentru mine.

— Ascultă, Nathaniel. S-ar putea ca oamenii să nu rămână așa cum sunt acum. S-ar putea să se schimbe. Și, dacă o vor face, voi va trebui să preluați ștafeta, să vă însușiți visul și să-l duceți mai departe. Va trebui să pretindeți că sunteți oameni.

— Noi, câinii, așa vom face, se angajă Nathaniel.

— Asta se va întâmpla după mii și mii de ani, deci veți avea timp să vă pregătiți. Dar trebuie să știți de pe acum. Trebuie să știe toți. Și nu trebuie să uitați.

— Am înțeles. Noi, câinii, le vom spune puilor noștri, iar puii noștri le vor spune puilor lor.

— Exact.

Grant se aplecă și-l scărpină după ureche, iar Nathaniel, fără să mai dea din coadă, se ridică și-l privi cum urcă dealul.

NOTE LA A PATRA POVESTE

Dintre toate poveștile, aceasta a dat cele mai multe bătăi de cap celor care au căutat o explicație și o semnificație a legendei.

Faptul că e în întregime un mit, până și Tige îl recunoaște. Dar, dacă într-adevăr așa e, ce înseamnă el? Dacă această poveste e un mit, nu sunt și celelalte la fel?

Jupiter, unde are loc acțiunea, e una dintre celelalte lumi ce pot fi descoperite călătorind prin spațiul cosmic. Imposibilitatea științifică a existenței unor astfel de lumi a fost susținută în altă parte. Și, dacă e să acceptăm teoria lui Bounce, cum că celelalte lumi care apar în legendă sunt doar propriile noastre lumi multiplicate, pare logic să presupunem că o astfel de lume precum cea descrisă în continuare era deja descoperită la momentul respectiv. Faptul că unele dintre aceste lumi sunt închise nu mai e un secret pentru nimeni, ca și motivul închiderii lor, dar niciuna nu e închisă din cauza condițiilor descrise în a patra poveste.

Unii cercetători consideră că a patra poveste a fost adăugată mai târziu, că nu are nicio legătură cu legenda, că a fost culeasă de undeva și lipită de celelalte. Dar o astfel de concluzie e greu de acceptat, dat fiind că povestea se încadrează perfect în legendă, reprezentând unul dintre principalii pivoți narativi pe care se sprijină ea.

Despre personajul Towser din această poveste s-a afirmat de mai multe ori că ar fi incompatibil cu demnitatea fundamentală a rasei noastre.

Şi totuşi, chiar dacă nu e pe placul unor cititori pretenţioşi, Towser e un bun termen de comparaţie pentru omul din poveste. El e primul, şi nu omul, care e gata să accepte situaţia creată; Towser, şi nu omul, e primul care înţelege. Iar mintea lui Towser, din clipa în care scapă de dominaţia omului, apare ca fiind cel puţin egală minţii umane.

Towser, oricât de mult l-ar pişca puricii, este un personaj de care nu-ţi poate fi ruşine.

Chiar dacă e scurtă, această a patra poveste e poate cea mai impresionantă dintre cele opt. A se citi fără grabă, cu multă atenţie.

IV
Abandonarea

Patru oameni, doi câte doi, pătrunseseră în maelstromul asurzitor care se dezlănțuise pe Jupiter și nu se mai întorseseră. Se lăsaseră purtați de vijelia năprasnică – mai degrabă târâți, cu burta lipită de sol, uzi până la piele, lucind în torentele de ploaie.

Fiindcă forma lor de-acum nu era cea omenească.

Cel de-al cincilea om stătea în fața lui Kent Fowler, șeful Domului 3, Comisia Topografică de pe Jupiter.

Sub biroul lui Fowler, bătrânul Towser se scărpină, deranjat de un purice, apoi se culcă la loc.

Harold Allen, observă Fowler simțind cum i se strânge inima, era tânăr – prea tânăr. Cu încrederea oarbă a tinereții, cu fața celui care nu știa ce e frica. Ciudat, fiindcă oamenii din domurile înălțate pe Jupiter știau ce e și frica, și umilința. Omului îi venea greu să-și împace fragilitatea cu forțele atotputernice ale acelei planete monstruoase.

— Înțelegi, sper, că nu trebuie să faci asta. Înțelegi că nu e nevoie să pleci, zise Fowler.

Era un clișeu, desigur. Îl servise și celorlalți patru, care tot plecaseră. Cel de-al cincilea, Fowler știa prea bine, va pleca și el. De data asta însă parcă ar fi vrut ca Allen să nu plece.

— Când pornesc? întrebă Allen.

Altădată Fowler s-ar fi mândrit în sinea lui cu acel răspuns, dar nu și acum. Se încruntă, doar preț de o secundă.

— Într-o oră.

Allen rămase pe loc, așteptând în tăcere.

— Alți patru au plecat și nu s-au mai întors. Știi asta. Vrem ca tu să te întorci. Nu vrem să pleci în nu știu ce operațiune de salvare, plină de eroism. Cel mai important lucru e să te întorci ca să dovedești că Omul poate trăi sub formă jupiteriană. Mergi până la primul jalon topografic, nu mai departe, și te întorci. Nu-ți asuma niciun fel de risc. Nu te apuca să cercetezi nimic. Te duci și te întorci, atât.

Allen încuviință din cap.

— Am înțeles.

— Domnișoara Stanley va supraveghea funcționarea convertorului. În privința asta nu trebuie să-ți faci probleme. Ceilalți oameni au fost preschimbați fără nici cel mai mic incident. Au părăsit convertorul într-o condiție fizică și psihică perfectă. Vei fi pe mâini bune. Domnișoara Stanley este extrem de competentă, cel mai bun specialist în convertiri din Sistemul Solar. Are o experiență vastă, a lucrat pe majoritatea celorlalte planete. Tocmai de aceea se și află aici.

Allen îi zâmbi larg femeii și Fowler văzu cum domnișoara Stanley se întunecă ușor la față – poate de milă, poate de furie – sau doar de frică. Dar umbra dispăru și femeia îi întoarse zâmbetul tânărului care aștepta să plece. Un zâmbet afectat, de profesoară severă, de parcă s-ar fi detestat pe sine că trebuie să-l schițeze.

— Aștept preschimbarea cu nerăbdare, spuse Allen.

Rosti cuvintele ca pe o glumă, o glumă amară, plină de ironie.

Dar nu era o glumă.

Era o treabă foarte serioasă, extrem de serioasă. Fowler era conștient că de aceste teste depindea soarta oamenilor aflați pe Jupiter. Dacă testele reușeau, resursele acestei planete uriașe le stăteau la dispoziție. Omul putea pune stăpânire pe Jupiter, la fel cum procedase cu celelalte planete mai mici. Dar dacă nu reușeau...

Dacă nu reușeau, Omul continua să fie înlănțuit, sclavul presiunii teribile, al forței gravitaționale mai mari, al stranie chimii a planetei. Continua să rămână închis în domuri, incapabil să calce pe planetă, incapabil s-o vadă cu ochii lui, direct, fără vreun aparat, silit să se bazeze pe mașinile greu de manevrat și pe televiziune, silit să folosească unelte și mecanisme în condiții vitrege sau să apeleze la roboți, limitați și ei în mișcări.

Omul, neprotejat, sub forma lui firească, urma să fie distrus de presiunea teribilă a planetei Jupiter, de peste o mie de atmosfere, o presiune față de care fundul mărilor terestre părea un vid.

Nici cel mai durabil metal produs de pământeni nu putea să reziste acestei presiuni, plus ploilor alcaline care măturau continuu planeta. Metalul devenea fragil, solzos, sfărâmicios ca un bulgăre de pământ, sau se lichefia, transformându-se în pâraie și bălți de săruri amoniacale. Doar prin mărirea durității și a rezistenței, prin intensificarea tensiunii lui electronice, acel metal putea susține greutatea a mii de kilometri de gaze învolburate, înecăcioase, ce alcătuiau atmosfera planetei. Dar chiar și după aceea totul trebuia acoperit cu un strat gros de cuarț ca să-l protejeze de ploaie – amoniacul lichid ce se abătea asupra lui la fel de puternic ca ploaia.

Fowler ascultă motoarele din subsolul domului – motoare ce funcționau fără întrerupere, domul neștiind ce e liniștea deplină. Trebuia să funcționeze încontinuu fiindcă, dacă se opreau, energia ce susținea pereții din metal ai domului dispărea, tensiunea electronică scădea și totul se ducea de râpă.

— Mai aveți să-mi spuneți ceva? întrebă Allen.

Fowler clătină din cap.

— Poate vrei să faci ceva. Poate...

L-ar fi întrebat dacă nu cumva voia să scrie o scrisoare, dar se bucură că se răzgândise în ultimul moment.

Allen se uită la ceas.

— Promit să fiu punctual, spuse el, apoi se răsuci pe călcâie și se îndreptă spre ușă.

***

Fowler știa că domnișoara Stanley îl privește, așa că nu se întoarse spre ea, preferând să răsfoiască un teanc de hârtii de pe birou.

— Cât mai continui așa? întrebă domnișoara Stanley sacadat, mușcând din fiecare cuvânt.

Fowler își roti scaunul, înfruntând-o. Buzele ei alcătuiau o singură linie, subțire, dreaptă, iar părul ei pieptănat peste cap, părea mai lipit ca niciodată de țeastă, parcă gata să fie smuls din scalp, dând feței acel aer straniu, ca de mască a morții.

Fowler încercă să-și controleze vocea, vorbind măsurat, monoton:

— Atâta timp cât va fi nevoie. Atâta timp cât mai există o speranță.

— Continui să-i condamni la moarte. Continui să-i expui pericolelor acestei planete. Continui să stai aici, la căldurică, și să-i trimiți la moarte.

— Sentimentalismul nu-și are rostul aici, domnișoară Stanley, replică bărbatul, încercând să-și ascundă furia. Știi la fel de bine ca mine de ce facem asta. Îți dai seama că Omul, așa cum arată el, nu poate supraviețui pe Jupiter. Singura soluție e să-i dăm o formă care să facă față condițiilor de aici. Am aplicat-o și pe celelalte planete... Dacă mor câțiva oameni, dar reușim până la urmă, prețul pe care-l plătim e mic. De-a lungul secolelor, oamenii s-au sacrificat pentru tot felul de lucruri absurde, din motive absurde. De ce am ezita să facem câteva sacrificii când am putea realiza ceva extraordinar?

Domnișoara Stanley rămase dreaptă, nemișcată, cu mâinile în poală, luminile reflectându-se în părul ei cărunt; privind-o, Fowler încercă să-și imagineze ce simte, ce gândește. Nu se temea de ea, dar nici nu se simțea în largul lui când femeia era prin preajmă. Ochii aceia albaștri, scrutători, vedeau prea multe, mâinile ei păreau mult prea pricepute. I-ar fi stat mai bine pe post de mătușă, într-un balansoar, tricotând ceva. Dar era așa ceva. Era specialistul numărul unu în convertiri din sistemul solar și nu-i plăcea modul în care acționa el.

— Ceva nu-i în regulă, domnule Fowler, zise ea pe un ton hotărât.

— Exact, răspunse Fowler. Tocmai de aceea îl și trimit pe tânărul Allen, singur. S-ar putea să descopere ce anume nu-i în regulă.

— Și dacă nu descoperă?

— Trimit pe altcineva.

Femeia se ridică încet de pe scaun, se îndreptă spre ușă, apoi se întoarse și se opri în fața lui.

— Tu sigur o să devii o celebritate. Te agăți de fiecare șansă. Asta e șansa ta. Ți-ai dat seama din clipa în care domul nostru a fost ales pentru teste. Dacă reușești, mai urci vreo două trepte. Indiferent câți oameni mor, tu tot urci vreo două trepte.

— Domnișoară Stanley, tânărul Allen va ieși cât de curând, replică Fowler tăios. Te rog să ai grijă ca mașina ta...

— Mașina mea nu are nicio vină, îl întrerupse femeia cu o voce de gheață. Funcționează după coordonatele stabilite de biologi.

Fowler rămase gârbovit, la birou, ascultând cum pașii femeii se îndepărtează pe coridor.

Spusele ei erau adevărate, bineînțeles. Biologii stabiliseră coordonatele. Dar și biologii puteau greși. O diferență infimă, o abatere cât de mică și convertorul putea scoate altceva. Un mutant care să cedeze, s-o ia razna, să reacționeze altfel în condiții de stres ce nu puteau fi anticipate.

Fiindcă Omul nu știa prea mult despre ce se întâmpla afară. Știa doar ce-i spuneau instrumentele. Iar cele întâmplate până acum, evenimentele înregistrate de instrumente și mecanisme, fuseseră doar evenimente disparate – Jupiter era o planetă uriașă, iar domurile lor erau foarte puține.

Chiar și informațiile strânse de biologi despre loperi, aparent cea mai avansată formă de viață jupiteriană, erau rezultatul a mai bine de trei ani de cercetări asidue și a doi ani de verificări. O activitate care pe Pământ ar fi durat vreo două săptămâni. Dar o activitate care, în acest caz, nu putea fi desfășurată pe Pământ fiindcă transferul pe Pământ al unei forme de viață jupiteriană era imposibil. Presiunea de aici, de pe Jupiter, nu putea fi reprodusă în afara planetei; la presiunea și temperatura Pământului loperii pur și simplu ar fi dispărut, transformați într-un norișor de gaz.

Era, totuși, un lucru pe care oamenii trebuia să-l facă dacă voiau să se deplaseze liber pe suprafața acestei planete ca loperi. Înainte ca un convertor să poată schimba omul într-o altă formă de viață, trebuiau cunoscute absolut toate caracteristicile fizice ale loperilor – în cele mai mici detalii, fără posibilitatea de a greși.

***

Allen nu se întoarse.

Șeniletele care cercetaseră tot terenul din jur nu găsiseră nici urmă de el, deși unul dintre operatori raportase că, la un moment dat, zărise o umbră furișându-se, poate pământeanul dispărut sub forma unui loper.

Biologii strâmbară din nas în modul cel mai academic cu putință când Fowler sugeră că ar fi putut greși coordonatele. Exclus, ripostară ei, coordonatele erau precise. Introdus într-un convertor, omul devenea loper printr-o simplă

apăsare de buton. Apoi părăsea mașinăria și se făcea nevăzut, în atmosfera densă ca o supă groasă.

Ceva neprevăzut, insistă Fowler; o mică deviere de la ceea ce ar fi trebuit să fie un loper, un defect minor. Dacă ar exista așa ceva, ne-ar trebui ani de zile ca să descoperim despre ce e vorba.

Fowler își dădu seama că aveau dreptate.

Așadar, acum erau cinci victime în loc de patru, iar Harold Allen plecase fără niciun folos. Fără să adauge nimic la ceea ce se știa deja.

Se întinse și luă dosarul cu toți cei din dom, un teanc subțire de hârtii prinse cu o clamă. Un lucru de care se temea, dar pe care trebuia să-l facă. Într-un fel sau altul, trebuia găsită cauza acestor dispariții ciudate. Și altă cale nu era decât să trimită alți oameni.

Ascultă o clipă urletul vântului pe deasupra domului, vijelia asurzitoare, permanentă, ce mătura planeta, plină de o furie oarbă.

Să fie vreo amenințare acolo? se întrebă el. Un pericol despre care nu aveau știre? Vreo dihanie ce aștepta, ascunsă, și-i înhăța pe loperi, fără să facă deosebirea între loperii autentici și loperii-oameni? Pentru dihănii o asemenea deosebire nici nu conta, desigur.

Sau poate că greșiseră alegându-i pe loperi drept forma de viață cea mai potrivită pentru a supraviețui pe suprafața acestei planete? Inteligența lor evidentă fusese unul dintre factorii determinanți. Căci, dacă ființa în care se convertea Omul nu era înzestrată cu inteligență, sub această formă Omul nu-și putea păstra prea mult propria inteligență.

Oare biologii să fi acordat o importanță prea mare acestui factor, dezechilibrând astfel un alt factor, cu rezultate nesatisfăcătoare, chiar dezastruoase? Puțin probabil. Oricât de scorțoși se arătau, biologii își cunoșteau meseria.

Sau poate convertirea aceasta nici nu era posibilă, sortită din start eșecului? Convertirea în alte forme de viață avusese succes pe alte planete, dar asta nu însemna că trebuie să fie valabilă și pe Jupiter. Poate că inteligența Omului nu funcționa corect prin aparatul senzorial oferit de viața jupiteriană. Poate că loperii erau atât de deosebiți de oameni încât cunoașterea umană și concepția jupiteriană despre existență nu aveau nimic în comun. Cu alte cuvinte, erau incompatibile.

Sau poate că greșeala era a Omului, făcea parte din rasa umană. Vreo aberație mentală, cuplată cu ceea ce găseau afară, care nu-i mai lăsa să se întoarcă. Deși poate că nu era chiar o aberație, nu în sensul dat de Om. Poate că o trăsătură mentală umană, considerată ceva obișnuit pe Pământ, venea într-o contradicție atât de violentă cu existența jupiteriană, încât îi făcea să-și piardă mințile.

***

Fowler auzi un lipăit pe coridor și zâmbi trist. Era Towser, se întorcea din bucătărie, unde îl revăzuse pe bucătar, prietenul lui.

Towser intră în cameră cu un os în gură. Dădu din coadă la Fowler și se lăsă pe burtă lângă birou, cu osul între labe. Câteva clipe ochii lui bătrâni, urduroși, își priviră stăpânul, care se aplecă și îl mângâie pe urechea pleoștită.

— Tot simpatic îți sunt? întrebă Fowler și Towser bătu cu coada în podea. Ești singurul care mă mai place.

Se îndreptă de spate și se întoarse cu fața la birou. Întinse mâna și luă dosarul.

Bennett? Bennett avea o prietenă care îl aștepta pe Pământ.

Andrews? Andrews voia să revină la March Tech de îndată ce strângea destui bani ca să-și achite taxa pe un an.

Olson? Olson se apropia de pensie și le spunea tot timpul celor mai tineri cum se va așeza la casa lui și se va apuca de cultivat trandafiri.

Fowler lăsă încet dosarul pe birou.

Îi condamna pe oameni la moarte. Vorbele domnișoarei Stanley, cu buzele ei palide de-abia mișcându-se pe fața ca de pergament. Îi trimitea la moarte în timp ce el, Fowler, stătea frumos la căldurică.

Probabil că toți cei din dom vorbeau la fel, mai ales de când Allen nu se mai întorsese. Sigur, nu-i spuneau în față. Nici cel sau cei pe care-i chema acolo ca să le spună că ei sunt următorii nu îndrăzneau s-o facă.

Dar li se citea în ochi.

Luă din nou dosarul în mână. Bennett, Andrews, Olson. Mai erau și alții, însă nu avea rost să continue.

Kent Fowler știa că îi era imposibil, că nu mai putea să dea ochii cu ei, nu-i mai putea trimite la moarte.

Se aplecă înainte și apăsă pe intercom.

— Spuneți, domnule Fowler.

— Cu domnișoara Stanley, te rog.

O așteptă pe domnișoara Stanley ascultând cum Towser își roade osul fără prea multă tragere de inimă. Îl cam lăsau colții.

— Domnișoara Stanley la telefon.

— Domnișoară Stanley, te rog să pregătești convertorul pentru alți doi.

— Nu te temi că n-o să mai ai pe cine să trimiți? Dacă trimiți câte unul, durează mai mult, iar satisfacția pe care o simți e de două ori mai mare.

— Unul dintre ei va fi un câine.

— Un câine!

— Da, Towser.

Fowler auzi cum furia rece, stârnită ca din senin, îngheață vocea femeii.

— Propriul tău câine! Îl ai de-atâția ani...

— Asta-i și ideea. Towser ar fi nefericit dacă l-aș lăsa singur.

***

Nu era planeta pe care o văzuse pe monitor. Se așteptase să fie altfel, dar nici chiar așa. Se așteptase la o ploaie de amoniac năprasnică, la aburi puturoși și la o furtună asurzitoare, copleșitoare. Se așteptase la vârtejuri de nori, la ceață groasă și la fulgere enorme ce încolțeau cerul.

Nu se așteptase ca potopul necruțător să se reducă la o pâclă purpurie împinsă de colo-colo, ca niște umbre scăpate din frâu, peste o pajiște roșie-violacee. Nici măcar nu ghicise că fulgerele șerpuitoare erau, de fapt, explozii de extaz pe un cer pictat în culori ademenitoare.

Așteptându-l pe Towser, Fowler își flexă mușchii, uimit de forța pe care o simțea în ei. Încă mai era în formă, hotărî el, și făcu o grimasă când își aminti cât îi căinase pe loperi privindu-i pe monitor.

Căci îi venise greu să-și imagineze un organism viu, alcătuit în mare măsură din amoniac și hidrogen, nu din apă și oxigen, îi venise greu să creadă că o astfel de formă de viață putea simți aceeași bucurie a vieții ca și oamenii. Îi venise greu să-și imagineze că se putea trăi și pe Jupiter, acest maelstrom ca o supă groasă, neștiind, desigur, că prin ochii jupiterieni nu arăta deloc așa.

Vântul îl atinse cu ceea ce păreau a fi degete blânde, amintindu-i brusc că, după standardele planetei de pe care venea el, vântul era o vijelie, un vuiet continuu, un uragan ce se deplasa cu 350 km/h, încărcat de gaze letale.

Mirosuri plăcute i se insinuau în corp. Sau poate că nu erau mirosuri, fiindcă nu era simțul olfactiv așa cum și-l amintea el. Era ca și cum s-ar fi îmbăiat în lavandă – sau ceva ce aducea a lavandă. Era ceva nedefinit, pentru care nu exista un cuvânt, prima dintre multe alte enigme ale terminologiei.

Cuvintele pe care le știa el, simbolurile gândurilor ce-i serveau ca pământean, nu-i erau de folos ca locuitor al planetei Jupiter.

Ușa domului se deschise, lăsându-l pe Towser să iasă în goană – cel puțin așa credea el, că e Towser.

Dădu să-l cheme, mintea articulând cuvintele pe care voia să le rostească. Dar nu putu să le rostească. Nu avea cum. Nu avea cu ce să le pronunțe.

Îngrozit, simți cum îl ia amețeala, teama oarbă paralizându-i treptat creierul.

Cum vorbeau jupiterienii? Cum...

Brusc, deveni conștient de prezența lui Towser, extrem de conștient de afecțiunea și mârâiturile cu care îl copleșea acest câine flocos care plecase odată cu el de pe Pământ și-l însoțise pe alte planete. Ca și cum ceea ce era Towser acum i-ar fi ținut creierul captiv, chiar și pentru câteva secunde.

Din mârâiturile vesele, ce exprimau probabil bucuria revederii, Fowler deslușì două cuvinte:

— Salutare, prietene.

Nu tocmai cuvinte, ceva mai bun decât ele. Simboluri ale gândurilor din mintea lui, simboluri transmise, cu nuanțe pe care cuvintele nu le avuseseră niciodată.

— Salutare, Towser, răspunse el.

— Mă simt extraordinar, continuă Towser. Ca atunci când eram doar un pui. În ultima vreme nu prea am fost în apele mele. Labele au început să-mi înțepenească, colții mi s-au tocit de tot. Îmi vine greu să mai rod un os ca lumea. Unde mai pui că puricii nu-mi dau pace. Pe vremuri nici nu-i băgam în seamă. Altădată câțiva purici în plus sau în minus nu însemnau nimic pentru mine.

— Dar... dar... îngăimă Fowler, cu gândurile de-a valma. Văd că vorbești cu mine!

— Ba bine că nu! Întotdeauna am vorbit cu tine, numai că nu mă auzeai. Am încercat să-ți spun unele lucruri, dar n-am reușit să mă fac înțeles.

— Uneori te înțelegeam.

— Nu foarte bine. Știai când mi-era foame și când mi-era sete, când voiam afară, însă cam atât.

— Îmi cer scuze.

— Nu mai contează. Hai, să vedem care ajunge primul la stânca aia.

Fowler văzu de-abia acum stânca, la mulți kilometri de locul unde se afla el, de o frumusețe ciudată, cristalină, ce strălucea în umbra norilor multicolori.

— E cam departe... spuse el șovăind.

— Hai, curaj, zise Towser și imediat o luă la fugă spre stâncă.

***

Fowler se luă după el, testându-și picioarele, testând forța din noul lui corp. Un pic nesigur la început, apoi uimit, alerga cu o bucurie nemaiîncercată, care era una cu pajiștea roșie-violacee, cu aburii ploii ce acopereau solul.

În timp ce alerga, simți muzica, o muzică ce venea din el, ce-i pătrundea în toate ungherele ființei, ce părea să-i dea aripi să zboare. O muzică a clopotelor din turla unei biserici cocoțate pe un deal, într-o zi însorită, de primăvară.

Pe măsură ce se apropiau de stâncă, muzica se auzea tot mai tare, presărând sunete fermecate peste întreg universul. Fowler își dădu seama că muzica venea dinspre cascada ce se înfoia pe stânca strălucitoare.

Doar că, Fowler știa prea bine, nu era o cascadă de apă, ci de amoniac, iar stânca era albă fiindcă era alcătuită din oxigen solidificat.

Se opri brusc, lângă Towser, în locul în care cascada se desfăcea într-un curcubeu care îi lua ochii cu sutele lui de culori. Chiar sute fiindcă aici, observa el, nu erau doar cele primare, așa cum le percepeau oamenii, ci toate nuanțele posibile ce exploatau absolut fiecare fațetă a prismei.

— Muzica, spuse Towser.

— Ce-i cu ea?

— Muzica e dată de vibrații. Vibrațiile apei care cade.

— Dar, Towser, tu n-ai cum să știi ce-s alea vibrații.

— Ba da. Pur și simplu mi-a venit în minte.

Fowler înghiți în sec, mental.

— Ți-a venit în minte!

Și, pe neașteptate, îi veni și lui în minte o formulă – formula unui proces prin care metalul putea rezista la presiunea acestei planete.

Privi lung și uluit la cascadă și mintea lui luă rapid toate culorile și le așeză la locul lor în spectru. Pur și simplu. Ca din senin. Din nimic, fiindcă el unul nu se pricepea nici la metale, nici la culori.

— Towser, strigă el. Towser, se-ntâmplă ceva cu noi!

— Da, mi-am dat seama.

— Cu creierul nostru. Îl folosim la întreaga capacitate, până în ultimul ungher. Îl folosim ca să pricepem niște lucruri pe care ar fi trebuit să le știm de la început. Poate că vietățile de pe Pământ gândesc greu, confuz. Poate noi suntem idioții universului. Poate că gândim în șabloane, ca să facem cu greu ceea ce trebuie să facem.

Și, odată cu limpezirea gândurilor ce părea să-i deschidă ochii asupra celor din jur, Fowler înțelese că nu numai culorile unei cascade sau metalele vor rezista presiunii de pe Jupiter, ci și alte lucruri, care încă nu erau foarte clare. O șoaptă abia auzită, ce promitea lucruri mai importante, mistere de dincolo de limitele gândirii umane, chiar dincolo de limitele imaginației umane. Enigme, fapte, logică bazate pe rațiune. Lucruri la îndemâna oricărui creier care își folosea întreaga putere de judecată.

— Suntem și acum în cea mai mare parte pământeni, adăugă el. De-abia începem să învățăm câteva dintre lucrurile pe care trebuie să le știm – câteva dintre lucrurile care ne-au fost

ascunse, nouă, ființelor umane, poate tocmai fiindcă suntem oameni. Fiindcă, în esență, suntem niște ființe sărace. Sărace în gândire, sărace în privința unor simțuri pe care, ca să știi, trebuie să le ai. Simțuri care poate sunt absolut necesare ca să avem acces la cunoașterea adevărată.

Privi în urmă spre dom, care părea o pată neagră micșorată de distanță.

Acolo erau oameni care nu puteau vedea frumusețea de pe Jupiter. Oameni care credeau că norii învolburați și ploaia biciuitoare acopereau fața planetei. Ochi omenești ce nu puteau vedea. Ochi săraci. Ochi ce nu puteau vedea frumusețea norilor, ce nu puteau vedea prin furtună. Ființe ce nu puteau simți fiorul vibrațiilor, al muzicii ce izvora din iureșul apei lovindu-se de stânci.

Oameni care mergeau singuri, într-o alienare teribilă, vorbind ca băieții în primii ani de cercetășie, cu mesaje convenționale, incapabili să atingă mintea celorlalți așa cum atingea el mintea lui Towser. Fără șansa de a stabili vreodată acel contact personal, intim, cu alte ființe.

Aici, pe suprafața planetei, el, Fowler, se așteptase la teroare instaurată de ființe stranii, se așteptase să fie amenințat de creaturi necunoscute, se pregătise să înfrunte o situație oribilă, neîntâlnită pe Pământ.

Și descoperise ceva mult mai înălțător decât cunoscuse vreodată Omul. Un corp mai sprinten, mai sigur pe el. O senzație de beatitudine, o înțelegere mai profundă a vieții. O minte mai ascuțită. O lume a frumuseții pe care nici măcar visătorii Pământului nu și-o imaginaseră vreodată.

— Să mergem mai departe, îl îndemnă Towser.

— Unde vrei să mergi?

— Oriunde. S-o luăm la picior și vedem noi unde ajungem. Simt ceva... ceva...

— Da, știu, zise Fowler, simțind și el.

Perspectiva unui destin măreț. Măreția ce-i stătea la îndemână. Ideea că undeva, dincolo de linia orizontului, îl aștepta aventura sau, poate, ceva și mai palpitant.

Ceilalți cinci simțiseră același lucru. Simțiseră chemarea, pornirea de a pleca într-acolo și de a vedea, ideea, căreia nu-i putuseră rezista, că îi aștepta o viață a plenitudinii și a cunoașterii.

De aceea, înțelegea el acum, nu se mai întorseseră.

— Nu vreau să mă întorc, spuse Towser.

— Nu-i putem lăsa baltă.

Fowler făcu doi pași spre dom și se opri.

Înapoi în dom. Înapoi în corpul plin de otrăvuri, de durere, pe care îl lăsase în urmă. Până acum nu percepuse durerea, acum însă știa că nu-l părăsise niciodată.

Înapoi la creierul confuz, la gândirea tulbure, la gurile ce clămpăneau mesaje înțelese de ceilalți, la ochii care acum i se păreau mai insuportabili decât orbirea. Înapoi la mizerie, la lingușeală, la ignoranță.

— Poate altădată, murmură el ca pentru sine.

— Avem multe de făcut și multe de văzut. Avem multe de învățat. Vom descoperi...

Da, puteau descoperi o mulțime de lucruri. Civilizații, poate. Civilizații față de care cea a Omului ar fi părut neînsemnată. Frumusețe și, mai important, înțelegerea acelei frumuseți. Și o camaraderie necunoscută până acum – necunoscută nici omului, nici câinelui.

Și viață. Viața trăită intens după ceea ce părea să fi fost o existență ternă.

— Nu pot să mă întorc, zise Towser.

— Nici eu.

— M-ar preschimba înapoi în câine.

— Și pe mine în om.

NOTE LA A CINCEA POVESTE

Puțin câte puțin, pe măsură ce legenda continuă, cititorul își face o imagine mai apropiată de adevăr despre rasa umană. Treptat, ajunge la convingerea că are de-a face cu o rasă ce este aproape un produs al fanteziei. Nu e tipul de rasă care să înceapă de jos și să ajungă la civilizația extraordinară cu care e dăruită în aceste povești. Zestrea ei genetică e prea săracă.

Până acum instabilitatea ei e mai mult decât evidentă. Preocuparea ei, mai curând față de o civilizație mecanică decât față de una bazată pe conceptele mai sănătoase, mai prețioase despre viață, indică o lipsă crasă de caracter.

Acum, în această poveste, aflăm amănunte despre posibilitățile limitate de comunicare ale rasei umane, o situație deloc favorabilă progresului. Incapacitatea Omului de a înțelege și a aprecia modul de a gândi și punctele de vedere ale altuia constituie un obstacol insurmontabil pentru orice efort de ordin mecanic.

Faptul că Omul și-a dat seama de acest lucru se manifestă prin nerăbdarea lui de a intra în posesia filosofiei lui Juwain, dar trebuie notat că nu și-a dorit-o pentru el, pentru a înțelege schimbarea, ci pentru puterea, gloria și cunoștințele la care se putea ajunge cu ajutorul ei. Omul vedea în filosofia lui un mijloc de a progresa cu o sută de mii de ani în doar două generații.

De-a lungul acestor povești devine clar că Omul se angajase într-o cursă, dacă nu cu sine însuși, atunci cu un descendent

imaginar care venea tare din urmă, suflându-i în ceafă. Omul era angajat într-o cursă nebunească pentru putere și cunoaștere, dar nimic nu ne spune ce voia să facă după ce ajungea să le dobândească.

Într-adevăr, după cum sună legenda, a ieșit din peșteri acum un milion de ani. Și totuși, cu doar puțin peste o sută de ani înainte de momentul în care se petrece acțiunea din această poveste, Omul a reușit să elimine crima ca element de bază al stilului de viață. Iată, prin urmare, adevărata măsură a primitivismului său: După un milion de ani a renunțat la crimă, considerând asta o mare realizare.

După lectura acestei povești, pentru majoritatea cititorilor va fi ușor să accepte teoria lui Rover cum că Omul e, în mod deliberat, antiteza a tot ce reprezintă Câinii, un fel de sperietoare mitică, o fabulă sociologică.

Fapt întărit de numeroasele dovezi ale dezorientării lui, ale agitației lui fără un scop anume, ale cramponării lui de un stil de viață care îi joacă mereu feste, poate și pentru că niciodată nu știe ce vrea.

V
Paradisul

Domul avea o formă stranie, nemaivăzută, nelalocul ei sub pâcla purpurie, o construcție turtită, înghesuită, speriată, ce părea că se ghemuiește de frica acestei planete uriașe care era Jupiter.

Ființa care fusese Kent Fowler stătea cu picioarele rășchirate, bine înfipte în sol.

„Un obiect straniu", se gândi el. „Iată cum am ajuns să-l judec, după ce-am părăsit rasa umană. Dar nu e straniu deloc. Cel puțin nu pentru mine. E locul în care am trăit, unde am visat, unde mi-am făcut planuri. E locul pe care l-am părăsit – înfricoșat. Și e locul la care mă întorc – atras ca un magnet și speriat.

Atras ca un magnet de amintirea celor care erau ca mine înainte să devin ceea ce sunt acum, înainte să cunosc plenitudinea vieții, energia ei, plăcerea de a fi, posibile dacă nu ești o ființă umană."

Towser dădu semne de nerăbdare lângă el și Fowler simți afecțiunea cu care îl copleșea cel care fusese un câine, afecțiunea și camaraderia *fățișe*, dragostea ce poate existase dintotdeauna, dar necunoscută atâta timp cât fuseseră om și câine.

Gândurile câinelui i se insinuară în minte.

— N-o poți face, amice.

Răspunsul lui Fowler veni aproape ca o tânguire.

— Dar trebuie s-o fac, Towser. De asta am ieșit de acolo. Ca să văd cum arată Jupiter cu adevărat. Iar acum pot să le spun, acum pot să-i lămuresc.

„Demult ar fi trebuit s-o faci", auzi el o voce venită din adâncul lui, o voce pierită, cumva umană, ce se chinuia să răzbată prin eul lui jupiterian. „Dar ai fost un laș și-ai tot amânat – și-ai tot amânat. Ai fugit fiindcă te-ai temut să te întorci. Te-ai temut că vei fi preschimbat la loc, în om."

— Voi fi singur, zise Towser sau doar păru să zică.

Fowler nu auzi cuvintele – la el ajunse doar o senzație de singurătate, un strigăt sfâșietor la despărțire. Ca și cum, preț de o clipă, Fowler i-ar fi citit gândurile.

Rămase tăcut, simțind cum crește repulsia în el. Dezgust la gândul că va fi preschimbat la loc, în om – în acea ființă nereușită, alcătuită din corpul și mintea umană.

— Aș veni cu tine, dar n-aș rezista, spuse Towser. Aș muri până ajung acolo. Și așa eram pe ducă, ți-aduci aminte că eram bătrân și plin de purici. Colții mi se roseseră de tot și nu mai digeram nimic. Unde mai pui și că aveam tot timpul coșmaruri. Când eram tânăr eu fugăream iepurii, dar, la bătrânețe, ei mă fugăreau pe mine.

— Atunci rămâi aici, replică Fowler. Mă întorc sigur.

„Numai să-i fac să înțeleagă", gândi el. „Numai să pot. Numai să le pot explica."

***

Își înălță capul masiv și privi dealurile ce creșteau treptat, prefăcându-se în munți cu crestele pierdute în pâcla roșie-purpurie. Un fulger șerpui pe cer, norii și pâcla fiind luminate de un foc extatic.

Înaintă încet, anevoie, fără tragere de inimă. Boarea de vânt purta cu ea o aromă nedefinită și corpul lui o inhală cu nesaț – ca o pisică ce se rostogolește fericită prin iarba-mâței.

Dar parcă nu era o aromă – deși el așa o percepea, iar ăsta era cel mai apropiat cuvânt care i se potrivea. În anii ce-aveau să vină rasa umană sigur născocea o nouă terminologie.

Cum să explici, se întrebă el, pâcla ce plutea pe deasupra solului și aroma ce era o pură încântare? Alte lucruri sigur vor înțelege. Că nu simțeai nevoia să mănânci, că nu simțeai nevoia să dormi, că nici pomeneală de șirul lung de nevroze și depresii cărora le cădea victimă Omul. Lucrurile astea le vor înțelege fiindcă erau lucruri ce puteau fi explicate în cuvinte simple, lucruri ce puteau fi explicate în limbajul deja existent.

Dar cum să le explice celelalte lucruri – cele care necesitau un vocabular nou? Emoțiile pe care Omul nu le încercase niciodată. Aptitudinile la care nici nu visase. Limpezimea minții și înțelegerea – capacitatea de a-și folosi creierul până la ultima celulă. Lucrurile pe care le știai și le puteai face instinctiv, dar pe care Omul nu le putea face fiindcă nu era înzestrat cu simțurile necesare.

„Voi pune totul pe hârtie", își zise el. „Voi pune totul pe hârtie, cu răbdare."

Dar cuvântul scris, își dădu el seama, era un instrument precar.

Văzu o cameră de luat vederi fixată de peretele cristalin al domului și se îndreptă spre ea. Camera era acoperită de dâre de ceață condensată. Se ridică pe vârful picioarelor și privi direct în ea.

Nu că ar fi putut vedea ceva, dar cei dinăuntru sigur îl vedeau. Cei care țineau planeta sub observație, care se îngrozeau de brutalitatea ei, de furtunile asurzitoare și de ploile de amoniac, de norii din metan, letali, ce se fugăreau pe cer. Căci așa li se înfățișa oamenilor planeta Jupiter.

Ridică o labă și scrise repede pe lentila umedă a camerei de luat vederi – invers.

Cei dinăuntru trebuia să știe cine e, ca să nu fie nicio îndoială. Trebuia să știe ce coordonate să folosească. Altfel

i-ar fi dat un alt corp, ar fi folosit matricea greșită și așa ar fi devenit altcineva – tânărul Allen, poate, sau Smith, sau Pelletier. Ceea ce putea fi fatal.

Ploaia de amoniac cădea întruna, stricând literele, ștergându-le. Fowler își scrise numele din nou. Cei dinăuntru sigur aveau să-și dea seama că unul dintre cei care fuseseră preschimbați în loperi se întorsese ca să le spună ce văzuse.

Renunță să se mai uite spre cameră și se foi de colo-colo, privind ușa ce ducea către convertor. Ușa se deschise încet, spre exterior.

— La revedere, Towser, șopti Fowler.

Un strigăt de avertisment îi răsună în creier: „Nu e prea târziu. Încă n-ai intrat. Încă te mai poți răzgândi. Încă te mai poți întoarce. Fugi!"

Fowler înaintă cu greutate, hotărât, scrâșnind mental din dinți. Simți podeaua din metal sub labe și cum se închide ușa în spatele lui. Prinse un ultim gând fragmentar dinspre Towser, apoi fu împresurat de întuneric.

Convertorul era chiar în față, așa că urcă pe rampă până la el.

„Pe aici au ieșit un om și un câine", gândi el, „iar acum doar omul se întoarce."

***

Conferința de presă mersese bine. Avusese suficiente informații de comunicat.

Da, le spuse Tyler Webster ziariștilor, conflictul de pe Venus a fost aplanat. Părțile implicate au luat loc la masa negocierilor și au ajuns la un compromis. Experimentele care au loc în laboratoarele reci de pe Pluto avansează în mod promițător. Expediția spre Centauri va pleca conform programului, în pofida zvonurilor că ar fi fost contramandată.

Comisia comercială va stabili foarte curând noi prețuri la diverse produse interplanetare, eliminând astfel unele inegalități.

Nimic senzațional. Nimic de prima pagină. Nimic cu care să deschizi buletinul de știri.

— Iar Jon Culver m-a rugat să vă amintesc, domnii mei, că astăzi se împlinesc 125 de ani de la ultima crimă comisă în Sistemul Solar. 125 de ani fără vreo moarte provocată prin violență premeditată.

Se lăsă pe spătarul scaunului și le zâmbi larg, mascând lucrul de care se temea, întrebarea despre care știa că va veni.

Dar ziariștii încă nu erau gata s-o pună – exista o cutumă care trebuia respectată, și încă una foarte plăcută.

Masivul Stephen Andrews, redactorul-șef de la *Știri interplanetare*, dregându-și glasul ca și cum ar fi fost pe punctul de a face un anunț important, întrebă cu un aer pretins grav:

— Ce mai face băiatul dumneavoastră?

Webster zâmbi din nou, de data asta mai larg.

— Mă duc acasă în weekend, răspunse el. I-am cumpărat o jucărie.

Se întinse și ridică un tub mic de pe birou.

— O jucărie demodată, continuă el. Garantat demodată. Tocmai a fost lansată pe piață. O duci la ochi, o întorci și vezi tot felul de imagini drăguțe. Sticlă colorată, care își schimbă forma. Are și un nume...

— Caleidoscop, zise repede unul dintre ziariști. Am citit despre așa ceva. Într-o istorie veche a obiceiurilor și manierelor de la începutul secolului XX.

— L-ați încercat, domnule președinte? întrebă Andrews.

— Nu, răspunse Webster. Ca să spun drept, nu l-am încercat. L-am primit de-abia în după-amiaza asta, n-am avut timp.

— De unde l-ați luat, domnule președinte? întrebă un ziarist. Vreau să iau și eu unul pentru copilul meu.

— De la magazinul din colț. Un magazin de jucării. Azi l-au primit.

Peste câteva minute aveau să plece, gândi Webster. Se mai tachinau un pic, apoi se ridicau și părăseau sala.

Dar nici gând de așa ceva – Webster înțelese că nu cedau atât de ușor. Își dădu seama după tăcerea bruscă și foșnetul hârtiilor, care încerca să acopere tăcerea.

Apoi Stephen Andrews puse întrebarea de care se temea Webster. Pentru o clipă fu recunoscător că Andrews era cel care o pune. Fusese în general amabil, iar *Știrile interplanetare* era o publicație obiectivă, fără aluziile tendențioase la care se pretau alte ziare.

— Domnule președinte, am auzit că un om care a fost convertit pe Jupiter s-a întors pe Pământ. Am dori să știm dacă e adevărat.

— E adevărat, răspunse Webster bățos.

Ziariștii așteptară, iar Webster așteptă și el, nemișcat pe scaun.

— Ne puteți oferi câteva amănunte? întrebă Andrews, într-un târziu.

— Nu.

Webster privi în jur, trecând în revistă fețele ziariștilor. Fețe încordate, care ghiceau o parte din adevăr în dosul refuzului categoric de a discuta. Fețe amuzate, care mascau intenția de a răstălmăci puținele cuvinte pe care le rostise. Fețe mânioase ale celor care, ofensați, aveau să scrie tendențios despre dreptul oamenilor de a ști ce se întâmplă.

— Îmi pare rău, domnilor, zise Webster.

Andrews se ridică greoi de pe scaun.

— Vă mulțumesc, domnule președinte, spuse el.

***

Webster rămase pe scaun și îi privi cum pleacă, simțind răceala și pustiul sălii care se golea.

„Mă vor pune la stâlpul infamiei", gândi el. „Mă vor face de ocară, iar eu nu am cu ce să ripostez. Niciun argument."

Se ridică de pe scaun, traversă sala și se opri în dreptul ferestrei care dădea spre grădina scăldată de soarele după-amiezii.

Pur și simplu nu le putea spune nimic.

Paradisul! Raiul la îndemâna tuturor! Și sfârșitul omenirii! Sfârșitul tuturor idealurilor și al visurilor umanității, sfârșitul rasei înseși.

Beculețul verde de pe birou se aprinse și scoase un sunet repetat, făcându-l să se apropie în grabă.

— Ce s-a întâmplat? întrebă el.

Pe ecranul minuscul apăru fața secretarei.

— Câinii tocmai au anunțat că Joe, mutantul, a ajuns la reședința dumneavoastră, iar Jenkins l-a lăsat să intre.

— Joe! Ești sigură?

— Așa au spus câinii. Iar câinii nu mint niciodată.

— Așa e, spuse Webster încet. Nu mint niciodată.

Fața dispăru de pe ecran și Webster se trânti pe scaun.

Își întinse degetele amorțite spre panoul de control de pe birou și formă numărul fără să se uite.

Casa din America de Nord apăru pe ecran, pitită parcă pe dealul bătut de vânt. O casă care rezista acolo de aproape o mie de ani. Un loc în care trăise, visase și murise un lung șir de Websteri.

Sus, deasupra casei, în albastrul cerului, Webster văzu o cioară și auzi, sau își închipui că aude, croncănitul ei adus de vânt.

Totul era în regulă – sau părea a fi. Casa moțăia în lumina dimineții, iar statuia era la locul ei pe peluză – statuia acelui strămoș mort demult, care dispăruse pe drumul spre stele. Allen Webster, primul care părăsise Sistemul Solar și se îndreptase spre Centauri – la fel ca expediția de pe Marte, care urma să plece peste câteva zile.

Nu văzu nicio mișcare, nimic care să-i trezească vreo bănuială.

Webster întinse mâna și apăsă pe un buton. Ecranul se stinse.

„Jenkins știe ce să facă", gândi el. „Poate mai bine decât un om. La urma urmei, în metalul ăla din care-i făcut s-au strâns aproape o mie de ani de înțelepciune. Curând mă va contacta ca să-mi spună despre ce e vorba."

Întinse mâna și formă un alt număr.

Așteptă câteva secunde bune înainte să apară fața lui Jon Culver.

— Ce s-a întâmplat, Tyler? întrebă Culver.

— Tocmai am fost anunțat că Joe...

Jon Culver încuviință din cap.

— Știu. Verific.

— Ce părere ai?

Șeful Securității Mondiale se încruntă, nedumerit.

— Poate au început să cedeze. I-am forțat prea mult, pe Joe și ceilalți mutanți. Câinii au făcut o treabă excelentă.

— Dar până acum n-au dat niciun semn că ar încerca ceva, protestă Webster. Nimic care să arate că ar vrea așa ceva.

— Ascultă. În mai bine de o sută de ani nici măcar n-au respirat fără ca noi să știm. Am înregistrat tot ce-au făcut. Le-am blocat fiecare mișcare. La început au crezut că e vorba de ghinion, acum însă știu că nu-i așa. Poate și-au dat seama că sunt legați de mâini și de picioare.

— Nu cred, spuse Webster pe un ton grav. Altfel nu știu pe unde vom scoate cămașa.

— Sper să rezolv situația. Oricum, te țin la curent.

Ecranul se înnegri, devenind un pătrat de sticlă. Webster îl privi îngrijorat.

Mutanții nu erau deloc legați de mâini și de picioare. Webster știa asta prea bine, cum știa și Culver. Dar...

Ce căuta Joe la Jenkins? De ce nu contactase guvernul aici, în Geneva? Poate ca să salveze aparențele. Să acționeze prin intermediul unui robot. La urma urmei, Joe îl cunoștea pe Jenkins de foarte mult timp.

Fără să vrea, se simți mândru. Mândru că, dacă într-adevăr așa stăteau lucrurile, Joe apelase la Jenkins fiindcă Jenkins, în ciuda metalului din care era făcut, era tot un Webster.

„Mândrie", gândi Webster. „Realizări și greșeli. Dar întotdeauna ceva important. Fiecare dintre ei, de-a lungul anilor. Jerome, din cauza căruia lumea pierduse filosofia lui Juwain. Thomas, care dăruise lumii principiul propulsiei, perfecționat între timp. Fiul lui Thomas, Allen, care încercase să ajungă la stele și nu reușise. Bruce,cel care pusese bazele civilizației gemene, a Omului și a Câinelui. Și, în sfârșit, el – Tyler Webster, președintele Comitetului Mondial."

Stând la birou, își împreună mâinile în față și privi cum lumina serii pătrundea pe fereastră.

Aștepta, recunoscu el. Aștepta semnalul, ca un chicot, care să-l anunțe că Jenkins îl caută ca să-i spună despre Joe. Măcar dacă...

Măcar dacă s-ar ajunge la o înțelegere. Măcar dacă mutanții și oamenii ar putea conlucra. Măcar de-ar uita acest război, doar pe jumătate ascuns, al șahului etern – ar putea ajunge departe, toți trei, împreună – omul, câinele și mutantul.

Webster clătină din cap. Slabe speranțe. Diferența era prea mare, prăpastia prea adâncă. Suspiciunile oamenilor și amuzamentul tolerant al mutanților nu-i puteau apropia. Fiindcă mutanții erau o altă rasă, o ramificație ce evoluase mult prea mult. Oameni individualiști, care nu aveau nevoie de societate, de aprobarea celorlalți, lipsiți de instinctul de turmă care ținuse rasa unită, imuni la presiunile sociale.

Și, din cauza mutanților, micul grup de câini mutanți îi fusese prea puțin de folos fratelui mai mare, Omul. Căci, de

mai bine de o sută de ani, câinii erau poliția care-i ținea sub observație pe mutanții umani.

Webster se lăsă pe spătarul scaunului, deschise un sertar și scoase un teanc de hârtii.

Cu un ochi pe ecran, apăsă pe un buton, chemându-și secretara.

— Da, domnule Webster.

— Vreau să-i fac o vizită domnului Fowler. Dacă mă caută cineva...

— Dacă vă caută cineva, vă fac legătura imediat, spuse secretara cu o voce ușor tremurată.

— Mulțumesc, zise Webster și apăsă din nou pe buton.

„Au auzit deja", gândi el. „Toată suflarea din clădirea asta stă cu urechile ciulite, așteptând veștile."

***

Kent Fowler stătea tolănit într-un șezlong în grădina din fața camerei lui, privind cum micul terier negru scurma înnebunit pământul după un iepure imaginar.

— Rover, să știi că pe mine nu mă păcălești.

Câinele se opri din scurmat, privi peste umăr, rânjind, și lătră vesel. Apoi se apucă din nou de scurmat.

— Într-o bună zi tot ai să te scapi și-ai să spui câteva cuvinte, și-atunci să te știi.

Rover continuă să scurme.

„Drac împelițat", gândi Fowler. „Șiret și deștept, mai ceva ca un om mare. Webster mi l-a pasat, credea că nu-mi dau seama. Ce-i drept, își joacă rolul de minune, scurmă după iepuri, dă iama prin tufe, se scarpină de purici – imaginea perfectă a câinelui perfect. Dar eu l-am ghicit. Cum i-am ghicit pe toți ceilalți."

Auzi pași apăsați pe iarbă și ridică privirea.

— Bună seara, spuse Tyler Webster.

— Mă tot întrebam când ai să vii, zise Fowler scurt. Ia loc și treci direct la subiect. E-adevărat că nu mă crezi?

Webster se așeză în celălalt șezlong, cu teancul de hârtii pe genunchi.

— Înțeleg ce simți.

— Mă îndoiesc, răspunse Fowler răstit. Am venit aici cu vești pe care le-am considerat importante. Un gest care m-a costat mai mult decât îți poți închipui... Mă întreb dacă-ți dai seama că fiecare oră pe care am petrecut-o ca ființă umană a fost un chin mental.

— Îmi pare rău, dar trebuia să fim siguri. Trebuia să-ți verificăm rapoartele.

— Și să faceți anumite teste?

Webster aprobă din cap.

— Și să vă folosiți de Rover?

— Nu-l cheamă Rover, spuse Webster cu blândețe în glas. L-ai ofensat dacă i-ai spus așa. Toți câinii au nume de oameni. Pe acesta îl cheamă Elmer.

Elmer se oprise din scurmat și acum se îndrepta spre ei. Se întinse lângă șezlongul lui Webster și își curăță mustățile de praf cu lăbuța murdară de pământ.

— Ce zici, Elmer? întrebă Webster.

— E om, răspunse Elmer. Dar nu pe de-a-ntregul. Și nici mutant ca toți ceilalți. E altceva. Ceva nemaivăzut.

— E și normal, zise Fowler. Am fost loper timp de cinci ani.

Webster încuviință din cap.

— Ai păstrat o parte din acea personalitate. E de înțeles. Câinele și-a dat seama. Câinii intuiesc foarte bine lucrurile astea. Aproape că-ți citesc gândurile. De asta i-am și pus să-i supravegheze pe mutanți. Îi miros imediat, oriunde s-ar afla.

— Vrei să spui că mă crezi?

Webster foi hârtiile din mână, apoi le netezi cu mare grijă.

— Mă tem că da.

— Cum adică te temi?

— Fiindcă tu reprezinți cea mai mare amenințare la adresa omenirii, din toate timpurile.

— Amenințare! Dar, măi, omule, tu nu înțelegi nimic? Eu vă ofer... vă ofer...

— Da, știu. Cuvântul potrivit e Paradisul.

— Și tu te temi de asta?

— Mă îngrozesc, răspunse Webster. Încearcă să-ți imaginezi ce s-ar întâmpla dacă le-aș spune asta oamenilor și ei m-ar crede. Toți ar vrea să ajungă pe Jupiter și să devină loperi. Ar fi de-ajuns doar ideea că loperii par să trăiască mii de ani... Ne-am confrunta cu o cerere la nivel planetar ca toți pământenii să fie trimiși imediat pe Jupiter. Nimeni n-ar vrea să rămână om. Până la urmă n-ar mai rămâne niciunul – toți ar deveni loperi. Te-ai gândit la asta?

Fowler își umezi buzele, nervos.

— Desigur. M-am așteptat la așa ceva.

— Rasa umană ar dispărea, spuse Webster pe un ton egal. În neant. S-ar alege praful de întreaga noastră evoluție de-a lungul a mii de ani. Ar dispărea chiar în pragul celui mai mare pas înainte.

— Dar tu nu știi. N-ai cum să știi. N-ai fost loper, nici măcar o secundă. Eu am fost, zise Fowler bătându-se în piept. Știu cum este.

Webster clătină din cap.

— În privința asta nu te contrazic. Sunt gata să accept ideea că e mai bine să fii loper decât om. Ceea ce nu pot să accept e că am avea dreptul să distrugem rasa umană – că am putea da ceea ce a realizat rasa umană până acum pe ceea ce ar putea face loperii. Rasa umană progresează. Poate nu într-un mod atât de plăcut și de clar, sau extraordinar, precum loperii tăi, dar, în ultimă instanță, eu cred că va progresa mult mai mult. Avem o moștenire solidă și un destin de care nu ne putem debarasa.

Fowler se aplecă spre Webster.

— Ascultă, spuse el. Eu am jucat cinstit. Am venit direct la tine și la Comitetul Mondial. Aș fi putut să spun totul presei ca să-ți forțez mâna, dar n-am făcut-o.

— Cu alte cuvinte, Comitetul Mondial nu are dreptul să decidă singur. Vrei să spui că oamenii trebuie lăsați să-și spună părerea.

Fowler înclină din cap, strângând din buze.

— Ca să fiu sincer, eu nu am încredere în oameni, zise Webster. Așa nu am obține decât reacția gloatei. Răspunsul egoist. Niciunul dintre ei nu s-ar gândi la soarta rasei, s-ar gândi numai la el.

— Vrei să spui că am dreptate, dar că nu poți face nimic?

— Nu chiar. Va trebui să găsim ceva. Poate facem din Jupiter un fel de azil de bătrâni. După ce oamenii au trăit o viață...

Fowler plescăi din buze, dezgustat.

— Un fel de recompensă, constată el răstit. Să duci calul bătrân la pășune. Paradis prin dispensă specială.

— Așa am salva rasa umană și am rămâne cu binefacerile planetei Jupiter, replică Webster apăsat.

Fowler sări în picioare.

— M-am săturat, strigă el. Ți-am adus la cunoștință un lucru pe care ai vrut să-l știi. Un lucru pe care ai cheltuit miliarde de dolari și, din câte am aflat, sute de vieți omenești, doar ca să-l afli. Ai instalat stații convertoare pe toată planeta Jupiter și ai trimis oameni cu zecile ca să afle ce și cum, oameni care nu s-au mai întors, iar tu i-ai crezut morți și ai trimis alții. Dar niciunul nu s-a întors – fiindcă n-au vrut să se întoarcă, fiindcă n-au putut, fiindcă n-au suportat ideea de a redeveni oameni. Și uite că eu m-am întors! Și cu ce mă aleg? Vorbe și iar vorbe... hai să despicăm firul în patru... întrebări peste întrebări, hai să te cred, hai să nu te cred. Ca într-un final să-mi spui că am dreptate, dar că am greșit că m-am întors.

Își lăsă brațele să cadă pe lângă corp și se gârbovi.

— Bănuiesc că sunt liber. Că nu sunt obligat să stau aici.

Webster aprobă din cap de câteva ori.

— Bineînțeles că ești liber. Ai fost liber tot timpul. Te-am rugat să stai aici până verific.

— Deci pot să mă întorc pe Jupiter?

— Ținând cont de situație, cred că ar fi o idee bună.

— Mă mir că nu mi-ai sugerat asta, zise Fowler cu amărăciune. Ar fi o soluție elegantă pentru tine. Ai putea înainta un raport și, pe urmă, ai uita totul, ai continua să conduci Sistemul Solar ca și cum ai juca un joc de copii pe podeaua din salon. Chiar dacă familia ta a trecut dintr-o gafă într-alta de-a lungul secolelor, oamenii v-au lăsat să perseverați. Unul dintre strămoșii tăi a văduvit lumea de filosofia lui Juwain, altul a blocat eforturile oamenilor de a coopera cu mutanții...

— Fowler, lasă-mi familia în pace, n-are nicio treabă cu asta! Aici e vorba de ceva mult mai important...

Fowler însă continuă să strige, acoperindu-i cuvintele:

— Să știi că n-am să te las să continui tradiția familiei. Lumea a pierdut destule din cauza voastră. Acum lumea va fi scutită de încă o gafă marca Webster. Le voi spune oamenilor adevărul despre Jupiter. Voi anunța presa. Voi striga de pe acoperișurile caselor. Voi...

Vocea i se frânse, iar umerii începură să-i tremure.

— Mă voi lupta cu tine, replică Webster cu vocea rece, plină de furie. Voi muri cu tine de gât. Nu te pot lăsa să faci asta!

Fowler îi întorsese deja spatele și acum se îndrepta cu pași mari spre poarta grădinii.

Webster, înțepenit pe șezlong, simți cum îl atinge o lăbuță pe picior.

— Să-l aduc înapoi, șefule? întrebă Elmer. Să-l aduc înapoi?

Webster clătină din cap.

— Lasă-l să plece. Are același drept ca și mine să facă ce vrea.

Un vânt rece veni de peste zidul grădinii și învolbură pelerina de pe umerii lui.

Cuvintele îl izbeau în creier ca un ciocan – cuvinte rostite în această grădină cu doar câteva secunde în urmă, cuvinte care veneau de peste secole. „Unul dintre strămoșii tăi a văduvit lumea de filosofia lui Juwain. Unul dintre strămoșii tăi..."

Își încleștă pumnii până când unghiile îi pătrunseră în carne.

„Un blestem", gândi el. „Asta suntem noi. Un blestem pentru umanitate. Filosofia lui Juwain. Mutanții. Deși mutanții cunoșteau filosofia lui Juwain de câteva secole, n-o folosiseră nici măcar o dată. Joe o furase de la Grant, iar Grant își petrecuse tot restul vieții încercând s-o recupereze. Fără succes."

„Poate nu era cine știe ce", își zise Webster încercând să se consoleze. „Dacă ar fi fost, mutanții sigur ar fi folosit-o. Sau poate – poate – mutanții mergeau la cacealma. Poate nu știau despre ea nici cât știau oamenii."

O voce metalică tuși ușor și Webster ridică privirea. Un robot mic, cenușiu, stătea în fața ușii.

— Sunteți căutat, domnule. De cel pe care-l așteptați.

***

Fața lui Jenkins apăru pe ecran – o față bătrână, uzată, urâtă. Nu fața netedă, aproape vie, cu care se mândrea ultimul model de roboți.

— Mă iertați că vă deranjez, domnule, dar s-a întâmplat ceva neobișnuit. Joe a spus că vrea să folosească transmițătorul nostru ca să vă vorbească personal. N-a vrut să spună despre ce anume. A zis că va fi o discuție amicală, ca între vecini de-o viață.

— Fă-mi legătura cu el.

— A procedat într-un mod ieșit din comun, domnule, insistă Jenkins. A venit, s-a făcut comod, a pălăvrăgit în jur de o oră și de-abia pe urmă mi-a spus ce vrea. Aș zice, dacă-mi permiteți, că e ceva ciudat la mijloc.

— Știu. Joe e un tip ciudat din mai multe puncte de vedere.

Fața lui Jenkins dispăru de pe ecran, fiind înlocuită de alta – fața lui Joe, mutantul. O față cu trăsături proeminente, cu pielea încrețită, maronie, cu ochii albaștri-cenușii, scăpărători, și părul care-i încărunțea pe tâmple.

— Jenkins n-are încredere în mine, Tyler, zise Joe și Webster simți cum i se ridică firele de păr de pe ceafă la auzul hohotului de râs ce-i însoțea cuvintele.

— Ca să spun drept, nici eu n-am, răspunse el fără menajamente.

Joe plescăi.

— Dar de ce, Tyler? Nu ți-am pricinuit nici cel mai mic necaz. Niciunul dintre noi. Ne-ai ținut sub observație, ți-ai făcut griji în privința noastră, noi însă nu ți-am făcut niciun rău. Ai pus atâția câini să ne spioneze încât ne împiedicăm de ei oriunde ne-am întoarce, ne-ai îndosariat, ne-ai studiat și ne-ai bătut la cap până când sigur te-ai săturat de noi.

— Vă știm bine, replică Webster încruntat. Știm mai multe lucruri despre voi decât știți voi înșivă. Știm câți sunteți și vă știm pe fiecare în parte. Vrei să-ți spun ce a făcut fiecare dintre voi, în orice moment, în ultima sută de ani? Întreabă-mă și-ți voi spune.

— Dar în tot timpul ăsta noi am avut cea mai bună părere despre voi, continuă Joe pe același ton mieros. Și ne-am gândit cum am putea să ne revanșăm.

— Atunci de ce n-ați făcut-o? La început am vrut să colaborăm cu voi. Chiar și după ce ați furat filosofia lui Juwain de la Grant...

— Am furat-o? Greșești amarnic. Doar am luat-o, ca să vedem despre ce e vorba. Era încurcată rău.

— Cred că v-ați dat seama despre ce e vorba chiar a doua zi după ce-ați pus mâna pe ea, replică Webster hotărât. Ce așteptați? În clipa în care ne-ați fi înapoiat-o, ne-am fi dat seama că sunteți alături de noi și am fi colaborat. Le-am fi dat ordin câinilor să nu vă mai supravegheze și v-am fi acceptat.

— Ciudat, noi niciodată nu ne-am făcut probleme dacă vom fi acceptați sau nu.

Hohotul de râs se repetă, hohotul unui om mulțumit de sine care, dincolo de eforturile comunității umane, vedea o mare ironie. Un om care era singur și-i plăcea asta. Un om care vedea rasa umană ca pe o ciudățenie, probabil nu foarte periculoasă –, dar ce-o făcea și mai ciudată era tocmai faptul că era periculoasă. Un om care nu avea nevoie de fraternitate, care o respingea ca pe o manifestare obtuză, jalnică, precum organizațiile caritabile ale secolului XX.

— În fine, dacă asta vrei, zise Webster tăios. Speram să ajungem la o înțelegere – poate la o conciliere. Situația de față nu ne face plăcere – am prefera ca lucrurile să stea altfel. Dar următoarea mișcare vă aparține.

— Haide, Tyler, n-are niciun rost să-ți sară țandăra. Mă gândeam că poate ai vrea să știi în ce constă filosofia lui Juwain. Ați cam uitat de ea, deși a fost o vreme când Sistemul ar fi dat oricât s-o afle.

— Bine, să auzim, spuse Webster, prea puțin convins că va afla ceva de la Joe.

— În esență, voi, oamenii, sunteți foarte singuri. Nu reușiți să-i cunoașteți cu adevărat pe ceilalți. Și nu reușiți fiindcă nu sunteți înzestrați cu acea înțelegere care v-ar ajuta să-i cunoașteți. Sigur, legați prietenii, dar ele sunt bazate pe emoții pure și nu pe o înțelegere reală. Sigur, sunteți în relații amicale cu mulți, dar acestea se bazează mai mult pe toleranță decât pe înțelegere. Vă rezolvați problemele de comun acord, dar acest acord e, de fapt, victoria celor puternici asupra celor slabi.

— Ce legătură are asta cu filosofia lui Juwain?

— O mare legătură. Prin filosofia lui Juwain ați ajunge la înțelegere.

— Telepatie?

— Nu chiar. Noi, mutanții, suntem telepați. Dar aici e vorba de altceva. Filosofia lui Juwain îți dă posibilitatea să percepi punctul de vedere al altuia. Nu neapărat să fii de acord cu el, ci să-l înțelegi. Știi nu numai despre ce vorbește celălalt, dar și poziția lui față de subiect. Cu ajutorul filosofiei lui Juwain accepți valabilitatea ideilor și a cunoștințelor altuia, nu numai cuvintele pe care le rostește, ci și gândurile din spatele cuvintelor.

— Semantică, remarcă Webster.

— Dacă insiști. Altfel spus, înțelegi nu numai sensul intrinsec, ci și sensul implicit al vorbelor cuiva. Aproape telepatie, dar, în multe privințe, mult mai eficientă decât telepatia.

— Dar cum o pui în practică? Cum procedezi...

Joe scoase din nou un hohot de râs.

— Mai gândește-te, Tyler... hotărăște cât de mult aveți nevoie de ea. Pe urmă poate mai discutăm.

— Vrei ceva la schimb.

Joe dădu aprobator din cap.

— Bănuiesc că sunt și câteva capcane.

— Câteva, răspunse Joe. Mai vorbim după ce le descoperi.

— Voi ce doriți?

— Foarte multe, dar poate că merită.

Ecranul se înnegri, iar Webster rămase cu privirea pierdută asupra lui. Capcane? Ba bine că nu. Clar ca bună ziua.

***

Webster închise ochii și simți cum îi zvâcnește sângele în tâmple.

Ce se spunea despre filosofia lui Juwain pe vremuri, când fusese pierdută? Că în decurs de numai două generații, omenirea ar fi progresat cât într-o sută de mii de ani. Ceva în genul ăsta.

Poate că se exagera, dar nu foarte mult. O mică exagerare justificată, atâta tot.

Oameni care se înțeleg, care acceptă ideile altora fiindcă le înțeleg, care văd dincolo de cuvinte, așa cum le văd și cei care le rostesc, acceptându-le ca și cum le-ar aparține. Idei ce devin o parte din cunoștințele lor și pot fi folosite în abordarea unui subiect sau altul. Fără interpretări greșite, fără prejudecăți, fără părtinire, fără certuri – o înțelegere clară, totală, a tuturor aspectelor conflictuale ale oricărei probleme de natură umană. Aplicabilă în orice situație, la orice tip de acțiune omenească. În sociologie, psihologie, inginerie, în toate domeniile unei civilizații complexe. Gata cu lucrul de mântuială, gata cu gâlceava, doar o evaluare sinceră, onestă, a faptelor și a ideilor aflate în discuție.

O sută de mii de ani în două generații? Poate că nu e chiar atât de exagerat.

Capcane? Oare? Mutanții chiar voiau să le împărtășească filosofia lui Juwain? La schimb cu altceva? Poate doar o altă momeală fluturată prin fața ochilor omenirii, în timp ce, după colț, mutanții se tăvăleau pe jos de râs.

Mutanții n-o folosiseră. Fiindcă nici nu avuseseră nevoie de ea. Erau deja telepați, ce altceva să-și mai dorească? Individualiștii nu aveau ce face cu o filosofie care să-i ajute să se înțeleagă fiindcă nici nu-i interesa să se înțeleagă. Mutanții tolerau contactele dintre ei în măsura în care acestea îi ajutau să-și apere interesele. Atât. Conlucrau doar ca să supraviețuiască, nu găseau nicio plăcere în asta.

O ofertă cinstită? O momeală, o tentație doar ca să distragă atenția oamenilor și să-și facă mendrele în altă parte? Doar o farsă, ca să-și bată joc de ei? Sau un dar otrăvit?

Webster clătină din cap. Nu avea de unde ști. Nu avea cum să înțeleagă motivele mutantului sau logica lui.

Odată cu înserarea, lumina difuză și blândă se furișase pe pereți și pe tavanul biroului, iar lumina artificială și automată creștea treptat în intensitate. Webster privi spre fereastră, văzu că acum era un dreptunghi de întuneric presărat cu câteva reclame ce brăzdau cerul de deasupra orașului.

Se întinse, apăsă pe un buton și i se adresă secretarei din biroul alăturat:

— Mă scuzi că te-am ținut peste program. Am pierdut noțiunea timpului.

— Nu face nimic, domnule. Aveți un vizitator, pe domnul Fowler.

— Fowler?

— Întocmai, domnul de pe Jupiter.

— Îl cunosc, zise Webster obosit. Poftește-l înăuntru.

Aproape că uitase de Fowler și de amenințarea lui.

Privi absent la masa din fața lui, văzu caleidoscopul exact acolo unde îl lăsase. „Ce jucărie ciudată", gândi el. „Ce idee stranie. Un lucru simplu pentru mințile simple de altădată. Dar copilul va sări în sus de bucurie."

Îl luă în mână și îl ridică în fața ochilor. Lumina alcătuia un desen din culori fără noimă, un coșmar geometric. Răsuci tubul și desenul se schimbă. Și totuși...

Simți cum îl ia amețeala, cum culorile i se răsucesc în creier ca un fier roșu.

Tubul îi scăpă din mână, rostogolindu-se pe masă. Webster întinse mâinile și se prinse de marginea ei.

Iar prin minte îi trecu un gând care îl îngrozi: „Asta nu-i jucărie pentru copii."

Amețeala îl lăsă încet. Rămase nemișcat, cu creierul din nou limpede, respirând regulat.

„Ciudat", gândi el. „Ciudată reacție." Sau poate că nu caleidoscopul era de vină, ci altceva. Un atac cerebral, poate.

Sau poate inima îi juca feste. Era destul de tânăr pentru așa ceva, mai ales că făcuse un control de curând."

***

Ușa se deschise și Webster ridică privirea.

Fowler traversă biroul cu pași măsurați, încet, și se opri în fața lui.

— Ce dorești, Fowler?

— Am plecat furios, fără să vreau. Poate că ai înțeles, poate că nu. Eram pur și simplu nervos. M-am întors de pe Jupiter cu sentimentul că toți anii petrecuți în domurile de acolo au fost justificați, că toate chinurile prin care am trecut văzându-i plecând pe oamenii aceia n-au fost în zadar. Vezi tu, m-am întors cu știri, cu informații pe care lumea le aștepta de-atâta timp. Pentru mine a fost cel mai frumos lucru ce mi se putea întâmpla și am crezut că și tu vei gândi la fel. Am crezut că toți oamenii vor gândi la fel. Mi se părea că le aduc vestea cea mare: Paradisul e la îndemâna noastră. Fiindcă așa și este, Webster... așa și este.

Se sprijini cu mâinile de masă și se aplecă spre Webster, șoptind:

— Înțelegi cum stă situația, nu-i așa? Înțelegi măcar în mare?

Simțind cum îi tremură mâinile, Webster le lăsă pe genunchi și le încleștă până începură să-l doară.

— Da, răspunse el tot în șoaptă. Da, cred că da.

„Fiindcă, într-adevăr, știa."

Știa mai mult decât îi spuneau cuvintele. Știa chinul, rugămintea și dezamăgirea cruntă din spatele cuvintelor. Le știa de parcă el însuși ar fi rostit cuvintele – de parcă ar fi fost Fowler.

Brusc îngrijorat, Fowler întrebă:

— Ce-i cu tine, Webster? Ce s-a întâmplat?

Webster încercă să vorbească, dar cuvintele parcă erau făcute din praf. Simți cum se înăbușă, un nod dureros chiar deasupra mărului lui Adam.

Încercă din nou să vorbească și reuși, dar cuvintele ieșeau încet, silit:

— Spune-mi, Fowler. Ai învățat o grămadă de lucruri acolo. Lucruri pe care oamenii nu le știu sau nu le știu foarte bine. Cum ar fi telepatia, poate... sau... sau...

— Da, o grămadă de lucruri. Însă nu le-am adus cu mine. Când am redevenit om, mi-am recăpătat toate atributele umane. Atât și nimic mai mult. N-am adus nimic cu mine. Doar amintiri vagi și... mda, și un dor nelămurit.

— Adică nu ai niciuna dintre abilitățile pe care le-ai avut atunci când erai loper?

— Nici măcar una.

— Nu poți să *mă faci* să înțeleg un lucru pe care voiai să-l știu? Să mă faci să simt la fel cum simți tu?

— Nicidecum.

Webster întinse mâna și împinse ușor caleidoscopul cu un deget. Jucăria se rostogoli un timp, apoi se opri.

— De ce-ai venit?

— Ca să lămuresc lucrurile. Ca să te asigur că n-am pus la inimă tot ce mi-ai spus. Ca să te fac să înțelegi că am și eu un punct de vedere. Noi doi avem opinii divergente, atâta tot. De aceea m-am gândit că ne-am putea da mâna.

— Înțeleg. Și ești în continuare hotărât să le spui totul oamenilor?

Fowler înclină din cap.

— Trebuie s-o fac, Webster. Cred că și tu ești convins de asta. Pentru mine este... este... aproape ceva religios. E ceva în care cred cu toată ființa mea. Trebuie să le spun celorlalți că există o lume și o viață mai bună. Trebuie să-i conduc spre așa ceva.

— Un fel de Mesia.

Fowler se îndreptă de spate.

— De asta mă temeam. Dacă mă iei în râs...

— Nu te iau în râs, replică Webster, aproape blând.

Luă caleidoscopul și își trecu palma peste el, gândind: „Încă nu. Încă nu. Trebuie să mai văd. Oare vreau să mă înțeleagă la fel de bine pe cât îl înțeleg eu?"

— Ascultă, Fowler. Mai ai răbdare o zi-două. Mai așteaptă. Doar o zi-două. Pe urmă vorbim din nou.

— Deja am așteptat prea mult.

— Dar eu vreau să întorci problema pe toate părțile: Omul a apărut acum un milion de ani – doar un animal. De atunci, ușor-ușor a urcat pe scara evolutivă. Încet-încet, cu mari eforturi, și-a conceput un mod de viață, o filosofie, un fel de a acționa. Omul a evoluat în progresie geometrică. Azi face mult mai mult decât a făcut ieri. Mâine va face și mai mult decât a făcut azi. Pentru prima oară în istoria umanității, Omul începe să sară etapele. A luat un start bun, a făcut primul pas, cum s-ar zice. Avansează mult mai repede decât până acum... Poate că nu e la fel de bine ca pe Jupiter, poate că nici nu se compară cu ce e acolo. Poate că Omul reprezintă o formă de viață anostă față de cele de pe Jupiter. Dar e viața lui, pentru care s-a luptat atâta amar de vreme. E produsul acestei vieți. E destinul pe care și l-a făurit... Nu-mi place deloc ideea că, tocmai în momentul în care facem progrese vizibile, ne schimbăm destinul cu unul despre care nu știm nimic, despre care nu putem fi siguri.

— Am să aștept, doar o zi-două. Dar te previn. Nu mă poți duce cu vorba și nici nu mă poți face să mă răzgândesc.

— Atât îți cer, zise Webster ridicându-se și întinzând mâna. Ne împăcăm?

***

Dar chiar și dând mâna cu Fowler, Webster știa că amânarea e inutilă. Cu sau fără filosofia lui Juwain, omenirea se

apropia de momentul adevărului. Un moment și mai dificil din cauza acestei filosofii. Mutanții erau necruțători. Dacă așa voiau să-și atingă scopul, dacă așa voiau să scape de rasa umană, sigur nu treceau cu vederea nici cel mai mic detaliu. Până mâine dimineață fiecare bărbat, femeie și copil se va fi uitat printr-un caleidoscop. Sau puteau recurge la altceva. Imaginația lor era nemărginită.

Privi cum Fowler închide ușa după el, apoi se apropie de fereastră și se uită afară. Pe cerul orașului se profila din când în când o nouă reclamă – o reclamă pe care n-o mai văzuse. Una aproape fără noimă ce alunga noaptea cu desene multicolore la fel de neînțelese. Apărând și dispărând de parcă cineva ar fi răsucit încontinuu un caleidoscop uriaș.

Privi lung, cu buzele strânse.

Ar fi trebuit să se aștepte la așa ceva.

Se gândi la Joe, simțind cum o furie oarbă pune stăpânire pe el. Cuvintele lui Joe fuseseră de fapt un chicot disprețuitor, abia ferit, menit să-l anunțe pe Om ce-l așteaptă, o situație fără ieșire.

„Ar fi trebuit să-i omorâm pe toți", își spuse Webster, surprins de calmul și detașarea lui. „Ar fi trebuit să-i eradicăm, ca pe o boală periculoasă."

Omul însă renunțase la violență la nivel individual și planetar. De 125 de ani niciun grup nu se confruntase violent cu alt grup.

„În timp ce vorbeam cu Joe, filosofia lui Juwain era pe masa mea de lucru. Nu trebuia decât să întind mâna ca s-o ating", gândi el.

Înlemni când își dădu seama cât de aproape fusese. „Nu trebuia decât să întind mâna ca s-o ating. Și așa am și făcut!"

Ceva mai mult decât telepatie, ceva mai mult decât o intuiție. Joe știa că va lua caleidoscopul în mână – trebuie să fi știut. Simțul anticipării – capacitatea de a prevedea viitorul. Poate doar preț de o oră, dar era de ajuns.

Joe – ca și ceilalți mutanți – știau de Fowler. Mințile lor telepate, iscoditoare, descoperiseră tot ce voiau să știe. Dar asta era altceva, ceva diferit.

Rămase la fereastră, privind reclama. Se gândi că mii de oameni o vedeau și ei. O vedeau și resimțeau impactul ei nociv.

Webster se încruntă, derutat de desenele colorate, mereu în schimbare. Un impact fiziologic asupra unui anumit centru din creierul uman, poate. O porțiune a creierului nemaifolosită până acum, care, de-a lungul evoluției omului, a ajuns să funcționeze cum trebuie. O porțiune care acum era supusă unei presiuni.

În sfârșit, filosofia lui Juwain! Un lucru pe care oamenii îl căutaseră secole la rând, sosit prea târziu. Dăruit omului într-un moment în care i-ar fi fost mult mai bine fără el.

Fowler notase în raportul lui: „Nu pot să descriu fapte fiindcă nu există cuvinte pentru faptele pe care vreau să le descriu." Dar, chiar dacă lipseau cuvintele, Fowler avea altceva la dispoziție, chiar mai bun – un public ce putea înțelege sinceritatea și măreția din spatelor cuvintelor pe care le folosea el. Un public cu o judecată mai dreaptă, care îi permitea să înțeleagă o parte din extraordinara experiență trăită de Fowler.

Acesta era planul lui Joe, care așteptase momentul oportun și se folosise de filosofia lui Juwain ca armă împotriva rasei umane.

Cu filosofia lui Juwain, omul putea pleca spre Jupiter. În pofida logicii lumii din care făcea parte, omul tot pleca spre Jupiter. Indiferent de consecințe, omul pleca spre Jupiter.

Singura șansă de a câștiga în fața lui Fowler fusese incapacitatea lui Fowler de a descrie ce văzuse, de a spune ce simțise, de a convinge oamenii printr-un mesaj clar. Exprimat doar în cuvinte omenești, mesajul ar fi fost vag, derutant, și, chiar dacă la început oamenii ar fi crezut, nu ar fi crezut pe deplin, fiind înclinați să asculte și contraargumentele.

Acum însă șansa aceea dispăruse – cuvintele nu mai puteau fi vagi, derutante. Oamenii vor ști, la fel de clar și de emoționant pe cât știa și Fowler, cum era pe Jupiter.

Oamenii vor pleca spre Jupiter, vor trăi o viață altfel decât cea a Omului.

Iar Sistemul Solar, întregul Sistem Solar, cu excepția lui Jupiter, va fi la dispoziția noii rase de mutanți pentru orice fel de civilizație ar dori ei să dezvolte – o civilizație prea puțin dispusă să calce pe urmele civilizației rasei-mamă.

***

Webster se răsuci pe călcâie și reveni cu pași mari la masa de lucru. Se aplecă și deschise un sertar; căută ceva. Apoi scoase un obiect pe care nici măcar nu visase că-l va folosi vreodată – o relicvă, o piesă de muzeu pe care o aruncase acolo cu ani în urmă.

Șterse pistolul cu o batistă și îi verifică mecanismul cu degetele tremurânde.

Fowler era cheia. Dacă Fowler murea...

Dacă Fowler murea, iar stațiile de pe Jupiter erau scoase din uz și abandonate, mutanții nu mai aveau nicio șansă. Omul rămânea cu filosofia lui Juwain și cu destinul lui. Expediția Centauri putea porni spre stele. Experimentele privind viața pe alte planete puteau continua pe Pluto. Omul putea parcurge în marș drumul croit de propria civilizație.

Mai rapid ca niciodată. Mai rapid decât și-ar fi închipuit.

Doi pași mari. Renunțarea la violență ca politică a omenirii – înțelegerea înlesnită de filosofia lui Juwain. Cele două mari realizări care puteau iuți mersul ei pe drumul care îi era destinat.

Renunțarea la violență și...

Webster privi lung pistolul pe care-l ținea strâns în mână și auzi cum vântul îi șuieră prin minte.

Doi pași mari, iar el era pe cale să-l irosească pe primul.

De 125 de ani niciun om nu-și ucisese seamănul – de mai bine de o mie de ani crima nu mai era considerată factor determinant în viața de zi cu zi.

O mie de ani de pace... o singură crimă putea nărui totul. O singură împușcătură în noapte putea distruge întregul edificiu, putea trimite omul înapoi la gândirea lui primitivă.

Webster a ucis... eu de ce n-aș face-o? La urma urmei, există oameni care ar trebui uciși. Webster a făcut bine, dar ar fi trebuit să se oprească după prima crimă. Nu înțeleg de ce vor să-l spânzure; ar trebui să primească o medalie. Ar trebui să începem cu mutanții. Dacă n-ar fi fost ei...

Așa vor vorbi ceilalți.

„Ăsta e vântul care-mi șuieră prin minte", gândi Webster.

Străfulgerarea reclamei în culori fără noimă lumină pentru o clipă, fantomatic, pereții și podeaua.

„Fowler vede și el asta", își zise Webster. „Se uită și el sau, chiar dacă nu se uită, eu tot am caleidoscopul. Va veni, ne vom așeza la birou și vom discuta. Ne vom așeza și vom discuta..."

Aruncă pistolul la loc în sertar și se îndreptă spre ușă.

NOTE LA A ȘASEA POVESTE

Dacă despre originea celorlalte povești ce alcătuiesc această legendă există dubii, despre povestea următoare nu poate fi vorba de așa ceva. Aici, în a șasea poveste, avem indiscutabil caracteristicile narațiunii canine: emoția mai profundă, grija față de chestiunile de ordin etic, evidentă în toate celelalte mituri canine.

Și totuși, ciudat, Tige descoperă tocmai în această poveste cele mai elocvente dovezi ale existenței rasei umane. Aici, subliniază el, avem dovada că reprezentanții rasei canine spuneau poveștile în jurul focului, când venea vorba despre Omul înmormântat în Geneva sau plecat spre Jupiter. Aici, spune el, aflăm despre prima experiență a Câinilor privind lumile ce trebuiau refăcute, despre primul lor pas spre o frăție a animalelor.

Și tot aici, consideră el, avem dovada că Omul a fost tot o rasă contemplativă care a mers o vreme pe același drum cu Câinii. Dar nu putem fi siguri, continuă Tige, dacă dezastrul descris în această poveste a fost cel care l-a copleșit cu adevărat pe Om. Tige recunoaște că, de-a lungul secolelor, povestea, așa cum o știm astăzi, a fost înflorită, exagerată. Cu toate acestea, insistă el, ea oferă dovezi credibile, substanțiale, conform cărora un dezastru de proporții s-a abătut asupra rasei umane.

Rover, care nu e de acord cu dovezile faptice invocate de Tige, crede că povestitorul găsește un final logic civilizației dezvoltate de Om. Fără cel puțin un scop bine definit, fără

o anumită stabilitate implantată, nicio civilizație nu poate supraviețui – aceasta e lecția, crede Rover, pe care ne-o oferă a șasea poveste.

Aici Omul e tratat cu blândețe neîntâlnită în celelalte povești. Omul e în același timp o ființă singuratică, ce inspiră milă, și o ființă căreia grandoarea nu-i este străină. De aceea este în firea lui ca la sfârșit să facă un gest grandios, să se jertfească pentru a deveni zeu.

Și totuși, venerația cu care îl privește Ebenezer are o seamă de nuanțe derutante ce au provocat dispute înverșunate între cercetătorii legendei.

În cartea lui, *Mitul Omului*, Bounce pune această întrebare: Dacă ar fi urmat o altă cale, Omul n-ar fi putut ajunge, cu timpul, la fel de înzestrat precum Câinele?

Este o întrebare pe care bănuiesc că mulți cititori ai legendei și-au pus-o la un moment dat.

VI
Hobby-uri

Iepurele dispăru după o tufă. Cățelul negru țâșni după el, dar se opri brusc și sări într-o parte. În calea lui stătea un lup, iar iepurele plin de sânge încă zvâcnea între fălcile lui.

Ebenezer rămase nemișcat, gâfâind, cu limba scoasă ca o cârpă roșie, ușor descumpănit de priveliștea din fața lui.

Fusese un iepure atât de frumos.

Auzi pași în spatele lui și, în clipa următoare, Shadow apăru și el în fugă. Se opri, mai mult alunecând, chiar lângă Ebenezer.

Lupul își trecu privirea încruntată de la câine la robotul miniatural, apoi din nou la câine. Sclipirea galbenă și feroce din ochi se mai domoli.

— N-ar fi trebuit să faci asta, Lupule, zise Ebenezer aproape în șoaptă. Iepurele știa că nu-i vreau răul, ne distram și noi. Dar, din păcate, ți-a ieșit în cale, iar tu i-ai făcut de petrecanie.

— N-are niciun rost să-i vorbești, șuieră Shadow din colțul gurii. Nu pricepe nimic. Parcă văd că te-nhață și pe tine.

— Cât ești tu aici, n-are curaj. Și, oricum, mă cunoaște. Își aduce aminte de iarna trecută. Făcea parte din haita pe care am hrănit-o.

Lupul înaintă precaut, pas cu pas, până ajunse la mai puțin de jumătate de metru de cățel. Apoi, încet și cu grijă, lăsă iepurele jos și-l împinse cu botul. Shadow scoase un sunet ca un icnet, abia auzit.

— Ți-l dă ție!

— Mi-am dat seama, replică Ebenezer calm. Ți-am zis că-și amintește. El e cel cu urechea degerată. Noroc cu Jenkins, care l-a făcut bine.

Cu botul întins, câinele făcu un pas înainte, dând din coadă. Lupul șovăi, lăsă capul jos și adulmecă. Preț de o clipă cele două boturi aproape că se atinseră. Apoi lupul se retrase.

— Să plecăm, spuse Shadow. Tu înainte, eu după tine. Dacă încearcă să...

— Nu-ncearcă nimic, se răsti Ebenezer. E prieten cu noi. Nu-i vinovat pentru ce i-a făcut iepurelui. Nu înțelege. Acesta e modul lui de a trăi. Pentru el iepurele e doar o bucată de carne.

„Așa cum era și pentru noi, cândva", gândi el. „Așa cum era înainte ca primul câine să stea cu omul în fața unui foc aprins la intrarea în peșteră – și multă vreme după aceea. Chiar și acum câte un iepure mai..."

Mișcându-se încet, aproape spășit, lupul înaintă și înhață iepurele. Dădu din coadă – nu cum ar da un câine, ci pe-aproape.

— Vezi? strigă Ebenezer și lupul se îndepărtă, ca o pată cenușie ce dispărea încet printre copaci, o umbră rătăcind prin pădure.

— L-a luat înapoi, izbucni Shadow furios. Nemernicul...

— Dar mi l-a dat mie, spuse Ebenezer triumfător. Doar că era prea flămând ca să renunțe. A făcut un lucru pe care niciun alt lup nu l-a făcut înaintea lui. Pentru o clipă a fost mai mult decât un animal.

— Frate, frate, dar brânza-i pe bani, zise Shadow înciudat.

Ebenezer clătină din cap.

— S-a rușinat când l-a luat înapoi. Ai văzut cum a dat din coadă. Ca să înțeleg – să înțeleg că-i era foame, că avea nevoie de el mai mult decât aveam eu nevoie.

Câinele privi lung potecile verzi ale pădurii de basm, simți mirosul frunzelor căzute, parfumul greu de crucea-voinicului,

sclipeți și anemone subțiri, mireasma pătrunzătoare a frunzelor noi, a copacilor la început de primăvară.

— Poate că-ntr-o zi... spuse el.

— Mda, știu. Poate că-ntr-o zi lupii vor fi și ei civilizați. Ca iepurii, veverițele și toate celelalte animale sălbatice. După cum bateți câmpii, voi, câinii...

— Nu batem deloc câmpii. Visăm, poate. Oamenii visau. Se adunau și vorbeau între ei, cum să facă una, cum să facă alta. Așa am ajuns și noi unde am ajuns. Un om pe nume Webster s-a gândit la noi. S-a ocupat de noi, ne-a schimbat. Ne-a operat la gât ca să putem vorbi. Ne-a pus lentile de contact ca să putem citi. Ne-a...

— Un pustiu de bine le-au făcut oamenilor visurile alea, replică Shadow acru.

„Mda", își spuse Ebenezer, „asta poți s-o mai spui o dată. Au mai rămas puțini oameni. Mai sunt doar mutanții, adunați în turnurile lor, unde naiba știe ce fac, și colonia mică de oameni adevărați care încă mai trăiesc în Geneva. Ceilalți au plecat de mult spre Jupiter. S-au dus acolo ca să se preschimbe în ființe neumane."

Lent și posomorât, Ebenezer se întoarse și porni încet pe cărare.

„Păcat de iepure totuși", gândi el. „A fost un iepure așa de prietenos. A alergat atât de bine. Și chiar nu i-a fost frică." L-a urmărit de atâtea ori și știa că nu-l va prinde.

Dar chiar și așa, pe Ebenezer nu-l lăsa inima să-l învinuiască pe lup. Pentru un lup, iepurele nu era făcut doar ca să se joace de-a cine aleargă mai repede. Fiindcă lupul nu avea turme care să-i asigure carnea și laptele, nu avea lanuri de grâne din care să facă biscuiți pentru câini.

— Ce trebuie să fac e să-i spun lui Jenkins că ai fugit, mormăi Shadow neîndurător, călcând pe urmele lui Ebenezer. Știi că acum ar trebui să stai și să asculți.

Ebenezer nu răspunse, continuă să urce din greu poteca. Shadow avea dreptate. În loc să fugărească iepurii, acum ar fi trebuit să fie la Casa Webster și să asculte – să perceapă – sunete, mirosuri, orice *prezență* din apropiere. Ca și cum ar fi ascultat de o parte a unui perete ce se întâmpla de cealaltă parte, doar că sunetele erau slabe și, uneori, îndepărtate, greu de prins. Iar, de cele mai multe ori, și mai greu de înțeles.

„E reacția animalului din mine", gândi Ebenezer. „Vechiul câine care se scărpina de purici, care rodea oase, care scurma după popândăi, animalul care nu mă lasă în pace, care mă face să fugăresc un iepure când ar trebui să stau și să ascult, să colind pădurea când ar trebui să citesc toate cărțile alea prăfuite de pe rafturile care acoperă pereții bibliotecii.

Prea repede. Am evoluat prea repede. Am fost nevoiți să evoluăm prea repede.

Omului i-a luat mii de ani ca să-și transforme mârâielile în rudimente ale vorbirii. Mii de ani ca să descopere focul și alte mii de ani ca să inventeze arcul cu săgeți – mii de ani ca să învețe să cultive pământul și să strângă recoltele, mii de ani ca să părăsească peștera și să-și construiască o casă.

Dar în puțin peste o mie de ani din ziua în care am învățat să vorbim, noi am rămas singuri – singuri, doar cu Jenkins."

Pădurea se rărea, doar ici-colo câte un stejar strâmb, ca bătrânii care de-abia urcau dealul, rătăcind poteca.

Casa era chiar în vârful dealului, scundă, de parcă ar fi prins rădăcini acolo și n-ar mai fi vrut să se desprindă de pământ. Atât de veche, încât căpătase culoarea din jur, a ierbii, a florilor și a copacilor, a cerului, a vântului și a vremii. O casă construită de oameni care o iubiseră, așa cum iubiseră și împrejurimile, iubită acum doar de câini. O casă construită de o familie legendară, care trăise și murise în ea și care lăsase o urmă meteorică de-a lungul secolelor. Oameni care își împrumutaseră umbrele poveștilor spuse în jurul focului, în nopțile furtunoase, când vântul șuiera prin peșteri. Povești

despre Bruce Webster și primul câine, Nathaniel; despre un om pe nume Grant, care îi spusese lui Nathaniel să transmită ceva celor ce aveau să vină; despre alt om care încercase să ajungă la stele și despre bătrânul care îl așteptase în scaunul cu rotile, pe peluză. Ca și alte povești despre mutanți fioroși pe care câinii îi supravegheaseră ani și ani.

Acum însă oamenii plecaseră, din familie rămăsese doar numele, iar câinii trebuiau să-și continue evoluția, așa cum îi spusese Grant lui Nathaniel în acea zi îndepărtată.

„Ca și cum ați fi Oameni, ca și cum Câinele ar fi Om." Acelea erau cuvintele transmise din generație în generație timp de zece secole – și, în sfârșit, sosise momentul.

Câinii veniseră acasă după plecarea oamenilor, se întorseseră din cele mai îndepărtate colțuri ale Pământului în locul în care primul câine rostise primul cuvânt, unde primul câine citise primul rând dintr-o carte – la Casa Webster unde un om, cu mult timp în urmă, visase la o civilizație dual, a Omului și a Câinelui, împreună de-a lungul epocilor.

— Am făcut tot ce-am putut, zise Ebenezer, de parcă ar fi vorbit cu cineva. Și încă mai facem.

De pe partea cealaltă a dealului auzi talanga unei vaci și un lătrat nervos. Cățelușii aduceau vacile la muls.

***

Praful adunat de secole umplea camera blindată, un praf cenușiu, ca o pudră, care nu era neobișnuit, ci parte din acel loc – partea care murise de-a lungul anilor.

Jon Webster simți mirosul înțepător de praf amestecat cu cel de mucegai, auzi cum liniștea îi sună în cap ca un cântec monoton. Un singur bec cu radiu abia lumina deasupra panoului cu un buton, un disc și o jumătate de duzină de cadrane.

De teamă să nu tulbure liniștea ca de mormânt, înaintă încet, aproape copleșit de greutatea timpului ce părea să-l

apese dinspre tavan. Întinse un deget și atinse butonul, de parcă s-ar fi așteptat să nu fie acolo, de parcă ar fi trebuit să-l simtă ca să știe că era acolo.

Și era acolo. Și butonul, și discul, și cadranele, cu o singură lumină deasupra lor. Atâta tot. Nimic altceva. În toată camera blindată goală, mică, nu mai era nimic altceva.

Exact cum indica harta aceea veche.

Jon Webster clătină din cap, gândind: „Ar fi trebuit să-mi dau seama că așa va fi. Harta era corectă. Harta își amintea. Noi am fost cei care am uitat – am uitat sau n-am știut niciodată, sau nu ne-a păsat." Și înțelese, mai mult ca sigur, că ultima ipoteză era cea corectă. „Nu ne-a păsat."

Deși probabil că foarte puțini știuseră despre existența acestei camere. Nu știuseră despre ea fiindcă așa era mai bine, să știe cât mai puțini. Faptul că nu fusese folosită niciodată nu ținea de păstrarea secretului. Speranța era că într-o bună zi...

Privi lung panoul, nehotărât. Întinse din nou mâna, încet, și o retrase brusc. „Mai bine nu", își spuse el, „mai bine nu". Fiindcă harta nu-i spusese nimic despre scopul acestei camere, despre ce s-ar întâmpla dacă ar apăsa pe buton.

„Apărare", spusese harta, doar atât.

Apărare! Sigur, trebuie să fi fost nevoie de apărare în ziua aceea, de acum o mie de ani. O apărare de care nu fusese nevoie, dar care trebuia să existe, o apărare împotriva unei nesiguranțe acute. Căci frăția popoarelor chiar și atunci era șubredă, un singur cuvânt sau un singur fapt o putea da peste cap. Chiar și după zece secole de pace, amintirea războiului trebuie să fi fost încă vie – o amenințare continuă în opinia Comitetului Mondial, ceva ce trebuia evitat, ceva pentru care trebuia să fii pregătit.

Webster rămase nemișcat, drept, ascultând pulsul istoriei. Istoria care își urmase cursul și se sfârșise. Istoria care ajunsese într-un punct mort – un râu care ajunsese brusc în răstoaca

unor vieți inutile, câteva sute, iar acum era doar o baltă stătută, neprimenită de eforturile și realizările oamenilor.

Întinse o mână, o lipi de zid, îi simți răceala slinoasă, simți cum praful i se cerne aspru sub palmă.

Baza imperiului, gândi el. Subsolul imperiului. Piatra cea mai de jos a turnului ce se înălța mândru de forța lui, la suprafață, mult deasupra – o construcție grandioasă unde, pe vremuri, forfoteau oameni de afaceri din întreg Sistemul Solar, un imperiu nu în sensul agresiv al cuvântului, ci un imperiu al relațiilor umane armonioase, bazate pe respect reciproc, înțelegere și toleranță.

Un sediu al guvernării oamenilor, a cărui siguranță era întărită de factorul psihologic al unei apărări adecvate, de netrecut. Căci trebuie să fi fost adecvată și de netrecut, fără doar și poate. Oamenii de atunci nu riscau nimic, nu treceau cu vederea nimic. Aveau școala vieții și știau cum să acționeze.

Webster se întoarse încet și privi urmele lăsate în praf de pașii săi. În tăcere, călcând cu grijă pe aceleași urme, părăsi camera, trase ușa masivă după el și o încuie la loc, odată cu secretul ascuns de ea.

Urcând treptele înguste, gândi: „Acum pot să-mi scriu istoria. Am consemnat aproape tot, a sosit clipa. Va fi extraordinară, exhaustivă, și aș fi foarte mulțumit dacă ar citi-o cineva."

Dar știa că nu o va citi nimeni. Nimeni nu-și va pierde timpul cu ea, nimănui nu-i va păsa.

***

Webster rămase nemișcat pe treptele late din marmură din fața casei lui, privind strada. O stradă frumoasă, își zise el, cea mai frumoasă stradă din Geneva, un adevărat bulevard, străjuită de arbori, cu răzoare de flori îngrijite, cu

trotuare ce sclipeau de curățenia întreținută de roboții care nu osteneau niciodată.

Nicio mișcare, fapt ce nu era deloc ieșit din comun. Roboții își terminaseră treaba mai devreme, iar oamenii treceau rar pe acolo.

Din vârful unui copac înalt se auzi cântecul unei păsări, un cântec în ton cu soarele și florile, un cântec vesel, pornit din inimă, un cântec ce deborda de bucurie.

O stradă îngrijită, ațipită la soare, și un oraș mândru, important, ce-și pierduse menirea. O stradă care ar fi trebuit să se umple de râsetele copiilor, de îndrăgostiți ieșiți la plimbare și de bătrâni care să se încălzească la soare. Un oraș, ultimul oraș de pe Pământ, singurul oraș de pe Pământ, care ar fi trebuit să se umple de forfota locuitorilor.

O pasăre care cânta, un om care rămăsese pe treptele casei, privind lalelele ce se legănau fericite, în boarea de vânt înmiresmată care mai răcorea strada.

Webster se întoarse spre ușă, o deschise din a doua încercare și-i trecu pragul.

Camera era tăcută și solemnă, ca o catedrală cu vitralii și cu un covor moale. Mobilierul din lemn vechi lucea de patina vremii, iar obiectele din argint și bronz furau din lumina ce cădea prin ferestrele înguste. Deasupra șemineului atârna un tablou masiv, în culori domoale – o casă pe un deal, o casă ce prinsese rădăcini și se agățase de pământ, nevrând să-l părăsească. Din horn ieșea un fir de fum care, în ciuda vântului ce încerca să-l biciuiască, păta cerul cenușiu, pregătit de furtună.

Webster traversă camera, fără zgomot. „Covoarele", gândi el, „covoarele asigură liniștea acestui loc. Randall a vrut să redecoreze și camera asta, dar nu l-am lăsat să se atingă de ea și mă felicit că n-am făcut-o. Trebuie să păstrăm și ceva vechi, ceva de care să ne agățăm, o moștenire și o promisiune."

Ajunse la birou, apăsă pe un buton și lumina se aprinse deasupra lui. Se așeză încet pe un scaun și se întinse după

mapa în care ținea manuscrisul. O deschise și privi pagina de titlu: *Studiu al dezvoltării funcționale a orașului Geneva.*

Un titlu curajos. Demn și erudit. Și multă muncă. Douăzeci de ani de muncă. Douăzeci de ani de răscolit prin arhive prăfuite, douăzeci de ani de citit și comparat, de evaluat probitatea și cuvintele celor dinaintea lui, de cernut, de respins și de interpretat fapte, în care încercase să descopere direcția în care se îndreptau și oamenii, nu numai orașul. Fără cultul personalității, fără legende, doar fapte. Iar acestea erau greu de stabilit.

Auzi un foșnet. Nu pași, doar un foșnet, semn că cineva era pe-aproape. Se întoarse. Puțin în afara cercului de lumină stătea un robot.

— Îmi cer scuze, domnule, dar trebuie să vă anunț, așa cum mi-ați spus. Domnișoara Sara așteaptă în camera-țărm.

Webster tresări ușor.

— Domnișoara Sara, zici? A trecut ceva timp de când n-a mai fost pe aici.

— Întocmai, domnule. Când a intrat, mi-a amintit de vremurile trecute, domnule.

— Mulțumesc, Oscar, că m-ai anunțat. Ies imediat. Adu-ne ceva de băut.

— A adus domnișoara Sara, domnule. Ceva pregătit de domnul Ballentree.

— Ballentree! Sper că nu-i otravă.

— Am ținut-o sub observație, domnule. Am văzut-o cum bea și nu are nimic.

Webster se ridică de pe scaun, traversă camera și ieși pe hol. Deschise ușa și imediat auzi valurile. Clipi de câteva ori în soarele care încălzea plaja de nisip ce se întindea și într-o parte, și în cealaltă ca o linie dreaptă, albă. În fața lui, oceanul era de un albastru-auriu, brăzdat de valurile înspumate.

Auzi cum scârțâie nisipul sub pașii lui în timp ce se apropia de Sara, mijindu-și ochii din cauza soarelui orbitor.

Sara stătea într-unul dintre șezlongurile albe de sub palmieri, iar lângă șezlong era o cană în culori pastelate, foarte feminină.

Aerul, încins de soare, era sărat, iar briza dinspre ocean încerca să-l răcorească.

Femeia îl auzi și se ridică în picioare, așteptându-l cu mâinile întinse. Webster grăbi pasul, îi luă mâinile într-ale lui și o privi lung.

— N-ai îmbătrânit nici măcar un minut. La fel de frumoasă ca atunci când te-am văzut prima oară.

Sara îi zâmbi, cu bucurie în ochi.

— Nici tu n-ai îmbătrânit, Jon. Doar cu tâmplele ușor cărunte. Și parcă mai arătos. Atât.

Webster izbucni în râs.

— Am aproape 60 de ani, Sara. Vârsta de mijloc e pe ducă.

— Am adus ceva. Una dintre ultimele capodopere ale lui Ballentree. Îți va înjumătăți vârsta.

— Mă întreb dacă nu cumva a omorât jumătate din populația Genevei cu băuturile inventate de el, bombăni Webster.

— Asta chiar e bună.

Așa era. Aluneca fără probleme și avea un gust ciudat, jumătate metalic, jumătate extatic.

Bărbatul trase un șezlong lângă cel al Sarei, se așeză și o privi din nou.

— Ai un loc atât de frumos aici, remarcă Sara. Randall ți l-a amenajat, nu?

Webster încuviință din cap.

— S-a distrat mai ceva ca la circ, a trebuit să pun bățul pe el. Iar roboții lui... Mai nebuni decât el.

— Dar face niște lucruri extraordinare. Lui Quentin i-a amenajat o cameră în stil marțian, arată ca de pe altă lume.

— Știu. A vrut să facă ceva asemănător și aici. Susținea că e locul ideal în care să te retragi și să gândești în voie. S-a supărat pe mine când i-am spus că nici nu vreau să aud de așa ceva.

Webster își frecă dosul mâinii stângi cu degetul mare de la mâna dreaptă, privind în zare, la aburul albastru de deasupra oceanului. Sara se aplecă spre el și-l trase de deget.

— Văd că n-ai scăpat de negi.

El zâmbi larg.

— Mda. N-am avut timp să scap de ei. S-au adunat prea multe. Nu-mi văd capul de treburi.

Sara îi dădu drumul la deget, iar Webster continuă să-și frece negii cu un aer absent.

— Deci ești foarte ocupat. Și scump la vedere. Cum merge cartea?

— E gata de scris. Acum îi stabilesc structura, pe capitole. Chiar azi am verificat ultimul detaliu. A trebuit să mă asigur. Am fost într-un loc de sub vechiul sediu al Administrației Sistemului Solar. Un fel de sistem de apărare. Punct de comandă subteran. Apeși pe un buton și...

— Și ce?

— Nu știu. Cred că se declanșează ceva. Ar trebui să văd ce anume, dar n-am curaj. Am răscolit prea mult praf în ultimii douăzeci de ani ca să am nevoie de alte surprize.

— Pari deprimat, Jon. Și obosit. N-ar trebui. N-ai motiv pentru așa ceva. Ar trebuit să treci peste asta. Mai vrei o înghițitură?

Webster neagă din cap.

— Nu, mulțumesc. N-am chef. Mi-e frică, Sara... mi-e frică.

— Ți-e frică?

— De camera asta. De iluzie. Oglinzi care creează iluzia distanței. Ventilatoare care învolburează aerul printr-un spray cu sare, pompele care creează valuri. Un soare sintetic. Iar dacă nu-mi place soarele, apăs pe un buton și apare luna.

— Iluzia.

— Întocmai. Asta-i tot ce avem. Nicio îndeletnicire reală, nicio slujbă reală. Niciun țel, niciun loc spre care să ne îndreptăm. Am muncit douăzeci de ani ca să scriu o carte pe care n-o va citi nimeni. Oamenii nu vor trebui decât să petreacă trei-patru ore ca s-o citească, dar nu vor face nici atât. Fiindcă nu le pasă. Nu va trebui decât să vină și să-mi ceară un exemplar – și, dacă nu vor dori nici asta, voi fi bucuros să le-o duc eu acasă. Dar nici asta nu se va întâmpla. Cartea va ajunge pe rafturi, alături de celelalte care au fost scrise. Iar eu cu ce mă voi alege? Așteaptă... Îți spun imediat. Cu douăzeci de ani de muncă, douăzeci de ani în care m-am amăgit singur, douăzeci de ani care mi-au mâncat sănătatea.

— Știu, zise Sara în șoaptă. Știu, Jon. Ultimele trei tablouri...

Webster ridică brusc privirea.

— Dar, Sara...

Femeia clătină din cap.

— Nu, Jon. Nu le-a vrut nimeni. Sunt demodate. Chestiile naturaliste nu se mai caută. Impresionalismul are căutare acum. Pete de culoare anapoda...

— Suntem prea bogați, spuse Webster. Avem prea mult. Ne-a rămas totul – totul și nimic. După ce Omenirea a plecat spre Jupiter, puținii care au rămas au moștenit Pământul, care s-a dovedit prea mare pentru ei. N-au putut face față situației. Nu s-au descurcat. Au crezut că ei sunt stăpânii când, de fapt, Pământul era stăpânul lor. Sclavi, dominați, venerați de vietățile care-i înconjurau.

— Sărmanul de tine, zise Sara atingându-i ușor brațul.

— N-avem cum să ne ascundem după deget. Odată și-odată unii dintre noi va trebui să privească adevărul în față, va trebui s-o ia de la capăt... de la zero.

— Eu...

— Spune, Sara.

— Eu am venit ca să-mi iau rămas-bun.

— Rămas-bun?

— Vreau să iau Somnul.

Webster sări în picioare, îngrozit.

— Nu se poate!

Femeia forță un râs.

— Ce-ar fi să vii cu mine, Jon? Câteva sute de ani. Poate lucrurile vor sta altfel când ne vom trezi.

— Doar pentru că nimeni nu-ți vrea tablourile. Doar pentru că...

— Doar pentru ce-ai spus adineauri. Iluzia, Jon. Am cunoscut-o, am simțit-o, dar acum nu-i mai rezist.

— Dar și Somnul e o iluzie.

— Știu. Dar nu-ți dai seama că e o iluzie. Crezi că e real. N-ai nicio inhibiție, n-ai nicio frică, doar teama deja planificată. E ceva firesc, Jon – mai firesc decât viața. Am fost la Templu, acolo mi-au explicat totul.

— Și când te trezești?

— Ești adaptat. Adaptat la viața din epoca în care te trezești. Aproape ca și cum ai aparține acelei epoci, de la bun început. Ar putea fi mai bine, cine știe. Ar putea fi mai bine.

— Nu va fi, replică Jon cu înverșunare. Până când, sau dacă, cineva va schimba totul. Pe de altă parte, cei care se ascund în Somn nu vor mai fi ei înșiși niciodată.

Femeia se făcu mică în șezlong. Webster regretă ultimele cuvinte.

— Îmi pare rău, Sara. Nu m-am referit la tine. Nici la altcineva. M-am referit la noi toți.

Palmierii fosneau amenințător, ramurile frecându-se unele de altele. Ochiurile de apă, lăsate de flux, străluceau în soare.

— Nu vreau să te conving să renunți, zise Webster. E hotărârea ta, știi ce vrei mai bine decât mine.

„Rasa umană n-a fost așa dintotdeauna", își spuse el. „Trebuie să fi existat un moment, cu o mie de ani în urmă, când un om a contracarat o astfel de hotărâre cu argumente

puternice. Juwainismul însă a pus capăt tuturor discuțiilor în contradictoriu. Juwainismul a pus capăt multor lucruri."

— M-am gândit mereu că, dacă am fi rămas împreună... șopti Sara.

Webster dădu din mână nervos.

— Încă un lucru pe care l-am pierdut, încă un lucru pe care rasa umană l-a lăsat de capul lui. Dacă mă gândesc bine, am pierdut o grămadă de lucruri. Legături de familie, afaceri, slujbe, scopuri.

Se răsuci ca s-o privească în față.

— Dacă vrei să te întorci...

Femeia clătină din cap.

— N-ar merge, Jon. Au trecut prea mulți ani.

Webster dădu aprobator din cap. N-avea niciun rost să nege.

Sara se ridică și întinse mâna.

— Dacă te hotărăști să iei Somnul, află când sunt programată. Îți rezerv un loc chiar lângă mine.

— Nu cred că voi vrea așa ceva vreodată.

— Am înțeles. Rămâi cu bine, Jon.

— O clipă, Sara. N-ai scos nicio vorbă despre fiul nostru. Îl vedeam des, dar...

Sara râse, brusc înviorată.

— Tom e aproape bărbat acum, Jon. Ciudat e că...

— Nu l-am mai văzut de-atâta vreme.

— Nici nu-i de mirare. Vine rar în oraș. Din cauza hobby-ului. Pe care cred că l-a moștenit de la tine. Muncă de pionierat, cumva. Nu știu cum să-i spun altfel.

— Te referi la munca de cercetare. Ceva ieșit din comun.

— Ieșit din comun, da, dar nu cercetare. Se duce în pădure și stă singur acolo. Doar el și câțiva prieteni. Cu o pungă de sare, un arc cu săgeți... Mda, e ciudat, dar zice că-i place mult. Și învață ceva. Și arată mai sănătos ca oricând. Ca un lup. Puternic, numai fibră... Să vezi și ce privire are.

Sara se întoarse și se îndepărtă.

— Te conduc până la ușă, se oferi Webster.

Femeia clătină din cap.

— Nu. Prefer să merg singură.

— Ai uitat cana.

— Păstreaz-o, Jon. Unde merg eu nu voi avea nevoie de ea.

***

Webster își puse „casca gânditoare", din plastic, și apăsă pe butonul mașinii de scris de pe birou.

„Capitolul 26", gândi el și mașina păcăni scurt: „Capitolul XXVI".

Preț de o clipă Webster își limpezi gândurile, își ordonă datele, își făcu planul și o luă de la capăt. Mașina începu să păcănească în ritm constant:

„Mașinile și-au văzut de treabă, supravegheate de roboți, la fel ca înainte, producând toate obiectele pe care le produseseră și înainte.

Roboții au continuat să lucreze, știind că e dreptul lor să lucreze, dreptul și datoria lor, făcând ceea ce fuseseră programați să facă.

Mașinile și-au văzut de treabă, roboții la fel, și au produs numeroase bogății, ca și cum ar mai fi existat oameni care să consume tot, ca și cum ar fi existat milioane de oameni, nu doar cinci mii.

Iar cei cinci mii de oameni care rămăseseră sau fuseseră lăsați pe planetă s-au trezit că sunt stăpânii unei lumi adaptate la milioane de oameni, s-au trezit că sunt sclavii acelei abundențe, acelor servicii care, cu doar câteva luni înainte, fuseseră destinate unei populații uriașe.

Nu exista o conducere centralizată fiindcă nici nu era nevoie de așa ceva, pentru că fărădelegile și abuzurile pe care le preîntâmpinase conducerea centralizată de până atunci erau preîntâmpinate cu aceeași eficiență de abundența neașteptată pe care o moșteniseră cei cinci mii de oameni. Nimeni nu fură când are totul la dispoziție. Nimeni nu se ceartă cu vecinul pentru o bucată de pământ când știe că întreg Pământul poate fi al lui. Drepturile de proprietate deveniseră peste noapte un termen lipsit de sens într-o lume care oferea mai mult decât suficient locuitorilor ei.

Violența fusese practic eradicată în societatea umană cu mult înainte și, pe fondul dispariției presiunii economice, moment în care drepturile de proprietate încetaseră să mai fie motiv de dispută, dispăruse și nevoia unei conduceri centralizate. De fapt, acum nu mai era nevoie de numeroasele restricții impuse de cutume și convenții pe care omul le aplica de la începuturile comerțului. Nu mai era nevoie nici de bani fiindcă schimbul nu mai avea sens într-o lume în care, dacă voiai un lucru, nu trebuia decât să-l ceri sau să-l iei.

În absența presiunii economice, au scăzut și presiunile sociale. Omul n-a mai considerat că trebuie să se conformeze normelor și cutumelor care jucaseră un rol atât de important în lumea post-jupiteriană, ca factor determinant în schimburile comerciale.

Religia, care pierduse teren de-a lungul secolelor, a dispărut total. Familia, ca unitate de bază a societății, susținută de tradiție și de necesitatea economică a unui întreținător și protector, s-a destrămat. Bărbații și femeile trăiau împreună după cum le era voia și se despărțeau așijderea. Pentru că nu exista niciun motiv economic, niciun motiv social ca să n-o facă."

Webster își limpezi gândurile, iar mașina îi răspunse torcând ușor. Ridică mâinile, își scoase casca și reciti ultimul paragraf.

„Aici", gândi el, „aici e rădăcina răului. Dacă familiile nu s-ar fi destrămat... Dacă nu m-aș fi despărțit de Sara..."

Își frecă negii de pe dosul mâinii, întrebându-se: „Tom a luat numele meu sau al ei? În cazuri din astea, copiii iau numele mamei. La fel am făcut și eu, până când mama mi-a spus să-l schimb. Mi-a spus că tata se va bucura și că pe ea n-o deranjează. Mi-a spus că tata era mândru de numele pe care-l purta și că eu eram singurul lui copil. Pe când ea avea mai mulți.

Dacă nu ne-am fi despărțit... Am fi avut pentru ce trăi. Dacă nu ne-am fi despărțit, Sara n-ar mai lua Somnul, n-ar mai sta într-un bazin în anabioză cu «casca de vise» pe cap.

Oare ce vis a ales – ce fel de viață sintetică și-a ales să trăiască? Am vrut s-o întreb, dar n-am îndrăznit. Nu se cade să întrebi așa ceva."

Se întinse și-și luă casca, o puse pe cap și-și reordonă gândurile. Mașina se trezi la viață:

„Omul a rămas descumpănit. Dar nu pentru mult timp. Omul a încercat. Dar nu pentru mult timp.

Căci puținii rămași nu puteau face munca milioanelor care plecaseră spre Jupiter pentru o viață mai bună, într-un alt corp. Cei cinci mii de oameni nu aveau nici priceperea, nici visurile și nici imboldul.

Mai erau și factorii psihologici. Factorul psihologic al tradiției care îi copleșea pe cei lăsați pe Pământ. Factorul psihologic al juwainismului, care îi forța pe oameni să fie onești față de propriile persoane și de alții, care îi forța pe oameni să perceapă, în sfârșit, inutilitatea lucrurilor pe care încercau să le facă. Juwainismul nu lăsa loc curajului fără noimă. Curajul fără noimă, nesăbuit, când nu știai cu ce te confrunți, era singurul lucru de care aveau cu adevărat nevoie cei cinci mii de oameni.

Ce făceau ei nici nu se compara cu ceea ce se făcuse înainte, motiv pentru care, în sfârşit, îşi dădeau seama că visul milioanelor de oameni era mult prea mult pentru puţinii rămaşi.

Viaţa era bună. De ce să-şi facă griji? Aveau mâncare, haine, adăpost, trăiau în lux, socializau şi se distrau – aveau tot ce le dorea inima.

Şi aşa omul a renunţat să mai încerce. Omul era mulţumit de sine. Autodepăşirea a devenit un factor zero, iar viaţa umană a devenit un paradis fără noimă."

Webster îşi scoase casca, se întinse şi decuplă maşina.

„Măcar unul s-o citească după ce termin", îşi zise el. „Măcar unul să citească şi să înţeleagă. Măcar unul să-şi dea seama încotro se îndreaptă societatea umană.

Sigur, le-aş putea spune eu, prin viu grai. Aş putea trece de la unul la altul şi nu i-aş lăsa până nu le-aş spune tot ce gândesc. Şi ar înţelege, juwainismul i-ar face să înţeleagă. Dar nu s-ar sinchisi. Ar păstra vorbele mele undeva, într-un ungher al minţii, în caz de nevoie, dar n-ar avea timp şi nici nu i-ar interesa să cugete asupra lor.

Ar continua să facă toate lucrurile absurde pe care le fac, şi-ar vedea de hobby-urile lor stupide, de care s-au apucat în lipsa unei activităţi serioase. Randall, cu echipa lui de roboţi caraghioşi, care bate la uşile vecinilor şi-i roagă să-l lase să le reproiecteze casele. Ballentree, care petrece ore în şir inventând alte băuturi alcoolice. Da, şi Jon Webster, care a irosit douăzeci de ani ca să cerceteze istoria unui singur oraş."

***

Uşa scârţâi uşor, făcându-l să se întoarcă brusc. Robotul păşi în cameră cu paşi de pisică.

— Ce s-a întâmplat, Oscar? întrebă Webster.

Robotul se opri, o siluetă estompată în lumina difuză a amurgului.

— E ora cinei, domnule. Am venit să întreb...

— Pregătește ce crezi tu de cuviință. Și aprinde focul.

— Numaidecât, domnule.

Oscar traversă camera și se aplecă spre șemineu. În clipa următoare vreascurile începură să ardă vesele.

Bărbatul, stând pleoștit pe scaun și privind cum flăcările cuprind bucățelele de lemn, auzi primul trosnet, primul plescăit scos de gura flămândă a șemineului.

— E frumos, domnule, remarcă Oscar.

— Îți place și ție?

— Desigur.

— Amintiri ancestrale, spuse Webster grav. Amintirea forjei care te-a făcut.

— Chiar așa să fie, domnule?

— Nu, Oscar. Glumeam. Niște anacronisme, asta suntem, tu și eu. În ziua de azi puțini oameni mai folosesc șemineuri. Nu mai au nevoie de ele... Șemineurile au ceva aparte, inspiră curățenie și confort.

Webster privi tabloul de deasupra șemineului, luminat acum de flăcări. Oscar îl văzu unde se uită.

— Păcat de domnișoara Sara, domnule.

Bărbatul clătină din cap.

— Nu, Oscar, chiar ea a vrut asta. E ca și cum ai întrerupe o viață și ai începe alta. Va dormi acolo, în Templu, ani la rând, apoi va trăi o altă viață. O viață fericită, Oscar, fiindcă așa cred că și-a programat-o.

Se întoarse cu gândul la alte zile petrecute în această încăpere.

— Ea a pictat tabloul acesta, Oscar. A lucrat mult timp la el, a ținut cu tot dinadinsul să surprindă exact ce voia să exprime. Râdea mereu de mine și-mi spunea că sunt și eu în tablou.

— Dar nu vă văd, domnule.

— Pentru că nu sunt. Sau poate că sunt. O parte din mine. O parte din ce-am fost și de unde am venit. Casa din tablou, Oscar, este Casa Webster din America de Nord. Eu sunt un Webster. Dar foarte departe de casă... foarte departe de cei care au construit-o.

— America de Nord nu e chiar atât de departe, domnule.

— Nu. Nu chiar atât de departe ca distanță. Dar departe în alte privințe.

Webster simți cum căldura focului se furișează prin cameră și-l atinge.

Departe. Mult prea departe – și în direcția greșită.

Robotul se mișcă ușor, de-abia atingând covorul, și părăsi încăperea.

„A lucrat mult timp la el, a ținut cu tot dinadinsul să surprindă exact ce voia să exprime."

Dar ce voia să surprindă? Niciodată n-o întrebase, cum nici ea nu-i spusese. El crezuse mereu, după cât își mai amintea, că era vorba de fum, cum se răsfira el, bătut de vânt, pe cer, cum se ghemuia casa la pământ, una cu copacii și cu iarba, ferindu-se de furtuna care cutreiera pământul.

Sau poate fusese altceva. Un simbol. Ceva prin care casa să devină una cu cei care o construiseră.

Se ridică, se apropie de tablou și se opri în fața focului cu capul dat pe spate. Tușele se vedeau clar, pictura părea mai puțin o pictură decât atunci când era privită de la distanța optimă. O chestiune de tehnică, acum. Tușele de bază și umbrele ce creau iluzia.

Siguranță. Siguranța care emana din soliditatea și fermitatea casei. Tenacitatea, după felul în care stătea înfiptă în pământ, parte din el. Asprimea, încăpățânarea și o anumită tristețe a spiritului. Sara petrecuse zile în șir cu imaginea casei în față, schițând cu grijă, pictând încet, de multe ori stând pur și simplu, nefăcând nimic. Văzuse câini, spunea ea, și

roboți, dar nu-i introdusese în tablou fiindcă nu voia decât casa. Una dintre puținele rămase în picioare undeva, izolată de lume. Lăsate în paragină secole la rând, celelalte se prăbușiseră, redând pământul naturii.

Însă erau și câini, și roboți. Un robot mare, spusese ea, și câțiva mai mici.

Webster nu privise foarte atent – fusese prea ocupat.

Se răsuci pe călcâie și se întoarse la birou.

Ce straniu, dacă stai să te gândești. Roboți și câini, la un loc. Cândva un Webster făcuse experimente pe câini, încercând să le arate drumul spre o civilizație proprie, încercând să dezvolte o civilizație dual, a Omului și a Câinelui.

În minte îi veniră imagini disparate – mici fragmente, vagi, din legende, ce străbătuseră secolele, despre Casa Webster. Un robot pe nume Jenkins, care slujise familia încă de la început. Un bătrân așezat într-un scaun cu rotile, pe peluza din față, care privea stelele și-și aștepta fiul ce nu se mai întorcea. Și un blestem abătut asupra casei după pierderea filosofiei lui Juwain.

Monitorul era într-un colț al camerei, un obiect aproape uitat, rareori folosit. Nu mai era nevoie de el. Întreaga lume se găsea aici, în orașul Geneva.

Webster se ridică, se apropie de el și se opri contrariat. Unde erau instrucțiunile de folosire? Mai mult ca sigur într-un sertar.

Se întoarse la masa de lucru și începu să caute prin sertare. Nerăbdător, răscoli tot, ca un terier care scurmă după un os.

***

Jenkins, vechiul robot, își frecă bărbia din metal cu degetele din metal. Era un lucru pe care-l făcea ori de câte ori se concentra, un gest fără noimă, enervant, pe care îl căpătase în urma asocierii îndelungate cu rasa umană.

Întoarse privirea spre cățelușul negru care stătea pe podea, lângă el.

— Va să zică lupul a fost prietenos, zise Jenkins. Ți-a oferit iepurele.

Ebenezer se legănă pe labele din spate, emoționat.

— Era unul dintre lupii pe care i-am hrănit iarna trecută. Haita care a venit aici, iar noi am încercat s-o îmblânzim.

— L-ai recunoaște dacă l-ai vedea din nou?

Ebenezer aprobă din cap.

— După miros. L-aș recunoaște imediat.

Shadow se mută de pe un picior pe celălalt.

— Ce faci, Jenkins, nu-i altoiești una? În loc să stea aici și să asculte, a șters-o în pădure. Ca să fugărească iepurii…

— Ție ar trebui să-ți altoiesc una, replică Jenkins cu asprime în glas. Pentru atitudinea ta. Misiunea ta e să ai grijă de Ebenezer, faci parte din el. Tu nu ești o ființă. Tu ești mâinile lui Ebenezer. Dacă ar avea mâini, n-ar mai fi nevoie de tine. Nu ești nici mentorul, nici conștiința lui. Ești doar mâinile lui. Bagă la cap!

Shadow se foi cu încăpățânare.

— Să știi că am să fug de-aici, spuse el.

— La roboții rebeli, bănuiesc.

Shadow încuviință din cap.

— Mă vor primi bucuroși. Fac tot felul de lucruri interesante acolo. Și au nevoie de ajutor.

— Du-te și-ai să vezi cum te demontează băieții una-două, zise Jenkins acru. N-ai nici pregătirea, nici abilitățile de care au ei nevoie… Lasă, Ebenezer, nu ducem lipsă de roboți.

Ebenezer clătină din cap.

— N-am nimic cu Shadow. Mă descurc cu el. Ne cunoaștem destul de bine. Nu mă lasă să lenevesc, îmi dă mereu câte ceva de făcut.

— Atunci e bine, spuse Jenkins. Hai, valea, amândoi. Ebenezer, dacă te mai iei după iepuri și dai de lup, încearcă să-l educi.

***

Ultimele raze ale soarelui pătrundeau prin ferestre, atingând încăperea atât de veche cu căldura unei seri târzii de primăvară.

Jenkins rămase tăcut pe scaun, ascultând zgomotele de afară – tălăngile vitelor, scheunatul cățeilor, loviturile înfundate ale toporului ce despica buștenii pentru foc.

„Sărmanul", gândi Jenkins. „S-a furișat în pădure ca să fugărească un iepure când ar fi trebuit să stea aici și să asculte. Prea departe – prea repede. Trebuie să fiu atent. Trebuie să nu-i las să cedeze. La toamnă întrerupem activitatea vreo două săptămâni și ne apucăm să vânăm ratoni. O să le prindă bine.

Deși va veni o zi în care nu vor mai vâna ratoni, nu vor mai fugări iepurii – ziua în care câinii vor termina de îmblânzit toate animalele, când toate animalele sălbatice vor gândi, vor vorbi, vor munci. Un vis nebunesc, îndepărtat, dar nu mai nebunesc și mai îndepărtat decât visurile omului.

Poate chiar mai bun decât visurile omului, fiindcă e lipsit de cruzimea de care era capabilă rasa umană, lipsit de brutalitatea inumană impusă de oameni.

O nouă civilizație. O nouă cultură, un nou mod de gândire. Mistic, poate, și vizionar, dar și omul fusese vizionar. Sondând misterele pe care le considerase pierdere de timp, superstiții, fără o bază științifică.

Zgomotele înfricoșătoare ale nopții. Acel ceva ce dă târcoale casei, trezind câinii, făcându-i să urle, fără să lase vreo urmă prin zăpadă. Urletul câinilor când moare cineva.

Câinii știau. Câinii știau dinainte să li se pună lentile ca să poată citi. Nu merseseră tot drumul alături de oameni – nu erau cinici și sceptici. Credeau în ceea ce auzeau și simțeau. Nu inventau superstiția ca formă a dorinței deșarte, ca un scut împotriva celor nevăzute."

Jenkins se întoarse la birou, luă stiloul și se aplecă peste caietul din fața lui. Penița scârțâi în timp ce scria.

„Ebenezer raportează despre un lup prietenos. Recomand consiliului să-l scutească de ascultat și să-l pună să ia legătura cu lupul."

***

„Lupii", cugetă Jenkins, „ar fi prieteni de nădejde. Ar fi niște cercetași de mâna-ntâi. Mai buni decât câinii. Mai duri, mai rapizi, mai șireți. Ar putea supraveghea roboții rebeli de peste râu, în locul câinilor. Ar putea sta cu ochii pe castelele mutanților", își zise el și clătină din cap.

„În ziua de azi nu mai poți avea încredere în nimeni. Cu roboții nu par să fie probleme. Sunt prietenoși, vin și în vizită, mai dau câte o mână de ajutor. Foarte săritori. Dar nu se știe niciodată. Mai ales că meșteresc tot felul de mașinării.

Mutanții nu deranjează pe nimeni, nici nu prea-i vezi. Dar trebuie să stai cu ochii și pe ei. Nici nu știi ce pun la cale. Să nu uităm ce le-au făcut oamenilor. Chestia aia urâtă cu juwainismul, când l-au cedat doar ca să pecetluiască soarta rasei umane.

Oamenii. Au fost zei pentru noi, dar s-au dus. Ne-au lăsat singuri. Mda, au mai rămas câțiva, în Geneva, dar nu vor să fie deranjați, nu-i mai interesăm."

Jenkins privi cum se lăsa întunericul, gândindu-se la câte whisky-uri servise, la câte lucruri făcuse, la vremurile în care Websterii trăiseră și muriseră între aceste ziduri.

Iar acum – duhovnicul câinilor. Niște draci împielițați, isteți... și dornici să afle cât mai multe.

***

Semnalul ușor îl făcu să se îndrepte de spate. Semnalul se repetă și Jenkins văzu lumina verde, intermitentă, a monitorului. Se ridică în picioare și rămase cu ochii ațintiți asupra luminii, nevenindu-i să creadă.

Cineva voia să comunice cu el.

Cineva dorea să comunice cu el după aproape o mie de ani!

Se îndreptă cu pași nesiguri spre monitor, se așeză pe scaun, bâjbâi după buton și îl apăsă.

Peretele din fața lui se topi și Jenkins văzu un om așezat la birou. În spatele lui flăcările din șemineu luminau o cameră cu vitralii înalte.

— Tu ești Jenkins, spuse omul.

Figura lui îl făcu pe Jenkins să îngaime:

— Iar tu ești.... Tu ești...

— Sunt Jon Webster.

Jenkins își lipi mâinile de partea de sus a monitorului, stând drept și nemișcat, temându-se să nu-l copleșească emoțiile de robot care îi tulburau ființa metalică.

— Te-aș fi recunoscut oriunde. Ai aceeași privire. Se și cade să te recunosc, doar am lucrat atâta vreme pentru familia ta. I-am servit băuturi și... și...

— Da, știu. Numele tău a rămas în familia noastră. Ne aducem aminte de tine.

— Ești în Geneva, Jon?... Îmi cer scuze, sunteți în Geneva, domnule?

— Lasă formalitățile. Prefer să-mi spui pe nume. Da, sunt în Geneva. Și aș vrea să ne vedem, față-n față.

— Adică vreți să veniți aici?

Webster aprobă din cap.

— Dar casa e plină de câini, domnule.

Webster zâmbi larg.

— Câini vorbitori?

— Exact. Sunt sigur că se vor bucura să vă vadă. Știu totul despre familia dumneavoastră. Seara stau până târziu și spun povești până-i apucă somnul, despre vremurile trecute și... și...

— Și mai ce, Jenkins?

— Și eu mă voi bucura să vă văd, domnule. E greu să fii singur!

***

Venise Dumnezeu.

Gândul îl făcu pe Ebenezer să se cutremure, să se ghemuiască în întuneric. „Dacă ar ști că sunt aici", gândi el, „Jenkins mi-ar tăbăci pielea. A spus să-l lăsăm în pace, măcar pentru o vreme."

Ebenezer se apropie tiptil de ușa biroului și o mirosi. Ușa era deschisă – de un deget!

Se lăsă pe burtă și ascultă, dar nu auzi nimic. Simți doar un parfum, necunoscut, astringent, la care blana de pe spate i se văluri, într-un extaz aproape insuportabil.

Aruncă o privire în urmă, însă nu văzu nicio mișcare. Jenkins era în sufragerie, le spunea câinilor cum să se poarte, iar Shadow era plecat în altă parte, ca să rezolve o problemă a roboților.

Încet, precaut, Ebenezer împinse ușa cu botul, deschizând-o și mai mult. Mai împinse o dată și ușa se deschise pe jumătate.

Omul stătea în fața șemineului, în fotoliu, picior peste picior, cu mâinile împreunate pe abdomen.

Ebenezer se lipi și mai tare de podea și, fără să vrea, scheună ușor.

Surprins, Jon Webster sări în picioare.

— Cine-i acolo?

Ebenezer încremeni, simțind cum inima îi bate mai să-i sară din piept.

— Cine-i acolo? repetă Webster și apoi văzu câinele.

Vocea îi era blândă când vorbi din nou:

— Intră, amice. Hai, intră.

Ebenezer nu se clinti din loc.

Webster pocni din degete.

— Hai că nu-ți fac niciun rău. Intră. Unde sunt ceilalți?

Ebenezer dădu să se ridice, încercă să se târască pe podea, dar parcă avea oasele din cauciuc și sângele din apă. Iar omul se îndrepta spre el, cu pași atât de mari!

Îl văzu cum se apleacă asupra lui, cum își vâră mâinile puternice sub el și înțelese că e ridicat. Iar parfumul pe care îl simțise în fața ușii deschise – parfumul acela divin, copleșitor – îi umplea acum nările.

Mâinile îl țineau strâns, lipit de materialul acela ciudat pe care omul îl purta în loc de blană, iar vocea îi murmura ceva – nu cuvinte, ci sunete liniștitoare.

— Va să zică ai venit să mă vezi. Te-ai furișat și ai venit să mă vezi.

Ebenezer încuviință din cap, aproape imperceptibil.

— Sper că nu te deranjează, zise el. Nu-i spui lui Jenkins, nu-i așa?...

— Nu, nu-i spun lui Jenkins, răspunse Webster clătinând din cap.

Bărbatul se așeză cu Ebenezer pe genunchi. Câinele îi privi lung fața – o față bine conturată, brăzdată de riduri, adâncite de lumina focului din șemineu.

Webster ridică mâna și-l mângâie pe cap, iar Ebenezer scheună ușor, de fericire canină.

— E ca atunci când vii acasă, spuse Webster ca pentru sine. E ca atunci când ai fost plecat mult timp și, în sfârșit, vii acasă. Ai lipsit atât de mult, încât nici nu mai recunoști locul. Nu mai știi mobilierul, nu mai știi camerele. Dar simți că e un loc cunoscut și te bucuri c-ai venit.

— Îmi place aici, zise Ebenezer, referindu-se la genunchii lui, însă omul îl înțelese greșit.

— Bineînțeles. E căminul meu cum e și al tău. De fapt, acum e mai mult al tău fiindcă tu ai rămas aici și-ai avut grijă de el, în timp ce eu l-am uitat deja.

Webster îl mângâie pe cap și-l trase de urechi.

— Cum te cheamă?

— Ebenezer.

— Și cu ce te ocupi, Ebenezer?

— Ascult.

— Asculți?

— Da, asta e îndeletnicirea mea. Îi ascult pe cobli.

— Și-i auzi pe cobli?

— Câteodată. Nu sunt prea bun la asta. Mă gândesc mereu la iepuri, la cum să-i prind, și nu pot să mă concentrez.

— Ce fel de zgomote scot coblii?

— Tot felul de zgomote. Câteodată merg, câteodată se ciocnesc între ei. Și, uneori, mai și vorbesc. Deși, de cele mai multe ori, gândesc.

— Și unde trăiesc coblii ăștia?

— Nicăieri. Oricum, nu pe Pământ.

— Nu înțeleg.

— Ca într-o casă mare. O casă mare cu multe încăperi. Și uși între ele. Dacă ești într-o încăpere, îi auzi pe cei care sunt în celelalte, dar nu poți să ajungi la ei.

— Ba poți. Nu trebuie decât să deschizi ușa și să intri.

— Dar nu poți să deschizi ușa. Nici nu știi de ea. Crezi că încăperea în care te afli e singura din casă. Chiar dacă ai ști de ușă, tot n-ai putea s-o deschizi.

— Te referi la dimensiuni.

Ebenezer se încruntă, nedumerit.

— Nu știu cuvântul ăsta, dimensiuni. Ce ți-am spus eu este exact cum ne-a explicat Jenkins. El ne-a spus că, de fapt, nu e vorba de o casă, nu e vorba de încăperi și probabil tot ce-am auzit nu vine de la ființe ca noi.

Webster aprobă din cap, doar pentru el. Așa trebuia să facă. S-o ia din aproape în aproape, cătinel. Să nu-i amețească, să le servească tot felul de cuvinte bombastice. Să-i facă să înțeleagă mai întâi ideea, pe urmă să recurgă la terminologia mai exactă, științifică. Mai mult ca sigur avea să fie o terminologie inventată pe loc. Deja auzise un cuvânt inventat. Coblii – ființele de după perete, ființele pe care le auzi, dar nu le poți identifica – cei ce locuiesc în camera de alături.

„Coblii.

Coblii te vor prinde dacă nu stai cu ochii-n patru."

Așa reacționează oamenii. Nu înțeleg ceva. Nu văd acel ceva. Nu-l pot testa. Nu-l pot analiza. Prin urmare, nu e acolo. Nu există. E o nălucă, un spiriduș, un coblu.

„Coblii te vor prinde..."

E mai simplu așa, mai ușor. Ți-e teamă? Bineînțeles, dar la lumină uiți. Și nu te urmăresc, nu te bântuie. Dacă te concentrezi, dispar. Zici că sunt o nălucă sau un spiriduș și poți să și râzi – la lumina zilei.

***

Webster simți cum limba umedă și fierbinte îi zgârie ușor bărbia. Ebenezer se foi, încântat.

— Să știi că-mi ești simpatic, spuse el. Jenkins nu m-a ținut niciodată așa. De fapt, nimeni nu m-a ținut vreodată așa.

— Jenkins e ocupat.

— Desigur. Scrie tot timpul ceva într-un caiet. Ce auzim noi, câinii, când ascultăm, și lucrurile pe care ar trebui să le facem.

— Ați auzit de Websteri?

— Cum să nu. Știm totul despre ei. Și tu ești un Webster. Noi credeam că nu mai e niciunul.

— Este. A fost unul aici tot timpul. Jenkins este un Webster.

— Asta nu ne-a spus.

— Probabil.

Focul se domolise, iar camera se întunecase. Tăciunii care încă mai bolboroseau fulgerau ușor pereții și podeaua.

Și încă ceva. Foșnete vagi, șoapte abia auzite, ca și cum pereții s-ar fi apucat să vorbească. O casă veche, cu multe amintiri și multe vieți petrecute acolo. Două mii de ani. Construită ca să reziste. Și rezistase. Construită ca să fie un cămin, și încă mai era un cămin – un loc sigur, care te lua în brațe și te ținea strâns, la căldură, ca parte din ea.

Pași îi răsunau prin creier – pași de demult, pași reduși la tăcere, până la ultimul ecou, cu multe secole în urmă. Mersul Websterilor. Al celor dinaintea lui, al celor pe care Jenkins îi slujea din ziua în care se născteau și până în ceasul morții.

Istorie. Un loc plin de istorie. Istorie ce se mișca odată cu draperiile sau se târa pe podea, stătea în ungherele casei, privind dinspre pereți. Istoria vie pe care omul o simte în oase și între omoplați – impactul ochilor morți demult, ce se întorc din noapte.

„Alt Webster? Nu prea seamănă. Fără valoare. Vâna s-a pierdut. Nu cum eram noi, pe vremea noastră. Noi am fost cam ultimii."

Jon Webster își schimbă poziția.

— Nu, nu ultimii, zise el. Am un fiu.

„Mda, nu-i mare scofală. Zice că are un fiu. Care nu se știe câte parale face..."

Webster se ridică în picioare, lăsându-l pe Ebenezer să alunece pe podea.

— Nu-i adevărat, strigă el. Fiul meu...

Apoi se așeză la loc.

Fiul lui, plecat în pădure, cu arcul și săgețile lui, jucându-se, distrându-se.

Un hobby, spusese Sara înainte să urce dealul și să înceapă visele de o sută de ani.

Un hobby. Nu o îndeletnicire serioasă. Nu un mod de viață. Nu o necesitate.

Un hobby.

Ceva artificial. Ceva fără început și fără sfârșit. Un lucru la care omul putea renunța în orice clipă, fără ca cineva să prindă de veste.

Ca și cum ai fi inventat rețete pentru tot felul de băuturi.

Ca și cum ai fi pictat tablouri pe care nu le voia nimeni.

Ca și cum ai fi bătut din ușă în ușă, cu o echipă de roboți nebuni, rugând oamenii să te lase să le redecorezi casa.

Ca și cum ai fi scris o istorie de care nu-i pasă nimănui.

Ca și cum te-ai fi jucat de-a indienii, de-a oamenii cavernelor sau de-a coloniștii, cu arcuri și săgeți.

Ca și cum ai fi născocit vise lungi de secole pentru bărbați și femei care s-au săturat de viață și tânjesc după o lume a fanteziei.

Webster rămase pe scaun, privind nimicnicia ce se întindea în fața ochilor, nimicnicia îngrozitoare, terifiantă, ce devenea ziua de mâine și de poimâine.

Absente, mâinile i se împreunară și își frecă dosul mâinii stângi cu degetul mare al mâinii drepte.

Ebenezer se furișă prin întunericul străbătut din când în când de scânteile tăciunilor, își puse labele pe genunchiul omului și-l privi în față.

— Te-ai rănit la mână?

— Poftim?

— Te-ai rănit la mână? Văd că te freci.

Webster râse scurt.

— Nu, am niște negi, răspunse el și îi arătă.

— Ăștia-s negi? N-ai nevoie de ei?

— Nu... Nu cred. N-am avut timp să scap de ei.

Ebenezer își frecă botul de dosul mâinii lui.

— Poftim, zise el triumfător.

— Cum adică, poftim?

— Uită-te la negi.

O bucată de lemn, neatinsă de foc, căzu peste tăciuni și, la lumina scânteilor, Webster își privi mâna.

Negii dispăruseră. Pielea era netedă, curată.

***

Jenkins rămase în întuneric și ascultă tăcerea blândă și somnoroasă ce lăsa casa pe seama umbrelor, a pașilor uitați, a cuvintelor rostite demult, a vocilor care murmuraseră în pereți și înfioraseră draperiile.

Printr-un singur gând noaptea ar fi putut deveni zi, o simplă ajustare a lentilelor ar fi fost de ajuns, dar bătrânul robot își lăsă vederea neschimbată. Fiindcă așa-i plăcea lui, aceasta era ora de meditație, momentul pe care-l prețuia atât de mult, când prezentul se retrăgea, iar trecutul revenea și trăia din nou.

Ceilalți dormeau, însă nu și Jenkins. Pentru că roboții nu dormeau niciodată. Două mii de ani de conștiință activă, douăzeci de secole de timp continuu, neîntrerupt de nici măcar o secundă de amorțeală.

„Mult timp", gândi Jenkins. „Mult timp, chiar și pentru un robot." Chiar și înainte ca omul să plece spre Jupiter cei mai mulți dintre roboții mai vechi fuseseră dezactivați, trimiși la moarte ca să facă loc modelelor mai noi. Versiunilor mai noi care semănau mai bine cu oamenii, care erau mai

avansate, mai arătoase, care vorbeau mai corect și reacționau mai prompt.

Dar Jenkins rămăsese fiindcă era un servitor bătrân și credincios, fiindcă fără el Websterii nu s-ar fi simțit acasă în Casa Webster.

— M-au iubit, își spuse Jenkins.

Aceste cuvinte îi aduceau multă alinare – alinare într-o lume în care așa ceva era rar, o lume în care servitorul devenise conducător și tânjea să redevină servitor.

Se apropie de fereastră și privi peste curtea interioară spre pâlcurile întunecate de stejari ce păreau să coboare poticnit dealul. Întuneric. Nici urmă de lumină. Într-o vreme fuseseră o mulțime de lumini. Ferestre ce străluceau ca niște aureole pe întinderile necuprinse de peste râu.

Dar omul plecase și acum nu mai erau lumini. Roboții nu aveau nevoie de lumină pentru că vedeau prin întuneric, cum ar fi văzut și Jenkins, dacă ar fi vrut. Castelele mutanților erau la fel de întunecate noaptea pe cât erau de înfricoșătoare ziua.

Acum omul venise din nou, un singur om. Venise, dar probabil nu va rămâne. Va dormi aici câteva nopți, în dormitorul mare de la primul etaj, apoi se va întoarce la Geneva. Se va plimba pe pământurile demult uitate și se va uita peste râu, va scotoci prin cărțile aliniate pe rafturile din bibliotecă și va pleca.

Jenkins se răsuci pe călcâie. „Trebuie să văd ce face", gândi el. „Trebuie să-l întreb dacă are nevoie de ceva. Poate vrea să bea ceva, deși mă tem că whisky-ul s-a acrit. O mie de ani sunt prea mult pentru o sticlă de whisky bun."

În timp ce traversa camera, simți acea pace interioară, acea împăcare cu el însuși de pe vremuri, când alerga de colo-colo, fericit ca un terier, ca să îndeplinească ordinele primite.

Urcă treptele fredonând încet un crâmpei dintr-o melodie.

Va arunca o privire înăuntru și, dacă-l va vedea că doarme, se va întoarce, dar, dacă nu-l va găsi dormind, îl va întreba: „Cum vă simțiți, domnule? Doriți ceva? Poate un grog cald?"

Urcă două trepte deodată. Pentru că servea din nou un Webster.

***

Jon Webster stătea în pat, sprijinindu-se cu spatele de pernele puse una peste alta. Patul era tare, incomod, iar camera mică și cu aerul închis – nu ca dormitorul lui din Geneva, unde se putea întinde pe malul acoperit de iarbă al unui pârâu ce susura în voie ca să se uite la stelele artificiale ce licăreau pe un cer artificial. Și ca să simtă parfumul artificial al liliacului artificial care înflorea mereu, depășind cu mult viața omului. Fără murmurul unei cascade ascunse, fără licărul licuricilor captivi – doar un pat și o cameră care erau funcționale și nimic mai mult.

Webster își lipi palmele de coapsele acoperite de pătură și își flexă degetele, gânditor.

Ebenezer doar îi atinsese negii, și negii dispăruseră. Nu din întâmplare – intenționat. Nu fusese un miracol, ci intervenția unei puteri conștiente. Fiindcă, uneori, miracolele mai dau greș, însă în cazul lui Ebenezer totul fusese calculat.

O putere care poate provenea din încăperea de dincolo, o putere furată de la coblii pe care-i asculta câinele.

O atingere binefăcătoare, o putere de a vindeca fără medicamente, fără ajutorul chirurgilor, bazată doar pe o cunoaștere *anume*, pe o cunoaștere ieșită din comun.

În Evul Mediu întunecat unii oameni pretindeau că au puterea de a face negii să dispară, îi cumpărau pe o para, îți dădeau altceva la schimb sau făceau tot felul de scamatorii – și, câteodată, negii chiar dispăreau.

Oare oamenii aceia ciudați îi ascultaseră și ei pe cobli?

Ușa scârțâi ușor și Webster se ridică brusc în capul oaselor.

— Cum vă simțiți, domnule? Doriți ceva? auzi el din întuneric.

— Jenkins?

— Întocmai, domnule.

Silueta întunecată intră fără zgomot.

— Da, aș dori ceva. Aș vrea să discutăm puțin, spuse Webster uitându-se fix la silueta metalică și întunecată ce se oprise lângă pat. Despre câini.

— Să știți că-și dau tot interesul. Deși le este foarte greu. Pentru că n-au pe nimeni. Nici măcar un suflet.

— Te au pe tine.

Jenkins clătină din cap.

— Dar, cum să vă spun, eu nu sunt de ajuns. Eu sunt doar... mda, doar un fel de mentor. Ei au nevoie de oameni. Nevoia de oameni e înrădăcinată în ei. De mii de ani, omul și câinele au fost împreună. Omul și câinele, vânând împreună. Omul și câinele, având grijă de turme împreună. Omul și câinele, luptând împreună împotriva dușmanilor. Câinele stând de pază în timp ce omul dormea, omul împărțind ultima îmbucătură, preferând să rămână flămând, dar să-l hrănească pe celălalt.

Webster aprobă din cap.

— Da, cred că ai dreptate.

— Câinii vorbesc despre oameni în fiecare seară, înainte să adoarmă. Se adună și unul dintre cei bătrâni le spune câte o poveste trecută din generație în generație, iar ei stau și se minunează, stau și speră.

— Dar unde se duc? Ce încearcă să facă? Au un plan al lor?

— Cred că au un plan. Cam intuiesc ce s-ar putea întâmpla. Câinii sunt telepați. Întotdeauna au fost. N-au simț mecanic, ceea ce e de înțeles, fiindcă n-au mâini. Omul e interesat de metal, câinii sunt interesați de fantome.

— Fantome?

— Ceea ce oamenii numesc fantome. Dar nu sunt fantome. Mai mult ca sigur. Sunt ceva ce există în camera de alături. O altă formă de viață, pe un alt plan.

— Adică pe Pământ există simultan mai multe planuri ale vieții?

Jenkins dădu aprobator din cap.

— Înclin să cred că așa e, domnule. Am umplut un caiet cu tot ce-au auzit și au văzut câinii și, după atâția ani, încep să înțeleg ce se petrece... S-ar putea să greșesc, domnule. Știți că nu am niciun fel de pregătire. Pe vremuri am fost doar un simplu servitor. Am încercat să mai prind câte ceva după... după Jupiter, dar mi-a venit greu. Alt robot m-a ajutat să fac roboți mai mici pentru câini, iar acum roboții ăia mai mici fabrică alții în atelier, ori de câte ori e nevoie.

— Dar câinii... doar stau și ascultă?

— A, nu, domnule, câinii fac o grămadă de lucruri. Încearcă să se apropie de celelalte animale, îi supraveghează pe roboții rebeli și pe mutanți...

— Pe roboții rebeli? Dar sunt o mulțime!

Jenkins aprobă din cap.

— Într-adevăr, domnule. Împrăștiați prin toată lumea, în mici tabere. Cei care au fost lăsați aici, domnule. Cei de care omul n-a mai avut nevoie când a plecat spre Jupiter. S-au adunat și acum lucrează...

— Lucrează? Ce anume?

— Nu știu, domnule. Construiesc tot felul de mașinării, în cea mai mare parte. Ceva mecanic. Mă întreb ce vor face cu atâtea mașinării. Cum le vor folosi.

— Și eu mă întreb, zise Webster și privi în întuneric întrebându-se cum oare omul, izolat în Geneva, pierduse contactul cu restul lumii, cum de nu știuse ce făceau câinii, despre micile tabere de lucru ale roboților, despre castelele mutanților, atât de urâți și de temuți.

„Am pierdut legătura", gândi el. „Am dărâmat toate podurile dintre noi și lumea dinafară. Ne-am construit o nișă și ne-am îngrămădit cu toții în ea – în ultimul oraș din lume. Și n-am știut ce se întâmplă în exteriorul lui – am fi putut ști, ar fi trebuit să știm, dar nu ne-a păsat.

A sosit momentul să ne trezim din nou.

Am fost pierduți, am fost venerați și, la început, am încercat pentru ca în cele din urmă să renunțăm.

Pentru prima oară puținii rămași și-au dat seama de măreția rasei lor, au văzut ce lucruri extraordinare ieșiseră din mâna omului. Și au încercat să continue, dar n-au mai putut. Și au găsit explicații – așa cum omul găsește explicații aproape la orice. S-au amăgit că nu există fantome, dând zgomotelor nopții primele nume suave și delicate care le-au venit în minte.

N-am putut merge mai departe, de aceea am găsit explicații, ne-am refugiat după un paravan de cuvinte, ajutați și de juwainism. Am ajuns să venerăm aproape ca strămoșii noștri. Am căutat să ridicăm în slăvi rasa umană. Nu i-am putut continua opera, așa că am ridicat-o în slăvi, am încercat să-i divinizăm pe cei care au înnobilat-o. La fel cum ridicăm în slăvi și divinizăm toate lucrurile bune care nu țin o veșnicie.

Am devenit o rasă de istorici și am scormonit cu degete hulpave prin ruinele rasei, ducând la piept orice fapt irelevant, ca pe o piatră neprețuită. Iar aceasta a fost prima fază, hobby-ul ce ne-a ridicat, când știam cine suntem cu adevărat – drojdia rămasă în cupa înclinată a umanității.

Dar am trecut peste asta. Fluierând. Cam într-o generație. Omul este o ființă adaptabilă – poate supraviețui la orice. N-am putut să construim nave spațiale uriașe. N-am putut să ajungem la stele. N-am putut să descifrăm taina vieții. Și ce dacă?

Am fost moștenitorii, am primit moștenirea, am fost o rasă mult mai favorizată decât oricare alta care a existat sau care va exista vreodată. Dar n-am făcut decât să găsim explicații și astfel am uitat de gloria rasei fiindcă, deși era un concept strălucit, în același timp era și umilitor, și anevoios."

— Jenkins, am irosit zece secole, zise Webster pe un ton grav.

— Nu le-ați irosit, domnule, poate doar v-ați odihnit în tot timpul ăsta. Acum însă puteți s-o luați de la capăt. Să vă întoarceți la noi.

— Aveți nevoie de noi?

— Câinii au nevoie de oameni. Și roboții. Pentru că și unii, și alții au fost doar servitorii omului. Fără el se simt pierduți. Câinii construiesc o civilizație, însă o fac extrem de încet.

— Poate va fi o civilizație mai bună decât a noastră. O civilizație mai izbutită. A noastră, Jenkins, n-a fost reușită.

— Una mai pașnică, dar nu foarte practică, remarcă Jenkins. O civilizație bazată pe frăția animalelor – pe înțelegere telepatică și, poate, într-un final, pe comunicare și interacțiune cu lumi înrudite. O civilizație a minții și a înțelegerii, nu foarte pozitivistă. Fără scopuri materiale, fără un mecanicism limitat – doar o căutare a adevărului, căutarea fiind într-o direcție tratată cu nepăsare de om.

— Și crezi că omul ar putea fi de ajutor?

— Omul ar putea conduce.

— Fără compromisuri?

— Asta e greu de spus.

Webster rămase gânditor, frecându-și de pătură palmele umezite brusc de transpirație.

— Spune-mi adevărul, zise el cu asprime. Sigur, omul ar putea conduce. Dar, din nou, ar putea conduce autoritar, ar putea respinge ceea ce fac câinii acum, pe motiv că nu e nimic practic. Ar putea aduna roboții ca să le folosească

abilitățile mecanice după modelul vechi. Și câinii, și roboții ar deveni sclavii omului.

— Desigur. N-au fost și în trecut? Dar omul e înțelept – omul știe ce e mai bine.

— Mulțumesc, Jenkins. Mulțumesc foarte mult.

***

Webster privi lung în întuneric, la adevărul scris acolo.

Urmele pașilor lui rămăseseră pe podea, iar mirosul de praf asprea aerul. Becul cu radiu strălucea deasupra panoului, iar comutatorul, roata și cadranele așteptau, așteptau ziua în care avea să fie din nou nevoie de ele.

Bărbatul rămase în pragul ușii, simțind umezeala pietrei prin aerul îmbâcsit.

„Sistem de apărare", gândi el, privind comutatorul. „Sistem de apărare – menit să-i țină pe dușmani la respect, un dispozitiv care să protejeze locul de toate armele reale și imaginare cu care l-ar amenința un vrăjmaș ipotetic."

Și, neîndoielnic, același sistem de apărare care i-ar împiedica pe dușmani să intre i-ar împiedica și pe cei dinăuntru să iasă. Nu obligatoriu, dar...

Traversă încăperea cu pași mari și se opri în fața comutatorului. Întinse mâna, îl apăsă încet și-și dădu seama că sistemul funcționa.

Apoi apăsă mai tare, până la refuz. Prin podea răzbătu până la el un zumzet ușor, semn că mașinăria se punea în funcțiune. Indicatoarele cadranelor începură să se agite.

Webster atinse roata cu degete șovăitoare, o mișcă și indicatoarele răspunseră imediat, sărind pe cadrane. Cu o mână sigură, învârti brusc roata și indicatoarele atinseră punctul maxim.

Se răsuci pe călcâie, ieși cu pași mari din camera blindată, închise ușa și urcă treptele mâncate de vreme.

„Sper să meargă", gândi el. „Sper să meargă." Iuți pasul, simțind cum sângele îi zvâcnește în cap.

„Sper să meargă."

Își aminti cum începuse să zumzăie mașinăria din subsol în clipa în care apăsase pe comutator. Însemna că sistemul de apărare – sau cel puțin o parte din el – încă mai funcționa.

Dar, chiar dacă funcționa, își împlinea menirea? Dacă-i împiedica pe dușmani să intre, însă nu reușea să-i oprească pe cei dinăuntru să iasă?

Dacă...

Odată ajuns în stradă văzu că cerul se schimbase. Un nor cenușiu, metalic, acoperise soarele, orașul fiind în semiîntuneric, stâlpii de iluminat chinuindu-se să mențină vizibilitatea cât de cât. Simți pe obraz atingerea unei boare de vânt.

Scrumul gros al foilor și al hârtii arse pe care o găsise era tot în șemineu, drept care Webster luă hotărât vătraiul și împrăștie cenușa până când nu mai rămase nimic din ceea ce fusese.

„Gata", gândi el. „S-a dus și ultimul indiciu. Fără hartă, fără informațiile despre oraș pe care le-am strâns vreme de douăzeci de ani, nimeni nu va mai putea găsi camera ascunsă cu comutatorul, roata și cadranele de sub singura lampă.

Nimeni nu va ști exact ce s-a întâmplat. Și chiar dacă cineva ar ghici, n-ar avea cum să dovedească. Și chiar dacă ar putea dovedi, n-ar mai putea face nimic.

Cu o mie de ani în urmă, alta ar fi fost situația. Atunci omul, pornind de la cel mai mic indiciu, ar fi găsit soluția oricărei probleme.

Dar omul se schimbase. Își pierduse vechile cunoștințe și abilități. Mintea îi slăbise. Trăia de pe o zi pe alta, fără vreun scop înălțător. Și își păstra vechile năravuri – năravuri ce deveniseră virtuți din punctul lui de vedere, cu care se amăgea mereu. Credea cu tărie că acesta era singurul mod de viață care conta cu adevărat – egoismul, suficiența, care făceau din el stăpânul autointitulat al vieții pe Pământ."

Auzi cum cineva trece în fugă pe lângă casă și se întoarse repede spre ferestrele înalte și înguste acoperite de storuri.

„I-am scos din apatie", își zise el. „I-am pus pe jar. Le-am pus sângele în mișcare. I-am făcut să se agite, să se întrebe ce s-a întâmplat. De secole n-au mai ieșit din oraș, acum însă, dacă nu pot ieși – fac spume la gură."

Zâmbi și mai larg.

Poate că îngrijorarea va fi atât de mare încât se vor hotărî să facă ceva. Șobolanii prinși în cursă fac tot felul de lucruri neașteptate – dacă nu înnebunesc mai întâi.

Iar dacă reușesc să scape – ei bine, e dreptul lor s-o facă. Dacă reușesc să scape, și-au câștigat dreptul de a o lua de la capăt.

Traversă camera, rămase o clipă în prag și se uită fix la tabloul atârnat deasupra șemineului. Ridică încet, șovăitor, mâna spre el, un fel de salut, un rămas-bun obosit. Apoi ieși în stradă și urcă dealul – drumul pe care o luase Sara cu doar câteva zile în urmă.

***

Roboții de la Templu erau amabili și îndatoritori, călcau ușor și cu demnitate. Îl duseră la compartimentul în care se afla Sara și îi arătară compartimentul de alături, pe care i-l rezervase femeia.

— Va trebui să alegeți un vis, spuse purtătorul de cuvânt al roboților. Vă putem arăta mai multe eșantioane. Le putem amesteca, după cum preferați. Putem...

— Mulțumesc, zise Webster. Nu vreau niciun vis.

Robotul aprobă din cap, înțelegător.

— În regulă, domnule. Vreți doar să așteptați, să treacă timpul.

— Da, cam așa ceva.

— Cât timp?

— Cât timp?

— Da. Cât timp doriți să așteptați?

— Aha. Se poate pentru totdeauna?

— Pentru totdeauna!

— Cred că așa se spune. Aș fi putut folosi cuvintele „pe veci", nu că ar fi prea mare diferență. N-are niciun rost să despicăm firul în patru când avem de-a face cu sinonime.

— Am înțeles, domnule.

N-avea niciun rost să despice firul în patru. Bineînțeles. Nu-și putea asuma riscul. Ar fi putut spune o mie de ani, dar așa probabil că ar fi cedat, ar fi coborât acolo și ar fi apăsat pe comutator.

Iar acela era singurul lucru care nu trebuia să se întâmple. Câinii trebuiau să profite de șansa lor. Trebuiau lăsați în pace, să încerce să reușească acolo unde rasa umană eșuase. Atâta timp cât exista un element uman, șansa lor era periclitată. Fiindcă omul ar fi preluat conducerea, ar fi intervenit și ar fi stricat totul, ar fi râs de coblii care vorbeau dincolo de zid, ar fi fost împotriva îmblânzirii și civilizării sălbăticiunilor Pământului.

Un nou model – un nou mod de a gândi și a trăi – o nouă abordare a problemei sociale veche de secole. Care trebuia ferită de influența nefastă a gândirii umane.

Câinii se vor aduna seara, după ce-și vor termina treburile, și vor vorbi despre Om. Vor depăna povestea străveche, vor spune alte povești, vechi și ele, și așa Omul va deveni zeu.

Iar așa va fi mai bine.

Fiindcă zeii nu pot face rău.

NOTE LA A ȘAPTEA POVESTE

Cu câțiva ani în urmă a ieșit la iveală un vechi text literar, incomplet. Se pare că, la un moment dat, fusese o scriere amplă și, chiar dacă s-a descoperit doar un mic fragment, cele câteva povești pe care le conținea au fost de ajuns pentru cercetătorii ca să-și dea seama că era vorba de un grupaj de fabule despre diverși membri ai frăției animalelor. Poveștile sunt extrem de vechi, iar perspectiva din care sunt spuse, ca și maniera în care sunt spuse, sună ciudat în ziua de azi. Mai mulți specialiști care au studiat fragmentul sunt de acord cu Tige că poveștile ar putea fi de origine non-canină.

Titlul lor comun este *Esop*. Titlul acestei povești este tot *Esop*, venind, împreună cu povestea, intactă, din negurile antichității.

Care e semnificația acestei povești? Tige, cum e și firesc, consideră că e un nou argument în sprijinul teoriei lui potrivit căreia legenda la care ne-am referit până acum e de origine umană. Majoritatea celorlalți cercetători au rezerve, dar, până acum, nu au avansat nicio explicație care să susțină contrariul.

În opinia lui Tige această a șaptea poveste arată și că absența oricăror dovezi istorice ale existenței Omului se datorează faptului că acesta a fost uitat în mod deliberat, amintirea lui fiind ștearsă pentru a asigura continuitatea culturii canine în forma ei cea mai pură.

Aici Câinii l-au uitat pe Om. În cei câțiva membri ai rasei umane care mai trăiesc printre ei nu-l recunosc pe Om – acestor

ființe stranii le spun Webster, numele unei vechi familii. Cuvântul Webster nu mai e un substantiv propriu, ci comun. Câinii le spun websteri oamenilor, iar Jenkins, de câte ori se gândește la ei, folosește majuscula W.

„Ce sunt oamenii?" întreabă Lupus, iar Bruin, când încearcă să explice, nu-l poate lămuri.

Jenkins afirmă aici că membrii rasei canine nu trebuie să știe nimic despre Om. Și descrie, de-a lungul poveștii, măsurile pe care le-a luat ca să șteargă amintirea Omului.

Vechile povești spuse în jurul focului au dispărut, declară Jenkins. În afirmația lui, Tige vede o conspirație a uitării, poate nu atât de altruistă pe cât o dorește Jenkins, menită să salveze demnitatea canină. Poveștile au dispărut, spune Jenkins, și așa trebuie să rămână. Dar se pare că nu au dispărut. Undeva, într-un colț îndepărtat al lumii, ele încă se mai spuneau, de aceea le avem și acum.

Dar, dacă poveștile au rămas, Omul sigur a dispărut, sau aproape sigur. Roboții rebeli încă mai existau, dar chiar și ei, dacă au fost mai mult decât rodul imaginației, au dispărut de-acum. Cum au dispărut și Mutanții, fiind din aceeași plămadă cu Omul. Dacă Omul a existat, înseamnă că au existat și Mutanții.

Întreaga controversă din jurul legendei poate fi redusă la o singură întrebare: A existat Omul? Dacă, lecturând aceste povești, cititorul se simte derutat, nu este singurul. Specialiștii, cercetătorii înșiși, care și-au petrecut toată viața studiind această legendă, chiar dacă dețin mai multe date, sunt la fel de derutați ca și el.

VII
Esop

Umbra cenușie aluneca de-a lungul tăpșanului din piatră, îndreptându-se spre bârlog, scâncind de frustrare și dezamăgire cruntă, deoarece Cuvintele dăduseră greș.

Soarele pieziș din primele ore ale după-amiezii se opri asupra unei fețe, a unui cap și a unui corp, vagi, nedeslușite, precum aburul dimineții ce se înalță dintr-o viroagă.

Tăpșanul se termină brusc și umbra se opri, descumpănită, apoi se ghemui lângă peretele din piatră – fiindcă nu era niciun bârlog. Tăpșanul se termina înainte de a ajunge la bârlog!

Umbra se învârteji ca un bici gata să plesnească și privi înapoi, peste vale. Ceva se întâmpla cu râul. Curgea mai aproape de malurile abrupte decât înainte. Pe peretele de piatră văzu cuibul unei rândunici care, adineauri, nu era acolo.

Umbra înțepeni, își ciuli tentaculele moțate de pe urechi și adulmecă.

Mirosea a viață! Vibra, aproape imperceptibil, peste petele golașe de pe dealurile ce se vălureau în zare.

Umbra se mișcă, se destinse și alunecă din nou de-a lungul tăpșanului.

Nici urmă de bârlog, râul arăta altfel, iar de stâncă stătea lipit un cuib de rândunică.

Umbra fremătă, salivând mental.

Cuvintele avuseseră dreptate. Nu dăduseră greș. Aceasta era o altfel de lume.

O altfel de lume din mai multe puncte de vedere. O lume atât de plină de viaţă, încât umplea aerul cu zumzetul ei. Viaţa care nu putea alerga atât de repede nu se putea ascunde atât de repede.

Lupul şi ursul se întâlniră sub stejarul falnic şi se puseră la taifas.

— Aud că se cam omoară lumea, zise Lupus.

— Cam ciudat cum se omoară, frate, mormăi Bruin. Omoară, dar nu mănâncă.

— Omoară simbolic.

Bruin clătină din cap.

— Nu cred să existe aşa ceva, să omori simbolic. Noua psihologie pe care ne-o servesc Câinii merge prea departe. Când omori, o faci din ură sau de foame. Pe mine n-ai să mă vezi că omor pe cineva fără să-l mănânc. Nu că aş mai omorî pe cineva, se grăbi ursul să adauge. Ştii prea bine.

— Bineînţeles.

Bruin îşi închise ochii alene, îi deschise şi clipi de câteva ori.

— Nu că n-aş răsturna din când în când câte o piatră ca să mai lipăi câte o furnică.

— Câinii nu cred că ar vedea în asta o crimă, zise Lupus cu gravitate. Insectele parcă sunt altfel decât animalele şi păsările. Nu ne-a spus nimeni că n-avem voie să omorâm insecte.

— Să ştii că aici greşeşti. Canoanele sunt foarte clare în privinţa asta. Nu trebuie să distrugi viaţa. Nu trebuie să iei viaţa altuia.

— Mda, cam aşa e, recunoscu lupul fără tragere de inimă. Aici cred că ai dreptate, frate. Dar nici Câinii nu fac prea mare caz când vine vorba de nişte fiinţe atât de neînsemnate ca insectele. De ce încearcă tot timpul să facă un praf mai bun împotriva puricilor? La ce e bun praful împotriva puricilor, mă întreb eu? Ca să omoare puricii. La asta. Iar puricii înseamnă viaţă. Puricii sunt fiinţe.

Bruin încercă să plesnească o muscă verde care-i bâzâia pe la bot.

— Cobor dealul la stația de alimentare, zise lupul. Nu vii și tu?

— Nu mi-e foame. Și e cam devreme. Masa se servește mai târziu.

Lupus se linse pe bot.

— Câteodată intru acolo așa, ca din întâmplare, și websterul de serviciu îmi dă ceva în plus.

— Trebuie să fii atent, spuse ursul. Să știi că nu-ți dă degeaba ceva în plus. Urmărește el ceva. Eu n-am deloc încredere în websteri.

— Ăsta e cumsecade. Răspunde de stația de alimentare, chiar dacă nu e nevoie de el. Orice robot i-ar putea face treaba. El a insistat să se ocupe personal. S-a săturat să piardă vremea prin casele alea dărăpănate, unde websterii nu fac decât să se joace... Să-l vezi cum râde și discută cu noi, de parcă ar fi unul de-ai noștri. E un webster și jumătate!

Ursul mormăi în barbă:

— Unul dintre Câini spunea că, după Jenkins, webster nu e numele lor adevărat. Că n-ar fi websteri. Că, de fapt, sunt oameni...

— Ce sunt oamenii?

— Ți-am spus ce-am auzit. Așa zice Jenkins...

— Jenkins a îmbătrânit de tot, nici nu mai știe pe ce lume trăiește. Prea multe amintiri. De vreo mie de ani.

— De șapte mii de ani. Câinii se gândesc să dea o petrecere mare de ziua lui. Îi pregătesc un corp nou, darul lor. Cel vechi nu-l mai ține – trebuie să meargă la atelierul de reparații aproape lună de lună, spuse ursul dând din cap cu înțelepciune. Una peste alta, Câinii au făcut multe pentru noi. Au înființat stații de alimentare, ne-au pus la dispoziție roboți medicali și multe altele. Anul trecut îmi plesnea capul de durere de la o măsea cariată și...

— Dar stațiile alea de alimentare ar putea fi perfecționate, îl întrerupse lupul. Câinii susțin că drojdia și carnea sunt la fel de bune, au aceeași valoare nutritivă... Dar drojdia nu are gust de carne...

— De unde știi? întrebă Bruin.

Lupul se bâlbâi doar o secundă.

— Păi... păi, din câte mi-a povestit bunicul. Mare figură, bunicul ăsta al meu. Făcea ce făcea și, din când în când, mai gusta dintr-o căprioară. El mi-a spus cum e carnea. Ce să-i faci, pe vremea lor nu erau atâția pădurari ca acum.

Bruin închise ochii, apoi îi deschise din nou.

— Mă tot întreb ce gust au peștii, zise el. În pârâul Pine Tree sunt mai mulți păstrăvi. I-am ochit demult. Mi-ar fi ușor să întind laba și să prind vreo câțiva... Bineînțeles că n-am încercat niciodată!

— Bineînțeles, zise și lupul.

***

Mai întâi o lume, apoi alta, ca verigile unui lanț. O lume călcând apăsat pe urmele altei lumi care își continua drumul anevoios. O lume a zilei de mâine, o lume a zilei de azi. Iar ieri e mâine și mâine e trecutul.

Doar că nu exista niciun trecut. Niciun trecut, cu excepția crâmpeiului de amintire ce zbura ca o vietate înaripată a nopții prin umbra minții cuiva. Niciun trecut care să poată fi atins. Niciun tablou pictat pe peretele timpului. Niciun film care să poată fi dat înapoi ca să vezi ce-a fost cândva.

Joshua se ridică, se scutură, se așeză la loc și încercă să scape de un purice. Ichabod stătea țeapăn la masă, răpăind în ea mărunt, cu degetele din metal.

— E verificat, zise robotul. N-avem ce face. Toți factorii ne duc la aceeași concluzie. Călătoria în trecut este imposibilă.

— Ba nu, replică Joshua.

— Dar știm unde sunt coblii.

— Da, știm unde sunt coblii. Și s-ar putea să ajungem la ei. Acum știm calea.

O cale era deschisă, alta era închisă. În teorie, fiindcă această cale nici nu exista. Fiindcă nu exista niciun trecut, nu existase niciodată, nu era loc pentru așa ceva. În locul unui trecut era o altă lume.

Ca doi câini care merg unul pe urmele celuilalt. Un câine face un pas înainte, iar celălalt îl urmează. Ca un șir lung, nesfârșit, de bile care se rostogolesc pe o canelură, aproape atingându-se, ca verigile unui lanț nesfârșit pe o roată cu un miliard de miliarde de spițe.

— Suntem în întârziere, spuse Ichabod uitându-se la ceas. Trebuie să mergem la petrecerea lui Jenkins.

Joshua se scutură din nou.

— Mda. E o zi mare pentru Jenkins. Nici nu-mi vine să cred... șapte mii de ani.

— Eu sunt pregătit, zise Ichabod mândru. M-am lustruit de dimineață, tu însă trebuie să te piepteni un pic. Ai blana încâlcită.

— Șapte mii de ani, repetă Joshua. N-aș vrea să trăiesc atât de mult.

Șapte mii de ani și șapte mii de lumi călcând unele pe urmele celorlalte. Poate mai mult de atât. O lume pe zi. 365 x 7000. Sau poate o lume pe minut. Sau poate chiar o lume pe secundă. O secundă era îndeajuns de lungă – îndeajuns să separe două lumi, îndeajuns de încăpătoare ca să conțină două lumi. 365 x 7000 x 24 x 60 x 60...

O secundă lungă și o secundă finală. Fiindcă nu era niciun fel de trecut. Nu aveai cum să te întorci în timp. Nu aveai cum să te întorci ca să verifici ceea ce spunea Jenkins – lucruri care puteau fi adevărate sau doar festele pe care i le juca memoria după o viață de șapte mii de ani. Nu aveai cum să te întorci ca să verifici legendele confuze despre o casă și o familie de websteri, despre un dom închis al nimicniciei ascuns în munții departe, dincolo de ocean.

Ichabod se apropie de Joshua cu un pieptene și o perie. Joshua se făcu mic.

— Calm, zise Ichabod. Nu te zgârii.

— Ultima oară era să mă jupoi de viu. Mai ușor la smocurile alea încâlcite.

***

Lupul intrase, sperând la gustare între mese, dar nu găsise nimic și, fiind prea politicos, nu îndrăznise să ceară. Așa că acum ședea cu coada stufoasă în jurul labelor și privea cum Peter curăța nuiaua cu briceagul.

Fatso, veverița, își dădu drumul de pe creanga unui copac și ateriză pe umărul lui Peter.

— Ce faci aici? întrebă ea.

— Un băț pe care să-l arunc, răspunse Peter.

— Orice băț poate fi aruncat, zise lupul. Nu-ți trebuie unul meșterit cu briceagul. Iei unul de pe jos și-l arunci.

— Ăsta-i ceva nou, îl lămuri Peter. Ceva la care mă gândesc de mult timp. Dar încă nu știu ce e.

— N-are un nume? întrebă Fatso.

— Încă nu. Trebuie să-i găsesc unul.

— Dar poți să arunci orice fel de băț, insistă lupul. Absolut orice fel de băț.

— Dar nu atât de departe, replică Peter. Și nu atât de tare.

Peter învârti bățul între degete simțindu-i rotunjimea și netezimea, îl ridică și privi de-a lungul lui ca să se asigure că e drept.

— Nu-l arunc cu mâna. Îl arunc cu alt băț și cu o coardă.

Ridică un obiect care până atunci fusese sprijinit de trunchiul copacului.

— Ce nu înțeleg eu e de ce vrei să arunci bățul, spuse Fatso.

— Nu știu, poate ca să mă distrez.

— Voi, websterii, sunteți niște animale ciudate, constată lupul cu asprime în glas. Uneori mă întreb dacă aveți destulă minte.

— Poți lovi orice țintă vrei, dacă bățul e drept și coarda e bună, explică Peter. Nu orice bucată de lemn se potrivește. Trebuie să cauți mult până să...

— Arată-mi, zise Fatso.

— Uite, spuse Peter ridicând arcul din lemn de nuc. E tare. Flexibil. Îl îndoi și imediat se îndreaptă. Am legat cele două capete cu o coardă. Pun bățul așa, cu un capăt lipit de coardă, îl trag spre mine...

— Spuneai că poți lovi orice vrei, spuse lupul. Arată-ne și nouă!

— Ce vrei să lovesc? Alegeți voi...

— Măcăleandrul de pe creanga aia, propuse Fatso cu entuziasm.

Peter ridică mâinile repede, trase de coardă și arcul se îndoi. Bățul șuieră prin aer. Măcăleandrul căzu de pe creangă, însoțit de o ploaie de pene. Atinse pământul abia auzit și rămase întins pe spate, arătând cu ghearele lui minuscule, încleștate și neajutorate, spre vârful copacului. Sângele care i se scurgea din cioc păta frunza de sub capul lui.

Fatso înțepeni pe umărul lui Peter, iar lupul sări în patru labe. Se auzea doar liniștea, liniștea frunzelor nemișcate, a norilor ce pluteau pe albastrul după-amiezii.

Groaza o făcu pe Fatso să bolborosească:

— L-ai omorât! E mort! L-ai omorât!

Peter se apără, paralizat de groază.

— Dar n-am știut. Până acum n-am mai încercat să ochesc o vietate. Am tras în ținte făcute de mine...

— Dar l-ai omorât. Știi că nu e voie.

— Știu. Știu că nu e voie. Dar tu mi-ai spus să-l lovesc. Tu mi l-ai arătat. Tu...

— Dar n-am vrut să-l omori, țipă Fatso. Credeam că doar ai să-l atingi. Că doar ai să-l sperii. Era așa de gras și de obraznic...

— V-am spus că bățul e tare.

Websterul rămase țintuit locului.

„Departe și tare", gândi el. „Departe și tare – și iute."

— Liniștește-te, prietene, zise lupul cu blândețe. Știm că n-ai vrut să-l omori. Rămâne între noi trei. N-o să scoatem nicio vorbă.

Fatso sări de pe umărul lui Peter și țipă de pe creanga de deasupra.

— Ba eu am să vorbesc. Am să-i spun lui Jenkins.

Lupul își arătă colții, cu ochii roșii de furie.

— Gură spartă! Turnătoare nenorocită!

— Am să-i spun. O să vedeți voi. Am să-i spun lui Jenkins.

Fatso sări pe o altă creangă, mai sus, și de acolo într-un alt copac.

Lupul dădu să plece.

— Așteaptă, strigă Peter.

— O să sară dintr-un copac într-altul, spuse lupul repede. Dar tot coboară, când dă de pajiște. Nu trebuie să-ți faci griji.

— Nu, spuse Peter. Gata cu crimele. Una e de ajuns.

— Să știi că Fatso te toarnă.

— Da, sunt sigur, zise Peter aprobând din cap.

— Aș putea s-o opresc.

— Ai putea fi văzut. Nu, Lupus, nu te las s-o faci.

— Atunci ai face mai bine s-o iei la picior. Știu eu un loc unde să te ascunzi. Acolo n-au cum să te găsească nici într-o mie de ani.

— N-am cum să scap. Sunt o mulțime de ochi în pădure. Prea mulți chiar. Până la urmă, tot s-ar afla unde m-am ascuns. A trecut vremea în care te puteai furișa.

— S-ar putea să ai dreptate, zise lupul rar. Mda, s-ar putea să ai dreptate.

Lupul se întoarse și privi lung măcăleandrul căzut la pământ.

— Ce-ai zice să scăpăm de dovadă? întrebă el.

— De dovadă...

— Bineînțeles, spuse lupul și, auzind un trosnet, înaintă iute, lăsând capul jos.

Apoi se linse pe bot și se așeză, cu coada în jurul labelor.

— Noi doi am face o echipă bună, conchise el. Mda, ceva îmi spune că noi doi am face o echipă bună. Avem atâtea lucruri în comun.

O pană rătăcită îi căzu pe bot.

***

Noul corp era ceva nemaivăzut.

Nici cel mai greu baros nu l-ar fi putut îndoi, în plus era inoxidabil. Și avea mai multe accesorii decât îți puteai închipui.

Era cadoul pentru Jenkins, de ziua lui. Dedicația gravată pe piept suna foarte clar:

LUI JENKINS, DIN PARTEA CÂINILOR

„Dar n-am să-l port niciodată", își spuse Jenkins. „E prea sofisticat pentru mine, prea sofisticat pentru un robot bătrân, ca mine. M-aș simți nu știu cum în el, prea bate la ochi."

Se legănă încet în balansoar, ascultând murmurul vântului în streșini.

„Deși mi l-au dat din toată inima. Și n-aș vrea să-i jignesc. Va trebui să-l port din când în când, de ochii lumii. Ca să le fac plăcere Câinilor. Nu se cade să nu-l port când s-au străduit atât de mult să mi-l facă. Dar nu în fiecare zi – doar în zilele alese.

Poate la picnicul Websterilor. Trebuie să arăt impecabil când merg la picnic. E o ocazie deosebită. Un moment când toți Websterii din lume, toți Websterii care mai trăiesc se adună aici. Și vor să fiu și eu cu ei. Da, da, mereu au vrut să fiu cu ei. Fiindcă eu sunt un robot Webster. Da, da, am fost, sunt și voi fi."

Își lăsă capul în piept și mormăi cuvinte ce umplură camera de șoapte. Cuvinte pe care și el, și camera și le aminteau. Cuvinte de demult.

Un arc scârțâi, dar zgomotul nu distonă cu camera pătată de timp. Și nici cu vântul de-a lungul streșinilor sau cu mormăitul înfundat al hornului.

„Focul", gândi Jenkins. „Cât amar de vreme a trecut de când n-am mai aprins focul. Oamenilor le plăcea focul. Ședeau de jur împrejur, priveau în el și deslușeau tot felul de imagini în flăcările lui. Și visau... Însă visurile oamenilor s-au dus. S-au dus pe Jupiter, sunt îngropate în Geneva, dar încolțesc din nou, timid, în Websterii de azi. Trecutul. Trecutul mă apasă. Și mă face să mă simt inutil. Am prea multe amintiri – atât de multe, încât devin mai importante decât lucrurile pe care trebuie să le fac. Trăiesc în trecut și acesta nu e un mod de a trăi.

Pe de altă parte, Joshua spune că nu există niciun trecut și Joshua știe ce spune. Dintre toți Câinii, el e cel care trebuie să știe. Fiindcă a încercat din răsputeri să găsească un trecut în care să călătorească, să se întoarcă în timp ca să verifice ceea ce i-am povestit eu. Joshua crede că mă lasă mintea, că spun povești vechi, cu roboți, pe jumătate adevărate, pe jumătate fantastice, ca să sune mai bine.

Sigur, n-ar recunoaște pentru nimic în lume, dar asta gândește șmecherul de Joshua. Crede că nu știu. Însă eu știu.

Nu mă poate minți el. Niciunul nu mă poate minți. Știu ce le poate pielea la toți. Știu și ce-i impresionează. Cu primii chiar l-am ajutat pe Bruce Webster. Am auzit primul cuvânt

pe care l-a rostit fiecare dintre ei. Iar dacă ei au uitat, eu n-am făcut-o – n-am uitat nicio privire, niciun cuvânt, niciun gest.

Dar poate că e firesc să uite. Au făcut niște lucruri extraordinare. I-am lăsat să le facă fără să mă amestec prea mult, asta în interesul lor. Așa mi-a spus Jon Webster, în noaptea aceea de demult. De asta a și făcut Jon Webster tot ce trebuia făcut ca să închidă orașul Geneva. Căci Jon Webster era îndreptățit să facă asta. Nimeni altul.

A vrut să izoleze rasa umană ca să lase Pământul în seama câinilor. Dar a uitat un lucru. A uitat de fiul său și de ceata de arcași care plecaseră în dimineața aceea ca să se joace de-a oamenii cavernelor – femei și bărbați.

Jocul lor însă a devenit o realitate amară. O realitate de aproape o mie de ani. O realitate până când i-am găsit și i-am adus acasă, din nou. Din nou în Casa Webster, din nou acolo de unde a pornit totul."

Jenkins își împreună mâinile pe genunchi, își lăsă capul în piept și se legănă încet, înainte și înapoi. Arcurile scârțâiră, iar vântul se înteți prin streșini și zgâlțâi o fereastră. Șemineul vorbi gâjâit din cauza funinginii, vorbi despre alte zile și alți oameni, despre alte vânturi ce băteau dinspre apus.

„Trecutul", cugetă Jenkins. „Cât de impalpabil. Cât de inutil să te întorci la el când sunt atâtea de făcut. Atât de multe probleme pe care Câinii trebuie să le rezolve.

Suprapopulația, de exemplu. La asta ne-am gândit și despre asta am vorbit prea mult. Prea mulți iepuri fiindcă lupii și vulpile n-au voie să-i omoare. Prea mulți cerbi pentru că leii de munte și lupii n-au voie să-i mănânce. Prea mulți dihori, prea mulți șoareci, prea multe pisici sălbatice. Prea multe veverițe, prea mulți porci spinoși, prea mulți urși.

Interzici crima și te trezești cu prea multe vieți. Controlezi bolile și accidentele cu roboții medicali de intervenție rapidă și iar crește populația.

Omul a avut grijă de asta. Da, oamenii au avut grijă de asta. Ei omorau tot ce le stătea în cale – animale și alți

oameni. Omul nu s-a gândit niciodată la o societate uriașă a animalelor, n-a visat niciodată că dihorul, ratonul și ursul vor conviețui, își vor planifica totul împreună, se vor ajuta, lăsând deoparte toate diferențele dintre ei.

Dar Câinii s-au gândit. Și au întemeiat o astfel de societate.

Ca într-o poveste despre Iepurele Br'er. Ca într-un basm din alte vremuri, demult apuse. Ca în povestea din Biblie, despre Leul și Mielul care ședeau împreună. Ca într-un film de Walt Disney, doar că filmele lui nu păreau adevărate fiindcă erau bazate pe filosofia Omului."

***

Jenkins se întoarse când auzi ușa scârțâind și pași pe podea.

— Salut, Joshua, zise el. Salut, Ichabod. Veniți mai aproape. Doar stăteam și mă gândeam.

— Treceam pe aici și am văzut lumină, spuse Joshua.

— Mă gândeam la lumini, zise Jenkins, dând din cap cu gravitate. Mă gândeam la noaptea de acum cinci mii de ani. Jon Webster venise de la Geneva, primul om care venea aici după sute de ani. Era sus, în pat, Câinii dormeau toți, iar eu stăteam la fereastră și priveam dincolo de râu. Nu era nicio lumină. Absolut niciuna. Doar întunericul, de nepătruns. Stăteam acolo și-mi aduceam aminte de ziua în care erau lumini și mă întrebam dacă vor mai fi vreodată.

— Acum sunt, spuse Joshua, aproape șoptit. În noaptea asta sunt lumini peste tot în lume. Chiar și în peșteri și bârloguri.

— Da, știu, zise Jenkins. Acum e chiar mai bine decât înainte.

Călcând apăsat, Ichabod se apropie de corpul ce strălucea în colțul camerei, întinse o mână și mângâie învelișul din metal, aproape cu tandrețe.

— Frumos din partea Câinilor că mi-au dat un corp nou, spuse Jenkins. Deşi n-ar fi trebuit. Cel vechi e destul de bun, mai trebuie peticit ici şi colo.

— Ţi l-am dat pentru că te iubim, replică Joshua. N-am găsit altceva mai bun. Ne-am gândit la mai multe lucruri, dar sigur nu ne-ai fi lăsat să le facem. Am fi vrut să-ţi construim o casă, nou-nouţă, cu toate facilităţile.

Jenkins clătină din cap.

— Nu mi-ar fi de niciun folos pentru că n-aş putea locui în altă parte. Casa asta e căminul meu. Dintotdeauna. Peticiţi-o, ca pe mine, şi voi fi fericit să stau în ea.

— Dar eşti singur.

— Deloc. Casa e arhiplină.

— Arhiplină? întrebă Joshua.

— Cu cei pe care i-am cunoscut.

— Măi să fie! exclamă Ichabod. Aşa corp mai zic şi eu! Parcă l-aş încerca puţin.

— Ichabod! strigă Joshua. Vino imediat aici. Şi ia-ţi mâinile de pe el...

— Lasă-l în pace, e tânăr, zise Jenkins. Dacă mai trece pe aici când nu sunt ocupat...

— Nu, hotărî Joshua.

O creangă zgârie streaşina şi bătu în geam cu ramuri subţiri ca nişte degete mărunte. O ţiglă se zbătu pe acoperiş, în vântul dansa cu paşi poticniţi.

— Mă bucur că ai venit, spuse Jenkins. Vreau să stăm puţin de vorbă.

Se legănă înainte şi înapoi, făcând să scârţie unul dintre arcuri.

— Eu n-am să rezist la nesfârşit, continuă el. Şapte mii de ani sunt mai mult decât am sperat vreodată.

— Cu noul corp vei rezista de trei ori pe atât, îl asigură Joshua.

Jenkins clătină din cap.

— Nu la corp mă refer, ci la creier, care e mecanic. A fost proiectat, făcut să reziste mult timp, însă nu pentru totdeauna. Odată și-odată ceva se va strica și creierul nu-mi va mai fi de niciun folos.

Arcul scârțâi și mai tare în camera cuprinsă de tăcere.

— Ceea ce va însemna moarte. Adică sfârșitul meu... Asta e. E în firea lucrurilor. Și așa nu mai e nevoie de mine... A fost o vreme când eram de folos.

— Mereu vom avea nevoie de tine, zise Joshua aproape în șoaptă. Fără tine nu știu cum ne-am putea descurca.

Însă Jenkins continuă, de parcă nu l-ar fi auzit:

— Vreau să-ți povestesc ceva despre Websteri. Vreau să vorbesc despre ei. Și vreau să înțelegi ce-ți spun.

— Am să încerc să înțeleg, promise Joshua.

— Voi, Câinii, le spuneți websteri. N-am nimic împotrivă. N-are importanță cum le spuneți, atâta timp cât știți cine sunt.

— Uneori le spui oameni, alteori le spui websteri. Nu înțeleg.

— Au fost oameni și au stăpânit Pământul. A existat o familie numită Webster. Ea a făcut cel mai important lucru pentru voi.

— Ce anume?

Jenkins își întoarse balansoarul spre Joshua, oprindu-se din legănat.

— Uit, mormăi el. Uit atât de ușor. Și încurc lucrurile.

— Vorbeai despre cel mai important lucru pe care websterii l-au făcut pentru noi.

— A, da. Așa e. Trebuie să stați cu ochii pe ei. Trebuie să aveți grijă de ei și să stați cu ochii pe ei. Mai ales să stați cu ochii pe ei.

Jenkins își reluă legănatul cu capul plin de gânduri, ce erau întrerupte de scârțâitul arcurilor.

„Ai fost cât pe-aci", gândi el. „Cât pe aici să spulberi visul. Dar mi-am adus aminte la timp. Da, Jon Webster, m-am oprit la timp. Am rămas loial, Jon Webster.

Nu i-am zis lui Joshua că, pe vremuri, Câinii erau animalele de companie ale oamenilor, că datorită lor sunt unde sunt acum. Câinii nu trebuie să știe. Câinii trebuie să rămână cu capul sus. Să-și continue opera. Vechile povești spuse în jurul focului s-au dus și duse trebuie să rămână.

Deși aș vrea să le zic, numai Dumnezeu știe cât de mult aș vrea să le zic. Să-i avertizez asupra pericolului de care trebuie să se păzească. Să le zic cum i-am făcut pe oamenii cavernelor aduși din Europa să uite idealurile vechi. Cum i-am dezvățat de multe lucruri pe care le știau. Cum le-am șters armele din memorie, cum i-am învățat dragostea și pacea.

Și cum trebuie să ne ferim de ziua în care oamenii își vor relua vechile obiceiuri, vechiul lor mod de gândire."

— Dar parcă spuneai că... insistă Joshua.

Jenkins flutură din mână.

— Nimic deosebit, Joshua. Bombăneli de robot bătrân. Câteodată creierul se împotmolește și spun lucruri pe care n-aș vrea să le spun. Mă gândesc atât de mult la trecut... iar voi spuneți că nu există niciun trecut.

Ichabod se așează pe vine și ridică ochii spre Jenkins.

— Bineînțeles că nu există, zise el. Am verificat de-a fir a păr și este exact cum am presupus. Nu există niciun fel de trecut.

— Nu există nicio cameră, spuse Joshua. Dacă te-ai întoarce în timp, n-ai găsi trecutul, ci o altă lume, o altfel de conștiință. Pământul ar fi la fel, sau aproape la fel. Aceiași copaci, aceleași râuri, aceleași dealuri, însă nu și lumea pe care o știm. Pentru că lumea aceea a trăit altfel de viață, a evoluat altfel. Secunda noastră nu e secunda de acolo, ci o alta, un segment de timp complet diferit. Noi trăim în aceeași secundă tot timpul. Ne mișcăm între limitele acestei secunde, această fărâmă temporală ce i-a fost alocată doar lumii noastre.

— De vină e felul în care măsurăm timpul, interveni Ichabod. Din cauza lui nu ne-am dat seama cum stau lucrurile. Am crezut că timpul trece pe lângă noi, ceea ce nu e adevărat. Noi ne mișcăm odată cu timpul. Spunem că a mai trecut o secundă, un minut, o oră, o zi când, de fapt, secunda, minutul sau ora n-au trecut. Au fost aceleași. Timpul s-a mișcat, iar noi odată cu el.

Jenkins dădu aprobator din cap.

— Înțeleg. Ca o bucată de lemn luată de valuri. Dusă de râu. Priveliștea se schimbă de-a lungul malului, apa însă rămâne la fel.

— Cam așa ceva, zise Joshua. Doar că timpul este un râu rigid, iar lumile sunt mai bine fixate decât lemnul ce plutește pe apă.

— Coblii trăiesc în acele lumi?

— Sunt absolut sigur, răspunse Joshua.

— Bănuiesc că acum te gândești cum să ajungeți în acele lumi, zise Jenkins.

Joshua se scărpină repede, încercând să scape de un purice.

— Bineînțeles că se gândește, spuse Ichabod. Avem nevoie de spațiu.

— Dar coblii...

— Coblii s-ar putea să nu fie în toate lumile, răspunse Joshua. Unele lumi ar putea fi pustii. Dacă le putem găsi, avem nevoie și de ele. Dacă nu găsim spațiu, nu știu cum ne vom descurca. Suprapopularea va duce la un val de crime. Și acest lucru ne va întoarce de unde am plecat.

— Se comit crime și acum, zise Jenkins pe un ton calm.

Joshua se încruntă și ciuli urechile.

— Cam ciudate. Morți, dar nu mâncați. Nici urmă de sânge. Ca și cum ar fi căzut din picioare. Roboții medicali nu știu ce să creadă. Nu găsesc nimic în neregulă. Niciun motiv care să justifice moartea.

— Dar au murit, spuse Ichabod.

Joshua se aplecă spre Jenkins, coborând vocea:

— Mă tem. Mă tem că...

— N-ai de ce să te temi.

— Ba da. Mi-a spus Angus. Angus se teme că unul dintre cobli... că unul dintre cobli e printre noi.

***

O rafală de vânt dădu iama prin șemineu și zgâlțâi streșinile. O alta șuieră într-un colț apropiat, întunecat. Frica ieși din culcuș și începu să mărșăluiască pe acoperiș cu pași înfundați, făcând să trosnească țiglele.

Jenkins se tulbură, apoi se încordă, gata să înfrunte încă un fior.

— Nimeni n-a văzut un *coblu*, zise el cu o voce scrâșnită.

— Poate că nu putem să-i vedem.

— Poate, răspunse Jenkins. Poate că nu putem să-i vedem.

Așa spusese și Omul, cândva. Fantomele și strigoii nu puteau fi văzuți, însă puteai să le simți prezența. Fiindcă robinetul picura, deși îl răsuciseși până la refuz, cineva zgâria geamul cu ghearele, câinii urlau la ceva în toiul nopții și nu vedeai nicio urmă prin zăpadă.

Cineva zgâria geamul cu ghearele.

***

Joshua se ridică în patru labe și înțepeni ca o statuie, cu o labă ridicată, începând să-și arate colții. Ichabod se ghemui, cu degetele de la picioare aproape înfipte în podea – ascultând, așteptând.

Cineva zgâria în continuare geamul cu ghearele.

— Deschide ușa, îi spuse Jenkins lui Ichabod. E cineva care vrea înăuntru.

Ichabod se mișcă prin tăcerea de mormânt a camerei. Ușa scârțâi sub laba lui. De după ea țâșni veverița, o pată cenușie care sări direct pe genunchii lui Jenkins.

— Tu erai, Fatso? întrebă Jenkins.

Joshua se așeză la loc și își acoperi colții, în timp ce Ichabod arbora un zâmbet metalic, nătâng.

— L-am văzut, strigă Fatso. L-am văzut când omora un măcăleandru. Cu un băț. Erau pene peste tot. Și sânge pe o frunză.

— Liniștește-te, spuse Jenkins cu blândețe. Trage aer în piept și povestește-mi ce s-a întâmplat. Ești prea emoționată. Deci ai văzut cum cineva omora un măcăleandru.

Fatso se conformă, simțind cum îi clănțănesc dinții.

— Peter l-a omorât.

— Peter?

— Peter, websterul.

— Zici că a folosit un băț?

— Da, pe care l-a azvârlit cu un alt băț, mai mare. I-a legat capetele cu o coardă, a întins coarda, bățul s-a îndoit...

— Știu, spuse Jenkins. Știu.

— Știi! Știi totul despre asta?

— Da. Știu totul despre asta. Era un arc cu săgeți.

Felul în care Jenkins rostise cuvintele îi reduse la tăcere pe ceilalți trei, camera părând dintr-odată mare și pustie, iar bătăile crengii în geam păreau un zgomot de departe, o voce spartă, sacadată, ce continua să se plângă fără să spere la vreun ajutor.

— Un arc cu săgeți? repetă Joshua în cele din urmă. Ce e un arc cu săgeți?

„Chiar, ce e?" gândi Jenkins.

„E începutul sfârșitului. E poteca șerpuită ce crește mereu și se preface în drumul fără întoarcere al războiului.

E o jucărie și o armă, și un triumf al inventivității umane.

E germenele unei bombe atomice.

E simbolul unui mod de viață.

Și e un vers dintr-o poezie pentru copii:

Cine l-a ucis pe măcăleandru,
Eu, răspunse vrabia de-ndată,
Cu un arc și o săgeată,
L-am ucis pe măcăleandru.

Era un lucru uitat. Un lucru reînvățat.

E lucrul de care m-am temut."

Se îndreptă de spate și se ridică încet din balansoar.

— Ichabod, zise el. Am nevoie de ajutorul tău.

— Cu plăcere. Fac orice.

— Corpul. Vreau să port corpul cel nou. Trebuie să-mi muți creierul...

Ichabod încuviință din cap.

— Știu cum se face.

— Ce s-a întâmplat, Jenkins? întrebă Joshua cu teamă în glas. Ce vrei să faci?

— Vreau să vorbesc cu Mutanții, răspunse Jenkins foarte rar. După toți anii ăștia, vreau să le cer ajutorul.

***

Umbra se furișă la vale, ocolind luminișurile prin care luna se plimba în voie. Lucea ori de câte ori apărea de după copaci – și nu trebuia s-o vadă nimeni. Nu trebuia să le strice vânătoarea celor ce veneau după ea.

Și veneau. Nu cu zecile, desigur, ci organizat. Pe grupuri, unul după altul, răsfirați ca să nu tulbure această lume minunată.

Dacă o tulburau, sfârșitul nu mai putea fi evitat.

Umbra se ghemui în beznă, aproape de pământ și-și încordă toate simțurile. Separă percepțiile pe care le cunoștea, ordonându-le în mintea ei ascuțită ca un brici, fiecare în categoria din care trebuia să facă parte.

Unele percepții îi erau cunoscute, altele erau un mister, pe altele doar le ghicea. Una însă i se părea periculoasă.

Se lipi de pământ, își ținu capul urât drept și, făcând abstracție de zgomotele nopții, își analiză percepțiile concentrându-se asupra celor care urcau dealul.

Erau două ființe, diferite. Umbra dădu să scoată un mârâit, dar se opri la timp, iar corpul ei zvelt se încordă, fremătând de așteptare și în același timp făcându-se mic de groază.

Se ridică încet și o luă la goană încercând să taie calea celor doi care urcau dealul.

***

Jenkins era din nou tânăr, puternic și ager – atât la minte, cât și la trup. Capabil să străbată cu pași mari dealurile îmbăiate de lumina lunii și bătute de vânt. Capabil să audă frunzele vorbind și păsările ciripind somnoroase și chiar mai mult de atât.

Da, mult mai mult de atât, recunoscu el.

Corpul nou era ceva nemaivăzut. Nici cel mai greu baros nu l-ar fi putut îndoi. În plus, era inoxidabil. Dar asta nu era tot.

„Niciodată nu mi-am închipuit cât de mult va conta un astfel de corp. Niciodată n-am bănuit cât de șubred, cât de uzat era cel vechi. Unul rudimentar, deși la momentul fabricației era cel mai bun. Ce avansate sunt mașinăriile din ziua de azi, câte minuni pot face."

Era, bineînțeles, opera roboților. A roboților rebeli. Câinii aranjaseră să i-l lucreze ei. Nu că ar fi avut prea mare trecere în ochii lor. Se înțelegeau cât de cât, dar numai fiindcă se lăsau reciproc în pace, fiindcă nu se amestecau unii în treburile altora, nu-și băgau nasul în oala celorlalți.

Un iepure se foi în culcușul lui – Jenkins știu numaidecât. Un raton ieși la o plimbare nocturnă și Jenkins știu imediat – cunoștea prea bine mintea șireată și curioasă de dincolo de ochii mici care-l priveau din tufele cafenii. În stânga, făcut covrig la poalele unui copac, dormea un urs visând pofticios miere sălbatică și pești scoși din pârâu. Plus, ca desert, mai multe furnici linse de pe fundul unei pietre răsturnate.

Surprinzător, dar firesc. La fel de firesc ca mersul pe jos, la fel de firesc ca tot ce auzea de obicei. Însă aici nu era vorba nici de auz, nici de văz. Și nici de imaginație. Jenkins știa, cu o certitudine detașată, absolută, de iepurele din culcușul lui, de ratonul din tufele cafenii și de ursul ce visa la poalele copacului.

„Astea sunt", gândi el, „corpurile pe care le fabrică roboții rebeli – căci, dacă au făcut unul pentru mine, sigur fac și pentru ei.

Au progresat și ei destul, în șapte mii de ani, la fel cum au făcut și Câinii după exodul oamenilor. Dar nu le-am dat nicio atenție fiindcă știam că așa trebuie să fie. Roboții au mers pe un drum, iar Câinii pe altul, fără să se întrebe ce fac ceilalți, fără ca măcar să fie curioși. În timp ce roboții construiau nave spațiale și călătoreau spre stele, în timp ce fabricau noi corpuri, în timp ce lucrau cu matematica și mecanica, Câinii lucrau cu animalele, puneau bazele unei frății a vietăților ce fuseseră sălbatice și vânate pe vremea Omului – îi ascultau pe cobli și încercau să studieze timpul, descoperind însă că așa ceva nu există.

Dacă roboții și Câinii au ajuns atât de departe, Mutanții sigur i-au întrecut. Și sigur mă vor asculta, va trebui să mă asculte fiindcă îi voi confrunta cu o problemă pe care numai ei o pot rezolva. Fiindcă Mutanții sunt oameni – în ciuda felului lor de a fi, sunt fiii Omului. Acum n-au de ce să mai poarte ranchiună fiindcă numele de Om e doar un pumn de praf spulberat de vânt, foșnetul frunzelor într-o zi de vară – nimic mai mult.

În plus, în șapte mii de ani nu-mi amintesc să-i fi deranjat, nici măcar o dată. Joe mi-a fost prieten, mda, cât de prieten poți fi cu un Mutant. Vorbea cu mine când nu vorbea cu oamenii. Sigur mă vor asculta – sigur îmi vor spune ce trebuie să fac. Și nu mă vor lua în râs.

Fiindcă nu e de râs. Chiar dacă e vorba de un arc cu săgeți, nu e de râs. Poate a fost, cândva, însă istoria te lecuiește să

râzi de multe lucruri. Dacă săgeata e doar o glumă, la fel e și bomba atomică, la fel e și praful radioactiv care a distrus orașe întregi, la fel e și racheta asurzitoare care se arcuiește și cade la 20 000 kilometri, ucigând un milion de persoane.

Deși acum nu mai există un milion de persoane. Doar câteva sute, care locuiesc în casele construite de Câini fiindcă, la vremea aceea, Câinii încă mai știau ce sunt oamenii, încă mai știau de legătura dintre cele două rase și se uitau la ei ca la niște Zeități. Îi vedeau ca pe niște idoli și spuneau povești străvechi în jurul focului, în serile de iarnă, pregătiți pentru ziua în care Omul s-ar putea întoarce, i-ar mângâia pe cap și le-ar spune: «Bravo, bunul și credinciosul meu slujitor».

Și asta nu era corect, nu era drept deloc. Fiindcă oamenii nu meritau să fie atât de veneraţi, nu meritau să fie văzuți ca niște zei. Numai Dumnezeu știe cât de mult i-am iubit și eu. Și încă îi mai iubesc – însă nu fiindcă sunt oameni, ci în amintirea câtorva dintre ei.

Câinii construiseră case pentru Om! Nu era cinstit, Câinii se descurcau mult mai bine decât Omul. De aceea am șters această amintire, deși cu mare greutate. De-a lungul multor ani am făcut uitate legendele, am înțepoșat memoria și acum Câinii le spun websteri oamenilor și chiar cred că asta sunt.

M-am tot întrebat dacă am procedat cum trebuie. M-am simțit ca un trădător și am petrecut nopți amare, când lumea dormea, învăluită de întuneric, ascultând din balansoar cum gemea vântul în streșini. Fiindcă era un lucru pe care n-aveam dreptul să-l fac. Era un lucru pe care Websterii nu l-ar fi aprobat. Atât de mare era puterea pe care o aveau asupra mea, pe care încă o mai au, ca după atâtea mii de ani să fac un lucru și să mă tem că n-ar fi de acord cu el.

Acum însă știu că am dreptate. Arcul cu săgeți e dovada. Demult, credeam că Omul pornise pe un drum greșit, că undeva, în primitivismul lui latent – leagănul și locul în care făcuse primii pași – poate că ratase startul, poate că se rătăcise.

Acum însă îmi dau seama că m-am înșelat. Pentru Om există un singur drum, doar unul singur – cel al arcului cu săgeți.

M-am străduit din răsputeri, numai Dumnezeu știe cât de mult m-am străduit.

Când i-am strâns pe hoinari și i-am adus la Casa Webster, le-am luat armele nu numai din mâini, ci și din minte. Am reeditat literatura care putea fi reeditată, iar restul l-am ars. I-am învățat să citească din nou, să cânte din nou și să gândească din nou. În cărți n-au găsit nici urmă de război sau arme, de ură sau istorie, fiindcă istoria înseamnă ură – fără bătălii sau fapte de eroism, fără goarne.

«O pierdere de timp.» Acum știu că a fost o pierdere de timp. Pentru că un alt om va inventa arcul cu săgeți, indiferent ce-ai face. "

***

Coborâse dealul înalt și traversase pârâul ce se învolbura spre râu, iar acum urca din nou, un alt deal, întunecat, abrupt, cu o stâncă în vârf.

Auzi foșnituri ici-colo și noul lui corp îi spuse creierului că era vorba de șoareci, care alergau prin tunelurile pe care le făcuseră prin iarbă. Și, preț de o clipă, simți mica fericire a șoarecilor jucăuși și micile gânduri vagi și confuze ale șoarecilor fericiți.

O nevăstuică se ghemui pe un copac căzut la pământ, cu mintea plină de gânduri necurate, stârnită de șoareci și de amintirea vremurilor în care nevăstuicile se ospătau cu ei. Sete de sânge și teamă, frica de ce i-ar face Câinii dacă ar omorî un șoarece, frica de sutele de ochi ce aveau grijă să nu se mai comită crimele care, cândva, pervertiseră lumea.

Un om comisese o crimă. Ceva ce o nevăstuică nu îndrăznea, îndrăznise un om. Fără intenție, poate, fără răutate. Dar luase o viață. Iar Canoanele interziceau luarea unei vieți.

În anii trecuți se comiseseră alte omoruri, iar autorii fuseseră pedepsiți. Și omul acesta trebuia pedepsit. Asta însă nu era de ajuns. Pedeapsa, singură, nu era soluția. Rezolvarea nu se referea la un singur om, ci la toți oamenii, la întreaga rasă umană. Căci ceea ce făcuse unul dintre ei puteau face și ceilalți. Nu numai că puteau – urmau să facă – fiindcă erau oameni, iar oamenii uciseseră și înainte și aveau să săvârșească acest lucru din nou.

Castelul Mutanților se înălța ca o pată neagră pe cer, atât de neagră, încât strălucea în razele lunii. Nu era nicio lumină aprinsă, fapt deloc ieșit din comun fiindcă nimeni nu văzuse o lumină acolo. Și, din câte știa Jenkins, poarta castelului nu se deschisese niciodată. Mutanții construiseră castele în toată lumea, se instalaseră în ele și atâta tot. Se amestecaseră în treburile oamenilor, duseseră un fel de război al deriziunii cu ei și, când aceștia dispăruseră, la fel făcuseră și mutanții.

Jenkins ajunse la baza treptelor late, din piatră, ce urcau până la poartă, și se opri. Lăsă capul pe spate și se uită fix la castelul care se înălța în fața lui.

„Bănuiesc că Joe a murit", își zise el. Era longeviv, dar nu nemuritor. Nu putea trăi la nesfârșit. Era ciudat să vadă un alt Mutant, știind că nu e vorba de Joe.

Începu să urce, încet de tot, încordat la maximum, așteptând să se abată asupra lui prima ironie.

Dar nu se întâmplă nimic.

Urcă treptele, se opri în fața porții și căută ceva prin care să-i anunțe pe Mutanți de sosirea lui.

Nu văzu niciun clopot, nicio sonerie. Niciun inel din metal. Poarta avea doar o încuietoare. Atât.

Șovăind, ridică pumnul și bătu de câteva ori, apoi așteptă. Niciun răspuns. Poarta rămase mută, nemișcată.

Bătu din nou, mai tare. Niciun răspuns.

Încet și cu băgare de seamă, întinse mâna și apăsă pe încuietoare cu degetul mare. Încuietoarea cedă și poarta se deschise larg, lăsându-l să intre.

***

— Nu ești întreg la minte, zise Lupus. Eu unul i-aș stârni, i-aș provoca să mă caute. Aș scoate untul din ei, să mă țină minte toată viața. Le-aș arăta eu ce înseamnă să se pună cu mine.

Peter clătină din cap.

— Poate că așa ai face tu, Lupus, poate că ție ți s-ar potrivi. Însă nu mie. Websterii nu dau bir cu fugiții niciodată.

— De unde știi? întrebă lupul neîndurător. Vorbești aiurea. Până acum niciun webster n-a trebuit să dea bir cu fugiții și, dacă așa ceva nu s-a întâmplat, de unde știi că niciun webster...

— Mai tacă-ți gura, replică Peter.

Urcară în tăcere poteca stâncoasă, luând în piept dealul abrupt.

— Suntem urmăriți, spuse Lupus.

— Ți se pare. Cine să ne urmărească?

— Nu știu, dar...

— Ai adulmecat ceva?

— N-nu.

— Ai auzit ceva, ai văzut ceva?

— Nu, dar...

— Atunci nu suntem urmăriți, constată Peter, foarte convins. Acum nimeni nu mai e urmărit.

Lumina lunii se strecura printre ramurile copacilor, făcând din pădure un amestec de negru și argintiu. Dinspre râu venea măcăitul înfundat al rațelor aflate într-o neînțelegere nocturnă. O boare de vânt urca și ea dealul, purtând un pic din ceața râului.

Peter se opri ca să desprindă coarda arcului dintr-un tufiș. Scăpă din mână câteva săgeți și se aplecă să le ridice.

— Mai bine te-ai gândi cum să cari lucrurile alea, mârâi Lupus la el. Tot timpul le prinzi de câte ceva sau le scapi pe jos, sau...

— Să știi că m-am gândit, replică Peter repede. Poate un fel de tolbă, pe care s-o agăț de umăr.

Cei doi își continuară urcușul.

— Ce-ai să faci când ajungi la Casa Webster? întrebă Lupus.

— Am să stau de vorbă cu Jenkins. Am să-i spun ce-am făcut.

— Fatso i-a spus deja.

— Poate că nu i-a spus cum trebuie. Poate că a exagerat. Fatso era tulburată rău.

— La mintea ei...

Traversară un petic de lumină și continuară să urce din greu poteca întunecată.

— Mă lasă nervii, zise Lupus. Cred că am să mă întorc. E o nebunie ce vrei să faci. Am mers o bucată de drum cu tine, dar...

— Întoarce-te, spuse Peter cu amărăciune în glas. Pe mine nu mă lasă nervii. Eu sunt...

Peter se răsuci pe călcâie simțind cum i se face părul măciucă.

Ceva nu era în regulă – în aerul pe care-l respira, în mintea lui – o senzație stranie, tulburătoare, a unui pericol iminent, ba chiar mai mult de atât, o senzație insuportabilă, gheare care i se înfigeau între omoplați și i se târau în jos, pe spate, ca un milion de ace ascuțite.

— Lupus! strigă el. Lupus!

***

Peter auzi cum se mișcă un tufiș mai jos de el și o rupse la fugă. Se ascunse după o tufă mai înaltă, ridică arcul și, dintr-o singură mișcare, luă o săgeată din mâna cealaltă și o lipi de coardă.

Lupus stătea întins pe potecă, jumătate în umbră, jumătate în lumina lunii. Avea botul deschis, cu colții la vedere și, cu o labă, încă mai încerca să zgârie pământul.

Ghemuită pe el stătea o arătare. O formă – nimic mai mult. Ceva ce scuipa și mârâia, un șuvoi de sunete furioase,

care-i urlau în creier lui Peter. Vântul legănă o creangă, lăsând lumina lunii să treacă, și Peter îi văzu chipul – doar conturul, vag, ca urmele de cretă aproape șterse de pe o tablă plină de praf. Ceva ca o tigvă, cu gura căscată, cu ochii ca niște crăpături alungite și urechile terminate în tentacule.

Coarda arcului vibră și săgeata pătrunse în tigvă – pătrunse în ea și o străpunse, apoi căzu la pământ. Craniul însă rămase pe loc, mârâind încontinuu.

Peter potrivi o altă săgeată în arc, trase de coardă cât putu, până aproape de ureche. O săgeată pornită din forța copleșitoare a lemnului de nuc, ales pe sprânceană și pregătit îndelung – ca și din ura, frica și scârba celui care întindea coarda.

Săgeata se înfipse în contururile alburii ale tigvei, își încetini zborul, se cutremură, apoi căzu în partea cealaltă.

Încă una, din nou coarda întinsă, de data asta mai tare. Tot mai mult, ca să ucidă acea formă care nu voia să moară atunci când o străpungea săgeata. Acea formă care doar încetinea săgeata și o făcea să tremure, înainte de a o lăsa să treacă mai departe.

Și mai tare, din ce în ce mai tare – până la refuz. Și apoi, gata.

Coarda se rupse.

Pentru un moment Peter rămase cu arma inutilă atârnându-i într-o mână, cu săgeata inutilă atârnându-i în cealaltă. Rămase nemișcat, privind peste bucata de pământ care îl despărțea de acea umbră, acea arătare, ghemuită pe corpul sur al lupului.

Dar fără să simtă frică. Fără teamă, chiar dacă nu-și mai putea folosi arma. Doar o furie înnebunitoare și o voce care-i repeta în minte, asurzitor, un singur cuvânt:

UCIDE-UCIDE-UCIDE.

Aruncă arcul și se apropie, cu pumnii încleștați, aproape ca niște gheare.

Umbra se dădu înapoi, cuprinsă brusc de frică și groază în fața urii ce se năpustea asupra ei dinspre creatura care se apropia. Ura care o copleșea, care o paraliza. Frică și groază pe care le mai încercase – frică și groază, și resemnare totală. Acum însă era ceva nou. Un chin insuportabil care-i ardea fiecare nerv în parte, care-i pârjolea creierul.

Aceasta era ura.

Umbra scânci în sinea ei – scânci, gemu și se retrase, scotocind frenetic cu degetele gândului prin creierul ametit, după simbolurile salvării.

***

Camera era pustie, veche și găunoasă. O cameră ce prindea scârțâitul ușii și-l arunca, iar și iar, înfundat, departe. O cameră acoperită de praful uitării, plină de tăcerea deprimantă a unor secole fără noimă.

Jenkins rămase cu mâna pe clanță și se folosi de întreaga perspicacitate a noului său corp ca să exploreze fiecare colțișor, fiecare firidă întunecată. Nimic. Doar tăcere, praf și întuneric. Nimic care să-i arate că, de-a lungul anilor, acolo a fost și altceva în afară de tăcere, praf și întuneric. Nici cea mai mică urmă a vreunui gând, nicio urmă de pași pe podea, nicio urmă de degete plimbate pe masă.

Un cântec vechi, un cântec incredibil de vechi – un cântec vechi din însăși clipa în care fusese născocit, ieși pe furiș dintr-un ungher al minții lui. Fu surprins că încă mai era acolo, surprins că-l știa – și, știindu-l, îngrozit de vâltoarea secolelor din care apăruse, îngrozit de amintirea caselor albe, dichisite, de pe un milion de dealuri, îngrozit la gândul oamenilor care își iubiseră pământurile și le cutreieraseră cu calmul și siguranța celui ce le stăpânește.

Annie nu mai stă aici.

„Ce prostie", își zise Jenkins. „Ce prostie ca o poezioară a unei rase aproape dispărute să-mi vină în minte tocmai acum. Ce prostie."

Annie nu mai stă aici.

Cine l-a ucis pe măcăleandru? Eu, răspunse vrabia...

Închise ușa și intră în cameră.

Mobila acoperită de praf îl aștepta pe omul care nu se mai întorcea. Uneltele și aparatele acoperite de praf stăteau pe masă. Praful acoperea titlurile șirurilor de cărți ce umpleau biblioteca masivă.

„Au plecat", șopti Jenkins. „Și nimeni nu știe momentul sau motivul plecării lor. Nici măcar unde au plecat. Au dispărut în noapte, fără să spună cuiva încotro au pornit-o. Și, desigur, uneori se gândesc la cum era și chicotesc – chicotesc la gândul că noi încă mai credem că sunt aici, chicotesc știind că noi încă îi mai așteptăm să se întoarcă."

Erau și alte uși. Jenkins se îndreptă spre una dintre ele. Cu mâna pe clanță își spuse cât de inutil era s-o deschidă, cât de inutil era să caute mai departe. Dacă această cameră era veche și pustie, așa trebuiau să fie și celelalte.

Apăsă cu degetul mare și ușa se deschise. Îl izbi un val de căldură, dar nu văzu nicio cameră. Doar deșert galben, auriu, care se întindea hăt departe și strălucea în razele fierbinți ale unui imens soare albastru.

O vietate verde-purpurie, care putea fi o șopârlă, dar nu era, traversă nisipul ca un fulger, picioarele ei minuscule scoțând un șuier straniu.

Jenkins trânti ușa, uluit.

Un deșert. Un deșert și o vietate care îi trecuse prin față ca un fulger. Nu altă cameră, nu un hol, nici măcar o verandă – ci un deșert.

Iar soarele era albastru – albastru și torid.

Încet și precaut, deschise ușa din nou, la început un deget, apoi mai larg.

Deșertul era tot acolo.

***

Jenkins trânti ușa și se sprijini cu spatele de ea de parcă ar fi vrut ca forța corpului său din metal să alunge deșertul, să alunge semnificația acestui lucru.

„Erau deștepți", gândi el. „Deștepți și rapizi. Prea iuți și prea inteligenți pentru niște oameni obișnuiți. Noi nu ne-am dat seama cât de deștepți erau. Acum însă știu că erau mult mai mult decât îi credeam noi.

Această cameră e, de fapt, o anticameră la multe alte lumi, o punte peste un spațiu de nebănuit, spre alte planete care se învârt în jurul unor sori necunoscuți. Un mod de a părăsi Pământul fără a-l părăsi vreodată – un mod de a traversa neantul pășind pe o ușă."

Erau și alte uși, iar Jenkins se holbă îndelung la ele și clătină din cap.

Traversă încet camera către ușa de la intrare. În tăcere, nevrând să tulbure liniștea încăperii pline de praf, ridică mânerul și ieși, în lumea atât de cunoscută lui. Lumea lunii și a stelelor, a cetii râului care umplea văile, a coroanelor copacilor care vorbeau între ele de pe un deal pe altul.

Șoarecii alergau și acum prin tunelurile săpate prin iarbă, cu gânduri șoricești, fericite, care, de fapt, nici nu erau gânduri. O bufniță stătea gânditoare pe o creangă, cu gânduri ucigașe.

„Atât de aproape", își spuse Jenkins. „Atât de aproape de suprafață, vechea sete de sânge, vechea ură de moarte. Noi însă începem să le abordăm altfel decât Omul, mai înțelept. Deși poate că nici n-a contat cum le-a abordat Omul la început.

Și iat-o din nou, vechea sete de sânge a Omului, dorința nestăvilită de a fi altfel, mai puternic, de a-și impune voința prin lucruri născocite de el – lucruri care să-i facă brațul mai puternic decât orice alte brațe sau labe, să-i facă dinții mai ascuțiți decât colții oricărui animal, să acopere distanțe uriașe doar ca să distrugă.

Am crezut că voi găsi pe cineva care să mă ajute. De asta am venit aici. Dar nu e nimeni.

Nici urmă de Mutanți. Doar ei mă puteau ajuta și uite că și ei au plecat.

Depinde de tine, își zise Jenkins, coborând încet treptele. „Omenirea depinde de tine. Trebuie s-o oprești, într-un fel sau altul. Trebuie s-o schimbi, într-un fel sau altul. N-o poți lăsa să strice tot ce fac Câinii. N-o poți lăsa să schimbe din nou lumea, într-una a arcului cu săgeți."

Străbătu valea cuprinsă de răcoarea nopții, simțind mirosul frunzelor putrezite din recolta toamnei sub verdele nou al plantelor ce tocmai se înfiripau. Se gândi că era ceva ce nu mai simțise până acum.

Vechiul lui corp nu avea simțul olfactiv.

Mirosul, vederea mai bună și capacitatea de a ști, de a ști ce gândeau vietățile, de a citi gândurile ratonilor, de a ghici gândurile șoarecilor, de a intui dorințele ucigașe ale bufnițelor și ale nevăstuicilor.

Și încă ceva – o ură, parcă adusă de vânt, un țipăt de groază nemaiauzit.

O simți în creier și se opri brusc, apoi o luă la fugă, la deal, nu ca un om care aleargă pe întuneric, ci ca un robot, văzând prin întuneric și cu forța metalului care nu gâfâie și nici nu are plămâni care să se sufoce.

Ură – o singură vietate putea urî atât de mult.

Percepția devenea tot mai acută pe măsură ce urca poteca în salturi, iar mintea îi gemea de teama care o cuprinsese – teama de ceea ce va găsi.

Ocoli un desiș și se opri brusc.

***

Omul înainta cu pumnii încleștați pe lângă corp, iar pe iarbă era arcul rupt. Lupul cenușiu zăcea pe jumătate în lumina lunii, pe jumătate în umbră și de el se îndepărta o

arătare, jumătate lumină, jumătate umbră, doar întrezărită, ca o fantomă ce apare în visul cuiva.

— Peter! strigă Jenkins, incapabil să dea glas și celorlalte cuvinte.

Fiindcă Jenkins simțea spaima din creierul creaturii de-abia văzute, o groază paralizantă ce se întretăia cu ura omului pornit spre pata de umbră disperată, neputincioasă. O spaimă care te încremenea și o nevoie înnebunitoare de a găsi, de a-și aminti.

Omul mai avea puțin până la ea, mergea direct, cu capul sus – un om cu un corp nevolnic și pumnii mici – și curaj. Curaj, gândi Jenkins, curajul de a da piept cu moartea. Curajul de a coborî în infern și a zdrobi dalele de piatră ce se cutremură mereu, amenințător, și a-i striga cuvinte de ocară celui ce-i păzește pe damnați.

Apoi creatura găsi soluția – găsi răspunsul pe care-l căutase cu atâta înfrigurare, își dădu seama ce trebuie să facă. Jenkins simți valul de ușurare care o cuprinse, auzi ce face – în parte cuvânt, în parte simbol, în parte gând. Ca un fetiș, ca un descântec rostit, ca o incantație, dar nu întru totul. Un exercițiu mental, un gând ce punea stăpânire pe corp – asta era mai aproape de adevăr.

Pentru că avu efectul scontat.

Creatura dispăru. Dispăru fără urmă – dispăru din această lume.

Fără de veste, fără o singură vibrație a ființei ei. De parcă nici n-ar fi existat.

Ce anume spusese, ce gândise? Cam așa. Cam așa...

Jenkins se scutură, încercând să se dezmeticească. Era întipărit în creierul lui, știa asta prea bine, știa cuvântul și gândul, și rostirea corectă, dar nu avea voie să-l folosească, trebuia să-l uite, trebuia să-l țină ascuns.

Fiindcă avusese efect asupra *coblului*. Și sigur avea efect asupra lui. Mai mult ca sigur.

Omul se răsucise pe călcâie, iar acum stătea fără vlagă, cu mâinile atârnând pe lângă corp, cu ochii la Jenkins.

Buzele i se mișcară pe albul tulbure al feței.

— Tu... tu...

— Eu sunt Jenkins. Acesta e noul meu corp.

— A fost ceva aici, zise Peter.

— A fost un *coblu*. Joshua mi-a spus că unul dintre ei a ajuns la noi.

— L-a omorât pe Lupus.

Jenkins încuviință din cap.

— Da, l-a omorât pe Lupus. Cum i-a omorât pe mulți alții. El e cel care a comis atâtea crime.

— Iar eu l-am omorât pe el. L-am omorât... sau l-am gonit... i-am făcut ceva.

— L-ai speriat. Ești mai puternic decât el. S-a temut de tine. L-ai speriat și l-ai făcut să se întoarcă de unde a venit.

— L-aș fi putut omorî, dar s-a rupt coarda... se lăudă Peter.

— Data viitoare trebuie să găsești corzi mai rezistente, spuse Jenkins calm. Am să-ți arăt cum se face. Și să-i pui săgeții un vârf de oțel...

— Cui?

— Săgeții. Bățul pe care-l arunci e o săgeată. Bățul și coarda alcătuiesc un arc. Împreună fac un arc cu săgeți.

Peter lăsă umerii jos.

— Deci nu e ceva nou. N-am fost eu primul...

Jenkins clătină din cap.

— N-ai fost tu primul.

Se apropie de Peter și-i puse o mână pe umăr.

— Vino acasă cu mine.

Peter clătină din cap.

— Nu. Rămân aici, cu Lupus, până se face dimineață. Pe urmă îi chem prietenii și-l înmormântăm, zise el și-l privi pe Jenkins în ochi. Lupus mi-a fost prieten. Un prieten de nădejde.

— Probabil. Dar ne putem vedea mai târziu?

— Desigur. Vin la picnic. Picnicul Websterilor. Peste vreo două săptămâni.

— Mda, făcu Jenkins gânditor. Mda. Rămâne să ne vedem atunci.

Se întoarse și o porni încet spre vârful dealului.

Peter se așeză lângă lupul mort, așteptând zorii. De vreo două ori ridică mâna ca să-și șteargă obrajii.

***

Stăteau în semicerc, cu fața la Jenkins, și erau numai urechi.

— Trebuie să fiți cu ochii în patru, zise Jenkins. E foarte important. Trebuie să fiți atenți, trebuie să vă gândiți fiecare mișcare și să nu vă despărțiți de obiectele care vă aparțin – de coșurile în care aveți prânzul, de arcurile cu săgeți și de toate celelalte.

Una dintre fete chicoti.

— Ce-i ăsta, Jenkins, un joc nou?

— Da. Cam așa ceva. Cred că asta și este – un joc nou. Unul captivant. Foarte captivant.

— Jenkins mereu inventează câte un joc pentru picnicul Websterilor, remarcă altcineva.

— Iar acum, atenție mare, spuse Jenkins. Trebuie să vă uitați la mine și să ghiciți la ce obiect mă gândesc eu...

— A, trebuie să ghicim, strigă fata care chicotea mereu. Mă înnebunesc după jocuri din astea.

Jenkins schiță un zâmbet.

— Ai dreptate. Trebuie să ghiciți ceva. Acum concentrați-vă și uitați-vă la mine...

— Vreau să încerc unul dintre arcurile astea cu săgeți, spuse un bărbat. După ce terminăm jocul, sper că putem să le încercăm, da, Jenkins?

— Da, răspunse Jenkins calm. După ce terminăm jocul, le puteți încerca.

Închise ochii și se încordă, încercând să atingă mințile celor din jur, pe rând, simțindu-le nerăbdarea și emoția de a ghici, simțind cum degetele minuscule, exploratorii, ale gândurilor îi scotoceau prin creier.

„Mai cu forță", gândi Jenkins. „Mai cu forță!"

Mintea i se înfioră brusc, dar reuși s-o calmeze. Nu hipnotism – și nici telepatie, nu încă, ci doar ce putea face mai bine acum. Atragerea, înmănuncherea minților – chiar era un joc.

Încet, cu grijă, dezvălui simbolul ascuns – cuvintele, gândul și rostirea. Le strecură ușor în propriul creier, pe rând, ca și cum s-ar fi adresat unui copil, încercând să-l învețe tonul potrivit, cum să-și țină buzele, cum să-și miște limba.

Le lăsă așa câteva clipe, simți cum mințile celorlalți le ating, simți cum le pipăie cu degetele. Apoi le rosti în gând, tare – exact cum le rostise *coblul*.

Dar nu se întâmplă nimic. Absolut nimic. Niciun declic în creierul lui. Nicio senzație de prăbușire. Niciun vertij. Absolut nicio senzație.

Nu reușise. Gata. Jocul luase sfârșit.

Deschise ochii și povârnișul era același. Soarele albastru-verzui strălucea în continuare.

Rămase nemișcat și tăcut, simțind privirile celorlalți ațintite asupra lui.

Totul era la fel ca înainte.

Cu excepția...

În locul tufei de busuioc turcesc cu florile ei roșii era o margaretă. Lângă el se întindea o pășune care nu fusese acolo când închisese ochii.

— Asta e tot? întrebă fata care chicotea întruna, dezamăgită la culme.

— Asta e tot, răspunse Jenkins.

— Acum putem încerca arcurile cu săgeți? întrebă unul dintre tineri.

— Da, dar umblați cu grijă. Nu le îndreptați împotriva celorlalți. Sunt periculoase. Vă arată Peter cum să le folosiți.

— Noi pregătim prânzul, zise o femeie. Ți-ai adus coșul, Jenkins?

— Da. E la Esther. L-a ținut cât ne-am jucat noi.

— Bravo, spuse femeia. În fiecare an ne faci câte o surpriză.

„Să vedeți surpriza de anul ăsta", gândi Jenkins. „Pachețelele cu semințe, fiecare cu eticheta lui.

Fiindcă vom avea nevoie de semințe. Semințe pentru grădini și lanuri noi – ca să asigurăm din nou hrana. Vom avea nevoie și de arcuri cu săgeți ca să facem rost de carne. Și de harpoane și cârlige ca să prindem pește."

Acum alte lucruri care erau altfel începeau să se arate. Felul în care un copac se apleca la marginea pajiștii. Și un nou meandru pe care râul îl făcea mai încolo.

Jenkins stătea liniștit la soare și asculta strigătele bărbaților și ale copiilor care trăgeau cu arcul, auzea sporovăiala femeilor care întindeau fețele de masă pe iarbă și goleau coșurile cu mâncare.

„Va trebui să le spun cât de curând", gândi el. „Va trebui să-i avertizez să mănânce cu economie – să lase ceva pentru mai târziu. Fiindcă vom avea nevoie de hrană în primele zile, până vom găsi destule rădăcini, destui pești și destule fructe.

Da, cât de curând va trebui să-i adun și să le dau vestea. Să le spun că au rămas singuri. Și de ce. Să le spun să nu dispere, ci să facă tot ce vor ei. Pentru că aceasta este o cu totul altă lume.

Să-i avertizez în privința coblilor.

Deși asta e problema cea mai neînsemnată. Omul știe ce trebuie să facă – fără scrupule. Știe cum să înlăture orice îi stă în cale."

Jenkins oftă.

„Dumnezeu să-i aibă-n pază pe cobli", șopti el.

NOTE LA A OPTA POVESTE

Se bănuiește că cea de-a opta și ultima poveste ar fi apocrifă, că nu-și are locul în legenda veche, că e de dată mai recentă, născocită de un povestitor dornic de succes la public.

Din punct de vedere structural e acceptabilă, dar stilul ei nu se ridică la înălțimea celui din poveștile precedente. În plus, se vede de la o poștă că e inventată. Materialul e asamblat cu prea multă ingeniozitate, iar temele abordate de celelalte povești sunt prea bine armonizate.

Dar, spre deosebire de celelalte povești, lipsite de o bază istorică și, în consecință, doar produse ale imaginației, cea de-a opta poveste își are rădăcinile în istorie.

E un fapt binecunoscut că una dintre lumile închise este așa, pentru că este o lume a furnicilor. Este un furnicar – și a fost un furnicar de nenumărate generații.

Nu există nicio dovadă că furnicarul e cel pe care s-a clădit lumea Câinilor, cum nu există nicio dovadă contrară. Faptul că cercetările n-au scos la iveală nicio lume despre care să se afirme cu tărie că a fost prima pare să arate că furnicarul ar putea fi lumea numită Pământ.

Dacă așa stau lucrurile, speranța de a descoperi alte dovezi ale originii legendei noastre s-ar putea risipi pentru totdeauna fiindcă numai în prima lume ar exista artefacte care să dovedească dincolo de orice dubiu originea legendei. Numai acolo am putea spera să găsim răspunsul la

întrebarea fundamentală despre existența sau non-existența Omului. Dacă furnicarul e Pământul, atunci orașul închis Geneva și casa de pe Dealul Webster sunt pierdute pentru totdeauna.

VIII
Metoda simplă

Archie, micul raton renegat, se ghemui pe coasta dealului și încercă să prindă una dintre vietățile minuscule ce alergau de colo-colo prin iarbă. Rufus, robotul lui Archie, încercă să-i spună ceva, dar ratonul era prea absorbit ca să răspundă.

Homer făcu un lucru pe care niciun Câine nu-l mai făcuse vreodată. Traversă râul și intră cu pași mărunți în tabăra roboților rebeli, temându-se de ce i-ar putea face roboții în clipa în care se vor întoarce și-l vor vedea acolo. De fapt, era mai mult îngrijorat decât speriat, drept care își continuă drumul.

Adânc, într-un mușuroi secret, furnicile visau și se gândeau la o lume pe care n-o puteau înțelege. Și pătrundeau în acea lume, sperând că totul va fi bine, propunându-și să facă ceea ce nici Câinii, nici roboții, nici oamenii nu puteau înțelege.

În Geneva, Jon Webster ajungea la o mie de ani de anabioză, continuându-și somnul, nemișcat. Afară, în stradă, o boare de vânt rătăcită făcea să foșnească frunzele copacilor fără ca nimeni să audă sau să vadă ceva.

Jenkins urca dealul cu pași mari, privind drept înainte fiindcă erau mai multe lucruri pe care nu dorea să le vadă. Un copac în locul altuia, dintr-o altă lume. Pământul întipărit în creierul lui cu un miliard de urme de pași de-a lungul a zece mii de ani.

Și, dacă cineva asculta mai atent, ar fi putut auzi hohotul de râs venind de peste veacuri... hohotul de râs sardonic al unui individ pe nume Joe.

***

Archie prinse una dintre vietățile agitate și strânse bine laba. Apoi o ridică cu grijă, o deschise și văzu cum vietatea se zbate înnebunită, încercând să scape.

— Archie, nu asculți ce-ți spun, îl apostrofă Rufus.

Vietatea plonjă în blana lui Archie și-i ajunse repede până la jumătatea membrelor din față.

— Trebuie să fie un purice, zise Archie, apoi se ridică în capul oaselor și se scărpină pe burtă. Unul nou. Deși sper să nu fie. Cei vechi fac destul rău.

— Nu asculți, repetă Rufus.

— Sunt ocupat. Iarba e plină de ăștia. Trebuie să mă dumiresc ce-i cu ei.

— Te părăsesc, Archie.

— Poftim?

— Te părăsesc. Mă duc la Clădire.

— Ți-ai pierdut mințile, se înfurie Archie. Nu-mi poți face una ca asta. De când ai căzut în mușuroiul ăla de furnici ai luat-o razna de tot...

— Am fost chemat. Trebuie să plec.

— Am fost înțelegător cu tine, spuse ratonul pe un ton rugător. Nu te-am muncit prea mult. Ai fost ca un prieten pentru mine, nu un simplu robot. Întotdeauna te-am tratat ca pe un animal.

Rufus clătină din cap, îndărătnic.

— Nu mă poți obliga să rămân. Nici n-aș putea să rămân, indiferent de ce-ai face. Am fost chemat și trebuie să plec.

— N-am cum să fac rost de un alt robot, insistă Archie. Au tras numărul meu, iar eu am fugit. Sunt un dezertor, știi prea bine. Știi și tu că nu pot să fac rost de un alt robot atâta timp cât paznicii mă caută peste tot.

Rufus rămase tăcut.

— Am nevoie de tine, continuă Archie. Trebuie să rămâi ca să mă ajuți să găsesc de-ale gurii. De stațiile alea de alimentare nu pot să mă apropii, paznicii m-ar înhăța imediat și m-ar duce pe sus până pe Dealul Webster. Trebuie să mă ajuți să-mi sap o vizuină. Acuși vine iarna și trebuie să am o vizuină. Chiar fără căldură sau lumină, trebuie să am una. Iar tu trebuie să...

Rufus îi întorsese spatele și acum cobora dealul, îndreptându-se spre drumul paralel cu râul. Iar de acolo... spre pata aceea neagră de deasupra liniei orizontului.

Archie stătea zgribulit în bătaia vântului care-i zburlea blana, cu coada în jurul labelor. Se făcea o oră de când vântul aducea frigul cu el. Nu frigul vremii, ci frigul altor lucruri.

Ochii lui ca niște mărgele, luminoși, scrutară povârnișul, dar nu dădură de Rufus.

Fără mâncare, fără vizuină, fără robot. Și hăituit de paznici. Și mâncat de purici.

Și Clădirea, o pată pe dealurile îndepărtate, de peste râu.

Cu o sută de ani în urmă, cel puțin așa se spunea, Clădirea nu era mai mare decât Casa Webster.

Dar de atunci tot crescuse... fără să se oprească. Mai întâi acoperise o jumătate de kilometru. Apoi doi kilometri pătrați. Acum era cât un oraș. Și tot creștea, întinzându-se și înălțându-se.

O pată deasupra dealurilor și o amenințare tulbure pentru micile ființe superstițioase ale pădurii care o priveau din când în când. Un cuvânt cu care puii erau imediat reduși la tăcere.

Fiindcă acolo sălășluia răul... răul necunoscutului, unul mai degrabă bănuit și atribuit decât văzut, auzit sau mirosit. Un rău bănuit mai ales în bezna nopții, când luminile erau stinse, iar vântul șuiera prin gura vizuinii, și celelalte animale dormeau, doar unul fiind treaz și ascultând cum acel *altceva* vibrează și cântă între lumi.

Archie clipi de câteva ori în lumina toamnei și-și scărpină de zor coastele.

„Poate cândva", își zise el, „cineva va găsi un leac împotriva puricilor." Ceva cu care să-și frece blana ca să-i sperie. Sau ceva cu care să cadă la înțelegere cu ei, să caute împreună o soluție. Poate să le construiască o rezervație, un loc în care să stea, să fie hrăniți și să nu le mai dea de furcă animalelor. Ceva în genul ăsta.

Așa însă nu prea știai ce să faci. Te scărpinai. Îți puneai robotul să-i prindă, deși robotul mai mult îți smulgea blana. Te rostogoleai în nisip sau în praf. Intrai în apă ca să-i îneci pe câțiva... vorba vine, nu-i înecai defel; doar îi lua apa, iar dacă unii se mai și înecau, ghinionul lor.

Îți puneai robotul să-i prindă... acum însă nu mai avea robot.

Niciun robot care să-l scape de purici.

Niciun robot care să-l ajute să facă rost de hrană.

Dar, își aminti Archie, în albia râului era un călin, iar gerul de noaptea trecută trebuie să-i fi afectat fructele. Plescăi din buze, gândindu-se la ele. Și chiar peste deal era un lan de porumb. Dacă era destul de iute și dacă avea răbdare să aștepte și să umble pe furiș, se putea alege fără probleme cu un știulete. Iar în cel mai rău caz, rămâneau rădăcinile și ghinda sălbatică, ca și butucii de viță-de-vie sălbatică de pe bancul de nisip.

„Dacă Rufus vrea să plece, n-are decât", bombăni în sinea lui. Câinii să-și vadă de stațiile lor de alimentare. Iar paznicii să-l hăituiască până li se acrește.

El își va trăi viața cum crede de cuviință. Va mânca fructe, va scormoni pământul după rădăcini, va da iama prin lanurile de porumb, la fel cum strămoșii lui mâncau fructe, scormoneau pământul după rădăcini și dădeau iama prin lanurile de porumb.

Va trăi exact cum trăiau ceilalți ratoni înainte de a fi puse în practică ideile Câinilor despre Frăția Animalelor. Cum trăiau animalele înainte de a se putea exprima în cuvinte, înainte de a citi cărțile aduse de Câini, înainte de a avea roboți care să joace rolul de mâini, înainte ca vizuinile să fie luminate și încălzite.

Da, și înainte de existența unei loterii care hotăra dacă rămâi pe Pământ sau pleci spre o altă lume.

Câinii, își aminti Archie, fuseseră cât se poate de insistenți, apelaseră la toate argumentele posibile, pe un ton mai mult decât convingător. Unele animale, spuneau ei, trebuia să meargă spre alte lumi, altfel ar fi fost prea multe pe Pământ, iar acesta nu era îndeajuns de mare, ca să-i țină pe toți. Iar o loterie, subliniau ei, era modalitatea corectă de a hotărî cine trebuie să plece.

Și, la urma urmei, tot ei susțineau și asta, celelalte lumi erau asemănătoare cu Pământul. Fiindcă erau doar niște extensii ale lui. Doar alte lumi care călcau pe urmele Pământului. Poate nu chiar ca el, dar foarte aproape. Doar câte o deosebire minoră, ici-colo. Poate că nu era un copac în locul în care pe Pământ era un copac. Poate că era un stejar acolo unde pe Pământ era un nuc. Poate un izvor de apă rece, proaspătă, în locul în care pe Pământ nu era un astfel de izvor.

„Poate", îi spusese Homer, din ce în ce mai înflăcărat, „poate că lumea spre care va trebui să plecăm va fi mai bună decât Pământul".

Archie se lipi de coasta dealului și simți cum soarele călduț al toamnei înmoaie frigul adus de vânt. Se gândi la fructele

de călin. Probabil că erau moi și zemoase, unele căzute pe pământ. Mai întâi le va mânca pe cele de pe jos, apoi se va cățăra în călin și va culege altele, apoi va coborî și le va termina pe cele scuturate chiar de el.

Le va mânca, le va prinde în lăbuțe și se va mânji cu ele pe bot. Poate chiar se va rostogoli prin ele.

Cu coada ochiului văzu vietățile care alergau prin iarbă. Ca niște furnici, gândi el, numai că nu erau furnici. Cel puțin, nu ca furnicile pe care le văzuse până atunci.

Poate că erau purici. O specie nouă.

Întinse brusc laba și prinse una. O simți cum îi aleargă prin palmă. Deschise laba și o văzu. O strânse din nou.

Duse laba la ureche și ascultă.

Vietatea prinsă ticăia!

***

Tabăra roboților rebeli nu arăta deloc cum își imaginase Homer. Fără clădiri, doar rampe de lansare și trei nave spațiale, plus o jumătate de duzină de roboți care meșthereau la una dintre nave.

„Deși, dacă stau să mă gândesc", își zise Homer, „ar fi trebuit să-mi dau seama că, într-o tabără de roboți n-au ce căuta clădirile". Fiindcă roboții nu aveau nevoie de adăpost, și acesta era scopul oricărei clădiri.

Homer era speriat, dar încerca din răsputeri să n-o arate. Ținu coada sus, capul la fel și, cu urechile ciulite, se apropie cu pași mărunți de micul grup de roboți, fără să șovăie nici măcar o clipă. Când ajunse în dreptul lor, se așeză, scoase limba și aștepta ca unul dintre ei să-i vorbească.

Dar când văzu că nu i se dă nicio atenție, își adună curajul și le vorbi el:

— Mă numesc Homer și îi reprezint pe Câini. Dacă aveți un șef, aș dori să vorbesc cu el.

Roboții își văzură de lucru încă un minut apoi, în sfârșit, unul dintre ei se întoarse, se apropie de Homer și se lăsă pe vine lângă el, la același nivel cu capul câinelui. Ceilalți roboți continuară lucrul, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Mă numesc Andrew, dar nu sunt ceea ce înțelegi tu prin robot-șef, între noi nu există astfel de diferențe. Dar pot să vorbesc cu tine.

— Am venit în legătură cu Clădirea.

— Bănuiesc că te referi la structura din nord-est. Cea care se poate vedea de aici dacă te întorci.

— Exact. Am venit să vă întreb de ce o construiți.

— Dar n-o construim noi.

— Am văzut roboți care lucrează la ea.

— Da, sunt roboți care lucrează acolo. Dar n-o construim noi.

— Ajutați pe altcineva?

Andrew clătină din cap.

— Unii dintre noi sunt chemați... sunt chemați acolo ca să muncească. Noi, ceilalți, nu încercăm să-i oprim, fiindcă suntem cu toții independenți.

— Atunci cine o construiește?

— Furnicile.

Homer rămase cu botul căscat.

— Furnicile? Te referi la insectele care trăiesc în mușuroaie?

— Exact, răspunse Andrew și-și trecu repede degetele de la o mână peste nisip, ca o furnică grăbită.

— Dar furnicile n-au cum să construiască așa ceva. Sunt proaste.

— Erau.

Homer rămase nemișcat, înlemnit pe nisip, simțind cum groaza îi înfioară fiecare nerv.

— Erau, repetă Andrew ca pentru sine. Nu mai sunt. Știi, a existat cândva un om pe nume Joe...

— Un om? Ce e ăla?

Robotul scoase un chicot ca o dojană blândă.

— Oamenii erau un fel de animale. Animale care mergeau pe două picioare. Semănau foarte bine cu noi, doar că erau din carne, iar noi suntem din metal.

— Cred că te referi la websteri. Știm și noi despre ei, dar le spunem websteri.

Robotul încuviință încet din cap.

— Da, websterii ar putea fi numiți oameni. A existat și o familie cu numele ăsta. A locuit chiar peste râu.

— E și un loc numit Casa Webster, zise Homer. Pe Dealul Webster.

— Întocmai.

— Noi ne îngrijim de ea. E ca un sanctuar pentru noi, deși nu înțelegem de ce. Așa ni s-a transmis din generație în generație, să avem grijă de Casa Webster.

— Websterii au fost cei care v-au învățat să vorbiți.

Homer se zbârli.

— Nimeni nu ne-a învățat să vorbim. Am învățat singuri. Am evoluat de-a lungul anilor. Noi le-am învățat pe alte animale să vorbească.

Andrew, robotul, ședea ghemuit în soare, dând din cap, semn că medita.

— Zece mii de ani, zise el. Ba nu, mai degrabă douăsprezece. În jur de unsprezece, poate.

Homer așteptă și, în timp ce aștepta, simți cum greutatea anilor apasă pe dealurile din jur... anii râului și ai soarelui, ai nisipului, ai vântului și ai cerului.

Și anii lui Andrew.

— Ești bătrân. Cum de-ți amintești niște lucruri atât de vechi?

— Mda. Deși sunt unul dintre ultimii roboți făcuți de oameni, am fost făcut cu doar câțiva ani înainte ca oamenii să plece spre Jupiter.

Homer rămase tăcut, neștiind ce să creadă.

Omul... un cuvânt nou.

Un animal care mergea în două picioare.

Un animal care făcea roboți, care i-a învățat pe Câini să vorbească.

— N-ar fi trebuit să vă îndepărtați de noi, spuse Andrew ca și cum i-ar fi citit gândurile. Ar fi trebuit să lucrăm împreună. Am făcut asta, cândva. Am fi avut de câștigat și unii, și alții dacă am fi colaborat.

— Ne-a fost teamă de voi. Mie unul încă mi-e teamă.

— Mda. Se poate. Cred că Jenkins a întreținut frica de noi. E deștept foc. A știut că trebuie s-o luați de la capăt. A știut că nu trebuie să purtați memoria Omului ca pe-o povară.

Homer rămase tăcut.

— Iar noi, roboții, nu suntem altceva decât memoria Omului. Facem lucrurile pe care le făceau ei, deși mai științific fiindcă, din moment ce suntem mașini, trebuie să fim științifici. Cu mai multă răbdare decât Omul pentru că suntem veșnici, pe când el trăia doar câțiva ani.

Andrew trase două linii în nisip și le intersectă cu altele două. Făcu un X în spațiul gol, în colțul din stânga sus.

— Mă crezi nebun, spuse el. Crezi că vorbesc aiurea.

Homer se foi, încercând să se afunde și mai mult în nisip.

— Nu știu ce să cred, răspunse el. În toți anii ăștia...

Andrew făcu un O cu degetul în centrul pătratului.

— Știu. În toți anii ăștia ai trăit cu un vis. Ideea că voi, Câinii, ați fost primii. Iar faptele sunt greu de înțeles, greu de acceptat. Poate că ar fi mai bine să uiți ce ți-am spus. Uneori, ele sunt dureroase. Robotul trebuie să le accepte fiindcă sunt singurele cu care lucrează. Noi nu putem visa, de aceea sunt tot ce avem.

— Noi am lăsat faptele în urmă demult, zise Homer. Sigur, nu le-am abandonat de tot, din când în când ne folosim de ele. Însă, în esență, funcționăm altfel. Ne folosim intuiția, ascultăm și punem în aplicare ce-am învățat de la cobli.

— Voi nu sunteți mecanici. Pentru voi, doi și cu doi nu fac întotdeauna patru. Pentru noi, trebuie să facă patru. Uneori mă întreb dacă nu cumva tradiția ne orbește. Mă întreb dacă nu cumva doi și cu doi fac mai mult sau mai puțin de patru.

Cei doi rămaseră tăcuți o vreme privind râul, valurile de argint topit ce se rostogoleau de-a lungul pământului colorat.

Andrew făcu un X în colțul din dreapta sus al pătratului, un O în jumătatea de sus și un X în jumătatea de jos. Apoi, cu palma întinsă, nivelă nisipul la loc.

— Niciodată nu câștig, zise el. Sunt prea deștept ca să mă pot învinge.

— Vorbeai despre furnici. Că nu mai sunt proaste, ca pe vremuri.

— A, da. Începusem să-ți spun despre un om pe nume Joe...

***

Jenkins urca dealul cu pași mari, privind drept înainte fiindcă erau mai multe lucruri pe care nu dorea să le vadă, lucruri prea adânc înrădăcinate în memoria lui. Un copac în locul altuia, dintr-o altă lume. Pământul întipărit în creierul lui cu un miliard de urme de pași de-a lungul a zece mii de ani.

Soarele de iarnă al după-amiezii pâlpâia fără putere pe cer, ca o lumânare ce se topește în bătaia vântului și, când se opri, licărul lăsă loc lunii.

Jenkins se opri brusc și se întoarse – casa era acolo... aproape de pământ, întinsă pe deal, ca un pui ce se lipește de mama Terra.

Păși șovăitor și, în mișcare, corpul lui din metal luci și scânteie în lumina lunii care fusese lumina soarelui doar cu o bătaie de inimă în urmă.

Dinspre râu auzi țipătul unei păsări de noapte și un raton care scâncea într-un lan de porumb chiar sub coama dealului.

Jenkins mai făcu un pas și-și dori să vadă casa din nou... deși știa că așa ceva era imposibil, casa nu era acolo. Aceasta era o altă lume, în care nu exista nicio casă.

Casa era tot acolo, întunecată și tăcută, fumul nu ieșea din coșuri, lumina nu strălucea în ferestre, dar cu aceleași contururi pe care Jenkins nu avea cum să le uite.

Se apropie încet, prudent, temându-se să nu plece, temându-se c-o va speria și o va face să dispară.

Dar casa rămase pe loc. Erau și alte lucruri. Copacul din colț fusese ulm, iar acum era stejar, ca înainte. Iar soarele iernii fusese înlocuit de Luna toamnei. Vântul ușor bătea dinspre vest și nu dinspre nord.

„S-a întâmplat ceva", gândi Jenkins. „Presimțirea pe care o am de ceva vreme s-a adeverit. Lucrul pe care l-am simțit, dar nu l-am putut înțelege. O nouă abilitate? Sau un simț nou care, în sfârșit, iese la iveală? Sau o putere pe care nici n-am visat s-o am?

Puterea de a merge când vreau între două lumi. Puterea de a merge oriunde vreau pe drumul cel mai scurt pe care forța și întâmplarea, amestecate, mi-l pot oferi."

Merse cu mai puțină grijă, dar casa rămase pe loc, netemătoare, solidă, bine înfiptă în pământ.

Traversă curtea interioară acoperită de iarbă și rămase în fața ușii.

Șovăitor, atinse clanța. Era tare. Nu ceva fantomatic, neprecis, ci solid, din metal.

Apăsă încet și ușa se dădu în lături, iar el îi trecu pragul.

După cinci mii de ani Jenkins ajungea acasă... din nou în Casa Webster.

***

Va să zică exista un om pe nume Joe. Nu un Webster, un om. Dar și websterii erau oameni. Iar câinii nu fuseseră primii.

Homer stătea lângă foc, o grămadă flască de blană, oase și mușchi, cu labele întinse în față și cu botul pe ele. Cu ochii pe jumătate închiși vedea focul și umbra, simțea cum căldura buștenilor încinși îi înfoia blana.

Dar în mintea lui vedea nisipul, robotul lăsat pe vine și dealurile apăsate de vreme.

Andrew se ghemuise în nisip și povestise, soarele toamnei strălucindu-i pe umeri... povestise despre Oameni, Câini și Furnici. Despre ceva ce se petrecuse când trăia Nathaniel, asta cu mult timp în urmă, fiindcă Nathaniel fusese primul Câine.

Existase un om pe nume Joe... un om-mutant, mai ceva decât un om... care, acum douăsprezece mii de ani, își pusese tot felul de întrebări despre furnici. Se întrebase de ce furnicile progresaseră atât de mult și apoi se opriseră, de ce ajunseseră în fundătura destinului.

Poate din cauza foamei, gândise Joe... nevoia mereu presantă de a face rost de hrană pentru a supraviețui. Poate din cauza hibernării, a stagnării din timpul somnului de iarnă, a lanțului rupt al memoriei, a unui nou început în fiecare an, a unei noi geneze.

Drept care, spusese Andrew, cu creștetul pleșuv lucind în razele soarelui, Joe a ales un mușuroi pe care îl făcuse chiar el, ca un zeu, ca să schimbe destinul furnicilor. Le-a hrănit, ca să nu mai sufere de foame. Le-a pus într-o casă de sticlă încălzită, ca să nu mai hiberneze.

Experimentul reușise. Furnicile evoluau. Făceau cărucioare și topeau minereuri. Lucruri care erau la vedere – cărucioarele se vânzoleau la suprafață, fumul înțepător ieșea pe coșurile ce împânzeau mușuroiul. Celelalte lucruri pe care le făceau, lucrurile pe care le învățau, jos, în tunelurile lor, Joe nu avea cum să le știe.

Joe era nebun, spusese Andrew. Nebun... sau, poate, nu chiar atât de nebun pe cât s-ar crede.

Fiindcă într-una din zile a spart casa se sticlă și a călcat mușuroiul în picioare, apoi a plecat, fără să-i mai pese de soarta furnicilor.

Furnicilor însă le-a păsat.

Mâna care spărsese sticla, picioarele care le distruseseră mușuroiul le făcuseră să se autodepășească. Le făcuseră să lupte... să lupte ca să-și păstreze tot ce realizaseră, să-și sfideze destinul.

Un brânci, spusese Andrew. Un brânci pentru furnici. Un brânci în direcția corectă.

Acum douăsprezece mii de ani un mușuroi de furnici distrus, călcat în picioare. Astăzi o clădire uriașă, care creștea an de an. O clădire care, în doar un secol, ajunsese cât un oraș și care, în secolul următor, avea să ajungă cât o sută de orașe. O clădire tot mai mare, tot mai însetată de pământ. Pământ ce nu le aparținea furnicilor, ci animalelor.

O clădire... un nume care nu i se mai potrivea, deși fusese numită Clădirea încă de la început. Fiindcă o clădire era un adăpost, un loc în care să te ascunzi de frig și furtună. Furnicile nu aveau nevoie de așa ceva, se mulțumeau cu tunelurile și mușuroaiele lor.

Atunci de ce construiau ditamai casa care, într-o sută de ani, ajunsese cât un oraș și continua să crească? La ce le folosea?

Homer își vârî botul între labe și scoase un mârâit.

N-avea de unde să știe. Fiindcă, în primul rând, trebuia să știi cum gândește o furnică. Să-i știi ambițiile și țelurile. Să știi ce și cât.

Douăsprezece mii de ani de cunoaștere. Douăsprezece mii de ani de la început, el însuși „obscur".

Dar trebuia să afle. Trebuia să existe un mod de a afla.

Căci, an de an, Clădirea avea să crească tot mai mult. Doi kilometri pătrați, apoi zece kilometri, apoi o sută cincizeci.

O sută cincizeci, apoi încă o sută cincizeci și, într-un final, întreaga lume.

„Retragerea", gândi Homer. „Da, ne-am putea retrage. Am putea migra spre celelalte lumi, lumile ce ne urmează în curgerea timpului, lumile care calcă pe urmele celorlalte. Am putea lăsa Pământul furnicilor și tot am găsi destul spațiu pentru noi.

Dar aceasta e casa noastră. Aici s-au ridicat Câinii. Aici am învățat animalele să vorbească, să gândească și să acționeze împreună. Aici am creat Frăția Animalelor.

Fiindcă nu contează cine a fost primul... websterul sau câinele. Aceasta este casa noastră. Casa noastră, ca și casa lui Webster. Casa noastră, ca și cea a furnicilor.

Dar trebuie să oprim furnicile.

Trebuie să existe un mod de a le opri. Un mod de a discuta cu ele, de a afla ce anume vor. Un mod de a ajunge la o înțelegere cu ele. De a găsi o bază de negocieri. Putem încheia un acord cu ele."

Homer rămase nemișcat în fața șemineului, ascultând zgomotele casei, mersul ușor al roboților, fiecare cu treaba lui, conversația în surdină a Câinilor într-o încăpere de la etaj, trosnetul flăcărilor care mistuiau bușteni.

„O viață pe cinste. O viață pe cinste despre care credeam că e opera noastră. Andrew spunea că nu e a noastră. Andrew spunea că n-am adăugat absolut nimic la abilitatea mecanică și la cea logică – moștenirea noastră... și că am pierdut mult. S-a referit la chimie și a încercat să-mi explice, dar n-am înțeles nimic. Studiul elementelor, spunea el, molecule, atomi. Și electronica... deși, fără ajutorul electronicii am făcut unele lucruri mult mai importante decât omul, cu toată știința lui. Poți studia electronica și un milion de ani, spunea el, fără să ajungi la celelalte lumi, fără ca măcar să știi că sunt acolo... dar noi am reușit, am făcut un lucru pe care niciun webster nu l-a putut face.

Fiindcă noi gândim altfel decât un webster. Decât un om, nu un webster.

Iar roboții noștri... Roboții noștri nu sunt cu nimic mai buni decât cei pe care ni i-a lăsat omul. O mică modificare ici-colo... o modificare evidentă, dar nu neapărat un pas înainte.

Cine să-și închipuie că ar putea exista un robot mai bun?

Un știulete mai bun, da. Sau un nuc mai bun. Sau orez sălbatic mai bun, cu bobul mai mare. O rețetă mai bună de drojdie, care înlocuiește carnea.

Dar un robot mai bun... păi, roboții fac tot ce-i punem noi să facă. De ce i-am perfecționa?

Și totuși... roboții sunt chemați și se duc să muncească la Clădire, să construiască ceva ce ne va izgoni de pe Pământ.

Noi nu înțelegem. Și e firesc să nu înțelegem. Dacă ne-am cunoaște roboții mai bine, poate am înțelege. Înțelegând, am putea face în așa fel încât roboții să nu mai fie chemați sau, dacă sunt chemați, să nu se sinchisească.

Acesta ar putea fi răspunsul. Dacă roboții n-ar munci, clădirea n-ar exista. Iar fără ajutorul roboților, furnicile n-ar putea continua s-o extindă."

Homer simți un purice în creștetul capului și dădu din ureche.

„Pe de altă parte, Andrew s-ar putea să se înșele", își zise el. „Noi avem legenda despre apariția Frăției Animalelor, iar roboții rebeli au legenda despre căderea omului. Până acum nimeni n-a reușit să ne spună care dintre ele e adevărată.

Povestea lui Andrew se potrivește, totuși. Au existat și Câini, și roboți și, după căderea omului, Câinii și roboții au mers pe drumuri diferite... deși noi am păstrat o parte din ei ca să ne servească drept mâini. Unii roboți au rămas cu noi, dar niciun câine nu a rămas cu roboții."

O muscă de toamnă târzie apăru dintr-un colț, descumpănită de lumina focului. Bâzâi în jurul lui Homer și, într-un

târziu, i se așează pe bot. Homer se încruntă la ea, dar musca își ridică picioarele și, insolentă, își șterse aripile. Homer se apără cu laba și musca zbură mai departe.

Se auzi un ciocănit în ușă.

Homer ridică ochii și clipi de câteva ori.

— Intră, spuse el într-un târziu.

Era robotul, Hezekiah.

— L-au prins pe Archie, anunță Hezekiah.

— Care Archie?

— Archie, ratonul.

— A, da, făcu Homer. Cel care a fugit.

— L-au adus aici. Vrei să-l vezi?

— Adu-l înăuntru.

Hezekiah făcu un semn cu degetul și Archie intră încet. Avea blana plină de scaieți și de-abia își târa coada. În spatele lui erau doi paznici roboți.

— A încercat să fure porumb, zise unul dintre paznici. L-am văzut la timp, dar am alergat ceva până să-l prindem.

Homer se ridică în capul oaselor, gânditor, și-l privi lung pe Archie, care-i întoarse privirea.

— Nu m-ar fi prins dacă-l aveam pe Rufus, spuse el. Rufus a fost robotul meu, sigur m-ar fi prevenit.

— Și unde e Rufus acum?

— Azi a fost chemat și m-a părăsit. A plecat la Clădire.

— Spune-mi, i s-a întâmplat ceva lui Rufus înainte să plece? Ceva neobișnuit? Ieșit din comun?

— Nimic. Doar că a călcat într-un mușuroi de furnici. Era cam neîndemânatic. Un împiedicat... Mereu se încurca la mers. Nu-și coordona deloc mișcările, cum ar trebui să facă un robot. Cred că avea un circuit stricat pe undeva.

Ceva mic de tot și negru sări de pe botul lui Archie și o luă la fugă pe podea. Archie întinse iute laba și îl prinse.

— Ai face bine să stai mai departe, îl preveni Hezekiah pe Homer. Joacă puricii pe el.

— Nu e niciun purice, pufni Archie furios. E altceva. L-am prins în după-amiaza asta. Ticăie și arată ca o furnică, dar nu e.

Vietatea care ticăia se strecură printre ghearele lui Archie și sări pe podea. Ateriză pe o parte și o luă din nou la fugă. Archie dădu s-o prindă, dar fugi în zigzag. Ajunse în dreptul lui Hezekiah și i se urcă repede pe picior.

Homer sări în picioare, înțelegând.

— Prinde-o! strigă el. N-o scăpa! N-o lăsa să...

Dar vietatea dispăruse.

Homer se așeză încet la loc. Vorbi din nou, de data aceasta calm și aproape amenințător, adresându-se celor doi paznici:

— Arestați-l pe Hezekiah. Nu-l scăpați din ochi, nu-l lăsați să fugă. Raportați-mi tot ce face.

Hezekiah se dădu înapoi.

— Dar n-am făcut nimic!

— N-ai făcut, replică Homer încet. Încă. Dar vei face. Vei fi chemat și vei încerca să ne părăsești, să mergi la Clădire. Dar, până să pleci, vom afla ce anume te face să pleci. Ce este și cum funcționează.

Homer se întoarse cu un rânjet canin care îi încreți botul.

— Și acum să ne ocupăm de Archie...

Dar nici urmă de Archie.

Doar o fereastră deschisă. Nici urmă de Archie.

***

Homer se foi pe patul lui acoperit cu fân, nevrând să se trezească, mârâind prelung.

„Îmbătrânesc", gândi el. „Prea mulți ani mă apasă, cum apasă și dealurile. Era o vreme când săream din pat la cel mai mic zgomot pe care-l auzeam la ușă, cu fire de fân prinse în blană, lătrând de mama focului ca să-i anunț pe roboți."

Ciocănitul se repetă și Homer se lăsă să alunece din pat.

— Intră, strigă el. Termină cu bătutul, intră odată!

Ușa se deschise. Era un robot, unul mai mare decât oricare robot pe care-l văzuse vreodată. Era scânteietor, masiv, uriaș, cu un înveliș lustruit ce lucea ca focul mocnit chiar și pe întuneric. Iar pe umărul lui stătea Archie, ratonul.

— Eu sunt Jenkins, zise robotul. M-am întors în noaptea asta.

Homer înghiți în sec și se așeză extrem de încet.

— Jenkins, spuse el. Am auzit tot felul de povești... legende... de demult.

— Doar atât? întrebă Jenkins.

— Doar atât. Despre un robot care avea grijă de noi. Deși Andrew a pomenit de Jenkins chiar ieri după-amiază, de parcă l-ar fi cunoscut. E și o poveste despre cum Câinii ți-au făcut cadou un corp când ai împlinit șapte mii de ani, un corp extraordinar, care...

Vocea îi pieri... fiindcă robotul care stătea în fața lui, cu ratonul cocoțat pe umăr... corpul lui nu putea fi altul decât cadoul primit de ziua lui.

— Și Casa Webster? întrebă Jenkins. Încă mai aveți grijă de Casa Webster?

— Da. O păstrăm așa cum e. E una dintre obligațiile noastre.

— Și websterii?

— Nu mai sunt.

Jenkins încuviință din cap. Simțul căpătat odată cu noul corp îi spusese deja că websterii dispăruseră. Nu percepea nicio vibrație caracteristică lor, niciun gând referitor la ei în tot ce atingea.

Așa și trebuia să fie.

În ciuda greutății lui enorme, traversă încet camera, cu pași ușori ca de pisică, iar Homer îl simți cum se mișcă, simți căldura și bunătatea creaturii din metal, forța ei protectoare.

Jenkins se ghemui lângă el.

— Ai un necaz, îi zise el.

Homer îl privi lung.

— Cu furnicile. Mi-a spus Archie. Mi-a spus că ai probleme cu furnicile.

— Am vrut să mă ascund în Casa Webster, spuse Archie. M-am temut că o să mă urmăriți din nou și m-am gândit că acolo...

— Liniște, Archie, îi zise Jenkins. Habar n-ai despre ce e vorba. Cel puțin așa mi-ai spus. Mi-ai spus că au probleme cu furnicile.

Jenkins se uită la Homer.

— Bănuiesc că sunt furnicile lui Joe, adăugă el.

— Așadar știi de Joe, spuse Homer. Vasăzică a existat un om pe nume Joe.

Jenkins chicoti.

— Da, un neadaptat. Dar simpatic uneori. Era plin de draci.

— Furnicile construiesc, zise Homer. Îi pun pe roboți la treabă și construiesc ceva uriaș.

— Bineînțeles, zise Jenkins. Chiar și ele au dreptul să construiască.

— Dar construiesc prea repede. Mai devreme sau mai târziu ne vor izgoni de pe Pământ. Încă o mie de ani și vor acoperi tot Pământul, dacă o țin tot așa.

— Și n-aveți unde merge. Asta vă îngrijorează.

— Avem un loc. De fapt, avem multe locuri în care să mergem. În toate celelalte lumi. Lumile coblilor.

Jenkins încuviință cu gravitate din cap.

— Eu am fost într-o lume a coblilor. Prima lume de după asta. Am dus câțiva websteri acolo, acum cinci mii de ani. De-abia m-am întors, în noaptea asta. Știu ce simți. Nicio altă lume nu e ca acasă. Am tânjit după Pământ aproape în fiecare din cei cinci mii de ani. M-am întors la Casa Webster

și l-am găsit pe Archie acolo. El mi-a povestit despre furnici, de asta am și venit la voi. Sper că nu vă deranjează.

— Suntem bucuroși că ai venit la noi, spuse Homer aproape șoptit.

— Bănuiesc că vreți să opriți furnicile.

Homer încuviință din cap.

— Există o cale, zise Jenkins. Știu sigur că există. Websterii știau cum, numai că nu-mi amintesc. S-a întâmplat demult. E simplu. Foarte simplu.

Ridică mâna și se scărpină în bărbie.

— De ce faci asta? întrebă Archie.

— Poftim?

— De ce te freci așa pe față?

Jenkins renunță.

— E doar un obicei. Un gest al websterilor. Un fel de a gândi. De la ei l-am deprins.

— Te ajută să gândești?

— Poate. Poate nu. Pe websteri se pare că-i ajuta. Ce-ar face websterii într-o situație ca asta? Ei ne-ar putea ajuta. Știu sigur...

— Websterii din lumea coblilor, zise Homer.

— Acolo nu sunt websteri, spuse Jenkins clătinând din cap.

— Dar parcă spuneai că i-ai dus pe câțiva înapoi.

— Da. Dar nu mai sunt acolo. Am fost singur în lumea coblilor aproape patru mii de ani.

— Atunci nu mai sunt websteri nicăieri. Restul s-au mutat pe Jupiter. Mi-a spus Andrew. Jenkins, unde e Jupiter?

— Ba mai sunt, replică Jenkins. Adică au mai rămas câțiva. Sau rămăseseră. O mână de oameni, în Geneva.

— Nu va fi ușor, zise Homer. Nici măcar pentru un webster. Furnicile alea sunt deștepte foc. Archie mi-a povestit despre puricele pe care l-a găsit.

— Nu era un purice, spuse Archie.

— Da, mi-a povestit și mie, zise Jenkins. A sărit pe Hezekiah.

— Nu pe el, interveni Homer. Mai degrabă în el. Și nu era un purice... era un robot, un robot minuscul. A făcut o gaură în capul lui Hezekiah și i-a intrat în creier. Pe urmă a astupat gaura.

— Iar Hezekiah ce face acum?

— Nimic. Dar știm aproape sigur ce va face de îndată ce robotul-furnică îi va umbla prin creier. Va fi chemat să ajute la construirea Clădirii.

Jenkins aprobă din cap.

— Furnicile preiau controlul, zise el. Nu pot face lucrul ăsta singure și tocmai de-aia vor să-i controleze pe cei care pot s-o facă.

Ridică din nou mâna și se scărpină în barbă.

— Mă întreb dacă Joe știa asta, mormăi el. Când o făcea pe zeul cu furnicile. Mă întreb dacă știa.

Dar era absurd. Joe nu avea cum să știe. Nici măcar un mutant ca el nu avea cum să prevadă ce se va întâmpla peste douăsprezece mii de ani.

„A trecut atâta timp", gândi Jenkins. „Câte nu s-au întâmplat. Bruce Webster tocmai își începea experimentul cu câinii, doar visa că, odată și-odată, va veni o zi când câinii vorbitori și înzestrați cu rațiune își vor împleti destinul cu cel al Omului... fără să știe că acesta, în doar câteva secole, se va împrăștia în cele patru vânturi ale eternității, lăsând Pământul roboților și câinilor. Fără să știe că până și cuvântul «Om» va fi acoperit de praful anilor, că rasa umană va ajunge să fie cunoscută după numele unei singure familii.

Și totuși, dacă tot trebuia să fie o familie, cea mai indicată era familia Webster. Mi-i amintesc de parcă ar fi fost ieri. De pe vremea când credeam că și eu sunt un Webster.

Numai Dumnezeu știe cât de mult am încercat să fiu. Am făcut tot posibilul. Am rămas alături de câinii lor când

rasa umană a plecat și, într-un târziu, i-am dus pe ultimii supraviețuitori recalcitranți ai acestei rase sărite de pe fix în altă lume, ca să eliberez locul Câinilor... pentru ca rasa canină să schimbe Pământul după voia ei.

Iar acum până și acei ultimi supraviețuitori recalcitranți au plecat... Undeva, departe... Aș da orice ca să știu. Evadați într-o fantezie a minții umane. Oamenii de pe Jupiter nu sunt nici măcar oameni, sunt altceva. Iar Geneva e închisă... izolată de lume.

Deși nu poate fi mai departe sau mai izolată decât lumea din care am venit. Aș da orice ca să aflu cum de-am călătorit din lumea surghiunită a coblilor până la Casa Webster... atunci poate că, într-un fel sau altul, aș ajunge la Geneva.

O nouă putere. O nouă abilitate. Ceva care să crească în mine fără să prindă de veste. Un lucru pe care orice om, orice robot... și, poate, orice câine... l-ar putea avea dacă ar ști cum să-l obțină.

Deși poate că puterea izvorăște chiar din corpul meu... acest corp pe care mi l-au dăruit Câinii când am împlinit șapte mii de ani. Un corp înzestrat cu mult mai mult decât a fost vreodată înzestrat un trup din carne și oase. Unul care poate ști ce gândește un urs sau ce visează o vulpe, care poate percepe gândurile unui șoricel care aleargă prin iarbă.

Îndeplinirea dorințelor. Asta ar putea fi. Răspunsul la dorințele ciudate, ilogice, de a avea parte de niște lucruri care rareori se îndeplinesc și de cele mai multe ori nu. Însă care sunt posibile dacă știi cum să ajungi la ele, dacă poți cultiva, dezvolta sau grefa pe tine acea nouă abilitate de a-ți concentra mintea și corpul pe îndeplinirea dorinței.

Mă plimbam pe deal în fiecare zi. Mă plimbam pe acolo fiindcă nu puteam sta deoparte, fiindcă dorința era atât de puternică, fiindcă mă îndărătniceam să nu privesc prea îndeaproape, fiindcă erau diferențe pe care nu doream să le văd.

M-am plimbat pe acolo de un milion de ori și de-abia după aceea puterea din mine a crescut îndeajuns ca să mă aducă înapoi.

Fiindcă eram prins ca într-o capcană. Cuvântul, gândul, conceptul care m-a purtat spre lumea coblilor a fost un bilet-dus, cu care n-am mai putut să revin. Deși exista o altă cale de a mă întoarce, o cale pe care n-o știam. Pe care nici acum n-o știu."

— Spuneai că există o cale, îl zori Homer.

— O cale?

— O cale de a opri furnicile.

Jenkins aprobă din cap.

— O voi afla. Când voi ajunge la Geneva.

***

Jon Webster se trezi.

„Ciudat", gândi el, „doar am spus eternitate. Trebuia să dorm la nesfârșit și nesfârșitul nu se termină niciodată."

Restul era ceață, cenușiul uitării, acum însă totul i se părea extrem de clar. Eternitatea, dar aceasta nu era eternitatea.

Un cuvânt îi zgândări mintea, precum ciocănitul abia auzit într-o ușă îndepărtată.

Rămase întins, ascultând ciocănitul, și cuvântul deveni două cuvinte... cuvinte ce alcătuiau un nume:

— Jon Webster. Jon Webster.

Iar și iar, iar și iar. Două cuvinte care îi ciocăneau în creier.

— Jon Webster. Jon Webster.

— Da, răspunse creierul lui Webster și cuvintele se opriră, fără să se mai repete.

Tăcere și subțierea ceții, a uitării. Și revenirea, treptată, a memoriei. Picătură cu picătură.

Era, cândva, un oraș care se numea Geneva.

Orașul era locuit de oameni, dar ei nu mai știau ce vor.

Câinii trăiau în afara orașului... în toată lumea de dincolo de oraș. Câinii știau ce vor, aveau un vis.

Sara a urcat dealul ca să trăiască un secol de vise.

„Iar eu... eu", gândi Jon Webster, „am urcat dealul și am cerut eternitatea. Iar asta nu este eternitatea."

— Jon Webster, sunt Jenkins.

— Da, Jenkins, zise și nu zise Jon Webster, nu cu buzele, limba și gâtul, fiindcă simțea lichidul ce-i presa corpul închis în cilindru, lichidul care-l hrănea și-l împiedica să se deshidrateze. Lichidul care-i pecetluia buzele, ochii și urechile.

— Da, Jenkins, spuse Webster, vorbind cu mintea. Mi-aduc aminte de tine. Acum mi-aduc aminte de tine. Ai fost în familia noastră încă de la început. Ne-ai ajutat să-i învățăm pe Câini. Ai rămas cu ei când familia s-a destrămat.

— Sunt tot cu ei.

— Eu am căutat eternitatea. Am închis orașul și am căutat eternitatea.

— Ne-am întrebat de multe ori de ce-ai închis orașul.

— Câinii, răspunse mintea lui Webster. Câinii trebuiau să-și valorifice șansa. Omul nu i-ar fi lăsat.

— Câinii se descurcă destul de bine.

— Dar orașul? E deschis acum?

— Nu, e tot închis.

— Dar tu ești aici.

— Da, dar sunt singurul care știe cum se ajunge aici. Alții nu vor veni. Mult timp de-acum încolo.

— Timpul... Am uitat de el. Cât timp a trecut, Jenkins?

— De când ai închis orașul? Vreo zece mii de ani.

— Zici că mai sunt și alții?

— Da, dar dorm.

— Și roboții? Supraveghează în continuare?

— Roboții supraveghează în continuare.

Webster rămase tăcut, împăcat cu sine. Orașul era tot închis, iar ultimii oameni dormeau. Câinii se descurcau destul de bine, iar roboții supravegheau în continuare.

— N-ar fi trebuit să mă trezești. Ar fi trebuit să mă lași să dorm.

— Vreau să aflu ceva, un lucru pe care l-am știut cândva, dar l-am uitat, deși e foarte simplu. Simplu, însă vital.

Webster chicoti în sinea lui.

— Despre ce anume, Jenkins?

— Despre furnici. Furnicile le dădeau bătăi de cap oamenilor. Cum le contracarați?

— Păi, le otrăveam.

Jenkins rămase cu gura căscată.

— Le otrăveați?

— Întocmai. Foarte simplu. Foloseam un sirop dulce ca să le atragem. Puneam otravă în el, o otravă mortală pentru furnici. Dar nu puneam cât să le omorâm pe loc. O doză mai mică, înțelegi? Ca s-o ia cu ele în mușuroi. Așa omoram o mulțime, în loc de două-trei.

Tăcerea răsuna în capul lui Webster... tăcerea absenței gândurilor, a cuvintelor.

— Jenkins. Jenkins, ești...

— Da, Jon Webster. Sunt tot aici.

— Asta e tot ce vrei?

— Asta e tot ce vreau.

— Deci pot să dorm din nou.

— Da, Jon Webster. Poți să dormi din nou.

***

Jenkins stătea pe coama dealului și simțea primele semne ale vântului de iarnă care înfrigura pământul. Mai jos de el,

povârnișul ce se oprea în râu era plin de petele copacilor fără frunze, ca niște schelete.

Spre nord-est se înălța silueta-umbră, norul de rău augur numit Clădirea. O structură ce creștea întruna, idee a furnicilor, al cărei scop doar o furnică îl putea ghici.

Dar exista o cale de a le contracara.

Calea specifică oamenilor.

Calea despre care Jon Webster îi spusese după zece mii de ani de somn. O metodă simplă, fundamentală, brutală, însă eficientă. Luai puțin sirop dulce, ca să le placă furnicilor, și puneai otravă în el... nu multă, ca să nu-și facă efectul imediat.

„Calea simplă a otrăvii", își spuse Jenkins. „Atât de simplă."

Numai că era nevoie de cunoștințe de chimie, iar Câinii nu aveau așa ceva.

Numai că însemna să ucizi, iar crimele erau interzise.

Nici măcar purici nu aveai voie să ucizi, iar Câinii erau chinuiți de purici. Nici măcar furnici.... Iar furnicile amenințau să le răpească animalelor lumea pe care acestea o considerau locul lor de naștere.

Aici nu mai fusese ucis nimeni de peste cinci mii de ani. Pornirea de a ucide fusese ștearsă din mintea tuturor ființelor.

„Și e mai bine așa", gândi Jenkins. „Mai bine să pierzi o lume decât să ucizi din nou."

Se întoarse încet și o porni la vale.

„Homer va fi dezamăgit", își zise el.

Teribil de dezamăgit când va afla că websterii nu știau cum să anihileze furnicile...

EPILOG

NOTA AUTORULUI

Când Harry Harrison a propus să scriu o ultimă povestire pentru această culegere, ideea nu mi-a surâs deloc. De-a lungul anilor, perspectiva, opiniile și tehnicile unui scriitor se schimbă inevitabil. Eram cât se poate de sigur că, în cei treizeci de ani de când scrisesem povestirile, îmi reînnoisem mijloacele de expresie față de cele pe care le folosisem ca să le dau textura ce le deosebea de alte opere semnate de mine. Dar curând mi-am dat seama că, dacă ar fi să scriu o povestire pentru această carte, ar trebui să fie una din ciclul ORAȘUL, fiindcă acest ciclu e mult mai legat de prima perioadă a revistei *Astounding* decât orice altceva.

Cele opt povestiri, cu o singură excepție, au apărut în revista *Astounding* a lui John Campbell și urmăreau destinul familiei Webster, al roboților și al câinilor acestei familii pe fondul dezintegrării orașului, al dezvoltării civilizației canine de către Websteri și al creării societății Furnicilor de către Joe, mutantul nebun. În sfârșit, ca să nu afecteze în niciun fel civilizația Câinilor, Websterii și-au părăsit căminul ancestral. În urma lor a rămas doar străvechiul robot Jenkins care a servit drept mentor al Câinilor până când și aceștia au plecat spre Pământuri alternative în momentul în care Furnicile au început să preia controlul.

Celelalte povestiri au descris epopeea Websterilor și a Câinilor. Această ultimă povestire e despre Jenkins. E, totodată,

și ultima povestire pe care o mai scriu pentru John. Speranța mea e că va fi considerată un mic omagiu adus unui om care merită o apreciere mult mai mare, un om care a ținut la noi toți mult mai mult decât am crezut vreodată.

CLIFFORD D. SIMAK

***

Toate s-au întâmplat într-o singură zi, deși nu se știe despre care zi ar fi vorba, fiindcă Jenkins...

În timp ce Jenkins traversa pajiștea, Zidul veni de-a rostogolul...

Jenkins stătea în curtea interioară a Casei Webster și-și amintea acea zi îndepărtată când omul din Geneva se întorsese acasă și-i spusese unui câine micuț că Jenkins era tot un Webster. Robotul își spunea că aceea fusese o zi mare pentru el...

Traversă pajiștea ca să comunice cu șoriceii, să devină una cu ei și să alerge împreună prin tunelurile pe care le făcuseră în iarbă. Deși nu se aștepta la prea multe satisfacții din această experiență. Șoarecii erau niște animale proaste, ignorante, neglijente, dar care emanau o anumită căldură, un fel de liniște, siguranță și bunăstare, dat fiind că trăiau într-o lume a pajiștilor lipsită de amenințări și pericole. Nu mai avea cine sau ce să-i amenințe. Erau cu toții acolo, pe lângă unele insecte și viermi care le serveau drept hrană.

Pe vremuri, își amintea Jenkins, de multe ori se întrebase de ce șoarecii rămăseseră când toate celelalte animale se luaseră după Câini și plecaseră într-una dintre lumile coblilor. Ar fi putut pleca și ei, fără doar și poate. Câinii n-ar fi avut nimic împotrivă și cu toate acestea, șoarecii nu simțiseră nevoia să plece. Poate că erau mulțumiți cu locul

în care trăiau; poate că erau prea legați de locul acela ca să-l părăsească.

„Eu și șoarecii", gândi Jenkins. Fiindcă și el ar fi putut pleca. Chiar și acum ar fi putut pleca, dacă ar fi vrut. Ar fi putut pleca oricând. Dar, ca și șoarecii, nu plecase, rămăsese pe loc. Nu putea părăsi Casa Webster. Fără ea nu se simțea întreg.

Așadar rămăsese, iar Casa Webster rezistase în timp. Deși fără el n-ar fi rezistat. El o ținuse curată și îngrijită; el făcuse toate reparațiile. Când o piatră începea să se fărâmițeze, el se ducea la carieră, găsea alta și-i dădea forma cuvenită, o punea în locul celeilalte și, chiar dacă un număr de ani părea nouă și străină casei, timpul avea grijă de ea – vântul, soarele și vremea, mușchiul și lichenii.

El tunsese peluza și se îngrijise de arbuști și de răzoarele de flori. El tunsese gardurile vii. El șterse de praf părțile de lemn ale casei și mobilierul, el frecase podelele și lambriurile – așa rezistase casa. Într-o stare destul de bună pentru orice Webster care s-ar fi hotărât să revină acolo, își spunea. Deși erau slabe speranțe pentru așa ceva. Websterii care plecaseră spre Jupiter nu mai erau Websteri, iar cei din Geneva încă mai dormeau – asta dacă Geneva și Websterii nu dispăruseră între timp.

Fiindcă acum lumea era stăpânită de Furnici. O transformaseră într-o singură clădire, cel puțin așa bănuia el, nu putea ști cu siguranță. Însă, din câte știa, din câte îi spuneau simțurile lui robotice (care ajungeau destul de departe), în afară de construcția aceea enormă, inutilă, ridicată de Furnici, nu mai exista altceva. Poate că inutilă era prea mult spus. N-avea de unde ști la ce anume servea. Nu putea să-și dea seama care îi era scopul.

Furnicile acoperiseră întreg Pământul, mai puțin Casa Webster, și Jenkins n-avea habar de ce se opriseră acolo. Furnicile o ocoliseră, făcând din terenul înconjurător un fel

de curte deschisă între zidurile clădirii – un cerc cu o rază de zece kilometri, cu centrul pe dealul unde se afla Casa Webster.

Jenkins traversă pajiștea în soarele toamnei, având grijă pe unde pășește ca să nu rănească vreun șoarece. Să gândea că fără șoareci ar fi fost singur-singurel, deși, ținând cont că șoarecii nu-i prea erau de ajutor, tot singur se chema că este. Websterii plecaseră, la fel cum făcuseră și Câinii, și celelalte animale. Și roboții plecaseră, unii dintre ei dispărând în clădirea Furnicilor ca să le ajute să-și ducă la îndeplinire proiectul, alții decolând spre stele. Robotul își spunea că trebuie să fi ajuns deja la destinație. Plecaseră demult și de-abia acum, după secole întregi, Jenkins se întrebă câtă vreme trecuse de atunci. Își dădu seama că nu știa și că nici nu va mai ști pentru că existase un moment în trecutul îndepărtat când își șterse din minte orice percepție a timpului. Intenționat hotărâse să nu mai țină cont de el fiindcă, așa cum era lumea pe vremea aceea, timpul își pierduse orice sens. De-abia mai târziu înțelesese că ceea ce căutase de fapt era uitarea. Dar greșise. Uitarea nu venise; încă își mai amintea, dar numai frânturi amestecate, la întâmplare.

El și șoarecii, gândi Jenkins. Și Furnicile, desigur. Însă nu contau cu adevărat fiindcă nu avea niciun fel de legătură cu ele. În ciuda simțurilor ascuțite și a noilor abilități senzoriale cu care era prevăzut corpul primit de ziua lui (care, între timp, se învechise) din partea Câinilor cu atâta vreme în urmă, nu avusese cum să treacă dincolo de zidurile uriașei clădiri a Furnicilor ca să descopere ce anume se petrecea acolo. Și încercase de multe ori.

Traversând pajiștea își aminti ziua când plecaseră ultimii Câini. Rămăseseră mai mult decât cereau loialitatea și bunul simț și, chiar dacă îi mustrase un pic pentru întârziere, încă mai simțea un fior plăcut când se întorcea cu gândul la acel moment.

Stătea la soare, în curtea interioară, când urcaseră dealul și se aliniaseră în fața lui ca o gașcă de băieți obraznici.

— Plecăm, Jenkins, îl anunțase șeful lor. Lumea noastră e tot mai mică. Nu mai avem unde fugi.

Jenkins aprobase din cap, așteptându-se de mult la clipa aceea. Și se întrebase de ce nu se întâmplase mai curând.

— Tu ce ai de gând să faci, Jenkins?

— Trebuie să rămân, zise el clătinând din cap. Aici e locul meu. Trebuie să rămân aici, cu Websterii.

— Dar nu mai sunt Websteri aici.

— Ba sunt. Poate nu pentru voi. Dar pentru mine sigur sunt. Pentru mine Websterii trăiesc și acum în fiecare piatră din Casa Webster. Trăiesc în fiecare colțișor al dealului. Acesta e acoperișul care i-a adăpostit; acesta e pământul pe care au călcat. Websterii nu pot pleca niciodată de aici.

Jenkins știuse cât de absurde păreau cuvintele lui, însă Câinii nu dădeau de-nțeles că le-ar lua în răspăr. Dimpotrivă, păruseră că înțeleg. Deși trecuseră multe secole, tot mai păreau că înțeleg.

Jenkins le spusese că Websterii încă mai erau acolo și, la momentul acela, chiar erau. Dar, se întrebă el în timp ce traversa pajiștea, se mai aflau oare aici? Cât timp trecuse de când auzise ultima oară pași pe trepte? Cât timp trecuse de când auzise ultima oară voci în salonul spațios, dominat de șemineu, și, uitându-se, nu văzuse pe nimeni?

Pe neașteptate, când tocmai se simțea scăldat de soarele toamnei, Jenkins văzu cum se crapă zidul exterior al clădirii Furnicilor, la vreo trei kilometri de el. Crăpătura se lățî, șerpuind de sus, într-o linie frântă, tot mai mare, însoțită de alte crăpături mai mici. Bucăți din materialul din care era făcut zidul țâșneau prin crăpături, căzând cu zgomot pe pământ, rostogolindu-se pe pajiște. Apoi bucata de zid crăpat păru că-și pierde echilibrul și se prăbuși. Un nor de

praf umplu aerul – Jenkins, rămas pe loc, privi înmărmurit gaura enormă.

Dincolo de ea clădirea masivă se înălța ca un lanț muntos circular, cu piscuri ce străpungeau cerul ici-colo, deasupra structurii plate.

Gaura rămase ca o gură căscată în zid și atât. Prin ea nu se bulucira nici Furnicile, nici roboții. Ca și cum, gândi Jenkins, Furnicile habar n-aveau sau, dacă aveau, nu le păsa. Ca și cum faptul că, în sfârșit, Clădirea lor se dovedea vulnerabilă nu avea nicio importanță.

Ceva se întâmplase, își zise Jenkins uimit. După atâta amar de vreme, în această lume a Websterilor, se petrecuse ceva neobișnuit.

Își continuă drumul, îndreptându-se spre gaura din zid, nu foarte repede, fiindcă se părea că nu e nevoie să se grăbească. Praful se lăsa încet și, din când în când, bucăți din zid se desprindeau și cădeau la pământ. Ajunse în dreptul spărturii, urcă pe resturile de zid și intră în clădire.

Vizibilitatea nu era la fel de bună ca afară, dar, prin ceea ce Jenkins presupuse că era tavanul clădirii, pătrundea suficientă lumină. Clădirea, cel puțin aici, nu era împărțită pe etaje, ci pur și simplu urca, un spațiu enorm ce se înălța spre turnuri ale căror vârfuri abia se zăreau.

Odată intrat, Jenkins se opri nedumerit fiindcă, la prima vedere, clădirea părea pustie. Apoi își dădu seama că se înșelase – chiar dacă, în mare parte, era pustie, parterul era extrem de denivelat, iar această denivelare, observă el, se datora unor mușuroaie gigantice, deasupra cărora trona un ornament ciudat, dintr-un metal care strălucea la lumina difuză se strecura prin tavan. Mușuroaiele erau brăzdate ici-colo de niște drumuri minuscule, toate stricate, bucăți din ele fiind duse la vale de alunecările de teren care stricau simetria mușuroaielor. Erau și hornuri, desigur, dar niciunul

nu fumega, unele se prăbușiseră, iar altele stăteau pe o rână, gata să cadă.

Nici urmă de Furnici.

Printre mușuroaie se întindeau coridoare înguste și, călcând cu grijă, Jenkins se ținu de ele, pătrunzând tot mai adânc în clădire. Toate mușuroaiele arătau la fel – moarte, cu coșurile încovoiate, cu drumurile aproape șterse și fără vreun semn de viață.

Acum, în sfârșit, își dădu seama ce reprezentau ornamentele din vârful mușuroaielor, drept care, poate pentru prima oară în viață, Jenkins simți cum nu-și poate stăpâni hohotele de râs. Nu-și amintea să fi râs vreodată fiindcă fusese un robot serios, care își făcuse datoria cu vârf și îndesat. Acum însă stătea între mușuroaiele moarte și se ținea de burtă, ca toți oamenii, râzând cu gura până la urechi.

Ornamentul era, de fapt, un picior de om, de la coapsă până la laba piciorului, cu genunchiul îndoit și laba întinsă, de parcă tocmai ar fi vrut să lovească ceva.

Piciorul lui Joe! Piciorul cu care Joe, mutantul nebun, distrusese mușuroiul de furnici!

Trecuse atât de mult timp încât uitase, iar acum chiar simțea o mică satisfacție că uitase, că putea să uite, deși crezuse contrariul.

Acum însă își aminti întâmplarea devenită aproape legendă, de la începutul începuturilor, deși știa că nu e o legendă, ci purul adevăr – chiar existase un mutant uman pe nume Joe. Se întrebă ce se alesese de mutanți. Nu prea mult, după toate aparențele. La un moment dat fuseseră câțiva, poate prea puțini, apoi nu mai rămăsese niciunul, iar viața își continuase cursul de parcă mutanții nici n-ar fi existat.

Ei, nu chiar așa, existase și lumea Furnicilor, existase și Joe, care, spunea povestea, făcuse experimente cu un mușuroi de furnici. Îl acoperise cu o cupolă pe care o încălzise și poate mai făcuse și altele – anumite lucruri știute numai

de el. Schimbase habitatul furnicilor și, straniu, aprinsese în ele scânteia măreției. Drept urmare, în timp, furnicile își dezvoltaseră intelectul, creându-și propria civilizație, dacă se poate vorbi de inteligență în cazul lor. Apoi, brusc, Joe lovise mușuroiul cu piciorul, făcuse țăndări cupola, nivelase locul și plecase cu râsetul lui ciudat, subțire, aproape nebun, care-i era atât de caracteristic. Distrusese mușuroiul și-i întorsese spatele, nepăsător. Dar, paradoxal, lovitura lui de picior le stimulase pe furnici. Confruntându-se cu nenorocirea, nu reveniseră la vechiul mod de viață stupid, ci luptaseră ca să salveze ce câștigaseră până atunci. La fel cum Era Glaciară a Pleistocenului împinsese rasa umană spre măreție, tot așa și piciorul lui Joe, mutantul uman, le arătase furnicilor direcția de urmat.

Concluzia îi îngheță râsul pe buze. Cum de-au știut Furnicile? Ce furnică sau ce furnici au simțit sau au văzut, cu atâta timp în urmă, lovitura de picior venită ca din senin? S-o fi văzut vreo furnică-astronom, care tocmai privea prin telescop? Absurd, cum să existe furnici-astronom? Dar altfel cum să fi făcut legătura dintre forma aceea nedefinită care planase o clipă deasupra lor și adevăratul început al civilizației pe care au construit-o?

Jenkins clătină din cap. Un lucru pe care, probabil, nu-l va ști niciodată. Furnicile însă îl știuseră, motiv pentru care plasaseră în vârful fiecărui mușuroi simbolul acelei forme mistice. Un monument, se întrebă el, sau un simbol religios? Sau poate cu totul altceva, cu un scop sau un înțeles abscons, pe care numai o furnică îl putea născoci.

Se întrebă mai mult într-o doară dacă recunoașterea de către furnici a adevăratului început al evoluției lor avea vreo legătură cu lăsarea Casei Webster deoparte, dar nu insistă, problema părându-i-se prea nebuloasă ca să merite atâta atenție.

Își continuă drumul prin clădire, pe cărările înguste dintre mușuroaie, căutând cu mintea vreun semn de viață, dar nu văzu niciunul – nici urmă de viață, nici cel mai mic tremur care să dovedească existența acelor microorganisme care mișună de obicei prin sol.

Doar liniște și pustietate, aproape teroare, totuși Jenkins se sili să meargă mai departe, sperând să găsească, nu peste mult timp, o formă de viață. Se întrebă dacă n-ar trebui să strige ca să atragă atenția cuiva, însă rațiunea îi spuse că furnicile, chiar dacă ar fi fost acolo, nu aveau cum să audă strigătul și, în plus, ciudat, nici nu-i venea să facă vreun zgomot. De parcă locul acela îi cerea să umble cu mare băgare de seamă.

Totul era mort.

Chiar și robotul pe care îl găsi.

Zăcea pe o cărare, sprijinit cu spatele de mușuroiul de după care ieși Jenkins. Stătea cu capul în piept, fără suflare. Dacă se putea spune că un robot e fără suflare. Jenkins încremeni la vederea lui. Nu avea nicio îndoială că era mort; nereceptând nici cea mai mică vibrație dinspre creierul lui, simți cum lumea se oprește brusc din mersul firesc.

Fiindcă roboții nu mor. Se uzează, poate, sau se strică, uneori fără să mai poată fi reparați, dar chiar și atunci creierul continuă să le funcționeze. De când se știa, Jenkins nu auzise de moartea unui robot și, dacă s-ar fi întâmplat așa ceva, sigur ar fi aflat și el.

Roboții nu mureau, și totuși iată unul mort, poate nu singurul. Ceva îi spunea că toți roboții care le slujiseră pe furnici erau morți. Toți roboții și toate furnicile, clădirea însă continua să stea în picioare, un simbol pustiu al unei ambiții prost înțelese, al unui calcul greșit. Undeva, furnicile făcuseră o greșeală – oare, se întrebă Jenkins, se datora faptului că Joe construise acea cupolă? Oare cupola devenise alfa și omega existenței lor? Să fi crezut furnicile că măreția lor se reducea

la înălțarea unei cupole, că le era absolut necesară pentru a evolua în continuare?

O luă la fugă. Și, în timp ce fugea, pe tavanul înalt apăru o crăpătură și, trosnind, scrâșnind, crăpătura începu să șerpuiască, fără ca nimic să-i stea în cale.

Jenkins sări afară, prin gaura din zid, și se refugie pe pajiște. În spatele lui auzi cum se prăbușește o parte din acoperiș, cu un zgomot asurzitor. Se întoarse și privi cum acea mică porțiune din clădire se desprinde, bucăți enorme căzând peste mușuroaiele moarte, răsturnând emblemele piciorului de om care fuseseră înfipte în vârf.

Se răsuci, traversă încet pajiștea și urcă dealul spre Casa Webster. Ajuns în curtea interioară văzu că, pe moment, prăbușirea clădirii încetase. Mai căzuse o parte din zid, iar gaura arăta și mai mare.

Se gândi că în acea zi de toamnă fără egal era începutul sfârșitului. Fusese acolo să vadă începutul, iar atunci era tot acolo, ca să vadă sfârșitul. Din nou se întrebă cât timp trecuse și regretă, nu foarte mult, că nu ținuse cont de el.

Oamenii dispăruseră, Câinii dispăruseră și, în afară de el, și roboții. Acum dispăruseră și Furnicile – Pământul rămăsese pustiu, cu excepția unui robot mătăhălos și a câtorva șoricei. Se gândi că poate mai existau pești și alte vietăți ale mării. Mda, vietățile mării. Inteligența. Dar inteligența se năștea greu și nu rezista prea mult. „Poate că altădată", își zise el, „o altă inteligență va apărea din mare, deși aproape sigur așa ceva nu se mai putea întâmpla".

Furnicile se închiseseră în clădire. Lumea lor fusese o lume închisă. Oare dăduseră greș fiindcă nu avuseseră unde să se ducă? Sau poate fiindcă universul lor fusese unul închis de la bun început? Furnicile existau încă din Jurasic, de acum 180 de milioane de ani, poate mai demult. Cu milioane de ani înainte de strămoșii omului, furnicile creaseră o ordine socială. Până acolo ajunseseră; creaseră o ordine socială și se

mulțumiseră cu atât – se mulțumiseră fiindcă asta-și doriseră sau fiindcă nu mai putuseră evolua? Așa se simțeau în siguranță, iar în Jurasic, ca și de-a lungul milioanelor de ani care au urmat, siguranța însemna totul. Cupola instalată de Joe le accentuase senzația de siguranță, de aceea hotărâseră să-și continue evoluția, dacă aveau această capacitate. Era cât se poate de evident c-o aveau, dar, gândi el, siguranța își păstrase întâietatea. Furnicile nu puteau renunța la această obsesie. Poate că nu încercaseră niciodată, poate că nu o consideraseră o povară de care se puteau debarasa. Oare tocmai obsesia siguranței, confortabilă într-un fel fusese cea care le ucisese?

Cu un bubuit ce se auzi până dincolo de orizont, o altă porțiune din acoperiș se prăbuși la pământ.

„Oare ce-și dorea o furnică?" se întrebă Jenkins. Pe lângă siguranță. Să-și facă provizii, poate. Să stoarcă pământul de tot ce avea mai valoros și să pună totul la loc sigur, pentru zile negre. Ceea ce, de fapt, ținea tot de fetișul siguranței. Poate un fel de religie – simbolul piciorului înfipt în vârful mușuroaielor putea fi de natură religioasă. Din nou siguranța. Siguranța sufletelor. Cucerirea spațiului? „Poate că furnicile cuceriseră spațiul", își spuse el. Pentru o vietate de dimensiunile unei furnici lumea însăși putea aduce cu o galaxie, care să-i fie suficientă. Cucerirea unei galaxii fără să știe că, dincolo de ea, se afla o galaxie și mai mare. Chiar și cucerirea unei galaxii putea fi o formă de siguranță.

Greșit, își dădu seama Jenkins. Atribuia furnicilor procesul mental caracteristic oamenilor când problema era, probabil, mult mai complicată. Poate că în mintea furnicilor exista un anumit ferment, o directivă ciudată, o ecuație etică necunoscută care niciodată nu făcuse sau nu va face parte din gândirea oamenilor.

Jenkins se îngrozi la gândul că, zugrăvind această imagine a furnicii, nu făcuse decât să contureze imaginea omului.

Găsi un scaun și se așeză încet ca să privească dincolo de pajiște spre clădirea furnicilor care se năruia, bucată cu bucată.

Omul lăsase ceva în urma lui. Lăsase Câinii și roboții. Furnicile ce lăsaseră? Nimic la vedere, care să-ți sară în ochi, dar nici de asta nu putea fi sigur.

Omul nu putea ști, gândi el, și nici robotul, fiindcă robotul era tot un om, nu din carne și oase, dar un om în toate celelalte privințe. Furnicile își construiseră propria societate în Jurasic, sau poate mai înainte, și trăiseră în limitele structurii ei milioane de ani. Poate că tocmai de aceea dăduseră greș – societatea mușuroaielor era atât de înrădăcinată în adâncul lor încât nu se puteau desprinde de ea.

„Dar eu?" se întrebă el. „Eu cum sunt? Sunt la fel de înrădăcinat în structura socială a omului cum e și furnica în a ei." Mai puțin de un milion de ani, însă vreme îndelungată, trăise nu în structura socială a omului, ci în memoria acelei structuri. Trăise în ea, își dădu el seama, fiindcă îi oferise siguranța unei memorii ancestrale.

Rămase tăcut, dar uluit de această concluzie – sau cel puțin de faptul că avusese curajul să ajungă la ea.

— Nu reușim, zise el cu voce tare. Nu reușim să ne cunoaștem.

Se lăsă pe spătarul scaunului și se gândi cât de nerobotic era să stea pe un scaun. Era prima oară când stătea așa. „Omul din mine", gândi el. Își lăsă capul pe spate și își trase filtrele optice, obturând lumina. „Să dormi", se întrebă el – „oare cum e să dormi?" Poate că robotul pe care-l găsise lângă mușuroi..., dar nu, robotul acela era mort, nu dormea. Nimic nu se potrivea. Roboții nu dorm și nici nu mor.

Auzi alte zgomote. Clădirea se dărâma în continuare, iar pe pajiște vântul ușor de toamnă se juca prin iarbă. Își încordă auzul, doar-doar o prinde foșnetul șoarecilor ce alergau de-a lungul tunelurilor, însă nu surprinse nicio mișcare.

Șoarecii stăteau pitiți și așteptau. Pricepeau, într-un fel sau altul, gândi Jenkins, că ceva nu era în regulă.

Alt zgomot, o șoaptă, un sunet pe care nu-l mai auzise până acum, un sunet total necunoscut.

Își ridică filtrele optice, se îndreptă de spate și, chiar în fața lui, văzu cum nava aterizează pe pajiște.

Șoarecii alergau acum, speriați, să scape de acolo, în timp ce nava spațială aterizează ușor, ca puful de scaieți pe iarbă.

Jenkins sări în picioare și își concentră toate simțurile, dar încercarea lui disperată de a afla ceva se opri la învelișul navei. Dincolo de el nu putea ajunge, cum nu putuse ajunge nici dincolo de zidurile clădirii înainte ca aceasta să se prăbușească.

Rămase în picioare, complet descumpănit de apariția neașteptată. Și cum să nu fie descumpănit, se miră el, când până în acel moment nimic nu-l luase prin surprindere. Zilele trecuseră una după alta, zilele, anii, secolele, atât de asemănătoare încât îi fusese imposibil să le deosebească. Timpul cursese lin, ca un râu maiestuos, fără să se învolbureze vreodată. Și iată că acum, astăzi, clădirea se prăbușise și aproape de el aterizase o navă.

Văzu cum se deschide o trapă și cum prin ea se lasă o scară. Pe ea coborî un robot care imediat porni cu pași mari spre casa lui Webster. Se opri chiar la intrarea în curte.

— Salutare, Jenkins. Știam că am să te găsesc aici.

— Ești Andrew, dacă nu mă înșel.

Andrew chicoti.

— Va să zică ți-aduci aminte de mine.

— Mi-aduc aminte de orice. Tu ai plecat ultimul. Tu și încă doi ați terminat ultima navă, pe urmă ați părăsit Pământul. Am privit cum plecați. Ce-ați găsit acolo?

— Ne spuneai roboții rebeli. Ne și credeai așa. Ne credeai nebuni.

— Neconvenționali.

— Ce înseamnă convențional? Să trăiești într-un vis continuu? Să trăiești pentru o amintire? Cred că te-ai săturat de asta.

— Săturat nu e termenul cel mai potrivit... răspunse Jenkins șovăitor. Andrew, furnicile au dat greș. Sunt moarte, Clădirea lor se năruie.

— Asta e. Adio, Joe. Adio, Pământ. N-a mai rămas nimic.

— Au mai rămas câțiva șoareci. A rămas și Casa Webster.

Jenkins se gândi iar la momentul în care Câinii îi dăruiseră de ziua lui un corp nou-nouț. Un corp nemaivăzut. Nici cel mai greu baros nu l-ar fi putut îndoi, în plus era inoxidabil și prevăzut cu accesorii senzoriale la care nici nu visase. Îl purta și acum, era ca nou și, ori de câte ori îi lustruia pieptul, inscripția apărea clară, ca lumina zilei: Lui Jenkins, din partea Câinilor.

Văzuse cum oamenii plecau spre Jupiter ca să devină mai mult decât oameni, cum Websterii plecaseră spre Geneva pentru o eternitate a viselor, cum Câinii și alte animale plecaseră spre una dintre lumile coblilor și acum, la sfârșit, cum Furnicile dispăruseră.

Își dădu seama cât de mult îl zdruncinase dispariția Furnicilor. Ca și cum cineva ar fi venit să pună punct poveștii scrise a Pământului.

Șoarecii, gândi el. Șoarecii și Casa Webster. Era suficient, odată ce nava aterizase pe pajiște? Încercă să gândească. Să-l fi lăsat memoria? Oare își făcuse datoria pe deplin? Își epuizase devotamentul?

— Sunt o grămadă de lumi acolo, pe unele e și viață, spuse Andrew. Chiar și inteligență. E mult de lucru.

Jenkins nu putea pleca spre lumea coblilor, unde se stabiliseră Câinii. Demult, la începutul începuturilor, Websterii plecaseră ca să-i lase pe Câini să-și dezvolte propria civilizație fără amestecul oamenilor. Nu se putea lăsa mai prejos decât

Websterii fiindcă, la urma urmei, și el era un Webster. Nu le putea da peste mână, nu se putea amesteca în treburile lor.

Încercase să uite, să ignore timpul, dar nu reușise, fiindcă roboții nu pot uita.

Crezuse că Furnicile nu contaseră niciodată. Le disprețuise, uneori chiar le urâse fiindcă, fără ele, Câinii ar fi fost și acum acolo. Acum însă știa că toate formele de viață contează.

Mai rămăseseră șoarecii, dar șoarecilor le era mai bine singuri. Erau ultimele mamifere de pe Pământ și trebuiau lăsați în pace. Nu voiau nimic, nu aveau nevoie de nimic, se înțelegeau și se vor înțelege între ei de minune. Își vor îndeplini destinul și, dacă destinul lor însemna să rămână șoareci, Jenkins nu vedea ce ar fi rău în asta.

— Eram în trecere, zise Andrew. Dar s-ar putea să nu mai fim niciodată.

Alți doi roboți coborâseră din navă și se plimbau pe pajiște. O altă bucată din zid se prăvăli, împreună cu o parte din acoperiș. De unde stătea Jenkins, zgomotul era atenuat, părând că vine de la o distanță mult mai mare.

Așadar rămăsese doar Casa Webster, Casa Webster ca un simplu simbol al vieții pe care o adăpostise cândva. Era doar piatră, lemn și metal. Jenkins își zise că singura ei semnificație exista doar în mintea lui, un concept psihologic născocit chiar de el.

Silit să vadă realitatea așa cum este, Jenkins recunoscu ultimul lucru cu adevărat important: Aici nu era nevoie de el. Stătea aici doar pentru sine.

— Avem loc și pentru tine, spuse Andrew. Avem nevoie și de tine.

Atâta timp cât existaseră Furnicile, nici nu se pusese problema. Acum însă Furnicile dispăruseră. Mai însemna asta ceva? Oricum nu le agrease.

Jenkins se întoarse năuc, traversă curtea cu pași împleticiți și intră în casă. Pereții strigau la el. Din umbra trecutului

strigau și vocile. Se opri ca să le asculte și, brusc, avu o senzație ciudată. Vocile erau acolo, el însă nu auzea cuvintele. Cândva fuseseră și cuvinte, acum însă dispăruseră – oare în timp vor dispărea și vocile? „Ce se va întâmpla", se întrebă el, „când casa se va liniști deplin și va rămâne singură, când nu se va mai auzi nicio voce, iar amintirile se vor șterge ușor-ușor?" Erau deja șterse, asta știa sigur. Nu mai erau clare, limpezi; pieriseră odată cu trecerea anilor.

Cândva casa fusese plină de bucurie, acum însă era plină de tristețe și nu doar de tristețea unei case pustii; era tristețea tuturor, tristețea Pământului, tristețea eșecurilor și a triumfurilor serbede.

În timp, lemnul va putrezi, iar metalul se va coji; în timp, piatra se va fărâmița. În timp, nu va rămâne nimic din casă, doar o movilă de lut, semn că acolo a fost un cămin.

Cu asta se alegea dintr-o viață prea lungă, gândi Jenkins – dintr-o viață prea lungă și din neputința de a uita. Asta va fi partea cea mai grea; niciodată nu va putea să uite.

Se întoarse, ieși pe ușă și traversă curtea. Andrew îl aștepta la baza scării care urca în navă.

Jenkins încercă să spună adio, dar nu putu. Se gândi că ar fi vrut să plângă, dar roboții nu pot plânge.

Cuprins

INTRODUCERE 5
PREFAŢA EDITORULUI 9

NOTE LA PRIMA POVESTE 13
I. Oraşul 17

NOTE LA A DOUA POVESTE 49
II. Un loc închis 51

NOTE LA A TREIA POVESTE 73
III. Recensământul 75

NOTE LA A PATRA POVESTE 110
IV. Abandonarea 112

NOTE LA A CINCEA POVESTE 127
V. Paradisul 129

NOTE LA A ŞASEA POVESTE 156
VI. Hobby-uri 158

NOTE LA A ŞAPTEA POVESTE 200
VII. Esop 202

NOTE LA A OPTA POVESTE 238
VIII. Metoda simplă 240

EPILOG 266

SCIENCE-FICTION

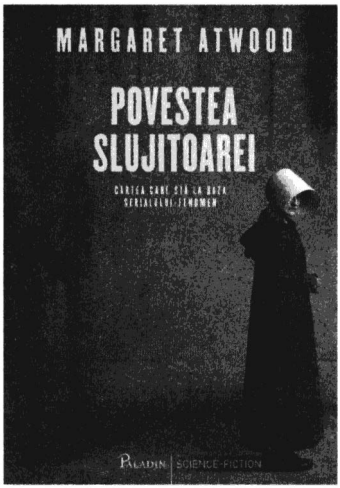

Margaret Atwood
Povestea slujitoarei

Traducere din limba engleză
de Diana Marin-Caea

hardcover
408 pagini
140 x 210 mm

Într-o Americă dintr-un viitor deloc îndepărtat, instaurarea violentă a unui regim teocratic creştin şi escaladarea abruptă a abuzurilor acestuia ajung să priveze femeile de toate drepturile şi libertăţile. Ele sunt împărţite în diverse categorii, având roluri precise şi sarcini stricte de îndeplinit. Din cauza natalităţii scăzute, există o castă a Slujitoarelor cărora le revine rolul de „utere umblătoare", iar Offred face parte din prima lor generaţie. Chinuită de o singurătate dureroasă, Offred se străduieşte să-şi reprime fluxul amintirilor care provin de pe vremea când avea o familie şi o viaţă normală şi încearcă să se resemneze pentru a supravieţui în îngrozitoarea lume nouă. Curând însă, descoperă că regulile sunt făcute să fie încălcate, şi chiar de către cei care le-au instaurat.

SCIENCE-FICTION

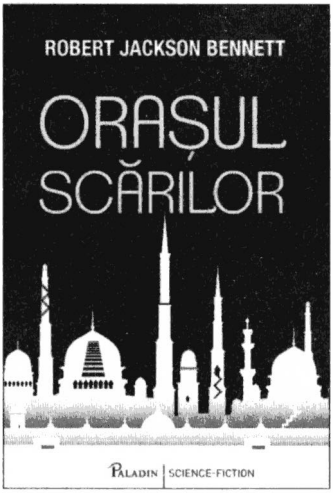

Robert Jackson Bennett
Orașul scărilor

Traducere din limba engleză
de Alina E. Bogdan

hardcover
524 de pagini
140 x 210 mm

Într-un trecut îndepărtat, orașul Bulikov s-a folosit de puterile zeilor pentru a cuceri lumea, dar asta a durat până când protectorii divini au fost uciși, iar Bulikov a devenit un banal avanpost colonial al noii puteri mondiale. Tânăra diplomată Shara Thivani, în realitate una dintre cele mai bune spioane ale asupritorilor, încearcă să dezlege misterele ce împânzesc realitățile paralele ale orașului.

Poate că zeitățile au creat multe iaduri, dar ele nu se compară cu cele pe care și le-au făcut oamenii.

„O fantezie urbană încântătoare, care ne poartă pașii printr-un oraș al realităților paralele. Vechii zei mânjesc cu sânge ruinele misteriosului oraș Bulikov, iar Sigrud, omul de încredere al Sharei, asigură momentele de acțiune."

The Washington Post

SCIENCE-FICTION

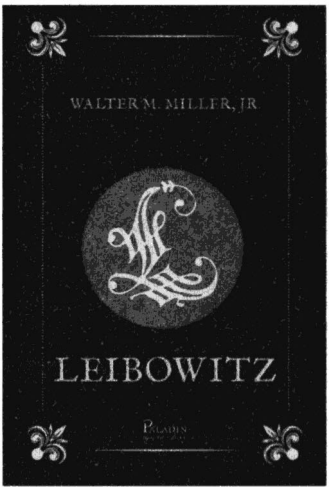

Walter M. Miller, Jr
Leibowitz

Traducere din limba engleză de Gabriel Stoian

hardcover, 400 de pagini
140 x 210 mm

În lumea de coşmar postapocaliptic, în care oamenii reînvie lumina cunoaşterii, descoperirile ştiinţifice şi tehnologice sunt păzite cu grijă de călugări dedicaţi studierii şi păstrării relicvelor Sfântului Isaac Liebowitz. Într-o epocă terifiantă a beznei şi a decăderii, obiectele acestea ar putea fi cheia pentru mântuirea omenirii.

Cum va avea loc schimbarea?
Din nefericire, la fel cum apar toate schimbările.
Prin violenţă şi revoltă, prin foc şi furie dezlănţuită, fiindcă nicio transformare a lumii nu are loc în mod paşnic.

Grupul Editorial ART
Comenzi – Cartea prin poștă
C.P. 4, O.P. 83, cod 062650, sector 6, București,
Tel.: 021.224.01.30, 0744.300.870, 0721.213.576;
fax: 021.369.31.99
Comenzi – online
www.editura-paladin.ro